

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟ Γ' Δ

002
ΚΛΣ
ΣΤ2Α
662

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ Γ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ 1972

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΣΤ'

89

ΣΧ 13

Παρόντες, Β.

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ

ΔΩΡΕΑ
ΕΘΝΙΚΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

002
403
379A
662

ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ
ΕΛΛΗΝΕΣ

Ο. Ε. Δ. Β.

αριθ. απόθ. εισαγ. 9117 10 5-1969 1969

ΑΡΧΗ
ΒΟΥΛΗΣ ΕΛΛΗΝΕΣ

ΣΤ 89 ΣΧΒ
Παράρτημα, Β.

Β. ΠΕΤΡΟΥΝΙΑ - Φ. ΚΟΛΟΒΟΥ
Σ. ΣΠΕΡΑΝΤΣΑ - Α. ΜΕΤΑΛΛΙΝΟΥ

ΑΝΑΓΝΩΣΤΙΚΟΝ

Γ' ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ

ΕΛΛΑΣ

21 ΑΠΡΙΛΙΟΥ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΚΔΟΣΕΩΣ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ
ΑΘΗΝΑΙ 1972

ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

1. Η ΑΥΓΟΥΛΑ

Ἡ Αὐγούλα προβάλλει ἀπὸ τὸ βουνό.
Μὲ τὴν οὐράνια φωνή της ἀναγγέλλει τὸν
ἐρχομὸ τοῦ Ἥλιου καὶ λέγει:

ΣΗΚΩΘΗΤΕ ΠΑΙΔΙΑ

Σηκωθῆτε, παιδιά,
κελαϊδῆστε, πουλιά,
δένδρα, φύλλα, κλαδιά,
πρασινίστε.

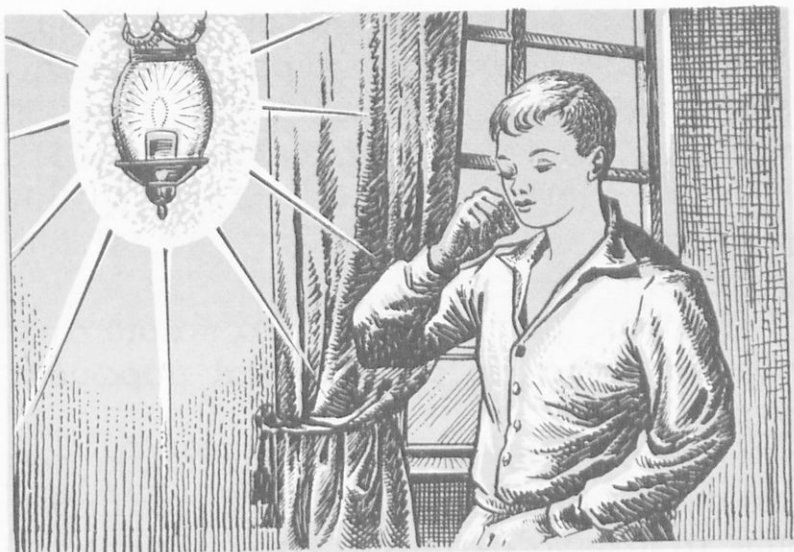
Μπουμπουκάκια κλειστά,
άνοιχθήτε γοργά,
πλουμιστή φορεσιά
στολισθήτε.

Κι όλα εμπρός χαρωπά
μέ δροσάτη καρδιά
καί τραγούδια γλυκά
'τοιμασθήτε,

Τò χρυσό βασιλιά,
πού σέ λίγο άρχινά
καί προβαίνει λαμπρά,
νά δεχθήτε.

2. Ο ΚΩΣΤΑΚΗΣ ΚΑΙ Η ΕΛΕΝΙΣΣΑ

Ὁ Κωστάκης σηκώνεται τὸ πρωὶ ἀπὸ τὸ κρεβάτι του καὶ ντύνεται ἀμέσως. Πλύνεται μὲ κρύο νερὸ καὶ κτενίζει τὰ μαλλιά του.

Ἐπειτα πηγαίνει ἐμπρὸς στὸ εἰκόνισμα καὶ κάμνει τὴν προσευχή του:

Θεὲ μου, Σὲ παρακαλῶ,
κάνε με παιδί καλό,
φρόνιμο καὶ καθαρὸ
καὶ στὸ σῶμά μου γερὸ,
νὰ μαθαίνω γράμματα,
τοῦ Θεοῦ τὰ πράγματα

Ύστερα λέγει «καλημέρα» σέ ὄλους. Στή μητέρα καί στὸν πατέρα, στή γιαγιά καί στὸν παππού καί κατεβαίνει στὸν κήπο. Ἐκεῖ τρέχει καὶ ἡ ἑξαδελφούλα του, ἡ Ἐλενίτσα. Μὲ τὴν Ἐλενίτσα πηγαίνουν μαζί στὸ σχολεῖο καὶ μάλιστα καὶ οἱ δυὸ στὴν τρίτη τάξι.

Ὁ κῆπος μοσχομυρίζει. Τὰ παιδιὰ ἀναπνέουν βαθιὰ τὸ δροσερὸ καὶ μυρωμένο ἀεράκι.

Πιάνουν καθένα τὸ σκαλιστηράκι του καὶ σκαλίζουν τὰ λουλούδια. Ἐχουν μάθει, πῶς τὸ πρωινὸ σκάλισμα στὸν κήπο εἶναι ἡ καλύτερη γυμναστική.

Κόβουν μερικὰ λουλούδια καὶ φτειάνουν καθένα ἀπὸ ἓνα ὠραῖο μπουκέτο. Ὑστερα γυρίζουν μέσα στὸ σπίτι καὶ βάζουν τὰ λουλούδια στὸ ἀνθογυάλι. Μὲ αὐτὸ στολίζουν τὸ τραπέζι, πὺ εἶναι στρωμένο μὲ καθαρὸ τραπεζομάνδηλο.

Ἐκεῖ ἡ μητέρα φέρνει τὸ γάλα καὶ κάθονται ὅλοι νὰ πάρουν τὸ πρωινὸ τους φαγητό.

3. ΑΝΟΙΞΕ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

“Ένα πρωινό ή καμπάνα τῆς ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ἐσήμανε διαφορετικὰ ἀπὸ τις ἄλλες φορές καὶ ἔικαμε φωτεινὰ καὶ χαρούμενα τὰ πρόσωπα ὄλων τῶν παιδιῶν τοῦ Χωριοῦ.

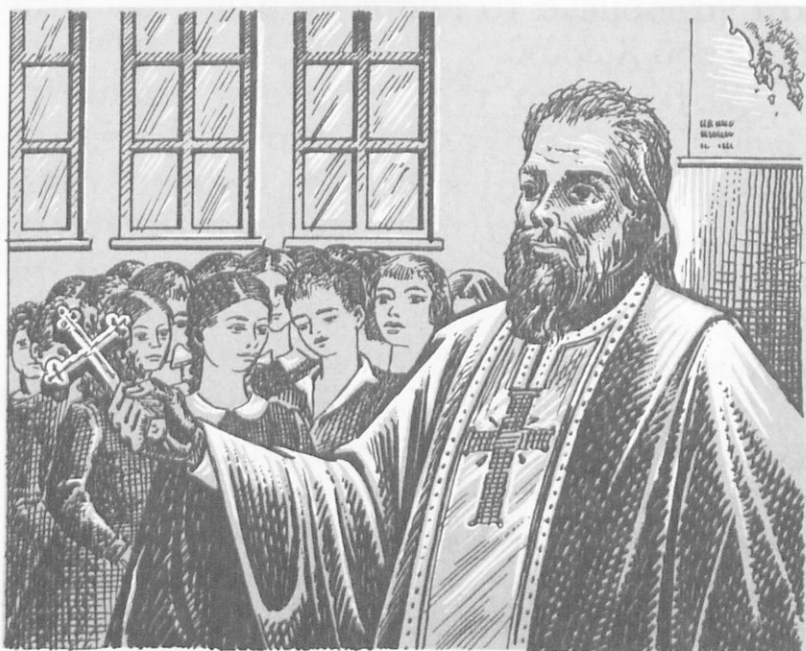
“Ὑστερα ἀπὸ τόσων ἡμερῶν διακοπές ἀνοίξε πάλι τὸ σχολεῖο. Ἐπὶ τις γειτονιές ἦλθαν ἀγόρια καὶ κορίτσια, ὅλα καλοκτενισμένα καὶ καθαρά, μὲ παπούτσια γυαλισμένα. Ἀνάμεσα στὰ παιδιά εἶναι καὶ τὰ δυὸ ἐξαδέλφια, ποὺ θὰ γίνουν οἱ φίλοι μας, ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα.

Ἐπὶ ἔγινε ὁ ἀγιασμός καὶ ὁ παπὰς μὲ ἓνα ματσάκι βασιλικὸ ἐρράντισε ὅλες τις τάξεις μὲ ἀγίασμα, ὁ Διευθυντὴς τοῦ σχολεῖου ἐμίλησε στὰ παιδιά. Τοὺς εἶπε πολλὰ γιὰ τὴν ἀρχὴ τῆς δουλειᾶς, ποὺ θὰ κάνουν στὸ σχολεῖο καὶ στὸ τέλος τοὺς ἐπρόσθεσε :

—“Όλα τὰ παιδιά, σὰν ἀδέλφια ἀγαπημένα, θὰ ἐργασθῆτε μαζὶ μὲ τοὺς δασκάλους σας, πὺ θὰ σᾶς φωτίσουν τὸ μυαλὸ καὶ θὰ κάμουν καλὴ τὴν καρδιά σας. Θὰ γίνετε ὅλοι χαρούμενοι σύντροφοι στὴ δουλειὰ καὶ στὸ παιγνίδι.

Πόσα καινούργια πράγματα ἔχετε νὰ μάθετε ἐφέτος! Ἱστορίες γιὰ ζῶα, γιὰ φυτά, γιὰ τὴ ζωὴ σας, τὴ ζωὴ τοῦ Χωριοῦ σας καὶ τὴ ζωὴ τῆς Πατρίδος σας.

Κάθε σας καλὴ κι εὐγενικὴ πράξι θὰ σᾶς δίνη χαρὰ κι εὐχαρίστησι.

4. ΞΑΝΑΓΥΡΙΖΩ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Με νέα χαρά ξαναγυρίζω
στο αγαπημένο μου σχολειό.
Σε ξαναβρίσκω με λαχτάρα,
μικρό θρανίο μου παλιό.

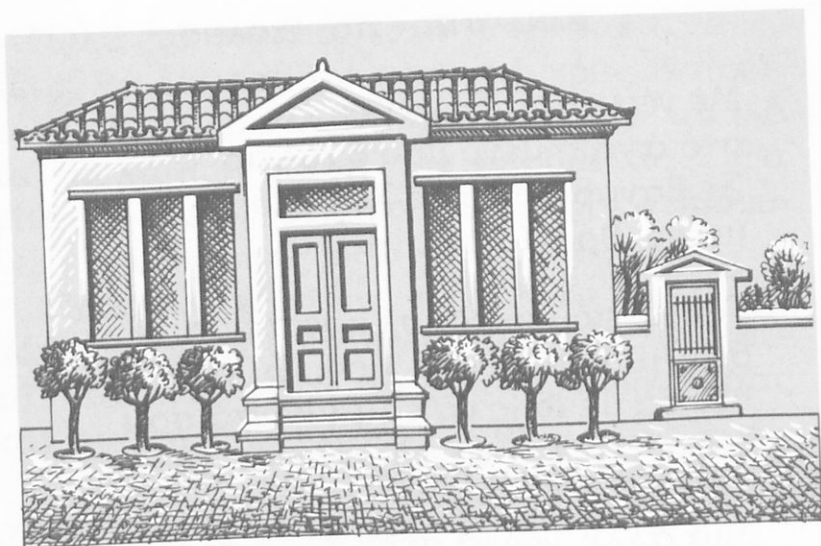
Γωνιά, πού πέρσι σε κρατοῦσα,
σάν μιὰ φωλίτσα μου, ὦ γωνιά,
δέν θὰ μὲ ἰδῆς νὰ εἶμαι κοντά σου
ξανά καὶ τούτη τὴ χρονιά.

Μιὰ ἄλλη γωνιά στὴν ἄλλη τάξι
τώρα, γιὰ κοίτα, καρτερεῖ.
Κρατῶ βιβλία πιὸ μεγάλα
κι ἔχω ἓνα χρέος πιὸ βαρύ.

« Τραγουδιστὴς τῶν παιδιῶν »

Στέλιος Σπεράντσας

5. ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Τὸ σχολεῖο τοῦ Χωριοῦ εἶναι πολὺ ὄμορφο. Ἔχει εὐρύχωρη αὐλὴ, ποὺ τὴν βλέπει σχεδὸν ὅλη τὴν ἡμέρα ὁ ἥλιος. Οἱ αἴθουσες εἶναι μεγάλες, φωτισμένες καὶ ἡλιόλουστες, μὲ ἀρκετὰ καθαρὰ θρανία ἢ κάθε μιά. Ἐπίσης τὸ σχολεῖο ἔχει μιὰ μεγάλη καὶ ὠραία αἴθουσα γιὰ τὶς ἐορτὲς κι ἓνα γραφεῖο γιὰ τὸν Διευθυντὴ καὶ τοὺς δασκάλους.

Εἶναι καινούργιο τὸ σχολεῖο. Εἶναι πλουτισμένο μὲ πολλὲς εἰκόνες καὶ χάρτες, μὲ ὄργανα Φυσικῆς καὶ Χημείας καὶ μὲ παιχνίδια. Ἀπ' αὐτὰ ἄλλα ἔφτειασε καὶ ἄλλα

ἀγόρασε ἡ Κοινότης τοῦ Χωριοῦ. Γιατὶ ἓνα τέτοιο κτίριο θὰ ἦταν μεγάλη ἐντροπὴ νὰ εἶναι γυμνό, ὅπως εἶπε καὶ ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινότητος.

Στὸ πίσω μέρος τοῦ σχολείου εἶναι ὁ σχολικὸς κῆπος μὲ διάφορα καρποφόρα δένδρα. Αὐτὰ τὰ ἔχουν φυτεύσει μαθηταὶ τῶν ἀνωτέρων τάξεων, πού σήμερα ἄλλοι εἶναι στρατιῶται, ἄλλοι σπουδάζουν κι ἄλλοι δουλεύουν στὰ κτήματά τους στὸ Χωριό. Τὰ δένδρα αὐτὰ ἄρχισαν τῶρα νὰ δίνουν καρπούς. Οἱ πορτοκαλιές καὶ οἱ μανδαρινιές εἶναι γεμᾶτες πορτοκάλια καὶ μανδαρίνια, πού, ὅταν ὠριμάσουν, θὰ τὰ πουλήσουν, γιὰ νὰ οἰκονομήσουν χρήματα γιὰ τὶς ἀνάγκες τοῦ κήπου, καὶ θὰ φᾶνε καὶ τὰ παιδιὰ.

Αὐτὲς τὶς ἡμέρες ἄρχισαν τὰ μεγαλύτερα παιδιὰ, μὲ τὴν ἐπίβλεψι τῶν δασκάλων, νὰ σκάβουν καὶ νὰ λιπαίνουν τὰ δένδρα. Τὰ μικρότερα παιδιὰ περιποιοῦνται τὰ λουλούδια. Γιατὶ ἔχει καὶ πολλὰ λουλούδια ὁ κῆπος τοῦ σχολείου: Γαρύφαλα, πανσέδες, βιολέττες, γεράνια, τριαντάφυλλα καὶ ἄλλα. Εἶναι ὁμορφα φυτευμένα ὅλα σὲ βραγιές. Μερικὰ τὰ ἔχουν φυτεύσει καὶ σὲ γλάστρες, πού εἶναι ἀραδιασμένες στὴν

αύλη. Μὲ τὰ λουλούδια τοῦ κήπου στολίζουν τὶς τάξεις. Ὅταν χρειάζεται, δίνουν καὶ στὴν ἐκκλησία γιὰ στολισμό.

Τὸ καλοκαίρι δὲν τὸν κλείνουν τὸν κήπο. Ἔρχονται τὰ παιδιὰ συντροφιές - συντροφιές καὶ τὸν περιποιοῦνται. Ἐφέτος τὸ καλοκαίρι εἶχαν ἀναλάβει τὴν περιποίησι καὶ τὴν ἐπίβλεψι τοῦ κήπου οἱ μαθηταὶ τῆς ἐφετινῆς Ἑκτῆς τάξεως.

6 ΤΟ ΜΙΚΡΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Μέσ' στήν πρασινάδα,
μέσ' στήν ὀμορφιά,
τὸ μικρὸ σχολειό μας
μοιάζει ζωγραφιά.

Διάπλατα στὸν ἥλιο
παραθύρια, νά!
Σὰν γυρνᾷ τὸ μάτι,
φθάνει ὡς στὰ βουνά.

Πάντα μὲ τραγούδια
τοῦ μιλαῖ ἡ ψυχὴ.
Κι ἡ χαρὰ μας ὅλη
γύρω του ἀντηχεῖ.

Κι ὅταν τραγουδοῦμε,
πάνω ἀπ' τὴ φτελιά,
τραγουδοῦν μαζί μας
κι ὅλα τὰ πουλιά.

« Τὸ βιβλίο ποὺ τραγουδεῖ »

Στέλιος Σπεράντσας

7. "Η ΚΑΘΑΡΙΟΤΗΤΑ ΕΙΝΑΙ ΜΙΣΗ ΑΡΧΟΝΤΙΑ,"

"Όλα τὰ παιδιὰ τοῦ Χωριοῦ πηγαίνουν στοῦ σχολεῖο καθαρά. Τὰ ροῦχά τους ἤμπορεῖ νὰ εἶναι σὲ μερικὰ παιδιὰ παλιά, στενὰ ἢ μπαλωμένα. Ὅμως ποτὲ δὲν εἶναι λερωμένα, σχισμένα ἢ ξηλωμένα.

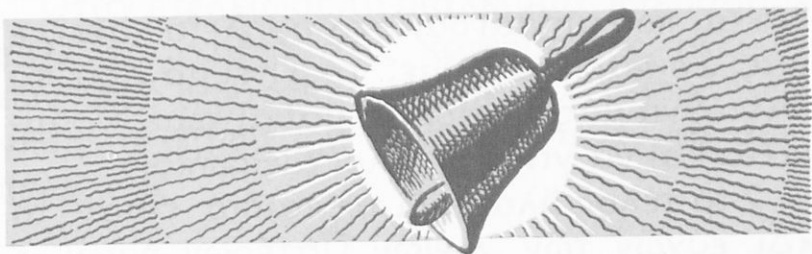
Φοροῦν πάντα τὴν ποδιὰ τοῦ σχολεῖου. Κι ὅταν πηγαίνουν στοῦ σπίτι, τὴ βγάζουν καὶ φοροῦν τὴν ποδιὰ τοῦ σπιτιοῦ.

Ἐπὶ ἀρχῆς καρφωμένη στὴν τάξι τους μιὰ ταινία, ποὺ λέγει: « Ἡ καθαριότητα εἶναι μισὴ ἀρχοντιά ». Τὴν ἔχει τοποθετήσει ἡ ὁμάδα τῶν παιδιῶν, ποὺ ἔχει ἀναλάβει τὴν ἐπίβλεψι τῆς καθαριότητος τοῦ σχολεῖου.

Καθαρὸ τὸ σῶμα,καθαρὰ τὰ ροῦχακαὶ τὰ παπούτσια. Πολλὰ παιδιὰ ἤμποροῦν καὶ τὰ φροντίζουν μόνον τους ὅλα αὐτά.

Συχνὰ μπαίνουν στὴ σκάφη καὶ σαπουνίζουνται. Καθαρίζουν τὰ δόντια τους, βουρτσίζουν τὰ ροῦχά τους, κόβουν τὰ νύχια τους. Μήπως εἶναι δύσκολα ὅλα αὐτά;

Βέβαια δὲν πλύνουν ροῦχα, γιατί αὐτὸ εἶναι λίγο δύσκολο γιὰ τὴν ἡλικία τους. Ἄλλὰ τὰ μανδηλάκια τους, τὶς κάλτσες καὶ τὶς ποδιές τὶς πλύνουν καὶ τὶς σιδερώνουν μόνον τους τὰ κορίτσια.

8. ΤΟ ΠΡΩΤΟ ΜΑΘΗΜΑ

Σήμερα αρχίζουν τακτικά τὰ μαθήματα τοῦ σχολείου. Τὰ παιδιά ἐμαζεύθηκαν τὴν ὠρισμένη ὥρα στὴν αὐλὴ τοῦ σχολείου, ἐμπῆκαν στὴ γραμμὴ, μόλις ἐκτύπησε τὸ κουδουνάκι, κι ἐπέρασαν ὅλα στὶς καινούργιες τάξεις των.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἐπέρασαν στὴν τρίτη τάξι κι ἐκάθισαν στὰ θρανία των σὲ ὠρισμένη θέσι.

Χάρτες, θρανία, ἔδρα, πίνακες, εἶναι ὅλα ἔτοιμα.

Σ' αὐτὴ τὴν αἴθουσα θὰ περάσουν τὰ παιδιά σχεδὸν ἕναν ὀλόκληρο χρόνο.

Σὲ λίγο μπαίνει ὁ δάσκαλος στὴν τάξι. Τὰ μάτια του ἀστράφτουν ἀπὸ εὐχαρίστησι. Τὰ παιδιά ἐσηκώθηκαν κι ἔκαμαν τὴν προσευχή τους. Ἡ Ἐλενίτσα εἶπε τὴν προσευχή :

« Θεέ μας, Σὺ ποὺ ἀγαπᾶς τὰ καλὰ παι-

δάκια, πού πηγαίνουν στο σχολείο, στείλέ μας, Σέ παρακαλούμε, τὸ Πνευμά Σου τὸ "Ἄγιο, νὰ μᾶς φωτίζη νὰ μαθαίνωμε γράμματα καὶ νὰ γίνωμε καλοὶ ἄνθρωποι».

Στὸ τέλος ὅλα μαζί τὰ παιδιὰ εἶπαν τὸ «Δι' εὐχῶν τῶν Ἁγίων Πατέρων ἡμῶν...» καὶ ἐκάθισαν στὰ θρανία.

Ὁ δάσκαλος ζητεῖ νὰ μάθη ἀπὸ τὰ παιδιὰ, πῶς ἐπέρασαν τὸ καλοκαίρι. "Ὅλα τὰ παιδιὰ μὲ τὴ σειρά τους διηγοῦνται, πῶς διεσκέδασαν στὸ βουνό, πῶς ἐπέρασαν στὶς ἀκροθαλασσιές, πῶς παραθέρισαν στὰ χωριά τους καὶ ἄλλα πολλά.

Μιλοῦσαν γιὰ τὰ παιγνίδια τους, γιὰ τὴ θάλασσα, γιὰ τὸ βουνό, γιὰ τὶς ψαρόβαρκες, γιὰ τὰ κοπάδια, γιὰ τὶς δροσιές, γιὰ τὶς ἀμμουδιές, γιὰ τὶς δροσερὲς βρύσες, γιὰ τὰ μπάνια τους.

Ἐτραγούδησαν μάλιστα καὶ μερικὰ τραγούδια, πού εἶχαν μάθει τὸ καλοκαίρι στὰ πανηγύρια καὶ στοὺς γάμους τῶν χωριῶν.

Στὸ διάλειμμα ἡ αὐλὴ ἐγέμισε ἀπὸ τὶς χαρούμενες φωνές τῶν παιδιῶν.

"Ἄλλα παιδιὰ παίζουν κυνηγητό, ἄλλα τὴ μέλισσα καὶ ἄλλα παίζουν στὴ μέση τῆς αὐλῆς τὸ παιγνίδι τοῦ λύκου μὲ τὸ ἄρνι.

“Όταν έτελείωσε τὸ διάλειμμα, ἐπέρασαν πάλι τὰ παιδιά στὶς καινούργιες τάξεις των καὶ ὁ Κωστάκης μὲ τὴν Ἐλενίτσα διηγήθηκαν στὴν τάξι, πῶς ἐτρύγησαν τὸ ἀμπέλι τους.

Ἔτσι ἐτελείωσε τὸ πρῶτο μάθημα καὶ τὰ παιδιά ἐγύρισαν στὰ σπίτια των. Οἱ γονεῖς των ἄκουαν μὲ εὐχαρίστησι τὶς ἐντυπώσεις τῶν παιδιῶν ἀπὸ τὸ πρῶτο μάθημα τοῦ σχολείου.

9. Ο ΓΥΡΙΣΜΟΣ ΑΠΟ ΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Στή μητέρα της σιμά
ή Έλένη πλησιάζει:
— Καλησπέρα σου, μαμά!
ἀπὸ μακριὰ φωνάζει.

Ἔμαθα εἰς τὸ σχολεῖο,
σήμερα πρώτη φορά,
στὸ καινούργιο μου βιβλίο
νὰ διαβάζω καθαρά.

Ἔμαθα γραμματική,
πρώτη κλίσι καὶ δευτέρα,
ἔμαθα ἀριθμητικὴ
κι ὅλα αὐτὰ σὲ μιὰν ἡμέρα.

Ἔμαθα τόσα καλά,
δὲν μπορεῖς νὰ τὰ μετρήσης,
ἔμαθα κι ἄλλα πολλά,
μ' ἂν τ' ἀκούσης, θ' ἀπορήσης.

Κι ἡ μητέρα τῆς Ἑλένης:
— Εἶν' οἱ γνώσεις σου πολλές.
Κάλλιο λίγα νὰ μαθαίνης
καὶ λιγώτερα νὰ λές.

Ἰωάννης Πολέμης

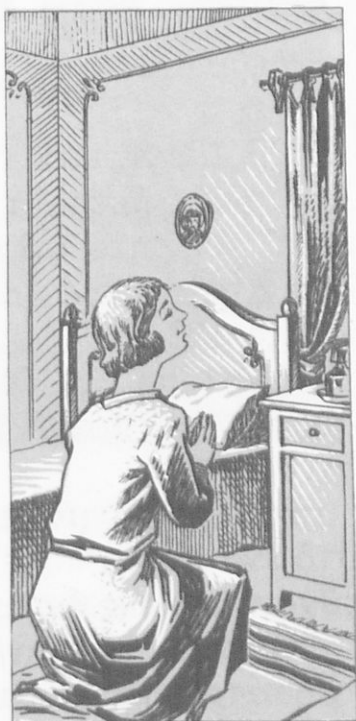
10. ΜΙΑ ΑΛΛΗ ΠΡΟΣΕΥΧΗ

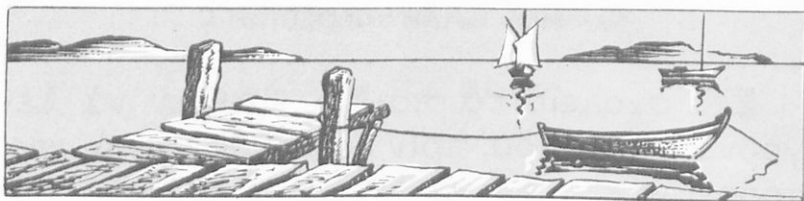
Στὸ σχολεῖο τὰ παιδιὰ ἔμαθαν νὰ λέγουν κάθε βράδυ, πρὶν κοιμηθοῦν, μιὰ νέα προσευχή :

«Θεέ μου, Σὺ, ποὺ εἶσαι ὁ Δημιουργὸς τοῦ κόσμου. Σ' εὐχαριστῶ, ποὺ μ' ἔκαμες νὰ Σὲ βλέπω στὸ λουλούδι, στὸν οὐρανὸ μὲ τ' ἄστρα, στὸ ψωμί ποὺ μὲ τρέφει, στὸν ἥλιο ποὺ μὲ ζεσταίνει, στὴ βρύση ποὺ μὲ ξεδιψᾷ, στὸ χαρούμενο κελάδημα τῶν πουλιῶν, στὰ λόγια τὰ καλὰ ποὺ ἀκούω.

» Θεέ μου, Σ' εὐχαριστῶ, ποὺ Σὲ βλέπω στὴν καρδιά τῆς μανούλας μου, ποὺ μὲ προσέχει, ὅσο εἶμαι μικρὸ παιδί.

» Βοήθησέ με, Θεέ μου, νὰ γίνω ἕνα καλὸ, εὐγενικό, τακτικό, μελετηρὸ παιδί καὶ νὰ λέγω πάντα τὴν ἀλήθεια ».

11. Η ΖΩΗ ΣΤΗΝ ΕΞΟΧΗ

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα διηγούνται στὴν τάξι, τὴ χαρούμενη ζωὴ ἐπέερασαν τὸ καλοκαίρι.

Ἦτο Αὐγούστος. “Ὁλος ὁ κόσμος εὐρίσκετο στὶς ἐξοχὲς καὶ στὰ κτήματα.” Ἄλλοι στὰ ψηλὰ βουνὰ κι ἄλλοι στὰ δροσερὰ νησάκια.

Οἱ οἰκογένειες τοῦ Κωστάκη καὶ τῆς Ἐλενίτσας ἦσαν στὸ ἐξοχικὸ τους κτήμα. Μαζί τους ἦτο καὶ ἡ κυρὰ Γιαννούλα μὲ τὰ δυὸ τῆς παιδιὰ, τὸ Φῶτη καὶ τὴ Βασιλικούλα.

Στὸ διπλανὸ κτήμα μένει ἡ οἰκογένεια δυὸ ἄλλων παιδιῶν, τοῦ Μήτσου καὶ τῆς Ἀνθούλας.

Τὰ παιδιὰ μαζεύονται ὅλα μαζί, πότε στὸ ἓνα σπίτι, πότε στὸ ἄλλο καὶ περνοῦν εὐχάριστα τὶς ὥρες των.

Ὁ τόπος πρασινίζει ἀπὸ τ' ἀμπέλια. Τὰ κλήματα εἶναι φορτωμένα ἀπὸ γλυκὰ σταφύλια.

Οί συκιές καὶ οἱ ἀχλαδιές γεμᾶτες μωρῶδάτα σῦκα καὶ ἀχλάδια.

Σὲ μικρὴ ἀπόστασι εἶναι ἡ θάλασσα, πού εἶναι ἡ μεγαλύτερη χαρὰ τῶν παιδιῶν.

Παίζουν μετὰ τὰ κύματα, μαζεύουν κογχύλια, πιάνουν καβουράκια.

Μιὰν ἡμέρα ἐπέρασαν ὅλοι μαζί μετὰ τοὺς γονεῖς τοὺς ἐκεῖ.

Ἡ θάλασσα ἤσυχη, ἀπλώνεται ὡς πέρασάν καθρέπτης.

Τὰ παιδιά, μόλις ἔφθασαν, ἀνέπνευσαν βαθιὰ τὸ θαλασσινὸ ἀέρα, ποῦ ἦτο δροσερός καὶ ἐμοσχοβολοῦσε.

— Σήμερα θὰ κάμωμε πρώτης τάξεως μπάνιο, φωνάζει ὁ Κωστάκης. Θὰ κολυμπήσωμε καὶ μὲ τὶς κολοκύθες. Θὰ παίξωμε ὅσο θέλωμε.

— Θὰ κάμωμε καὶ βουτιές, λέγει ὁ Μήτσος.

— Καὶ μακροβούτια, λέγει ὁ Φώτης.

— Ἀταξίες, ὄχι! φωνάζει ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη. Θὰ γδυθῆτε καὶ θὰ βουτήξετε ἀμέσως.

“Ὅποιος δὲν εἶναι φρόνιμος δὲν θὰ ξαναέλθῃ στὴ θάλασσα, νὰ τὸ ξέρετε!

Ὁ Κωστάκης βιάζεται νὰ βουτήξῃ, μὰ ἡ μητέρα του φωνάζει :

— Κωστάκη, μὴ βιάζεσαι! Θὰ βουτήξετε ὅλοι μαζί.” Ἐτοιμοί, ἐμπρός, μάρς. Ἐνα, δύο, τρία!

Μπλάφ! μπλούφ! μέσα στὰ νερὰ ὅλοι μαζί.

— Κρύα ποῦ εἶναι ἡ θάλασσα! φωνάζουν.

— Βουτηχθῆτε, βουτηχθῆτε ἀμέσως μέσα, φωνάζει ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη.

Ὁ ἕνας πετᾶ στὸν ἄλλον νερὰ κι ἔτσι ἀναγκάζονται νὰ βουτηθοῦν ὅλοι μέσα.

Ὁ Κωστάκης καὶ ὁ Μῆτσος παίρνουν
τώρα τὶς κολοκύθες τῶν καὶ κολυμβοῦν
μ' αὐτές.

Ὁ Μῆτσος ἔρχεται ἔξω-ἔξω καὶ φωνάζει:
— Νὰ ἕνα μεγάλο ψάρι!

Καὶ βουτᾶ, τάχα, νὰ τὸ πιάσῃ. Πιάνει
τὸν ἄμμο καὶ τὸν πετᾶ ὕστερα ψηλά.

Πῶς γυαλίζουν ὅλα στὸ βυθό!

Ἄσπρα, γαλάζια καὶ πράσινα. Μεριές -
μεριές φαίνεται κίτρινος ὁ ἄμμος.

— Θὰ μάθωμε γρήγορα καλὸ κολύμπι
μὲ τὶς κολοκύθες, λέγει ὁ Κωστάκης.

Κι ἀλήθεια τὰ παιδιὰ προοδεύουν πο-
λὸ στὸ κολύμπι. Γρήγορα θὰ μάθουν νὰ
κολυμβοῦν καὶ νὰ φεύγουν χωρὶς κολο-
κύθες.

Ὁ Φώτης, βουτηγμένος στὴν ἄκρη- ἄκρη,
σηκώνει ἀφρούς, κτυπῶντας τὰ πόδια του.

12. ΜΑΘΑΙΝΟΥΝ ΚΟΛΥΜΠΙ

Τὰ κορίτσια παίζουν καὶ αὐτὰ ἄκρη-ἄκρη. Δὲν ξέρουν καλὰ νὰ κολυμβοῦν.

Ἡ Ἐλενίτσα κτυπᾷ τὰ πόδια της στὴ θάλασσα καὶ πετᾷ τὰ νερὰ ψηλὰ μὲ θόρυβο, φωνάζοντας στὴ μητέρα της :

— Μητέρα, δὲν θὰ κολυμπήσω καὶ ἐγὼ μὲ τὶς κολοκύθες ;

— Ναί, ναί! φωνάζουν καὶ τ' ἄλλα τὰ κοριτσάκια. Θέλομε κι ἐμεῖς τὶς κολοκύθες.

— Καλά, λέγει ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας.
Ὁ Κωστάκης εὐχαρίστως δίνει τὶς κολοκύθες του καὶ ὁ Μῆτσος τὶς δικές του.

Ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας πέφτει σὲ λίγο καὶ αὐτὴ στὴ θάλασσα καὶ ὁδηγεῖ τὰ κοριτσάκια νὰ κολυμβοῦν μὲ τὶς κολοκύθες. Τὶς περνᾷ κάτω ἀπὸ τὶς μασχάλες των καὶ βάζει τὴν κορδέλλα ἐπάνω ἀπὸ τὴ ράχιν των.

— Προσέχετε! λέγει ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας· τώρα σᾶς κρατοῦν οἱ κολοκύθες ἐπάνω στὸ νερό. Θὰ κινῆτε τὰ χέρια σας καὶ τὰ πόδια σας. Νά, ἔτσι.

Τί ὠραία ποὺ στέκει ἐπάνω στὸ νερὸ ἡ Ἐλενίτσα! Ὅμως δὲν τὰ καταφέρνει ἀκόμη! Κινεῖ πόδια καὶ χέρια ἄτακτα καὶ κουράζεται.

— Μὴ βιάζεσαι! τῆς λέγει ἡ μητέρα της. Μὴν κινῆς ἔτσι γρήγορα καὶ ἄτακτα τὰ χέρια σὰ γατάκι. Κοίτα ἐμένα. Ἔτσι, μιὰ ἐμπρός, μιὰ πίσω, τὰ χέρια μὲ κλειστὰ δάκτυλα. Καὶ τὰ πόδια σου τὸ ἴδιο, μιὰ νὰ τὰ μαζεύης, μιὰ νὰ τὰ τεντώνης. Ἔτσι σπρώ-

χνεις τὸ νερὸ καὶ φεύγεις. Χρειάζεται τε-
χνη. Κοίτα ἐμένα.

— Σὰν ψάρι φεύγεις, μητέρα, τῆς λέγει
ἡ Ἐλενίτσα καὶ προσπαθεῖ νὰ πάη καὶ
αὐτὴ κοντὰ μὲ τὶς κολοκύθες.

— Καὶ σὺ θὰ μάθης γρήγορα σὰν καὶ
μένα. Τώρα δῶσε καὶ τῆς Βασιλικούλας
τὶς κολοκύθες. Ἐγὼ θὰ βγῶ καὶ σὲ λίγο
θὰ βγῆτε καὶ σεῖς. Ἐμείνατε ἄρκετὰ γιὰ
σήμερα.

Τὴν ἴδια ὥρα ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη
φωνάζει :

— Ἐλᾶτε ἔξω τώρα. Ἄρκετὰ ἐμείνατε μέ-
σα στὸ νερό.

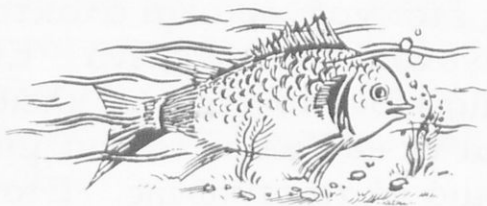
Μὰ ἐκεῖνα θέλουν νὰ μείνουν ἀκόμη.

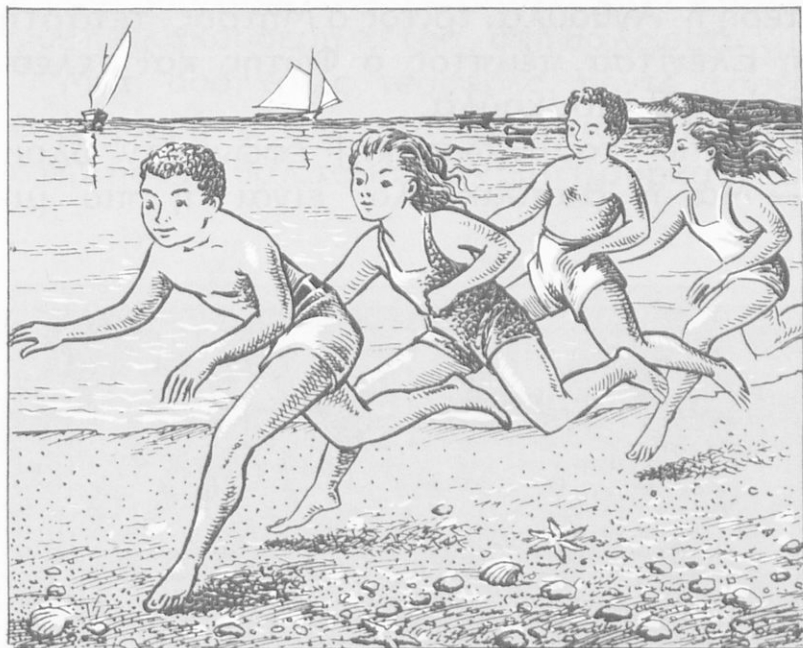
— Μητερούλα, ἀκόμη λίγο. Εἶναι τόσο
ὁμορφα σήμερα, φωνάζει ὁ Κωστάκης.

Μὰ ἡ μητέρα του λέγει αὐστηρά :

— Ὅποιος δὲν εἶναι φρόνιμος δὲν θὰ κο-
λυμβήσῃ ἄλλη φορά.

Τότε ὅλα τὰ παιδιὰ ἔτρεξαν καὶ ἐβγῆ-
καν ἀμέσως.

13. ΑΛΛΑ ΠΑΙΓΝΙΔΙΑ

— Έμπρός, φωνάζει ο πατέρας του Κωστάκη, στή γραμμή, ποιός θά φθάση πρώτος σ' εκείνο έκει τὸ σημάδι. Μὲ τὸ « τρία! » πὺ θά εἰπῶ, θά ξεκινήσετε. Λοιπόν, ἔτοιμοι! Ἔνα, δύο, τρία!

Ἄ, εἶναι πολὺ δύσκολο νὰ τρέχη κανεὶς στὴν ἄμμουδιά! Τὰ πόδια βουλιάζουν.

— Εὖγε, εὖγε! Πρῶτος ὁ Κωστάκης, δεύ-

τερη ή 'Ανθούλα, τρίτος ό Μήτσος, τετάρτη ή 'Ελενίτσα, πέμπτος ό Φώτης και τελευταία ή Βασιλικούλα.

— Ζήτω του Κωστάκη! έφώναξαν όλοι.

— Μά ή Βασιλικούλα είναι ή πιό μι-

κρή, είπε ό Κωστάκης: γι' αυτό ήλθε τελευταία.

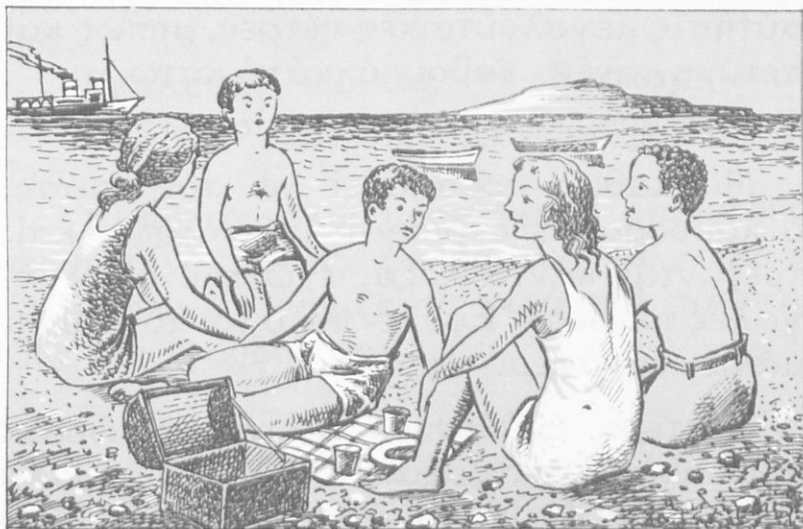
— Έλα, Έλενίτσα, νά πετάξωμε πετραδάκια, λέγει ό Κωστάκης, νά ιδούμε, ποιός θά τά πάη πιό μακριά.

— Ποιός θά κάμη τήν πέτρα νά πηδήση πολλές φορές, είπε ό πατέρας του Κωστά-

κη και έπέταξε ένα βότσαλο, μιὰ στρογγυλή πλακουδερή πέτρα, στη θάλασσα.

Μιά, δυό, τρεῖς, τέσσερες, πέντε φορές έπήδησε ή πέτρα και βούλιαξε. Έπάνω στην ήσυχη θάλασσα έσχηματίσθηκαν κύ-

κλοι μικροί, μεγάλοι, πιό μεγάλοι, ώσπου έσβησαν.

Μιά, δυό, τρεῖς έπήδησε ή πέτρα του Κωστάκη. Η Έλενίτσα και ή Βασιλικούλα δέν τὰ καταφέρνουν νά πηδήσουν οί πέτρες των. Καθώς τῖς πετοῦν, μπλούμ! και βουλιάζουν άμέσως.

Ὁ Μῆτσος μὲ τὴν Ἀνθούλα καὶ τὸ Φώτη ψάχνουν γιὰ καβουράκια. Ἡ Ἐλενίτσα πηγαίνει κοντὰ τῶν.

— Ἐπιάσατε κανένα; τοὺς ἐρωτᾷ.

— Ὁχι ἀκόμη, ἀπαντοῦν.

Σκύβει ἡ Ἐλενίτσα καὶ σηκώνει καὶ αὐτὴ τὶς μεγαλούτσικες πέτρες, μήπως καὶ πετύχη κανένα καβουράκι ἀπὸ κάτω.

— Νά τος! φωνάζει ἔξαφνα.

Μὰ καθὼς προσπαθεῖ νὰ τὸν πιάσῃ, ὁ κάβουρας τῆς φεύγει λοξὰ-λοξὰ καί, τρέχοντας πάντα λοξά, ἐχώθηκε στὶς μεγάλες πέτρες. Ἐψαξε πολὺ νὰ τὸν εὔρῃ, μὰ δὲν κατάφερε τίποτε.

Ἦστερα ἐμάζευσαν κογχύλια, ὠραῖα χρωματιστὰ πετραδάκια καὶ ἓνα μεγάλο καυκὶ ἀπὸ ἄχινό. Ἐκάθισαν ἔπειτα στὰ καθαρὰ πετραδάκια καὶ ἔφαγαν μὲ μεγάλη ὄρεξι αὐγά, τυρὶ καὶ ψωμί.

Τὸ κυματάκι σπάζει μαλακὰ μπροστὰ στὰ πόδια τοὺς μὲ τὸ τραγουδάκι του, φλίσβς... φλίσβς... φλίσβς.

Δυὸ βαρκοῦλες κυλοῦν ἤσυχα-ἤσυχα στὰ γαλανὰ νερὰ καὶ πιὸ πέρα πετοῦν κατάλευκοι γλάροι.

Νὰ καὶ ἓνα πλοῖο μακριά, πὺ περνᾷ ἀφήνοντας πίσω του μαῦρο καπνό.

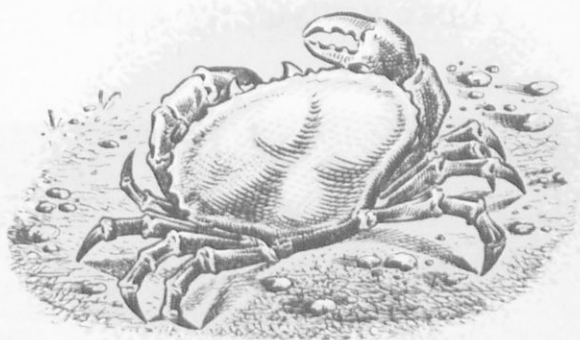
— Τί ώραία νὰ ἦμαστε μέσα, νὰ ἔταξι-δεύαμε! εἶπε ὁ Κωστάκης.

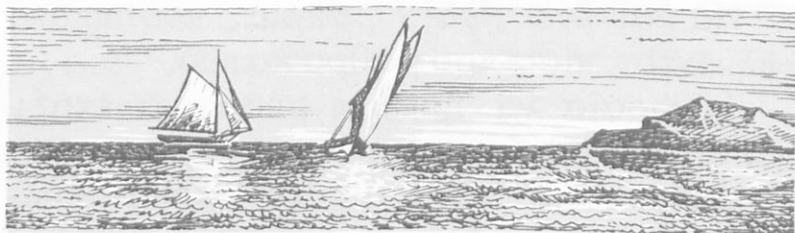
— Θέλετε νὰ πᾶμε μὲ τὴ βάρκα; ἐρώτησε ὁ πατέρας του.

— Ἄχ, ναί, ναί, ἐφώναξαν ὅλα τὰ παιδιά.

Ἐκάλεσαν λοιπὸν τὸ βαρκάρη καὶ αὐτὸς ἐπλησίασε μαλακὰ ὡς τὴν ἀμμουδιά.

Ἐμπῆκαν ὅλοι μέσα καὶ ὁ βαρκάρης ἄρχισε νὰ τραβᾷ μὲ δύναμι τὰ κουπιά. Ἡ βαρκούλα ἔσχιζε τὸ νερὸ καὶ τὰ παιδιά ἐτραγουδοῦσαν:

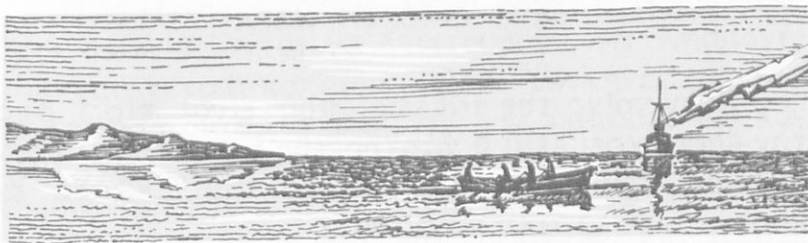

”Εγια μόλα, ἔγια λέσα,
τράβα τὰ κουπιά,
φύσα, ἄερα, τὸ πανάκι,
πᾶμε στὰ βαθιά.

Σὰν δελφίني τρέχει ἡ βάρκα,
φεύγει στὸ φτερό,
τὸ γαλάζιο κῦμα κόβει,
σχίζει τὸ νερό.

”Εγια μόλα, ἔγια λέσα,
πέρα μακριά,
τόποι ἄγνωστοι προσμένουν.
χῶρες καὶ χωριά.

Φύσα, ἄέρα, τὸ παννάκι,
φύσα το μ' ὄρμη,
κράτα ἴσια τὸ τιμόνι,
κράτα το γραμμή.

Ἔγια μόλα, ἔγια λέσα,
θάλασσα πλατειά,
κράτα μας στὴν ἀγκαλιά σου
ὅλα τὰ παιδιά.

Χόρτασέ μας τὴ δροσιά σου,
θάλασσα ἀλμυρή,
χάρισέ μας τὴν πνοή σου,
αὔρα δροσερή.

14. Η ΟΜΟΡΦΗ ΧΩΡΑ

Στόν τοίχο τῆς τάξεως, πού εἶναι πίσω ἀπό τὴν ἔδρα, κρέμεται ὁ χάρτης τῆς Εὐρώπης. Ὁ δάσκαλος, δείχνοντας στὰ παιδιὰ τὴν Ἑλλάδα, ἀκούει τὸν Κωστάκη νὰ φωνάζη :

— Πόσο εἶναι μικρή, κύριε, ἔμπρὸς σὲ τόσες χῶρες καὶ τόσες θάλασσες !

— Εἶναι μικρή, ὅμως εἶναι ὁμορφή, ἀπαντᾷ ἡ Ἐλενίτσα.

— Ναί ! εἶναι πολὺ ὁμορφή ἡ Ἑλλάδα. Μοῦ τὸ εἶπε καὶ ὁ θεῖός μου, πού ἐταξίδεψε κι ἐγύρισε ὅλη σχεδὸν τὴν Ἑλλάδα καὶ πολλοὺς ξένους τόπους.

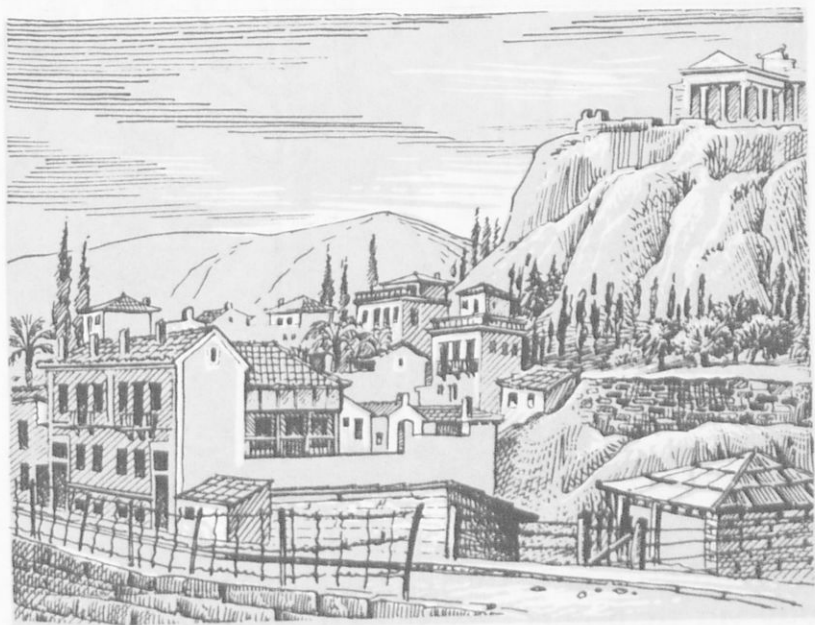
— Σωστά, λέγει ὁ δάσκαλος. Ἐμεῖς ἔχομε τὸ δῶρο ἀπὸ τὸ Θεό, νὰ ἔχωμε πατρίδα ἀπὸ τὶς πιὸ ὁμορφες. Καταπράσινοι λόφοι, ἡμερα βουνὰ μὲ δάση καὶ νερά, γόνιμες κοιλάδες καὶ πεδιάδες, τοπία γελαστὰ τὴν στολίζουν. Ἐπειτα μεγάλες πολιτείες, ὅπως ἡ Ἀθήνα μὲ τὴν Ἀκρόπολί της, ἡ Θεσσαλονίκη, ἡ Πάτρα κι ἄλλες πολλές. Καὶ ἐπάνω ἀπὸ ὅλες αὐτὲς τὶς ὁμορφιές, ἕνας φωτεινὸς καὶ γαλάζιος οὐρανός, ὁ ὠραιότερος τοῦ κόσμου.

Κι ἐξακολούθησε ὁ δάσκαλος :

— Γιὰ νὰ τὴν ἀγαπήσετε πιὸ πολὺ αὐτὴ τὴν ὁμορφὴ χώρα, πρέπει, παιδιὰ, νὰ μάθετε τὴν ἱστορία της. Πρέπει νὰ μάθετε τὶς θυσίες, τοὺς ἥρωισμούς, πού ἔχουν κάνει οἱ πρόγονοί μας, γιὰ νὰ εἴμαστε σήμερα ἐμεῖς ἐλεύθεροι. Κι ἀκόμη πρέπει νὰ μάθετε τὸν πολιτισμὸ της, γιὰ νὰ γεμίση ἡ καρδιά σας ὑπερηφάνεια, πού εἰσθε Ἕλληνες.

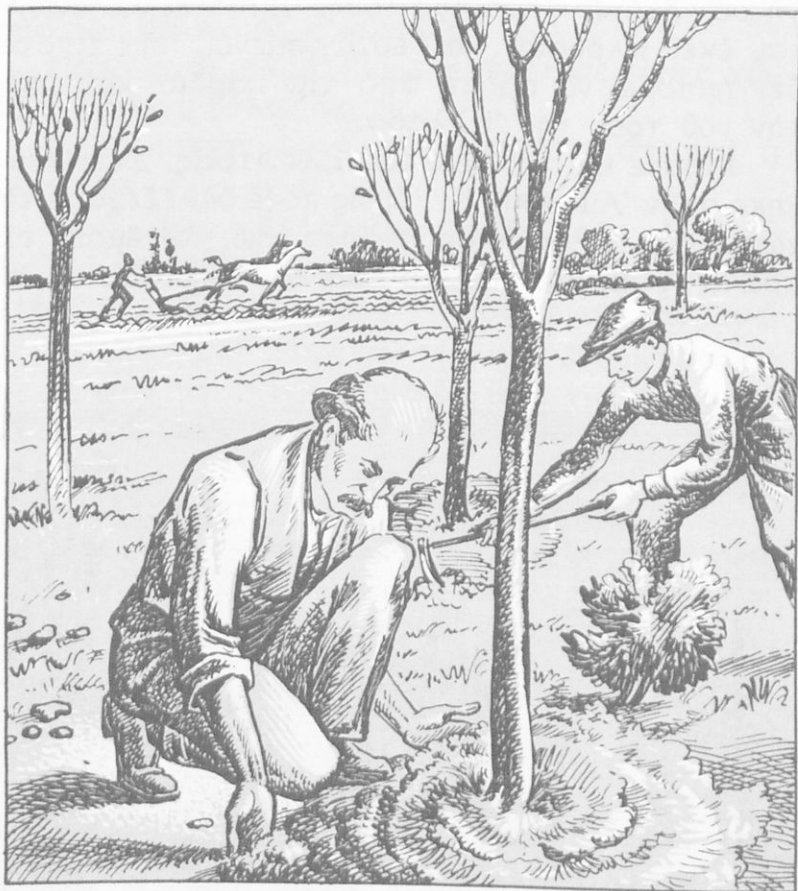
Πώς είναι δυνατόν, λέγει τώρα ο δάσκαλος, όσοι αναγκάζονται να ξενιτευθούν, να λησμονήσουν μιὰ τέτοια πατρίδα; "Όσοι Έλληνες σκορπίζονται στα διάφορα μέρη τῆς γῆς ἤμπορεῖ νὰ κάμουν νέα ζωὴ ἐκεῖ. Ἐμπορεῖ ν' ἀγαποῦν τὴν ξένη γῆ σὰν δευτέρη πατρίδα τους. Ἐμπορεῖ νὰ γίνωνται ἐκεῖ πλούσιοι καὶ εὐτυχημένοι. Μὰ τίποτε δὲν ἤμπορεῖ νὰ σβῆσῃ ἀπὸ τὴν καρδιά καὶ ἀπὸ τὸν νοῦ τους τὴν Ἑλλάδα.

Εἶδατε καὶ τὸν θεῖο τῆς Ἑλενίτσας. Ἐξενιεύθηκε στὴν Ἀμερική. Κι ὁμως ποτὲ δὲν ἐξέχασε τὸ χωριό του. Ξαναγύρισε νὰ ζῆσῃ ἐδῶ, πού ἔμαθε τὰ πρῶτα γράμματα καὶ πού ποτὲ δὲν τὸ ἐλησμόνησε.

15. ΤΟ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

Ἐπέρασε πιά τὸ καλοκαίρι. Ἐτελείωσαν οἱ μαθητικὲς κατασκευασεῖς. Τὰ γοργόφτερα πουλιά,

τὰ χελιδόνια, οἱ πελαργοὶ καὶ τ' ἀηδόνια, ἔταξιδευσαν γιὰ τὶς θερμὲς χῶρες. Τὰ σχολεῖα ἐγέμισαν

ἀπὸ τὶς χαρούμενες φωνές καὶ τὰ ξεφωνητὰ τῶν παιδιῶν.

Τὰ χορταράκια ἐκιτρίνισαν καὶ τὰ μαραμένα φύλλα τῶν δένδρων ἄρχισαν νὰ πέφτουν. Οἱ ἡμέρες ἀρχίζουν νὰ μικραίνουν καὶ οἱ νύκτες νὰ μεγαλώνουν. Ὁ οὐρανὸς ἀρχίζει πότε - πότε νὰ συννεφιάζει καὶ κάποτε-κάποτε ἡ διψασμένη γῆ δέχεται τὴ βροχούλα, σὰν εὐλογία Θεοῦ.

Στ' ἀμπέλια συνεχίζεται ὁ τρύγος καὶ στ' ἀλώνια τὸ μάζεμα τῆς σταφίδος, ποὺ ἦτο ἀπλωμένη στὸν ἥλιο.

Δὲν ἔχει ὅμως ἀρχίσει ἀκόμη τὸ κρύο καὶ ὁ καιρὸς εἶναι εὐχάριστος. Δὲν κάμνει οὔτε μεγάλη ζέση οὔτε πολὺ κρύο.

Ἀνθίζουν τὰ χρυσάνθεμα. Τὰ σχολεῖα κάμνουν ἐκδρομές, γιὰ νὰ χαροῦν τὰ παιδιά τὸ φθινόπωρο στὸ ὑπαιθρο.

Στὸ σχολικὸ κῆπο ἐμαλάκωσε τώρα τὸ χῶμα καὶ τὰ παιδιά ἄρχισαν τὶς ἐργασίες των.

Οἱ βοσκοὶ κατεβαίνουν μὲ τὰ κοπάδια των ἀπὸ τὰ βουνὰ στοὺς χαμηλοὺς κάμπους.

Οἱ γεωργοὶ καταγίνονται τώρα μὲ τὸ σκάψιμο καὶ τὴν λίπανσι τῶν δένδρων καὶ μὲ τὴ σπορὰ τῶν χωραφιῶν των. Οἱ ἔλιες ὠριμάζουν.

Ἀπὸ τὸν Ὀκτώβριο γίνονται προετοιμασίες καὶ προμήθειες γιὰ τὸ χειμῶνα. Ἀπὸ τὸν Νοέμβριο δυναμώνει τὸ κρύο καὶ φοροῦμε βαρύτερα ροῦχα. Χρειάζεται ὅμως προσοχὴ ἀπὸ τὴ γρίπη.

Ἡ Ἐλενίτσα ἀπήγγειλε στὴν τάξι της καὶ ἓνα ὠραῖο ποίημα γιὰ τὸ Φθινόπωρο :

Φεύγουν πιά τὰ χελιδόνια.
Κρύωσε ὁ καιρός.
Πέφτουν φύλλα ἀπὸ τὰ κλώνια,
στό χαντάκι ἐμαζευθήκαν
κίτρινος σωρός.

Τέλειωσε τὸν τρύγο τώρα
πιὰ κι ὁ ἀμπελουργός.
Κι ἦλθε εὐλογημένη ἡ ὥρα,
ποῦ θὰ σπείρη στοὺ χωράφι
στάρι ὁ γεωργός.

Ὁ καλὸς Θεός, ποῦ βλέπει
τὴν καλὴ σπορά,
καὶ βροχοῦλες ὅσες πρέπει
θὰ τοῦ στείλῃ, νάβγουν τόσα
στάχυα καρπερά.

Τὸ φθινόπωρο θὰ πάγῃ,
θάρθῃ ἡ χειμωνιά.
Θάρθουν κρύα, θάρθουν πάγοι
κι ὄλοι μας θὰ μαζευθοῦμε
στὴ ζεστὴ γωνιά.

« Τραγουδιστὴς τῶν παιδιῶν »

Στέλιος Σπεράντσας

16. ΤΙ ΕΜΑΘΑΝ ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΤΖΙΤΖΙΚΑ

Τὴν ὥρα τοῦ φαγητοῦ ὄλοι ἐμαζεύθησαν κάτω ἀπὸ τὴ μεγάλη ἀχλαδιά γεμᾶτοι ὄρεξι.

— Τί ὠραῖον ἤσκιο ποὺ ρίχνει ἡ ἀχλαδιά !

— Τὴν ἀχλαδιά αὐτὴ τὴν ἔχει φυτεύσει ὁ παππούς τῶν παιδιῶν, ὅταν ἦτο μικρός. Εἶναι λοιπὸν γέρικη. Ὅμως, γιὰ ἰδὲς πόση φρεσκάδα, πόση ζωὴ ἔχει ἀκόμη μέσα της ! Τὶ γλυκὰ καὶ μυρωδᾶτα ἀχλάδια κάμνει κάθε χρόνο !

Καθὼς ἔτρωγαν, τοὺς διεσκέδαζαν τὰ τζίτζικια μὲ τὴ μουσικὴ τῶν. Θαρρεῖς καὶ τοὺς εἶχαν προσκαλέσει τοὺς μουσικοὺς νὰ βάζουν ὅλη τὴ δύναμὶ τῶν τὴν ὥρα τοῦ φαγητοῦ : τζ, τζ, τζ, τζ... Χιλιάδες τζίτζικια. Κρυμμένα στὰ κλήματα, στὰ δένδρα, ἐπάνω στὰ κλαδιά καθισμένα, τραγουδοῦν ἀδιάκοπα.

— Μὰ δὲν κουράζονται τὰ τζίτζικια νὰ τραγουδοῦν ὅλη τὴν ὥρα, πατέρα ; λέγει ὁ Κωστάκης.

— Αὐτὴ εἶναι ἡ δουλειὰ τῶν, ἀποκρίθηκε ὁ πατέρας. Νομίζει κανεὶς πὼς εἶναι τόσο ἐνθουσιασμένα, ποὺ δὲν ἤξεύρουν, πὼς νὰ δείξουν τὴ χαρὰ τῶν. Καὶ τραγουδοῦν ἀκούραστα.

Κάποιο παλιὸ παραμῦθι λέγει, πὼς ὁ τζίτζικας πεθαίνει ἀπὸ τὴν πείνα, γιὰτὶ δὲν τὸν ἀφήνει τὸ τραγούδι νὰ φροντίσῃ γιὰ τροφή.

Καὶ λέγει μάλιστα τὸ παραμῦθι, πὼς ὁ τζίτζικας στὸ τέλος κατήντησε ζητιᾶνος καὶ ἐγύρευε φαγητὸ στὶς φωλιές τῶν μυρμηγκιῶν. Ὅμως ἐγὼ δὲν τὸ πολυπιστεύω αὐτὸ τὸ παραμῦθι. Ἄλλο

παραμύθι λέγει, πώς ὁ τζίτζικας κάθεται στὰ τρυφερά κλαδιὰ τῶν δένδρων καὶ βουτᾶ τὴ σουβλερὴ τοῦ γλῶσσα στὴ φλούδα.

Ἄπὸ ἐκεῖ ρουφᾶ τὸ χυμὸ, ποὺ τρέχει μέσα στὸ δένδρο, καὶ καθὼς ρουφᾶ τραγουδάει ἀπὸ τὴν εὐχαρίστησι καὶ τὴν νοστιμάδα.

— Πατέρα, λέγει ὁ Κωστάκης, θὰ πιάσω ἕναν νὰ τὸν ἰδῶ.

— Ὅχι, εἶπε ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη· τὰ μικρὰ πλάσματα τοῦ Θεοῦ δὲν τὰ βασανίζουν.

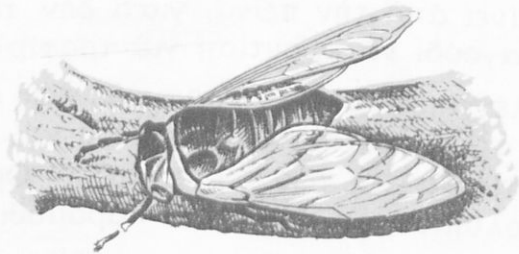
— Λίγο θὰ τὸν κρατήσω, ὅσο νὰ τὸν ἰδῶ, εἶπε πάλι ὁ Κωστάκης.

Ὁ μπάρμπα-Θανάσης εἶπε :

— Στάσου, Κωστάκη, νὰ σοῦ πιάσω ἐγὼ ἕναν, ποὺ βλέπω στὸν κορμὸ ἐκείνης τῆς ἐλίτσας.

Ἐπλησίασε ὁ μπάρμπα-Θανάσης προσεκτικὰ στὸ δενδράκι καὶ ἄπλωσε ξαφνικὰ τὴν παλάμη του νὰ πιάσῃ τὸν τζίτζικα. Ἐκεῖνος ὁμως τοῦ ἔφυγε καὶ ἐπέταξε ψηλὰ τσιτσιρίζοντας. Ὅλοι ἐγέλασαν.

Ἐπειτα ἐσηκώθηκαν ἀπὸ τὸ τραπέζι κι ἔπιασαν τὴ δουλειὰ καὶ τὰ παιδιὰ ξανάρχισαν τὰ παιγνίδια.

17. ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΙΔΑΝ ΦΙΔΙ ΓΙΑ ΠΡΩΤΗ ΦΟΡΑ

Ἐκεῖ πού ἔπαιζαν, ἔξαφνα μιὰ κοπέλα ἔβαλε μιὰ δυνατὴ καὶ τρομαγμένη φωνή:

— Ἕνα φίδι, ἕνα φίδι!

Ὅλοι ἔτρεξαν γρήγορα ἐκεῖ καὶ ὁ μπάρμπα-Θανάσης μ' ἕνα χονδρὸ παλούκι ἐκτύπησε δυνατὰ τὸ φίδι στὸ κεφάλι. Οἱ ἐργάτριες τὸ ἐκτυποῦσαν μὲ τὶς πέτρες.

Καθὼς ἐπλησίασαν τὰ παιδιά, εἶδαν τὸ φίδι. Ἦτο πιά σκοτωμένο ἀπὸ τὰ κτυπήματα, μὰ ἐκινουσε ἀκόμη λίγο τὴν ἄκρη τῆς οὐρᾶς του.

— Ὅχι! εἶναι! ἔλεγαν οἱ ἐργάτριες.

— Πῶς δὲν μᾶς ἐδάγκωσε! Καλὰ πού τὸ εἶδε ἡ Ἐλενιώ! Ἡ Παναγία μᾶς ἐφύλαξε.

Ἐφθασε καὶ ὁ πατέρας τῆς Ἐλενίτσας καὶ τὸ εἶδε.

— Πατέρα, εἶναι φαρμακερό; ἐρώτησε ἡ Ἐλενίτσα.

— Ναί, ἀποκρίθηκε ὁ πατέρας της. Ἐχει δόντια σουβλερὰ σὰν βελόνες καὶ ἀπ' αὐτὰ χύνει φαρμάκι. Ὅποιον δαγκώσει, ἂν δὲν τὸν προφθάσουν, τεθαίνει. Ἐγὼ λίγο νὰ χαθῶ, ὅταν ἤμουν μικρός.

— Σὲ εἶχε δαγκώσει ὄχι, πατέρα;

— Ναί, στὸ πόδι. Δὲν τὴν εἶχα ἰδεῖ καὶ τὴν ἐπάτησα. Ἀμέσως ἔνοιωσα δυνατὸ πόνου στὸ πόδι καὶ ἔβαλα τὶς φωνές. Τρέχουν ὅλοι γύρω μου καὶ ἕνας ἄλλος—Θεὸς χωρέσ' τον, τώρα εἶναι μακαρίτης, ὁ γέρο-Δημήτρης—ἐγονάτισε ἀμέσως, ἔπιασε τὸ πόδι μου καὶ ἄρχισε νὰ ρουφᾷ τὸ αἷμα τῆς πληγῆς

και να τὸ φτύνη. Ἔτσι ἐγίνετο τότε. Δὲν ἐπρόφθασε λοιπὸν νὰ περάσῃ τὸ φαρμάκι σ' ὄλο μου τὸ κορμὶ καὶ ἐσώθηκα.

Τὰ παιδιὰ κοιτοῦσαν τὸν πατέρα τῆς Ἑλενίτσας μὲ ἀπορία. Κι ὁ πατέρας ἐξακολούθησε :

— Δὲν εἶναι σπάνιο νὰ δαγκωθῆ κανεὶς ἀπὸ φίδι, ὅταν εὐρίσκεται στὰ χωράφια καὶ στὰ βοσκοτόπια. Εἶναι λοιπὸν ἀπαραίτητο νὰ γνωρίζῃ ὁ καθένας τί πρέπει νὰ κάμῃ σὲ τέτοια περίπτωσι.

— Πές μας, πατέρα, είπε ο Κωστάκης.

— Πρῶτα - πρῶτα, πρέπει ἀμέσως νὰ δέσωμε τὸ μέρος, πὺ ἐδαγκώθηκε, πιὸ ψηλὰ ἀπὸ ἐκεῖ πὺ εἶναι τὸ δάγκωμα, μὲ σπάγγο, μὲ στριμμένο μανδύλι, μὲ σύρμα ἢ ὅ,τι ἄλλο ἔχομε πρόχειρο.

Τὸ δέσιμο νὰ εἶναι πάρα πολὺ σφιγκτό, ὥστε νὰ σταματήσῃ ἡ κυκλοφορία τοῦ αἵματος καὶ νὰ μὴν ἠμπορέσῃ νὰ προχωρήσῃ τὸ δηλητήριο πρὸς τὴν καρδιά.

Ἄμέσως ὕστερα κοιτάζομε, μήπως ἔμεινε στὸ τραῦμα κανένα σπασμένο δόντι τῆς ὀχιάς, πὺ πρέπει νὰ τὸ βγάλωμε. Χαράζομε μὲ τὴ μύτη ἐνὸς σουγιᾶ τὸ δέρμα στὸ μέρος, ὅπου εἶναι τὸ τραῦμα, καὶ πιέζομε ὀλόγυρα μὲ τὰ δάκτυλα, γιὰ νὰ τρέξῃ ὅσο τὸ δυνατὸν περισσότερο δηλητηριασμένο αἷμα.

Ἄν ἔχωμε τὰ μέσα, κολλᾶμε ἐκεῖ ἐπάνω μιὰ βεντουζα, γιὰ νὰ τραβήξῃ πολὺ αἷμα καὶ μαζί μ' αὐτὸ καὶ πολὺ δηλητήριο. Πλύνομε τὴν πληγὴ μὲ ἄφθονο νερό.

Ἐπίσης πολὺ καλὸ εἶναι τὸ καυτηρίασμα τῆς πληγῆς μὲ πολὺ καυτερὸ σίδερο.

Αὐτὲς οἱ πρῶτες βοήθειες, δηλαδή τὸ σφιγκτό δέσιμο, τὸ χάραγμα, τὸ πλύσιμο, ἢ καυτηρίασις, πρέπει νὰ γίνουν ἀμέσως καὶ χωρὶς τὴν παραμικρὴ χρονοτριβή.

Μετὰ τίς πρῶτες αὐτὲς βοήθειες, πρέπει νὰ καταφύγωμε στὸν ἰατρό.

Πόσο ἐφοβήθηκε ἡ Ἐλενίτσα ἀπὸ τὴν ἱστορία αὐτὴ τῆς ὀχιάς ! Κάθε λίγο ἐνόμιζε, πὺς θὰ πεταχθῇ

καμμιά όχιά νά τήν δαγκώση. Έκοίταζε τò σκοτωμένο φίδι και έθαύμαζε τά τόσα χρώματα και τά στολίδια, πού έστόλιζαν τò κορμί του. Όλόκληρο κέντημα μέ χρυσοπράσινο και μαύρο γαϊτάνι.

Ό μπάρμα-Θανάσης τò έσπρωξε μέ τò πόδι του και έφάνηκε τò κάτω μέρος τής κοιλιās του, τò άσπρο.

— Άντε τώρα νά ψάξης για πουλάκια, βρωμόφιδο, είπε.

Έπειτα ξανάρχισε ή δουλειά. Μά τά παιδιά δέν ήμποροΰσαν νά βοηθήσουν από τò φόβο τους.

Ήλθαν μάλιστα οί μητέρες των τρομαγμένες σαν άκουσαν για τò φίδι, και ήθέλησαν νά πάρουν τά παιδιά από τόν τρύγο.

Ό πατέρας του Κωστάκη είπε, για νά τις ήσυχάση :

— Τώρα πάει πιά, τò έσκότωσαν. Φίδια δέν βγαίνουν όλη τήν ώρα, οΰτε υπάρχουν πολλά έδω.

Τή στιγμή εκείνη ήλθε και ό άγροφύλακας, ό κύρ-Νικόλας. Ήτο ένας ύψηλός, λιγνός άνδρας, μέ τò όπλο του κρεμασμένο στον ώμο και μέ τή μεγάλη του ψάθα φορεμένη λίγο στραβά.

— Γειά σας και χρόνια πολλά ! είπε.

— Καλώς τόν κύρ-Νικόλα, άποκρίθηκε ό πατέρας του Κωστάκη. Κόπιασε, κάθισε λίγο στον ήσκιο.

Ό κύρ-Νικόλας έκάθισε και ό πατέρας του Κωστάκη του έπρόσφερε τσιγάρο.

— Μιά όχιά έσκότωσαν τώρα δά οί έργάτριες, του είπε.

— Μπα ; έκαμε ό κύρ - Νικόλας. Βρέ την κακομοίρα ! Έγλύτωσε λοιπόν από τον σκαντζόχοιρο, για να τό εύρη από τις κοπέλες. Έδω δίπλα, στού κύρ - Γιώργη τό άμπέλι, έπιασαν ένα σκαντζόχοιρο ως μιá όκά.

— Πώς είναι ό σκαντζόχοιρος, πώς είναι ; έρώτησαν τά παιδιά.

— Δέν τον ξέρετε ; 'Α! είναι χαριτωμένο ζωντανό. Θέλετε να πάμε να τον ιδήτε ; έρώτησε ό κύρ - Νικόλας.

— Ναι, ναι, ως πάμε, πατέρα, ειπε ό Κωστάκης.

— Πάμε, ειπε ό πατέρας.

18. ΤΑ ΠΑΙΔΙΑ ΕΙΔΑΝ ΤΟΝ ΣΚΑΝΤΖΟΧΟΙΡΟ

Ἐπῆγαν λοιπὸν στὸ διπλανὸ ἀμπέλι.

Μόλις τοὺς εἶδε ὁ Μῆτσος καὶ ἡ Ἀνθούλα, ἔτρεξαν γεμᾶτοι χαρές. Ὁ πατέρας των, ὁ κύρ-Γιώργης, ἐσηκώθηκε καὶ τοὺς ἐδέχθηκε.

— Καλῶς τους, καλῶς τους! εἶπε. Χρόνια πολλά!

— Ἐδῶ τὰ παιδιά, κύρ-Γιώργη, ἄκουσαν πὼς ἐπιάσατε ἓνα σκαντζόχοιρο. Ἦλθαμε λοιπὸν νὰ τὸν ἰδοῦμε, εἶπε ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη.

Ὁ κύρ-Γιώργης, χωρὶς ἄλλη κουβέντα, ἐξεκρέμασε ἀπὸ μιὰ συκιά ἓνα καλάθι καὶ τὸ ἀνοίξε. Ἐνα πρᾶγμα στρογγυλό, ὄλο ἀγκάθια, ἦτο ἐκεῖ μέσα. Ὁ κύρ-Γιώργης ἐγύρισε τὸ καλάθι, τὸ ἄδειασε καὶ ἐκεῖνο τὸ πρᾶγμα ἐκύλισε στὸ χῶμα σὰν μπάλα κι ἐστάθηκε. Σὲ λίγο ἄρχισε νὰ κινῆται ν' ἀνοίγη σιγὰ σιγὰ καὶ νὰ μακραίνῃ. Ἐφάνηκαν κάτι ποδαράκια πρῶτα καὶ ὕστερα ἓνα μικρὸ μουσουδάκι σὰν τοῦ γουρουνιοῦ.

— Ἄ, τί περίεργο ζῷο! εἶπε ὁ Κωστάκης καὶ ἐπῆγε νὰ τὸ ἰδῇ πιὸ κοντά.

Ὁ σκαντζόχοιρος ἄρχισε νὰ τρέχῃ, μὰ ὁ κύρ-Γιώργης τὸν ἐπίασε καὶ τὸν ἐγύρισε ἀνάποδα. Ἡ κοιλιά του δὲν εἶχε ἀγκάθια καὶ τὰ μαῦρά του

ματάκια τὰ γυαλιστερά ἦσαν τόσο φοβισμένα! Ἄ-μέσως ἐκουλουριάσθηκε πάλι κι ἔγινε ἓνα στρογγυλὸ τόπι ἀγκαθερό.

— Κοιτάξετε, λέγει ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη στὰ παιδιά. Ὁ σκαντζόχοιρος πιάνει τὴν ὀχιά σφιγκτὰ μὲ τὸ στόμα του ἀπὸ τὴν οὐρὰ καὶ ἀμέσως κουλουριάζεται. Ἡ ὀχιά πολεμᾷ νὰ φύγη, μὰ δὲν ἤμπορεῖ. Κτυπιέται, δέρνεται μὲ ἀπελπισία ἐπάνω στὰ ἀγκάθια τοῦ σκαντζόχοιρου, ὥσπου σκοτώνεται καὶ ψοφᾷ. Τότε ὁ καλὸς σου ὁ σκαντζόχοιρος ξεδιπλώνεται καὶ τὴν τρώγει μὲ τὴν ἡσυχία του.

— Ἄμ' τὰ σταφύλια, πῶς τὰ κουβαλᾷ στὴ φωλιά του, ξέρετε; ἐρώτησε ὁ κύρ-Νικόλας.

— Πῶς, πῶς; ἐρώτησαν τὰ παιδιά περιέργα.

— Νά, τινάζει τὸ κλῆμα καὶ πέφτουν οἱ ρῶγες κάτω. Ὕστερα κυλιέται ἐπάνω στὶς ρῶγες κι αὐτὲς καρφώνονται στ' ἀγκάθια του. Ἔτσι φορτωμένος πηγαίνει τότε στὰ παιδιά του, στὴ φωλιά.

— Ἄφοῦ εἶναι τόσο καλὸ ζῷο καὶ κυνηγᾷ τὶς ὀχιές, εἶπε ἡ Ἐλενίτσα, γιατί δὲν τὸν ἀφήνετε νὰ πάη στὴ φωλιά του;

— Ἐλενίτσα, ἀποκρίθηκε ὁ κύρ - Γιώργης, τὸν θέλω γιὰ τὸ περιβόλι μου. Θὰ τὸν διορίσω ἐκεῖ φύλακα.

Ἄφοῦ εἶπαν αὐτά, ὁ Μῆτσος καὶ ἡ Ἄνθούλα ἐπῆραν τὰ παιδιά καὶ τὰ ἐφίλευσαν γλυκά, γινωμένα σῦκα.

Ἐπειτα τὰ παιδιά μὲ τὸν πατέρα τοῦ Κωστάκη καὶ μὲ τὸν κύρ - Νικόλα, τὸν ἀγροφύλακα, ἐγύρισαν πίσω στὸ ἀμπέλι των.

19. Ο ΤΡΥΓΟΣ

“Όλος ό κόσμος εύρίσκεται σέ κίνησι.

Κάρρα και αύτοκίνητα γεμάτα σταφύλια περ-
νούν όλοένα. Άνάμεσα στά κλήματα παλληκάρια
και κοπέλες, μέ τά καλάθια στά χέρια, τρυγούν.

Ό Κωστάκης και ή Έλενίτσα εύρίσκονται άκόμη
στό κτήμά των, στην έξοχή. Έχουν την άδεια νά
βοηθήσουν και αύτοί στόν τρύγο. Άπό πολύ πρωί
μέ τό γλυκοχάραμα έσηκώθηκαν και έπήγαν και
αύτοί στό άμπέλι μέ τούς άλλους έργάτες.

Κρατούν ό καθένας τό μικρό του καλάθάκι και
ένα μαχαιράκι. Σέ κάθε κλήμα σταματούν. Άφή-

νουν κάτω τὸ καλάθι καὶ κόβουν μὲ πολλή προσοχή τὸ σταφύλι ἐπάνω στὸ κοτσάνι του. Τὸ βάζουν στὸ καλάθι καὶ κόβουν ἄλλο.

“Ἄμα γεμίσουν τὸ καλάθκι τους, πηγαίνουν καὶ τὸ ἀδειάζουν στὸ μεγάλο κοφίνι.

Πόσες φορές τὸ ἐγέμισαν καὶ τὸ ἀδειασαν οὔτε ξεύρουν !

Ἐργάζονται μὲ ὄρεξι μεγάλη καὶ τραγουδοῦν μαζί μὲ ὄλους τοὺς ἄλλους ἐργάτες καὶ τίς ἐργάτριες διάφορα τραγούδια. Νὰ ἔνα ἀπ’ αὐτά :

ΕΝΑ ΠΟΥΛΙ ΘΑΛΑΣΣΙΝΟ ΚΙ ἌΛΛΟ ΠΟΥΛΙ ΒΟΥΝΙΣΙΟ

Ἐνα πουλί θαλασσινὸ
κι ἔνα πουλί βουνίσιο,
τὰ δυὸ πουλιὰ μαλλώνανε
στοῦ σταυραῖτοῦ τὸν τόπο.
Γυρίζει τὸ θαλασσινὸ
καὶ λέει τοῦ βουνίσιου :
— Μὴ μὲ μαλλώνης, βρὲ πουλί,
καὶ μὴ μὲ παραδιώχνης
κι ἐγὼ πολὺ δὲν κάθομαι
στὸν τόπο τὸ δικό σου.
“Ἄν κάτσω Μάη καὶ Θεριστὴ
κι ὄλον τὸν Ἀλωνάρη
κι ἂν πάρω κι ἀπ’ τὸν Αὐγουστο,
τὸν Τρυγητὴ μισεύω.
Κι ἀφήνω γειὰ στίς ὄμορφες
καὶ γειὰ στίς μαυρομάτες
κι ἐγὼ πάω στὸν τόπο μου,
γυρνῶ στοὺς ἰδικούς μου.

Δημοτικὸ

20. ΤΟ ΤΣΙΡΙΤΡΟ

Σὲ μιὰ ρώγα ἀπὸ σταφύλι
ἔπεσαν ὄχτῶ σπουργίτες
κι ἔτρωγόπιναν οἱ φίλοι.
Τσίρι τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

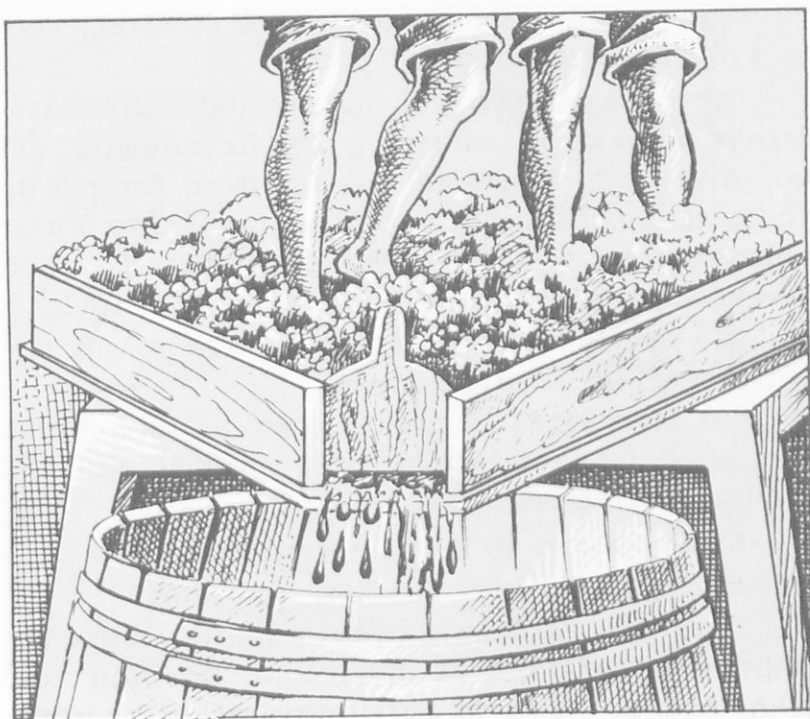
Ἐχτυπούσανε τὶς μύτες
κι ἔκουνοῦσαν τὶς οὐρές,
κι εἶχαν γέλια καὶ χαρές.
Τσίρι τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

Πώπω, πώπω, σὲ μιὰ ρώγα
φαγοπότι καὶ φωνή!
τὴν ἀφήκαν ἀδειανή.
Τσίρι τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

Καὶ μεθύσαν, κι ὅλημέρα
πᾶνε δῶθε, πᾶνε πέρα,
τραγουδῶντας στὸν ἄερα.
Τσίρι τίρι, τσιριτρό,
τσιριτρί, τσιριτρό!

« Παιδικὰ τραγούδια »

Ζαχαρίας Παπαντωνίου

21. ΤΟ ΠΑΤΗΜΑ ΤΩΝ ΣΤΑΦΥΛΙΩΝ

Τὴν ἄλλη ἡμέρα ἄρχισε τὸ πάτημα τῶν σταφυλιῶν στὸ πατητήρι, πού ἦτο γεμάτο ὡς ἐπάνω.

Δυὸ γερὰ καὶ καλοδεμένα παλληκάρια ἐπλυναν καθαρὰ - καθαρὰ τὰ πόδια των καὶ ἀνέβηκαν ἐπάνω.

— Καλὰ κρασιά, κύρ-Δημήτρη. Καὶ τοῦ χρόνου! εἶπαν στὸν πατέρα τοῦ Κωστάκη καὶ ἄρχισαν τὸ πάτημα.

Πλάτς, πλάτς, πλάτς! ἐπατοῦσαν καὶ ἔλειω-

ναν τὰ σταφύλια οἱ δύο νέοι αὐτοὶ ἐργάτες, σὰν νὰ ἐχόρευαν ἓνα παράξενο χορό.

Ἄπὸ τὸν σωλῆνα τοῦ πατητηριοῦ κάτω-κάτω ἔτρεχε ὁ κόκκινος μούστος σ' ἓνα μεγάλο κάδο. Ὁ κύρ-Δημήτρης, ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη, ἔπαιρνε μὲ τὸν τενεκὲ καὶ ἔρριχνε στὸ βαρέλι, ποῦ ἦτο δίπλα καθαρὸ, πλυμένο καὶ λιβανισμένο. Ἄδειαζε τοὺς τενεκέδες καὶ τοὺς ἐμετροῦσε : ἓνας, δύο, τρεῖς...

Δίπλα ἐκάθητο ὁ Κωστάκης μ' ἓνα μολύβι καὶ ἓνα τετράδιο καὶ ἐσημείωνε.

Γιὰ κάθε τενεκὲ ἔτραβοῦσε καὶ μιὰ μικρὴ ἴσια γραμμὴ. Στὸ τέλος ἐμέτρησε τὶς γραμμὲς καὶ τὶς εὐρῆκε σωστὲς διακόσιες.

—Ὁ Κωστάκης θὰ γίνῃ λαμπρὸς νοικοκύρης, εἶπε ὁ μπάρμπα - Θανάσης, ποῦ τὸν ἔβλεπε.

Ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη ἔφτειασε μὲ μούστο νόστιμη μουσταλευριὰ μὲ ἀμύγδαλα, σουσάμι καὶ ψιλὴ κανέλα. Ἐπειτα ἔφτειασαν μαζὶ μὲ τὴ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας μουστοκούλουρα καὶ σουτζούκια γεμισμένα μὲ καρύδια.

Στὸ μεγάλο καζάνι βράζουν μούστο, γιὰ νὰ φτειασούν γλυκὸ πετιμέζι, νὰ βουτοῦν τὸ χειμῶνα τὸ ψωμί των.

Πόσα πράγματα δίνει τὸ γλυκὸ σταφύλι !

Ὅταν οἱ δουλειὲς στὸ κτῆμα εἶχαν τελειώσει καὶ ὁ καιρὸς ἄρχισε νὰ δροσίζη, οἱ δυὸ οἰκογένειες ἐγύρισαν στὴν πόλι.

Ἐκεῖ στὴν πόλι ἐπερίμενε τὰ παιδιὰ μιὰ καινούργια χαρά, τὸ σχολεῖο.

22. Η ΕΟΡΤΗ ΤΟΥ ΠΑΤΕΡΑ

‘Ο Κωστάκης πρωί-πρωί έξύπνησε και άκουσε τόν πατέρα του, πού έψαλλε:

« Μεγαλομάρτυς Δημήτριεε... »

‘Α, ναι! ‘Αμέσως έθυμήθηκε. ‘Ο πατέρας του έχει σήμερα την έορτή του. ‘Η μητέρα του θα φορέση τò καινούργιο της φόρεμα και θα στέκεται στη σάλα νά δέχεται τις έπισκέψεις. ‘Η σάλα θα είναι ώραία στολισμένη με άγιοδημητριατικά και τριαντάφυλλα και στο έρμάρι θα είναι ένα σωρο γλυκά, κουραμπιέδες, σοκολάτες....

Ἐκείνη τὴ στιγμή ἐμπῆκε ἡ μητέρα.

— Κωστάκη, ἐξύπνησες; εἶπε.

— Ναί, μητέρα, θὰ σηκωθῶ, ἀποκρίθηκε ὁ Κωστάκης.

— Φόρεσε γρήγορα τὰ καινούργια ροῦχά σου, τὶς κάλτσες σου καὶ τὰ παπούτσια σου. Ὁ πατέρας, ἡ γιαγιά, ὁ θεῖος ἡ Ἐλενίτσα καὶ συ θὰ πᾶτε στὴν ἐκκλησία.

Ὁ Κωστάκης ἐφόρεσε τὶς ἄσπρες τοῦ κάλτσες καὶ τὰ μαῦρα παπουτσάκια του, τὰ λουστρίνια. Ὑστερα ἐπῆγε μπροστὰ στὸν καθρέπτη, ἐκοιτάχθηκε καὶ εἶπε:

— Τώρα ὁ πατέρας θὰ εἰπῆ, πῶς εἶμαι ἓνα καλὸ παιδί καὶ καθαρὸ.

Ἐμπῆκε στὴν τραπεζαρία. Ὁ πατέρας του φρέσκος, μὲ τὸ ἄσπρο τοῦ κολλαριστὸ ὑποκάμισο καὶ τὰ καινούργια του μαῦρα ροῦχα, ἔλεγε στὴν Ἐλενίτσα, ποῦ εἶχε ἔλθει λίγο πρὶν, ντυμένη τὸ καλὸ τῆς φόρεμα:

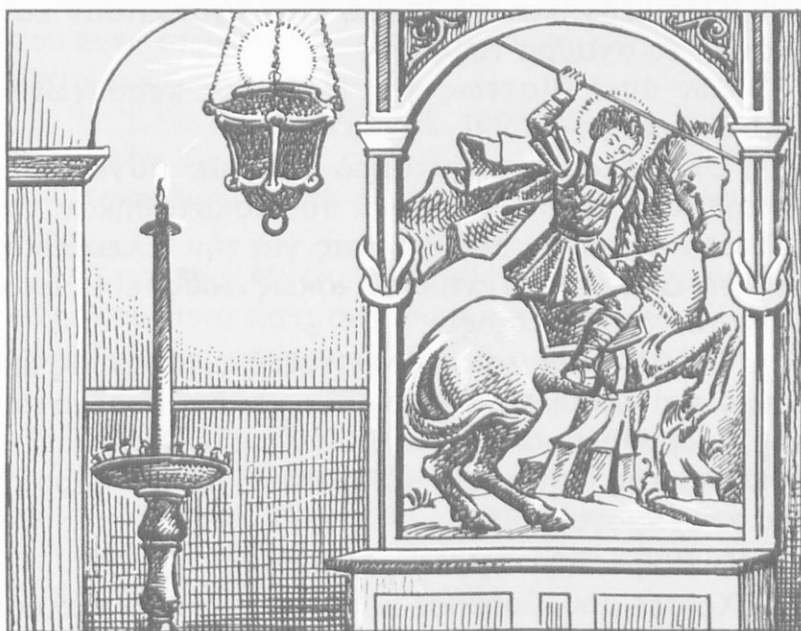
— Στὴν ἐκκλησία τὰ καλὰ παιδιὰ στέκουν φρόνιμα καὶ προσέχουν τί λέγει ὁ παπᾶς καὶ τί ψάλλει ὁ ψάλτης.

Καθὼς εἶδε τὸν Κωστάκη, εἶπε:

— Ἄ, Κωστάκη, θὰ εἶσαι φρόνιμος στὴν ἐκκλησία;

— Ναί, πατέρα, θὰ εἶμαι φρόνιμος, ἀποκρίθηκε ὁ Κωστάκης.

— Ἐμπρὸς λοιπόν, πᾶμε!

23. ΣΤΗΝ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Ἐφθασαν στήν ἐκκλησία. Ἦτο γεμάτη ἀπό κόσμο.

Ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη, ὁ κύρ-Δημήτρης, ἀγόρασε κεριά, τ' ἀνάψε καί τὰ ἔβαλε μπροστά στήν εἰκόνα. Τά κανδήλια ἦσαν ἀναμμένα καί φεγγοβολοῦσε ὄλη ἡ ἐκκλησία.

Ἐκαμαν τὸ σταυρό τους, ἀσπάσθηκαν τὴν εἰκόνα ὄλοι μὲ τὴ σειρά καί ὕστερα ἐστάθηκαν στή θέσι των.

Ὁ ψάλτης ἔψαλλε. Ὅλοι ἐστέκοντο μ' εὐλάβεια, ἀμίλητοι κι ἄκουαν προσεκτικά.

“Όταν έβγῆκαν τὰ Ἅγια, ὅλοι ἐγονάτισαν καὶ ἔκαναν τὸ σταυρὸ τους.

«Τῶν ὑπὲρ Πίστεως καὶ Πατρίδος πεσόντων» εἶπε ὁ παπᾶς.

“Όλοι ἔκαναν τὸ σταυρὸ τους μὲ συγκίνησι. Θυμήθηκαν τὰ παλληκάρια, ποὺ ἐσκοτώθηκαν τὰ τελευταῖα χρόνια, πολεμῶντας γιὰ τὴν Ἐλευθερία καὶ τὴ Δόξα τῆς Πατρίδος, ὅπως τοὺς εἶπε στὸ λόγο του ὁ δάσκαλος.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἐκοίταζαν τὶς εἰκόνες καὶ ἐθαύμαζαν τὰ ὠραῖα χρυσᾶ φορέματα, ποὺ ἐφοροῦσαν οἱ Ἅγιοι. Ὁ Χριστούλης, στὴν ἀγκαλιὰ τῆς Παναγίας, εὐλογοῦσε μὲ τὸ χεράκι του κι ἐχαμογελοῦσε.

Ὁ Κωστάκης προσευχήθηκε :

« Χριστέ μου, βοήθησέ με νὰ γίνω πολὺ καλὸς ἄνθρωπος ».

Καὶ ἡ Ἐλενίτσα προσευχήθηκε ἀπὸ μέσα της καὶ εἶπε :

« Παναγίτσα μου, βοήθησέ με νὰ γίνω μιὰ καλὴ νοικοκυρά ».

Ἦστερα ἀπὸ λίγο ὁ Κωστάκης εἶπε σιγὰ τῆς Ἐλενίτσας :

— Κοίταξε τὸ μάτι τοῦ Θεοῦ ἐκεῖ ψηλά.

Ἡ Ἐλενίτσα ἐκοίταξε. Ἐνα μεγάλο μάτι ἦτο ἐκεῖ ψηλά, ἐπάνω ἀπὸ τὴν Ὠραία Πύλη, καὶ τοὺς ἐκοίταζε.

Ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη εἶπε :

— Σιωπή! Κάμετε τὸ σταυρὸ σας.

Ὁ Κωστάκης ἔκαμε τὸ σταυρὸ του καὶ εἶπε πάλι μέσα του :

« Θεέ μου, Σέ παρακαλῶ, δῶσε στὸν πατέρα μου, πὺ ἔχει σήμερα τὴ γιορτὴ του, πολλὴ χαρὰ καὶ εὐτυχία ».

Ἡ Ἐλενίτσα ἐκοίταξε τοὺς ἅγιους καὶ εἶπε σιγὰ στὸν Κωστάκη:

— Κωστάκη, γιατί οἱ ἅγιοι φοροῦν χρυσὸ στεφάνι;

— Ὁ πατέρας ἔχει εἰπεῖ, πῶς οἱ ἅγιοι ἔχουν ἅγιο φῶς, πὺ εἶναι κάτι σὰν φωτεινὸ στεφάνι γύρω στὸ κεφάλι τους, ἀπάντησε σιγὰ ὁ Κωστάκης.

Μὰ ὁ πατέρας του εἶπε πάλι:

— Μὴ μιλάτε. Ἀκοῦστε τί λέγει ὁ παπάς.

Ἡ Ἐλενίτσα ἐπρόσεχε πολὺ, μὰ δὲν καταλάβαινε τί ἔλεγε ὁ παπάς καὶ εἶπε μὲ τὸ νοῦ της:

— Πρέπει νὰ σταθῶ ἀκίνητη καὶ προσεκτικὴ, ὡσπου νὰ σχολάση ἡ ἐκκλησία.

Καθὼς ἐκοίταξε τὸ χρυσὸ κανδήλι, πὺ ἐκρέμετο ἐπάνω ἀπὸ τὴν Ὠραία Πύλη, τῆς ἤλθε στὸν νοῦ τὸ ποίημα, πὺ τῆς εἶχε μάθει ἡ μητέρα της:

Χρυσὸ κανδήλι κρέμεται
μπροστὰ στὸ εἰκονοστάσι.
Χύνει τὸ φῶς του τὸ ἀπαλὸ
κι ὄλα γλυκαίνουν ἀπ' αὐτό,
μιὰ ἀκτὴνὰ του ἂν τὰ φθάση.

Ἐνα κανδήλι ἀκοίμητο
κάθε καρδιὰ φωτίζει
καὶ τῆς γλυκαίνει τὸν παλμό,
σὰν εἶναι πάντα στὸ καλό,
πὺ ὁ Θεὸς ὀρίζει.

Σὲ λίγο ἐπλησίασε κοντά της ἡ συμμαθήτριά της ἡ Γεωργία καὶ τῆς ἐψιθύρισε:

— Ἐλενίτσα, μὲ γειὰ τὸ καινούργιο σου φόρεμα, ποιὸς σοῦ τὸ ἴραψε;

Μὰ ἡ Ἐλενίτσα δὲν ὠμίλησε καθόλου, παρὰ ἔκαμε νόημα τῆς Γεωργίας νὰ σιωπήσῃ.

Ὅταν ὁ παπὰς εἶπε τὸ « Δι' εὐχῶν τῶν ἁγίων.. », ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη εἶπε:

— Πᾶμε νὰ πάρωμε ἀντίδωρο.

Στὴν Ὁραία Πύλη ἐστέκετο ὁ παπὰς καὶ ἐμοίραζε τὸ ἀντίδωρο. Ὁ κόσμος ἔπαιρνε ἀντίδωρο, τοῦ ἐφιλοῦσε τὸ χέρι καὶ ἔφευγε κάμνοντας τὸ σταυρό του.

Ἐπῆραν ὅλοι ἀντίδωρο καὶ ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη εἶπε στὰ παιδιά:

— Εἶμαι πολὺ εὐχαριστημένος σήμερα ἀπὸ σᾶς, γιατί ἐσταθήκατε στὴν ἐκκλησία φρόνιμα.

Καθὼς ἔβγαιναν ἀπὸ τὴν ἐκκλησία, οἱ γνωστοὶ ἐχαιρετοῦσαν τὸν πατέρα τοῦ Κωστάκη καὶ τοῦ ἔλεγαν:

— Χρόνια πολλὰ, κύρ-Δημήτρη!

Ὁ Κωστάκης ἐθυμήθηκε τὸ ποίημα γιὰ τὴν Κυριακή, ποὺ εἶχαν μάθει στὸ σχολεῖο:

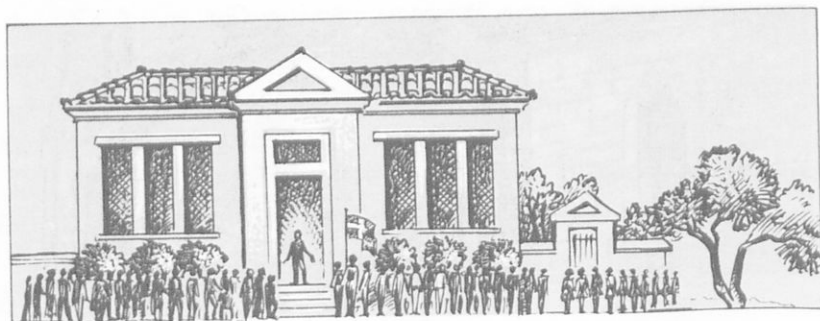

24. Η ΚΥΡΙΑΚΗ

Μόλις ἔλαμπαν τὰ κάλλη τῆς αὐγῆς τερπνά,
τὰ παιδάκια ἢ μητέρα τρέχει καὶ ξυπνᾶ.

- Ἔ, παιδιά, καιρός, ξυπνᾶτε, εἶναι Κυριακή,
ἢ καμπάνα μᾶς φωνάζει, τὴν ἀκοῦτ' ἐκεῖ ;
- Τώρα ἀμέσως, μητερίτσα, λέγουν μὲ χαρὰ
καὶ πηδοῦν ἀπ' τὸ κρεβάτι ὄλα ζωηρά.
Ἡ μητέρα μὲ δροσᾶτο τὰ ἔπλυνε νερό,
τὰ μαλλάκια των μὲ κτένι ἔχωρισε ἀργυρό.
Τ' ἄλλαξε σιδερωμένα ροῦχα γιορτερά,
κι ἔλαμπαν σὰν ἀγγελούδια κι ἦσαν μιὰ χαρὰ.
Τώρα νά, στὸ πεζοδρόμι τὰ παιδιὰ κι αὐτὴ
τὸ μικρὸ της ἀπ' τὸ χέρι τρυφερὰ κρατεῖ.
Φρόνιμα στὴν ἐκκλησία στέκουν τὰ παιδιὰ
καὶ τὴ λειτουργία ἀκοῦνε μ' ἀνοιχτὴ καρδιά.
Φῶς καὶ μέσα, φῶς κι ἀπ' ἔξω. Πάλι νά, μαζί
στὸ σπιτάκι ἢ συνοδεία ἔρχεται πεζή.
Σ' ὄλη ἔχυθηκε τὴ στράτα μόνος θαυμαστός
καὶ ἀόρατος μαζί των ἔρχεται ὁ Χριστός.

25. Η ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΣΗΜΑΙΑΣ ΜΑΣ

Σήμερα τὸ σχολεῖο ἑορτάζει τὴν Ἑορτὴ τῆς Σημαίας.

Ἀπὸ τὴν ἐκκλησία ὄλα τὰ παιδιὰ καὶ ὄλος ὁ κόσμος ἐπῆγαν στὸ σχολεῖο.

Παρατάχθηκαν ὄλα τὰ παιδιὰ τοῦ σχολεῖου στὴ γραμμὴ.

Ὁ Διευθυντὴς ἐκάλεσε τὸν πιὸ καλὸ μαθητὴ τῆς Ἑκτῆς καὶ τὸν ὠρίσε σημαιοφόρο. Τοῦ παρέδωσε τὴ Σημαία. Πίσω του ἐστέκοντο τρία ἀγόρια καὶ τρία κορίτσια.

Ἦσαν ἡ τιμητικὴ φρουρὰ τῆς Σημαίας.

Ὁ δάσκαλος τῆς Πέμπτης ἔδωσε τὸ παράγγελμα «Προσοχή!» καὶ ὁ σημαιοφόρος καὶ ἡ φρουρὰ τῆς Σημαίας ἐπέρασαν καὶ ἐστάθηκαν μπροστὰ ἀπὸ τὴ γραμμὴ τῶν παιδιῶν.

Ἡ ἑορτὴ ἄρχισε μὲ μιὰ ὠραία προσευχή.

Ὁ Κωστάκης, ἡ Ἐλενίτσα καὶ ἄλλα παιδιὰ εἶπαν ὠραία ποιήματα καὶ ἐτραγούδησαν διάφορα τραγούδια γιὰ τὴ Σημαία μας.

26. Η ΣΗΜΑΙΑ

Πάντα κι όπου σ' αντικρύζω,
μέ λαχτάρα σταματῶ,
καί περήφανα δακρύζω,
ταπεινά σέ χαιρετῶ.

Δόξα ἀθάνατη στολίζει
κάθε θεία σου πτυχή
καί μαζί σου φτερουγίζει
τῆς Πατρίδος ἡ ψυχή.

“Όταν ξάφνου σέ χαϊδεύη
τ' ἀγεράκι τ' ἀλαφρό,
μοιάζεις κῶμα, πού σαλεύει
μέ χιονόλευκον ἀφρό.

Κι ὁ Σταυρός, πού λαμπυρίζει
στήν ψηλή σου κορυφή,
εἶν' ὁ φάρος, πού φωτίζει
μιάν ἐλπίδα μας κρυφή.

Σέ θωρῶ κι ἀναθαρρεύω
καί τὰ χέρια μου κτυπῶ,
σάν ἀγία σέ λατρεύω,
σάν μητέρα σ' ἀγαπῶ.

Κι ἀπ' τὰ στήθη μου ἀνεβαίνει
μιὰ χαρούμενη φωνή:
Νᾶσαι πάντα δοξασμένη,
ὦ Σημαία γαλανή!

« Τὰ πρῶτα βήματα »

Ἰωάννης Πολέμης

27. ΜΙΑ ΟΜΙΛΙΑ ΓΙΑ ΤΗ ΣΗΜΑΙΑ ΜΑΣ

Ὁ Διευθυντὴς τοῦ σχολείου εἶπε περίπου τὴν παρακάτω ὁμιλία:

Κυρίες καὶ Κύριοι, ἀγαπημένα μας παιδιά,

Συγκεντρωθήκαμε σήμερα ἐδῶ, γιὰ νὰ τιμήσω-
με τὸ ἱερὸ σύμβολο τοῦ Ἔθνους μας, τὴν ἔνδοξη
Γ α λ α ν ὄ λ ε υ κ η.

Κάθε Ἔθνος ἔχει τὴ δική του Σημαία.

Τὴ Σημαία μας, τὴ Γ α λ α ν ὄ λ ε υ κ η, τὴν
ὕφανε ἡ Δόξα καὶ τὴν ἐκέντησε ἡ Ἐλευθερία γι' αὐτο
ὕπερήφανη κυματίζει καὶ διαλαλεῖ στὰ πέρατα
τῆς γῆς τὴν Ἑλληνικὴ τιμὴ καὶ τὸν ἥρωισμό τῆς
φυλῆς μας.

Αὐτὴ στὰ χρόνια τῆς μαύρης σκλαβιάς ἐδυνά-
μωσε τοὺς γίγαντες τοῦ 21. Αὐτὴ ἐδιάβηκε τιμη-
μένα καὶ ὑπερήφανη τὴν Ἡπειρο, τὴ Μακεδονία, τὴ
Θράκη, αὐτὴ ἐκυμάτισε στὴν Κρήτη καὶ στὰ νησιά.
Αὐτὴ ἀγκάλιασε κάτω ἀπὸ τὶς δοξασμένες πτυχές
τῆς τὰ μαρτυρικὰ καὶ ἥρωικὰ Δωδεκάνησα.

Σὰν σήμερα, κάτω ἀπ' τὴ γαλανόλευκὴ Σημαία
καὶ μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Ἁγίου Δημητρίου, ὁ Ἑλλη-
νικὸς Στρατὸς ἐλευθέρωσε στὰ 1912 τὴν ὁμορφὴ
Θεσσαλονίκη, μὲ ἀρχηγὸν τὸν στρατηλάτη Βασι-
λέα Κωνσταντῖνον.

Περιμένει νὰ στηθῆ στὴν Κύπρο καὶ στὴν Βό-
ρειο Ἡπειρο, ποὺ εἶναι ἀκόμη σκλαβωμένες.

Ἡ Σημαία μας συμβολίζει τὴν Ἑλλάδα μας. Τὸ
λευκὸ τῆς χρῶμα συμβολίζει τὸ χιόνι τῶν βουνῶν

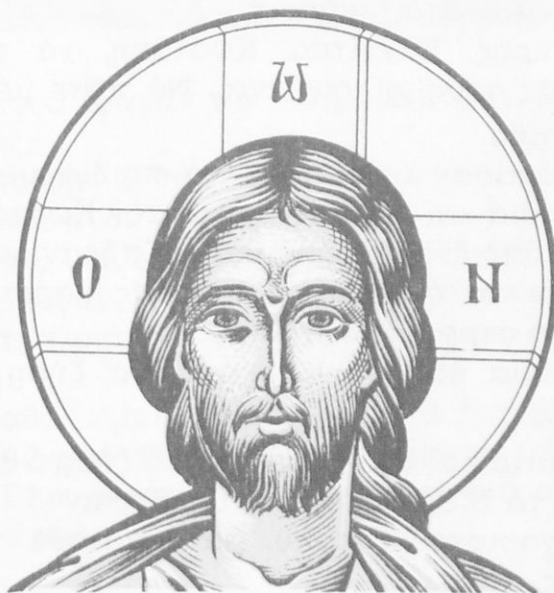
μας, τὸ γαλάζιο, τὸν ξάστερο οὐρανὸ καὶ τὰ γαλά-
ζια πέλαγα τῆς Πατρίδος μας, καὶ ὁ σταυρὸς τὴν
᾽Ορθόδοξη Χριστιανικὴ θρησκεία μας.

Ζήτω τὸ Ἔθνος !

Ζήτω ὁ Βασιλεὺς !

Ζήτω ἡ γαλανόλευκη Σημαία μας !

᾽Ολοὶ ἐφώναξαν δυνατὰ « Ζήτωωωω ! » καὶ
ἔκλεισε ἡ ἑορτὴ μὲ τὸν Ἐθνικὸν ᾽Υμνον.

Ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη ἔδωσε τὴν ἄδεια στὰ παιδιά νὰ καθίσουν σήμερα καὶ αὐτὰ στὴ σάλα, ὅπου θὰ ἐπερίμεναν ἐπισκέψεις.

Ἦλθαν κυρίες καὶ κύριοι, συγγενεῖς, φίλοι, γνωστοὶ καὶ γειτόνοι.

Ἐλεγαν « χρόνια πολλά ».

Ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη τοὺς ἐπρόσφερε κουραμπιέ καὶ ποτό. Ἦτο πάρα πολὺ εὐχαριστημένη καὶ χαρούμενη. Κι ὁ πατέρας του τὸ ἴδιο. Μιλοῦσε καὶ αὐτὸς χαρούμενος καὶ γελαστὸς μὲ ὄλους.

Ἦλθαν καὶ οἱ φίλοι τοῦ Κωστάκη καὶ οἱ φίλες τῆς Ἐλενίτσας μὲ τοὺς γονεῖς των.

Ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας καὶ ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη εἶπαν στὰ παιδιά :

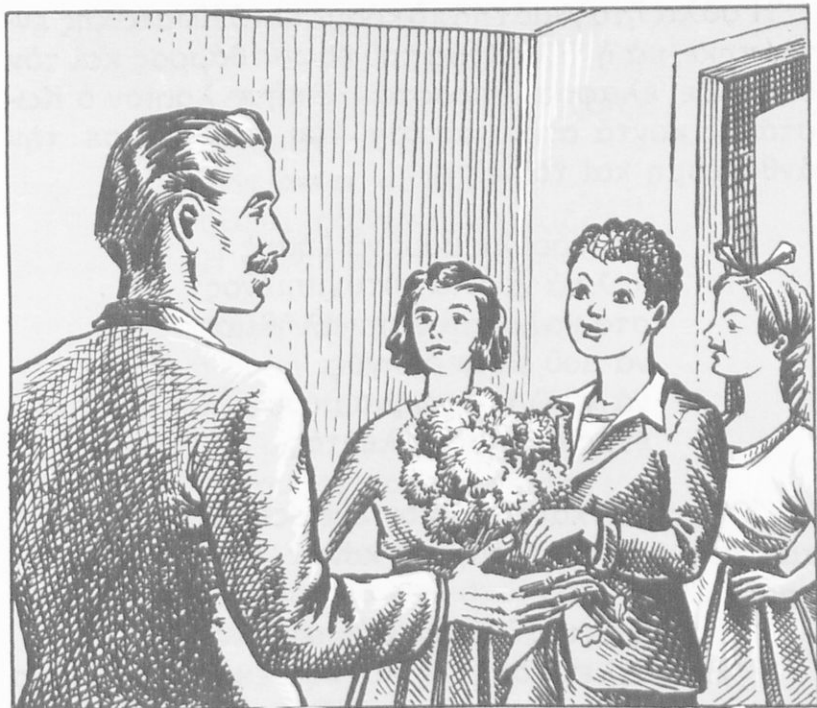
— Ἐμπρός, Ἐλενίτσα, Κωστάκη, νὰ περιποιηθῆτε σεῖς τοὺς φίλους σας. Νὰ πᾶτε μέσα στὴν τραπεζαρία.

Ἐπέρασαν λοιπὸν ὄλα τὰ παιδιά μέσα στὴν τραπεζαρία καὶ ἡ Ἐλενίτσα μὲ τὸν Κωστάκη τοὺς ἔδωσαν ἀπὸ ἕναν κουραμπιέ. Ἐπῆραν καὶ αὐτοὶ ἀπὸ ἕναν καὶ ἐκάθισαν ὄλοι στὶς καρέκλες των, γύρο στὸ στρογγυλὸ τραπέζι.

— Χρόνια πολλά, Κωστάκη, νὰ ζήση ὁ πατέρας σου.

— Χρόνια πολλά, Ἐλενίτσα, νὰ ζήση ὁ θεῖός σου. Καὶ τὰ ἐξαδελφάκια ἀποκρίθηκαν :

— Εὐχαριστοῦμε πολὺ. Νὰ χαίρεσθε τοὺς γονεῖς σας.

Ἄφου ἔφαγαν τὸν κουραμπιέ των, λέγει ὁ Κωστάκης :

— Κόβομε ἄνθη νὰ κάμωμε μιὰν ἀνθοδέσμη, νὰ τὴν πᾶμε στὸν πατέρα μου;

— Ναί, ναί, εἶπαν ὅλα μὲ μιὰ φωνή.

Ἔκοψαν λοιπὸν ὠραία ἄσπρα καὶ κόκκινα ἀγιοδημητριατικά κι ἔφτειασαν μιὰ ὠραία ἀνθοθέσμη.

Καθὼς ἐμπήκαν στὴ σάλα, ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη ἔχαμογέλασε εὐχαριστημένος καὶ εἶπε :

— Ἔλα, Κωστάκη, πές μας ἀκόμη μιὰ φορὰ τὸ ποίημά σου.

Ἡ σάλα ἦτο γεμάτη ἀπὸ κόσμο καὶ ὁ Κωστάκης ἐν-
τράπηκε, μὰ ἡ Ἐλενίτσα τοῦ ἔδωσε θάρρος καὶ τὸν
ἔσπρωξε ἐλαφρὰ μπροστά. Ἐπῆγε λοιπὸν ὁ Κω-
στάκης κοντὰ στὸν πατέρα του, τοῦ ἔδωσε τὴν
ἀνθοδέσμη καὶ τοῦ εἶπε:

Πατερούλη μου, νὰ ζήσης
πολλὰ χρόνια εὐτυχισμένος·
στὸ καλὸ καὶ στὴν ἀλήθεια
νὰ μοῦ εἶσαι ὁδηγός,
νὰ γινῶ κι ἐγὼ μιὰ μέρα
ἕνας ἄνδρας ζηλευτός.

Οἱ κυρίες καὶ οἱ κύριοι ἐχειροκρότησαν καὶ ὁ
πατέρας του τὸν ἐτράβηξε κοντὰ του καὶ τὸν ἐφί-
λησε.

Ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας εἶπε τότε:

— Ἔλα Ἐλενίτσα, πές καὶ ἐσὺ ἐκεῖνο τὸ ὠραῖο
ποίημα, ποῦ ἔμαθες στὸ σχολεῖο, γιὰ τὸν πατέρα
καὶ τὴ μητέρα.

Ἡ Ἐλενίτσα μὲ ὠραία φωνὴ εἶπε τὸ παρα-
κάτω ποίημα:

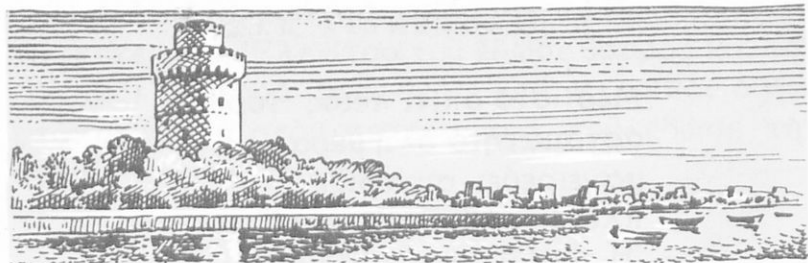

Μέσ' στὸ σπίτι ποιὸς γυρίζει
ἀσταμάτητα ὅλη μέρα,
μαγειρεύει, συγυρίζει,
πλένει, ράβει καὶ στολίζει;
— Ἡ χρυση μου ἢ μητέρα!

Ἐξω, πὺ ἀλλοτε χιονίζει
ἢ φυσᾶ τρελὸς ἀέρας,
κι ἀλλοτε ἡ βροχὴ ποτίζει,
ὅλη μέρα ποιὸς γυρίζει;
— Ὁ χρυσὸς μου ὁ πατέρας!

Ποιὸς μαθαίνει κάθε μέρα
τόσα ὠραία στὸ σχολειό;
Ποιὸς ἀκούει τὸν πατέρα,
δὲν πικραίνει τὴν μητέρα;
— Δὲν τὸ ξέρετε; εἰμ' ἐγώ!

29. Η ΦΘΙΝΟΠΩΡΙΝΗ ΕΘΝΙΚΗ ΕΟΡΤΗ (28η Ὀκτωβρίου)

Προχθές ὁ Διευθυντής τοῦ σχολείου εἶχε μιλήσει γιά τόν Ἑλληνικό στρατό. Ἦτο ἡ ἑορτή τοῦ Ἁγίου Δημητρίου καί εἶπε, πῶς μιὰ τέτοια ἡμέρα, στά 1912, ὁ στρατός μας ἐλευθέρωσε τήν Θεσσαλονίκη.

Σήμερα πάλι ἄλλη ἑορτή. Ἡ μεγάλη Ἐθνική Ἑορτή τῆς 28ης Ὀκτωβρίου.

Σημαίες στολίζουν ὅλα τά σπίτια καί μιὰ μεγάλη κυματίζει στόν ἐξώστη τοῦ Κοινοτικοῦ γραφείου. Οἱ καμπάνες ἀπό τὸ πρωὶ σημαίνουν χαρμόσυνα. Ἔτσι ἐσήμαιναν καί μιὰν ἡμέρα στά 1940, ἀλλά γιά νά εἰδοποιήσουν τόν κόσμο γιά τόν κίνδυνο, πού ἄπλωνε τά φτερά του ἐπάνω ἀπό τήν ὁμορφὴ πατρίδα μας. Ἐχθροὶ τῆς Ἑλλάδος μᾶς εἶχαν κηρύξει τότε ἐξαφνικὰ τὸν πόλεμο.

28 Ὀκτωβρίου 1940. Μεγάλες ἄσπρες κόλλες, κολλημένες στοὺς τοίχους, ἔδιναν τὴν ἡμέρα ἐκείνη τὴν εἶδησι σ' ὅλες τὶς πόλεις καί στά χωριὰ καί ἐκαλοῦσαν ὄλους τοὺς Ἕλληνες στά ὄπλα. Ἐκινδύνευε ἡ ἐλευθερία μας καί ὄλοι ἔπρεπε νά ὑπερασπίσωμε τὴ γῆ τῶν πατέρων μας.

“Όλοι οί Έλληνες έτρεξαν πρόθυμα στή φωνή τής Πατρίδος.” Αφησαν τά σπίτια των, τούς γονείς, τήν οικογένειά των, τή δουλειά των. “Έτρεξαν άπ’ όλα τά μέρη ένθουσιασμένοι, όλοι άγαπημένοι, με πίστι στο Θεό για τή νίκη. Γιατί ό πόλε-

μος, πού μās είχαν κηρύξει οί έχθροί, ήτο άδικος.

Με τήν τίμια στολή του στρατιώτη, νέοι και ήλικιωμένοι, ώρμησαν στή φωτιά. Με τό τραγούδι στα χείλη έσκαρφάλωσαν στ’ άπόκρημα και χιονισμένα βουνά τής Άλβανίας. Καί με τή βοήθεια τής Παναγίας ένίκησαν νίκη μεγάλη και ένδοξη.

Τό όνομα τής Έλλάδος εγέμισε λάμψι.

Αὐτὴ τὴ μεγάλη νίκη ἐορτάζουν σήμερα καὶ
στὸ Χωριό.

Ἐκ τῶν ἡμερῶν τὰ παιδιὰ ἔχουν στολίσαι τὸ σχολεῖο μὲ μικρὰς χάρτινες σημαῖες καὶ μὲ διάφορες γαλανόλευκες ἐπιγραφάς.

Μετὰ τὴ δοξολογία, ὅλος ὁ κόσμος πηγαίνει στὸ Ἑρῶ τοῦ Χωριοῦ, γιὰ νὰ καταθέσῃ στεφάνια ἀπὸ δάφνη καὶ ἄλλα στεφάνια ἀπὸ λουλούδια. Τὸ Ἑρῶ εἶναι μιὰ μεγάλη μαρμάρινη στήλη. Ἐπάνω στὴ στήλη αὐτὴ εἶναι γραμμένα τὰ ὀνόματα τῶν ἡρώων τοῦ Χωριοῦ, ποὺ ἔπεσαν γιὰ τὴν Πατρίδα. Τὸ ἔχουν κλεισμένο τριγύρω μὲ κάγκελα καὶ ἔχουν φυτεύσει τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου λογιῶν-λογιῶν ἄνθη καὶ πρασινάδες.

Ἐμπρὸς στέκονται οἱ ἀνάπηροι μὲ τὰ μετάλλια στὸ στήθος, ὁ Πρόεδρος τῆς Κοινότητος μὲ τὸ Κοινοτικὸ Συμβούλιο, ὁ Παπάς, ὁ Διευθυντὴς τοῦ σχολείου καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι τοῦ Χωριοῦ. Ἐπειτα εἶναι τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου σὲ παράταξι. Ὁ ἀέρας γεμίζει ἀπὸ ἐμβατήρια καὶ πατριωτικὰ τραγούδια.

30. ΕΜΠΡΟΣ!

Ἐμπρός! Ὀλόρθοι, ἀτρόμαχοι.
Μαυρίλα, ἀστροπελέκι.
Νὰ τὸ σπαθί, γοργάστραψε,
καὶ νὰ ἡ βροντή, τουφέκι.
Στὸν Πίνδο ἀπ' τὸν Ταῦγετο
καὶ στὰ Βαλκάνια ὡς πέρα
μιὰ φλόγα, μιὰ φοβέρα
κι ἕνας ὁ νοῦς: Ἐμπρός!

Ἐμπρός, ἀδέρφια, ἀτράνταχοι,
κι ἄς πέφτη ἀστροπελέκι.
Νὰ τὸ σπαθί, γοργάστραψε,
βρόντησε τὸ τουφέκι.
Κρήτη, ὁ Μωριάς, ἡ Ρούμελη,
ἐμπρός. Ἡ Ἑλλάδα λάμπει,
ἀχολογᾶν οἱ κάμποι,
καῖνε οἱ καρδιές. Ἐμπρός!

« Παιδικὴ Ἀνθολογία »

Κ. Παλαμᾶς

31. ΟΙ ΝΙΚΗΤΑΙ ΤΟΥ ΣΑΡΑΝΤΑ

(Πατριωτικός διάλογος)

Π Ρ Ο Σ Ω Π Α

Η ΕΛΛΑΣ — Ο ΤΣΟΛΙΑΣ — Ο ΦΑΝΤΑΡΟΣ — Ο ΝΑΥΤΗΣ
Ο ΑΕΡΟΠΟΡΟΣ — Η ΝΟΣΟΚΟΜΑ — Η ΕΛΛΗΝΙΔΑ — ΤΟ ΣΩΦΕΡΑΚΙ

Ε Λ Λ Α Σ

28^η Ὀκτωβρίου 1940! Ἡμέρα νίκης καὶ δόξης. Τὴν ἡμέρα αὐτὴ ἐδώσαμε στὴν καταφοβισμένη ἀνθρωπότητα τὴν ἰδέα, ὅτι οἱ ἐχθροὶ δὲν ἦσαν ἀνίκητοι. Ἐδώσαμε τὸ θάρρος καὶ τὴν ἐλπίδα στοὺς σκλαβωμένους. Ἐσώσαμε τὸν πολιτισμὸ. Ἐχαρίσαμε στοὺς ἐλευθέρους λαοὺς τὴ νίκη. Θέλω σήμερα νὰ εὐχαριστήσω τοὺς ἀγαπημένους μου πρωτεργάτες τῆς νίκης. Ἔλα, ἀθάνατε Τσολιά!

Τ Σ Ο Λ Ι Α Σ

(Χαιρετᾷ καὶ στέκεται κοντὰ στὴν Ἑλλάδα)

Σὰν μ' ἐκάλεσε ἡ Πατρίδα
στὰ ὄπλα ἐκείνη τὴ φορά,
ἐπῆγ' ἀμέσως στὸ στρατό,
εἶχα στὰ πόδια μου φτερὰ
κι ἐκεῖ μὲ λόγχη
καὶ βροντοφωνάζοντας « ἀέρα! »
ἔστειλα τοὺς ἐχθροὺς μας
στὸν κακὸ τους καὶ πιὸ πέρα.

Ε Λ Λ Α Σ

Καλά, λεβέντη μου, ἡ δόξα καὶ ἡ δάφνη σοῦ ἀξίζουν. Ἔλα, ἀθάνατε Φαντάρε!

Φ Α Ν Τ Α Ρ Ο Σ

(Χαιρετᾷ)

Σὰν μ' ἐκάλεσε ἡ Πατρίδα

στά ὄπλα ἐκείνο τὸν καιρό,
βρέθηκα μὲ μιᾶς στὴ μάχη
μ' ἕναν ὕπουλο ἐχθρό.

Μὲ τὴν πίστι στὸ Θεό μας
καὶ τὸ ἑλληνικὸ τὸ θάρρος,
ἔγινα γιὰ τὴν Πατρίδα
ὁ ἀθάνατος Φαντάρος.

Καὶ στὴ Βόρειο Ἑπειρὸ μας,
μ' ἄλλα μας παιδιὰ γενναῖα,
ἔστησα τὴ δοξασμένη
τῆς Ἑλλάδος μας σημαία.

ΕΛΛΑΣ

Εὐγέ σου καὶ σὺ λεβέντη. Δόξες, δάφνες σοῦ
ἀξίζουν. Ἔλα, ἀθάνατο Ναυτάκι!

ΝΑΥΤΗΣ

Σὰν μᾶς πνίξανε τὴν «Ἑλλη» μας στὴν Τῆνο,
τὸ δοξασμένο τὸ καράβι μας ἐκείνο,
ὠρκίστηκα πὼς πρὶν περάσουν λίγοι μόνο μῆνες
θὰ ἴκανα ἐγὼ στὸ Ναυτικὸ καινούργιες Σαλαμίνες.
Καὶ μὲ τῆς Παναγιᾶς μας τὴ βοήθεια καὶ τὴ χάρι
ζωντάνεψα ξανά τὸν μπουρλοτιέρη τὸν Κανάρη.
Κι ἔτσι ὁ ἐχθρὸς ὁ δόλιος τὰ πλήρωσε πολὺ,
ἔκανα θρῦλο ἐγὼ στά πέλαγα τὸν «Παπανικολῆ».

ΕΛΛΑΣ

Εὐγε, Ναυτάκι τιμημένο. Ἔλα κι ἐσύ, καλέ μου
Ἀεροπόρε!

ΑΕΡΟΠΟΡΟΣ

Ἦμουν κι ἐγὼ παρῶν, ὅπως καὶ πάντα,

μέσ' στὸ μεγάλο πανηγύρι τοῦ Σαράντα.
Τὸν ἐχθρό, ποὺ ἔφευγε, ἀπὸ ψηλὰ κοιτοῦσα
καὶ μὲ τὶς βόμβες μου τὸν γλυκοχαιρετοῦσα.
Δὲν σταματοῦσα· καὶ μὲ ἥλιο καὶ μὲ τ' ἄστρα
γκρέμιζα τοῦ ἐχθροῦ τ' ἀτσάλινα τὰ κάστρα.
Τ' ἀεροπλάνο μου πάντοτε πρῶτο ἐπετοῦσε
καὶ πάντα ἀνίκητο, γιατί ἡ Πατρίδα τὸ ζητοῦσε.

ΕΛΛΑΣ

Εὐγέ σου, Σταυραετέ μου δοξασμένε. Ἔλα κι
ἐσύ, μικρή μου Νοσοκόμα!

ΝΟΣΟΚΟΜΑ

Μαζί μὲ τὸν Τσολιά καὶ τὸν Φαντάρο
βρέθηκα πρώτη στοῦ πολέμου τῆ φωτιά.
Ποτέ μου δὲν λογάριασα τὸ χάρο
γιὰ τὴν Πατρίδα, τὴν Ἑλλάδα τῆ γλυκειά.
Πόσες φορές στοῦ πόνου τὸ κρεβάτι
σὰν μάννα κι ἀδερφή πονετικιά,
πόσες νυχτιές δὲν ἔκλεισα οὔτε μάτι
σὲ κάποιο χειρουργεῖο ἢ φτωχιά.

ΕΛΛΑΣ

Εὐγέ σου, Νοσοκόμα τιμημένη. Ἔλα κι ἐσύ,
καλή μου Ἑλληνίδα!

ΕΛΛΗΝΙΔΑ

Κι ἐγὼ στὸ πανηγύρι τοῦ Σαράντα
ἐδούλεψα, δὲν ἔμεινα στὴν μπάντα,
κουβάλαγα στὴν πλάτη ταχτικά
ἐκεῖ στὴν Πίνδο πυρομαχικά.

Δούλεψα νύχτα-μέρα στοῦ Στρατιώτη τῆ Φανέλα.
Πῆρα τουφέκι πλάι στοῦ Τσολιᾶ τῆ φουστανέλα.
Κι ὅταν ἐλεύθερη νὰ ζήσω δὲν μπορῶ,
χορεύω τότε τοῦ Ζαλόγγου τὸ χορό!

ΕΛΛΑΣ

Εὔγε, καλὴ μου Ἑλληνίδα! Ἔλα, καλὸ μου Σω-
φεράκι!

ΣΩΦΕΡΑΚΙ

Σὰν ἔπιασα στὸ χέρι τὸ τιμόνι
γιὰ τὴν Ἑλλάδα, τὴ γλυκειὰ μας μάννα,
ἐφόρτωνα ὅσο μποροῦσε νὰ σηκῶνῃ
μὲ πυρομαχικὰ καὶ κουραμάννα.
Κι ὅταν τὸ αὐτοκίνητο γιὰ λίγο παρατοῦσα,
ἐκεῖ στὴν πρώτη τοῦ πολέμου τῆ γραμμῆ,
ἄρπαζα τάνκς καὶ τὸν ἐχθρὸ μας πολεμοῦσα
γιὰ οἰκογένεια, γιὰ σπίτι, γιὰ τιμῆ.

ΕΛΛΑΣ

Εὔγε καὶ σύ, καλὸ μου Σωφεράκι. Εὔγε σὲ ὅ-
λους σας. Εὔγε καὶ στὸν ἔνδοξο Ἑλληνικὸ λαό,
ποῦ μὲ τὴν ὀλόψυχη συνδρομῆ του ἐκερδήσαμε τὴ
νίκη καὶ ἐδείξαμε στὸν κόσμο ὅτι

ΟΛΟΙ ΜΑΖΙ

(Τραγουδοῦν)

Ἡ Ἑλλάδα ποτὲ δὲν πεθαίνει
δὲν τὴ σκιάζει φοβέρα καμμιὰ κ.λ.π.

(Μὲ βῆμα καὶ μὲ τραγούδι χαιρετοῦν ὄλοι στρατιωτικὰ καὶ φεύγουν).

32. ΠΩΣ ΕΠΗΡΕ ΤΟ ΟΝΟΜΑ Η ΑΘΗΝΑ ΜΑΣ

Ἄθῆνα χρυσοστέφανη καὶ τιμημένη χώρα
οἱ μεγαλόχαροι θεοὶ ἐπάνω σου ἀγρυπνοῦνε.

Ἡ Ἄθῆνα ζαφειρόπετρα στῆς γῆς τὸ δαχτυλίδι.

Παλαμᾶς

Μιὰ ἡμέρα, πού ἔτυχε νὰ μιλοῦν στὸ μάθημα γιὰ τὴν πρωτεύουσά μας, τὴν Ἄθῆνα, ὁ δάσκαλος ἐξήγησε στὰ παιδιά, πῶς ἐπῆρε τὸ ὄνομα ἡ Ἄθῆνα μας.

— Καμμιά πολιτεία στὸν κόσμο, εἶπε, δὲν ἔχει τὴ δόξα, τὴν ἱστορία καὶ τὴν ὁμορφιά τῆς Ἄθῆνας μας. Στὰ πολὺ παλιὰ ὅμως χρόνια, τότε πού ἡ Ἄθῆνα ἦτο ἀκόμη ἓνα μικρὸ χωριό, δὲν εἶχε τὸ ὄνομα πού ἔχει σήμερα. Ἐλέγετο Κεκροπία ἀπὸ τὸ ὄνομα τοῦ πρώτου τῆς βασιλιᾶ Κέκροπα. Οἱ ἀρχαῖοι ὅμως θεοὶ τοῦ Ὀλύμπου ἀπεφάσισαν νὰ γίνῃ ἡ μικρὴ αὐτὴ πόλις μιὰ ἡμέρα μεγάλη καὶ σπουδαία πολιτεία, μὲ ἐξαιρετικὴ ὁμορφιά, μὲ σπάνια ἱστορία, μὲ μεγάλη δόξα. Ἔτσι τὴν ἐπῆραν στὴν προστασία τους.

Ὅλοι οἱ θεοί, χωρὶς ἐξαίρεσι, ἤθελαν νὰ προστατεύσουν τὸν ὁμορφο αὐτὸν τόπο, μὰ περισσότερο ἀπ' ὅλους ἐπέμεναν ἡ Ἀθηνᾶ, ἡ θεὰ τῆς σοφίας, καὶ ὁ Ποσειδῶν, ὁ θεὸς τῆς θάλασσας.

Ὁ Ζεὺς τότε, ὁ βασιλεὺς τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων, διέταξε νὰ διαγωνισθοῦν ἡ Ἀθηνᾶ καὶ ὁ Ποσειδῶν καὶ ὠρισεν, ὅτι θὰ νικήσῃ ἐκεῖνος ἀπὸ τοὺς δυὸ θεοὺς, πού θὰ χαρίσῃ στὸν τόπο τὸ πιὸ

χρήσιμο δῶρο. Ὁ νικητὴς θὰ δώσῃ τ' ὄνομά του στὴν πόλι καὶ θὰ τὴν πάρῃ ὑπὸ τὴν προστασία του.

Ὁ διαγωνισμὸς τῶν θεῶν ἄρχισε ἐπάνω στὴν Ἀκρόπολι, μπροστὰ στὸ βασιλιά Κέκροπα καὶ σ' ὄλους τοὺς θεοὺς, πού γιὰ τὸ σκοπὸ αὐτὸ κατέβηκαν ἀπ' τὸν Ὀλυμπο.

Πρῶτος ὁ Ποσειδῶν ἐκτύπησε τὴν τρίαينά του καὶ ἀμέσως ἐβγῆκε νερό. Δὲν ἄρесе ὅμως τὸ δῶρο αὐτὸ στοὺς Ἀθηναίους.

Ξανακτύπησε ὁ θεὸς τῆς θάλασσας τὸ βράχο μὲ τὴν τρίαينά του καὶ ἀμέσως πετάχθηκε ἓνα ὠραῖο ἄλογο, πολὺ κατάλληλο γιὰ τοὺς πολέμους. Καὶ αὐτὸ ὅμως δὲν ἐνθουσίασε τοὺς εἰρηνικοὺς Ἀθηναίους.

Ἐπειτα ἀπ' τὸν Ποσειδῶνα, ἡ μεγαλόπρεπη κόρη τοῦ Διός, ἡ θεὰ Ἀθηνᾶ, ἐκτύπησε μὲ τὸ κοντάρι τῆς τὸ ἄκαρπο ἔδαφος τοῦ ἱεροῦ βράχου τῆς Ἀκροπόλεως. Ἀμέσως ἐφύτρωσε ἡ ἐλιά, τὸ δένδρο πού θὰ ἐχάριζε τροφή καὶ ὑγεία στὴν πόλι καὶ θὰ ἔφερνε τὴν εἰρήνη ἀνάμεσα στοὺς ἀνθρώπους.

Τὸ δῶρο αὐτὸ τῆς Ἀθηνᾶς ἐνθουσίασε τοὺς Ἀθηναίους καὶ ἐθεωρήθηκε χρησιμώτερο ἀπὸ τὸ δῶρο τοῦ Ποσειδῶνος.

Ἐτσι ἡ θεὰ τῆς σοφίας, ἡ Ἀθηνᾶ, ἀνακηρύχθηκε νικητριά κι ἐπῆρε στὴν προστασία τῆς τὴν πόλι.

Τῆς ἔδωσε τὸ ὄνομά της, σὰν πρῶτο δείγμα τῆς ἀγάπης της, καὶ μὲ τὴ βοήθειά της ἡ Ἀθήνα προώδευσε πολὺ καὶ ἔγινε ἡ πρώτη πόλις τοῦ κόσμου στὰ γράμματα, στὶς τέχνες, στὶς ὁμορφιές, στὴν ἱστορία, στὴ δόξα!

Τὴν ἄλλη ἡμέρα τὰ παιδιὰ ἀναπαρέστησαν στὴν τάξι τὴν παραπάνω σκηνή. Ὁ Κωστάκης παράστησε τὸν Ποσειδῶνα, ἡ Ἐλενίτσα τὴν Ἀθηνᾶ κι ἄλλα παιδιὰ τοὺς ἄλλους θεοὺς τοῦ Ὀλύμπου καὶ τὸ βασιλιᾶ Κέκροπα. Ἦτο ἀλήθεια μιὰ ὑπέροχη σκηνή, πὺ τὴν εἶχαν κάμει μόνα τῶν τὰ παιδιὰ.

33. ΤΑ ΠΡΩΤΟΒΡΟΧΙΑ

Σήμερα τὰ παιδιά ἐξύπνησαν πολύ πρωί.

Τοὺς ἐφάνηκε σὰν νὰ ἐκτυποῦσαν δυνατὰ τὴν πόρτα, σὰν νὰ ἔτρεχαν ἔξω πολλοὶ ἄνθρωποι.

Μὰ καθὼς ἐξύπνησαν, ἄκουσαν τὶς δυνατὲς βροντὲς καὶ τὴ βροχή, πὺ ἐκτυποῦσε τὰ τζάμια, σὰν νὰ τοὺς ἐφώναζε!

— Ξυπνᾶτε, ξυπνᾶτε νὰ ἰδῆτε!

Ὁ Κωστάκης ἐσηκώθηκε πρῶτος. Ἔτρεξε ἀμέσως στὸ παράθυρο. Ἄ, τί ἐγίνετο ἔξω! Ἀπὸ τὴ μεγάλη βροχὴ ποτάμια ἔτρεχαν στὸ δρόμο τὰ νερά. Ὁ οὐρανὸς ἦτο σκεπασμένος μὲ σκοτεινὰ σύννεφα. Ἀστραφτε πότε-πότε καὶ ἐβροντοῦσε. Ὁ κύρ-Γιάννης, ὁ πατέρας τοῦ Μήτσου, ἐπήγαινε στὴ δουλειά του μὲ μιὰ μεγάλη ὀμπρέλα πὺ ἔσταζε γύρω-γύρω νερά. Τὰ παπούτσια του ἦσαν ὄλο λάσπες.

Μιὰ μεγάλη βροντὴ ἀκούσθηκε καὶ μιὰ δυνατὴ λάμψη ἔκαμε τὸν Κωστάκη νὰ κλείσῃ τὰ μάτια του.

Ἔπειτα ἐτραβήχθηκε ἀπὸ τὸ παράθυρο καὶ ἄρχισε νὰ ντύνεται.

— Θὰ βρέξη πολὺ σήμερα, εἶπε ἡ μητέρα του.

— Θὰ ποτίση τὰ δένδρα καὶ τὰ λουλούδια, τὰ χωράφια καὶ τὰ ἀμπέλια. Θὰ καθάριση τὸν ἀέρα καὶ θὰ τὸν ξεπλύνῃ ἀπὸ τὴ σκόνη καὶ τοὺς καπνοὺς. Θὰ γεμίση καὶ τὰ πηγάδια καθαρὸ νερό.

Νά, ἐκείνη τὴ στιγμή ἀκούεται ἡ φωνὴ τῆς Ἑλενίτσας :

— Κωστάκη, Κωστάκη, καλημέρα !

— Καλημέρα, Ἑλενίτσα, καλημέρα ἐξαδελφούλα. Πῶς σοῦ φαίνεται σήμερα ὁ καιρὸς ;

Ἡ Ἑλενίτσα γιὰ ἀπάντησι ἐτραγούδησε :

Βρέχει, βρέχει καὶ χιονίζει
καὶ τὸ μάρμαρο ποτίζει
καὶ ἡ γάτα μαγειρεύει
καὶ ὁ ποντικὸς χορεύει.

Καὶ ὁ Κωστάκης τῆς ἀπάντησε μὲ ἓνα γνωστὸ ποίημα :

Η ΒΡΟΧΟΥΛΑ

Ψιλή, ψιλή βροχούλα
ποτίζει τὸ χωράφι.
Ἡ κάθε μιά της στάλα
καὶ ἓνα ἀκριβὸ χρυσάφι.

Μέσ' τοῦ ζευγᾶ τὸ σπίτι
λαμποκοπᾷ τὸ τζάκι.
Μὲ τὴ γιαγιά, ποὺ γνέθει,
μιλεῖ τὸ ἐγγονάκι.

Χαμογελᾷ ὁ πατέρας
καὶ τὴ φωτιά σκαλίζει.
Καὶ δὸς τοῦ πιά ἡ βροχούλα
τοῦ γλυκομουρμουρίζει.

Σάν νὰ τοῦ λήη, κτυπῶντας
σιγὰ στὸ παραθύρι,
πὼς πλούσια θὰ θερίση
ὅσα καλὰ ἔχει σπείρει.

Στέλιος Σπεράντσας

— Εἶσαι ἔτοιμος γιὰ τὸ σχολεῖο, Κωστάκη; ἐρώ-
τησε ἡ Ἐλενίτσα.

— Ναί, ναί, εἶπε ὁ Κωστάκης, ἐσύ ;

— Νά, τὴν ὀμπρέλα μου περιμένω νὰ μοῦ δώση
ἡ μητέρα μου.

— Καὶ ἐμένα, εἶπε ὁ Κωστάκης.

Ἡ μητέρα του τὸν ἐβοήθησε νὰ περάσῃ τὴ σάκ-
κα του στοὺς ὤμους καὶ τὸν ἔβγαλε στὴν πόρτα.
Ἐκεῖ τοῦ ἀνοιξε τὴν ὀμπρέλα καὶ ὁ Κωστάκης τὴν
ἐκράτησε στὸ δεξί του χέρι.

Ἦλθε καὶ ἡ Ἐλενίτσα κάτω ἀπὸ τὴν ὀμπρέλα
της καὶ τὰ δύο ἐξαδελφάκια, περπατῶντας προσ-
εκτικὰ ὅσο ἤμποροῦσαν στὰ στεγνὰ μέρη τοῦ δρό-
μου, ἐπήγαιναν γιὰ τὸ σχολεῖο.

34. Η ΣΠΟΡΑ

Τὸν Ὀκτώβριο, μὲ τὶς πρῶτες βροχές, ὁ γεωργὸς ὀργώνει καὶ σπέρνει τὰ χωράφια του. Στὸς κήπους καὶ στὰ περιβόλια σπέρνει τὰ λαχανικά.

Ἔχει ἐτοιμάσει διαλεχτὸ σπόρο σιταριοῦ, σίκαλης, βρώμης, κριθαριοῦ καὶ ἄλλων δημητριακῶν, ποὺ θὰ σπεύρη τὸ φθινόπωρο. Ἔβαλε τὸ σπόρο μέσα σὲ φάρμακα, γιὰ νὰ καθαρισθῆ ἀπὸ τὶς ἀσθένειες.

Στὶς μεγάλες ἐκτάσεις ἀρχίζει ἡ καλλιέργεια μὲ τὰ βενζινάροτρα, δηλαδή μὲ ἄροτρα μὲ πολλὰ ὄνια, ποὺ κινοῦνται μὲ βενζίνη καὶ μοιάζουν μὲ αὐτοκίνητα.

Μ' αὐτὰ καλλιεργοῦνται οἱ μεγάλες πεδιάδες τῆς πατρίδος μας.

Κάθε πρωὶ ὁ γεωργός, ἀφοῦ κάμη τὴν προσευχή του, ἀρχίζει τὴν ἐργασία του. Μὲ τ' ἀργοκίνητα βόδια του ὀργώνει καὶ σπέρνει τοὺς ἀγρούς του.

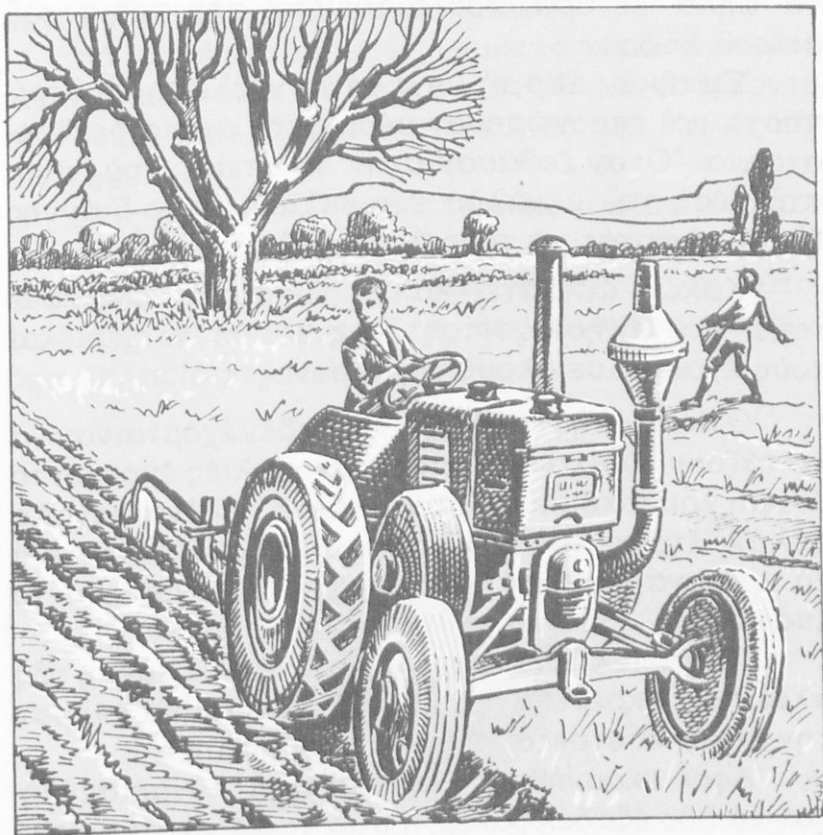
Τὸ εὐλογημένο χῶμα σκεπάζει τοὺς σπόρους, ποὺ ὁ γεωργὸς ἔχει σκορπίσει μὲ τὸ χέρι του ἢ μὲ τὴ σπαρτικὴ του μηχανή, γιὰ νὰ βλαστήσῃ σὲ λίγο μιὰ ἀπέραντη πρασινάδα. Πίσω του μερικὲς σιταρήθρες καὶ μερικὲς μαυρόφτερες κουροῦνες σκαλίζουν τὸ χῶμα νὰ εὔρουν κανένα σκουληκάκι ἢ κανένα σπόρο σιταριοῦ γιὰ τὸ φαγητό τους.

Τὸ βράδυ ὁ γεωργὸς θὰ γυρίσῃ χαρούμενος στὴν οἰκογένειά του καί, ἀφοῦ τακτοποιήσῃ τὰ βόδια του στὸ στάβλο καὶ τὰ ἐργαλεῖά του στὴν ἀποθήκη, θὰ ξεκουρασθῆ.

Τὰ παιδιὰ του θὰ τοῦ διηγηθοῦν κάτι ἀπὸ τὰ

μαθήματα τῆς ἡμέρας καὶ ἡ γυναῖκά του θὰ τὸν βοηθήσῃ στὶς ἐργασίες του καὶ θὰ τοῦ μιλήσῃ γιὰ τὶς φροντίδες τοῦ σπιτιοῦ.

Καὶ ὄλοι μαζί, πρὶν κοιμηθοῦν, θὰ ψιθυρῶσιν

πάλι τὴν προσευχὴ των καὶ θὰ παρακαλέσωσιν τὸ Θεὸ νὰ εὐλογήσῃ τοὺς κόπους τοῦ γεωργοῦ. Νὰ ζεστάνῃ τὸ σπóρο μὲ τὶς χρυσὲς ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου καὶ νὰ τὸν δροσίσῃ μὲ τὴν οὐράνια δροσιά του.

35. ΣΤΟ ΠΕΡΙΒΟΛΙ ΤΟΥ ΚΥΡ - ΓΙΑΝΝΗ

Τὴν Κυριακὴ τὸ ἀπόγευμα τὰ παιδιά μὲ τοὺς γονεῖς τῶν ἐπῆγαν περίπατο στὸ μεγάλο περιβόλι τοῦ κύρ-Γιάννη. Στὸ δρόμο ἀπὸ μακριὰ ἔβλεπαν τὰ ψηλὰ δένδρα, ποὺ ἐμαύριζαν στὰ πόδια τοῦ μικροῦ λόφου.

Ἐμπῆκαν ἀπὸ τὴ μεγάλη καγκελωτὴ σιδερόπορτα καὶ ἐπροχώρησαν μέσα στὴν ὠραία δενδροστοιχία. Ὅταν ἔφθασαν στὴν πλατεία, ποὺ εἶναι στὴ μέση τοῦ μεγάλου περιβολιοῦ, ὁ κύρ-Γιάννης ἦλθε γελαστός νὰ τοὺς ὑποδεχθῆ.

— Καλῶς ὠρίσατε, καλῶς ὠρίσατε, τοὺς ἐφώναξε. Καὶ πλησιάζοντας τοὺς ἔδωσε τὸ χέρι καὶ τοὺς ἐχαιρέτισε ὅλους χαρούμενος.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα δὲν ἐχόρταιναν νὰ κοιτάζουν γύρω τῶν. Στὶς πορτοκαλιές ἐκρέμοντο ἀκόμη χρυσοκόκκινα πορτοκάλια. Σ' ἓνα μεγάλο αὐλάκι ἔτρεχε τὸ νερὸ βιαστικὰ κελαρύζοντας καὶ τὰ πράσινα χορταράκια ἔσκυβαν καὶ ἐχαϊδεύοντο ἐπάνω του.

Σὲ μιὰ πελώρια καρυδιά, ποὺ ἦτο στὴ μέση τῆς πλατείας, ἐκρέμετο μιὰ κούνια. Τὰ παιδιά ἐπῆραν τὴν ἄδεια κι ἔτρεξαν ἐκεῖ νὰ κουνηθοῦν.

Ἀφοῦ ἐκουνήθηκαν ἀρκετὰ καὶ εὐχαριστήθηκαν τὰ δύο ἐξαδελφάκια, ἡ θεία τοῦ Κωστάκη εἶπε :

— Ἐλᾶτε, ἄς πᾶμε νὰ περιπατήσωμε στὸ περιβόλι καὶ ἔπειτα ξαναγυρίζομε.

— Ὅριστε, περάστε ἀπὸ δῶ, εἶπε ὁ κύρ-Γιάννης.

Καὶ ἄρχισε νὰ τοὺς δείχνη καὶ νὰ τοὺς μιλῆ γιὰ τὰ δένδρα του.

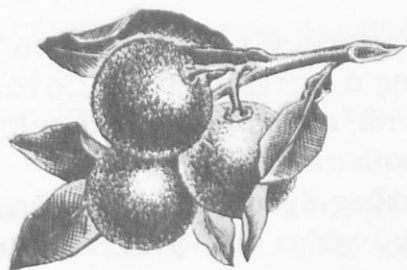

— Οί πορτοκαλιές μου, ἔλεγε ὁ κύρ-Γιάννης, κάνουν τὰ καλύτερα πορτοκάλια τοῦ κόσμου. Νοστιμώτατα, μὲ λεπτὴ φλούδα καὶ γεμᾶτα χυμό.

Ἔκοψε ἕναν κλῶνο, ποὺ εἶχε ἐπάνω του τρία πορτοκάλια, καὶ τοὺς τὰ πρόσφερε. Πῶς ἔμοσχοβολοῦσαν τὰ γυαλιστερὰ πράσινα φύλλα καὶ τὰ μεγάλα κατακίτρινα πορτοκάλια!

Νὰ καὶ οἱ μανδαρινιές, γεμᾶτες ἀφρᾶτα μανδαρινία. Μικρότερες, μὲ λεπτότερα φύλλα, ἔστέκοντο στὴ σειρὰ δίπλα στὶς πορτοκαλιές σὰν καλές ἐξαδελφοῦλες.

Στὶς ρίζες των ἔτρεχε τὸ νεράκι μέσα στὸ αὐλάκι του κελαρῦζοντας. Καὶ οἱ κλῶνοι ἀπὸ πάνω ἐκινουῦντο ἀπὸ τὸ ἀεράκι, σὰν νὰ ἔλεγαν καὶ αὐτοὶ τὰ δικά των λογάκια. Ἔτσι, θαυμάζοντας τὰ δένδρα, ἐπλησίασαν στὸ στάβλο.

Ὁ στάβλος ἦτο ἓνα μεγάλο ὑπόστεγο, κλεισμένο ἀπὸ τὶς τρεῖς πλευρὲς μὲ τοίχους καὶ στρωμένο μὲ πλακάκια.

Οἱ τοῖχοι ἦσαν σοβατισμένοι μὲ κάτασπρον ἀσβέστη.

Ὁλος ὁ στάβλος ἔλαμπε ἀπὸ φῶς καὶ καθαριότητα. Τὸ ἔδαφος τοῦ στάβλου ἦτο λίγο κατηφορικό, γιὰ νὰ τρέχουν τὰ νερὰ στὸ αὐλάκι καὶ ἀπὸ ἐκεῖ στὸν ὑπόνομο.

Στὴν ἐπάνω πλευρὰ εἶχε τρία μεγάλα κτιστὰ παχινιά. Τὰ ζῶα ἔλειπαν.

— Ποῦ εἶναι τὰ ζῶα, κύρ-Γιάννη; ἐρώτησε ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη.

— Τώρα βόσκουν στὸ λιβάδι, ἐδῶ πάρα κάτω, εἶπε ὁ κύρ-Γιάννης. Τὸ βράδυ - βράδυ θὰ πάω νὰ τὰ φέρω. Ἔχω ἓνα βόιδι καὶ δυὸ ἀγελάδες. Λογαριάζω νὰ κάμω ἓνα μεγάλο βουστάσιο. Ἐλπίζω τοῦ χρόνου νὰ κτίσω καὶ ἄλλον ἓνα στάβλο πιὸ μεγάλο.

— Σοῦ εὐχόμαστε ὅ,τι ἐπιθυμεῖς νὰ γίνῃ, εἶπε ὁ κύρ-Δημήτρης ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη.

— Εὐχαριστῶ, ἀποκρίθηκε ὁ κύρ-Γιάννης.

Καὶ ἐπρόσθεσε :

— Οἱ ἀγελάδες ἔχουν καλὸ εἰσόδημα. Μὲ τὸ νόστιμο καὶ παχὺ γάλα των φτειάνεις βούτυρο, τυρί, κρέμες καὶ γιαούρτι.

37. Η ΚΟΥΝΙΑ

Ἐφοῦ εἶπαν αὐτά, ἐγύρισαν πάλι ὄλοι στὴ μέση τοῦ περιβολιοῦ, ποῦ ἦτο ἡ μεγάλη καρυδιά καὶ ἡ κούνια.

Τὰ παιδιὰ ἠθέλησαν πάλι νὰ κουνηθοῦν στὴν κούνια καὶ ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας εἶπε :

— Ἐλᾶτε νὰ σᾶς κουνήσω λίγο ἐγώ. Ἄνεβῆτε καὶ οἱ δυὸ καὶ πιασθῆτε καλά. Ἔτσι, κρατᾶτε σφιγκτὰ τὰ σχοινιά. Ἐμπρός, τὸ νοῦ σας !

Στὴν ἀρχὴ τοὺς ἔδωσε ἐλαφρὲς σπρωξιὲς καὶ ὕστερα δυνατώτερες.

— Τί ώραῖα ποῦ εἶναι ! ἐφώναζαν τὰ παιδιὰ.

— Ἐλα, μητερούλα, καὶ ἄλλη μιὰ, καὶ ἄλλη, καὶ ἄλλη πιὸ δυνατὴ, ἐφώναξε ἡ Ἐλενίτσα.

— Κρατηθῆτε καλά, ἐφώναξε ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας.

— ὦπ, ὦπ ! ὦς τὰ κλαδιὰ ψηλά. ὦπ ! σάν πουλιὰ πετᾶμε. ὦπ ! στὰ σύννεφα, ἐφώναζαν τὰ παιδιὰ ἐνθουσιασμένα.

Ὁ κύρ-Γιάννης καὶ οἱ ἄλλοι τοὺς ἐκοίταζαν γελαστοί.

— Χίλια χρόνια νὰ ζῆς, μπάρμπα-Γιάννη, ἐφώναξε ὁ Κωστάκης. Ὅλα ἐδῶ στὸ περιβόλι σου εἶναι ώραῖα, μὰ πιὸ πολὺ ἀπ' ὅλα ἀξίζει ἡ κούνια σου.

— Ἐλᾶτε τώρα, ἐλᾶτε, εἶπε ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας. Εἶναι πιὰ ἀργὰ καὶ πρέπει νὰ φύγωμε. Ὁ ἥλιος πηγαίνει νὰ βασιλεύση.

Κατέβηκαν λοιπόν τὰ παιδιά καὶ ὅλοι ἐτοιμάσθηκαν νὰ φύγουν.

Ὁ κύρ-Γιάννης τοὺς ἔδωσε μερικὰ πορτοκάλια νὰ πάρουν μαζί των. Τὸν εὐχαρίστησαν ὅλοι γιὰ τὶς ὠραίες ἀφῆρες, πὺ ἐπέρασαν στὸ περιβόλι του, καὶ ὁ κύρ-Γιάννης τοὺς παρεκάλεσε νὰ ἔρχονται συχνά.

Ἔδωσαν λοιπὸν τὸ χέρι, ἀποχαιρέτισαν καὶ ξεκίνησαν νὰ γυρῖσουν στὸ σπίτι.

Ὅλοι ἦσαν χαρούμενοι καὶ τὰ παιδιά σ' ὄλο τὸ δρόμο ἐτραγουδοῦσαν.

Πόσα εἶχαν νὰ εἰποῦν τὸ βράδυ στὴ γαϊγιά καὶ στὸν παππού!

38. Ο ΠΑΤΕΡΑΣ ΤΟΥ ΚΩΣΤΑΚΗ

Ἡ καμπάνα κτυπᾷ Ἐσπερινό! Τὰ κοπάδια γυρίζουν στή στάνη. Κουρασμένοι, μὰ κι εὐχαριστημένοι οἱ χωρικοὶ γυρίζουν στὰ σπίτια τους νὰ εὐρουν τὸ δείπνο, τὴν ξεκούρασι.

Ὁ κύρ-Δημήτρης τριγυρνᾷ ἀκόμη στὰ χωράφια. Κάποτε σκύβει, μαζεύει κανένα χόρτο, βγάζει καμμιὰ πέτρα κι εἶναι σὰν νὰ λυπᾶται ν' ἀφήσῃ αὐτὰ τὰ μέρη.

Κάθε πρωί, μὲ τὸ πρῶτο κελάδημα τοῦ πουλιοῦ, σηκώνεται κι ἔρχεται στὰ χωράφια, ὅπου τὸν περιμένει ἡ δουλειά. Μαζὶ μὲ τὸν ἀδελφὸ του ὀργώνουν μὲ βενζινάρτρο τὰ μεγάλα τους χωράφια.

Ὅλη τὴν ἡμέρα ἐργάζονται. Τὴν αὐγὴ μὲ τὴ δροσιά, τὸ μεσημέρι μὲ τὸν ἥλιο καὶ τὸ βραδάκι μὲ τὸ δροσερὸ ἀεράκι.

Τὶς Κυριακές, ὅταν εἶναι καλὸς καιρὸς, μετὰ τὴ

λειτουργία παίρνει τὸν Κωστάκη καμμιὰ φορὰ καὶ πηγαίνουν μαζί στὰ χωράφια. Θέλει πάντα νὰ αἰσθάνεται τὴ μυρωδιὰ τῆς δουλεμένης γῆς. Θέλει νὰ βλέπη τὴ γῆ, πὺ ὠργωσε κι ἔσπειρε, νὰ τὴ δείχνη καὶ στὸν Κωστάκη μὲ χαρὰ. Γιατὶ τὸν προορίζει γιὰ τὰ κτήματα.

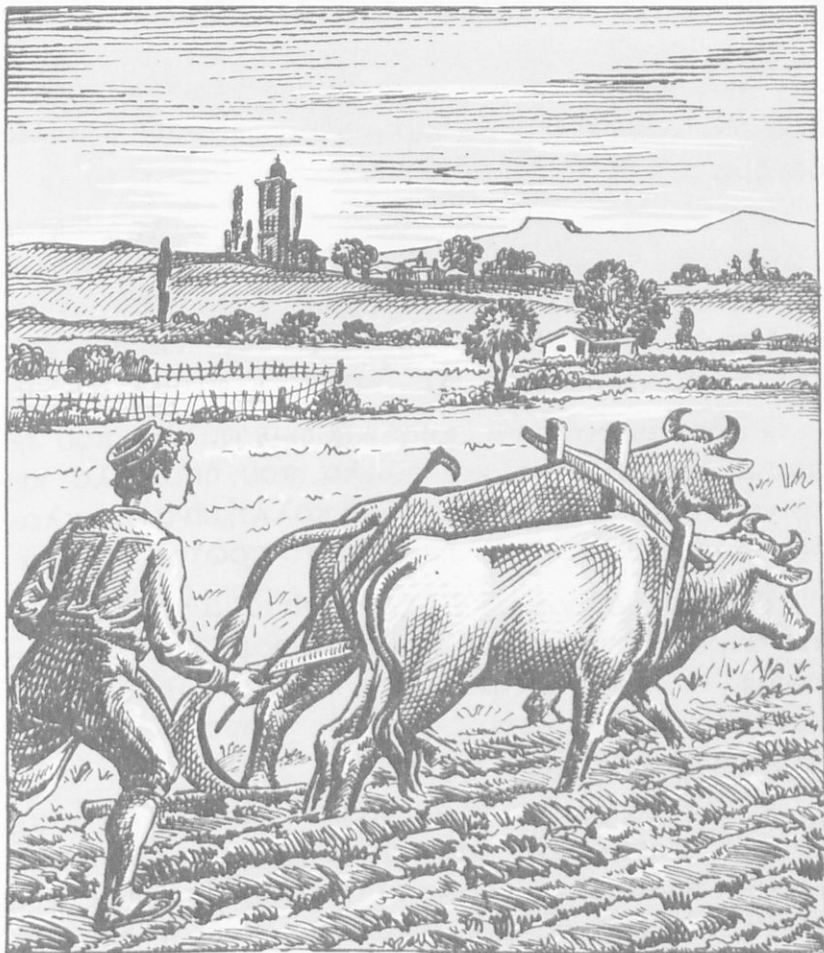
— Νὰ δουλεύης καὶ σὺ στὸ σχολεῖό σου μὲ ὄρεξι, τοῦ λέγει. Ὅταν τελειώσης τὸ Δημοτικὸ, θὰ σοῦ ἀγοράσω γεωργικὰ βιβλία. Τὰ ἔχουν γράψει ἄνθρωποι, πὺ φροντίζουν γιὰ νὰ καλυτερεύωμε ἐμεῖς οἱ γεωργοὶ τὴ δουλειὰ μας. Κι ὅταν ἡ δουλειὰ μας καλυτερεύη, πλουτίζει καὶ τὸ σπίτι μας, καὶ τὸ Χωριό μας, καὶ ἡ πατρίδα μας.

39. Η ΚΑΜΠΑΝΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

Χτυπᾶς καὶ τῶν περιστεριῶν τὸ κάτασπρο κοπάδι
ξελαγιασμένο ἀψηλῶσε στὸ γαλανὸ τὸ βράδυ.
Ἡ σιδερένια σου φωνὴ ἀπ' τὸ καμπαναριὸ
ὄλη τὴν ἱστορία του τὴν εἶπε στὸ χωριό.

Μὲ σὲ ζευγᾶδες τὴν αὐγὴ τὰ βόδια τους κεντροῦν
καὶ σὲ θὰ πρωτακούσουνε τὸ βράδυ, σὰν γυρνοῦν.
Μὲ τίς φωνές σου σταματᾶ ἡ κόρη τ' ἀργαλειὸ
καὶ τὸ παιδάκι γελαστὸ γυρίζει ἀπ' τὸ σχολεῖό.

Ὁ δουλευτῆς τ' ἀλέτρι του στὸ χῶμα παρατᾶ
καὶ τὸ σταυρὸ του κάνοντας ἀπάνω σου κοιτᾶ.
Ἐσύ 'σαι τοῦ μικροῦ χωριοῦ τὸ στόμα τὸ τρανό,
ποῦ τὶς μικρὲς λαχτάρες του τὶς λὲς στὸν οὐρανό.

« Ἀνοιχτὰ μυστικά »

Ἄλεκος Φωτιάδης

Μιά ημέρα οί μαθηται ἄκουσαν μέ προσοχή δσα εἶχε γράψει γιά τὸ πέσιμο τῶν φύλλων ἀπὸ τὰ δένδρα μιὰ ὁμάδα παιδιῶν.

« Ἀπὸ ἡμέρες παρατηροῦμε, ἔγραφαν, τὸ πέσιμο τῶν φύλλων. Σὲ κάθε φύσημα τοῦ ἀνέμου πολλὰ φύλλα ξεκολλοῦν, στριφογυρίζουν ἔλαφρὰ γύρω ἀπὸ τὸ δένδρο, σάν νὰ θέλουν νὰ τοῦ δώσουν τὸν τελευταῖο χαιρετισμό. Κι ὕστερα πέφτουν στὴ γῆ.

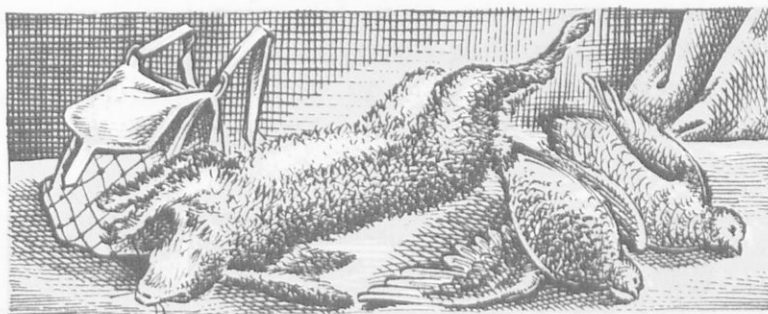
» Ἐδοκιμάσαμε νὰ ξεκολλήσωμε φύλλα, ποὺ ἦσαν ἀκόμη πράσινα, καὶ φύλλα, ποὺ ἦσαν ὄλο κίτρινα. Τὰ πράσινα ἦσαν ἀκόμη κολλημένα στὸ κλαδί. Τὰ κίτρινα ἐξεκόλλησαν μὲ τὸ πρῶτο ἄγγιγμα.

» Παρατηρήσαμε, πὼς τὸ κιτρίνισμα ἀρχίζει ἀπὸ τίς ἄκρες τῶν φύλλων καὶ προχωρεῖ πρὸς τὸ κοτσάνι. Ὁ δάσκαλος μᾶς εἶπε, πὼς τὰ φύλλα ξεραίνονται, γιὰ ν' ἀφήσουν ὅλες τίς ζωντανές οὐσίες στὸ δένδρο. Ὑστερα πέφτουν.

» Τὰ ξερὰ φύλλα, πεσμένα στὸ χῶμα, ἄλλα ἦσαν τρύπια, μαυρισμένα καὶ μισοσαπισμένα καὶ ἄλλα ἐτρίβοντο εὐκόλα. Ὁ δάσκαλος μᾶς εἶπε, πὼς στὸ χῶμα εἶναι ἄπειρα μικρὰ ζώφια, ποὺ ἡ δουλειὰ τους εἶναι ἀπὸ τὰ πεσμένα φύλλα νὰ φθειάνουν λίπασμα, ποὺ τρέφει τὰ δένδρα τὸ χειμῶνα.

» Εἶναι ὁμορφή ἡ ἱστορία τῶν φύλλων! Φυτρῶνουν καὶ μεγαλώνουν, γιὰ νὰ τρέφουν τὸ δένδρο. Κι ὅταν ξεραίνωνται, γίνονται λίπασμα καὶ τρέφουν πάλι τὸ δένδρο, γιὰ νὰ μπορῆ τὴν ἀνοιξὶ ν' ἀνθίσῃ ξανά καὶ νὰ πρασινίσῃ».

41. ΤΟ ΚΥΝΗΓΙ

Είναι ή εποχή του κυνηγιού. Συχνά άντηχοϋν κοντινές ή μακρινές τουφεκιές. 'Ο κύρ- Δημήτρης μ' άλλους χωριανούς, που άγαποϋν τὸ κυνήγι, φεύγουν άπό τὰ ξημερώματα με τὰ τουφέκια τους και με μιὰ καλή προμήθεια άπό φυσίγγια. Παίρνουν λίγο πρόγευμα και τὸ σκύλο, τὴ Σπίθα. 'Η Σπίθα έχει ὄσφρησι ἐξαιρετική και ξέρει νά εύρίσκη τ' άγρίμια, νά τὰ κυνηγᾶ, νά τὰ πιάνη, δίχως νά τούς κάνη κακό, και νά τὰ φέρνη στο ἄφεντικό της.

Πολλές φορές οί κυνηγοί γυρίζουν με τὸ βασιλεμα του ἡλιου κουρασμένοι, πεινασμένοι, λασπωμένοι, φέρνοντας στη σακούλα τους κανένα λαγό, παχουλά ὀρτύκια ή καμμιά κέρδικα.

Κάποτε τὸ βράδυ, ὄλη ή συντροφιά έρχεται στο σπίτι της Έλενίτσας και τότε γίνεται μεγάλη συζήτηση για ἔπιτυχημένες ή χαμένες τουφεκιές, για δύσκολα κυνήγια. Είναι νά γελᾶ κανείς με τις

άστείες περιπέτειες, που διηγούνται και με μερικούς καυχησιάρηδες κυνηγούς.

Μιλούν επίσης για την παλληκαριά τῶν σκυλιῶν και πρό πάντων τῆς Σπίθας, που ὄλοι τὴν

εὐρίσκουν τὸ πιὸ ἐπιδέξιο κυνηγετικὸ σκυλί ὅλης τῆς περιοχῆς.

Ὁ Κωστάκης ἀκούει μὲ προσοχὴ ὅλες τὶς διηγήσεις τοῦ κυνηγιοῦ. Ἡ Ἐλενίτσα ὁμως δὲν ἐνδιαφέρεται καὶ πολὺ γι' αὐτές. Αὐτὴ χαϊδεύει τὰ δυστυχισμένα πουλιά, που τὰ βλέπει σκοτωμένα, πρὶν τὰ πάρῃ ἢ μητέρα τῆς νὰ τὰ μαγειρέψῃ.

Μιά ὁμως ἱστορία τοῦ παπποῦ ἔκαμε πολὺ μεγάλη ἐντύπωση στὰ παιδιὰ.

42. ΤΟ ΘΑΡΡΟΣ ΤΟΥ ΣΠΟΥΡΓΙΤΗ

Ένα πρωί ένας κυνηγός ἐπήγαινε στο δάσος για κυνήγι μαζί με τὸ σκύλο του. Ὁ σκύλος ἔτρεχε ἐμπρός. Ξαφνικά ἄρχισε νὰ περπατῆ με μεγάλη προσοχή, ἔχοντας τὸ λαιμό του τεντωμένο. Ἔτσι περπατοῦν οἱ σκύλοι, ὅταν μυρίζονται κυνήγι.

Ὁ κυνηγός ἐκοίταξε πέρα κατὰ τὰ δένδρα καὶ νομίζοντας πὼς ἦτο καμμιὰ πέρδικα, ἔβαλε τὸ χέρι του στοὺς τουφέκι. Ἄλλ' ἀμέσως ἐσταμάτησε. Τί ἦτο; Ἐνας μικρούλης σπουργίτης, πὺ εἶχε πέσει ἀπὸ τὴ φωλιά του. Τὸ ράμφος του ἦτο ἀκόμη κίτρινο καὶ μόλις ἐστέκετο στὰ πόδια του. Ἐκουνοῦσε τὶς φτεροῦγές του καὶ δὲν ἤμποροῦσε νὰ πετάξει.

Ὁ σκύλος ἦτο ἔτοιμος νὰ τοῦ ριχθῆ, τότε ἀπὸ τὸ κοντινὸ δένδρο ἕνας μεγάλος σπουργίτης πέφτει σὰν πέτρα ἀκριβῶς μπροστὰ στοὺς στόμα τοῦ σκύλου. Ἦτο ὁ πατέρας τοῦ μικροῦ σπουργίτη καὶ ἤθελε νὰ ὑπερασπίσῃ τὴ ζωὴ τοῦ παιδιοῦ του. Εἶχε ἀνασηκωμένα τὰ φτερά κι ἔβγαζε ἀπελπισμένες φωνές.

Ὁ σκύλος εἶχε τὸ στόμα ἀνοικτὸ κι ἔδειχνε τὰ δόντια του. Δυὸ φορές ὁ πατέρας σπουργίτης ἐπήδησε ἐπάνω στοὺς πρόσωπο τοῦ σκύλου. Καὶ ὁ σκύλος, ξαφνιασμένος ἀπὸ τὸ θάρρος τοῦ μικροῦ πουλιοῦ, ἐσταμάτησε. Ὅπισθοχώρησε λιγάκι, ἐγαύγισε δυὸ-τρὶς φορές κι ἐκοίταξε με ἀπορία τὸν κυνηγό.

— Κι ὁ κυνηγός τί ἔκαμε; ἐρώτησε ἀνυπόμονα ἡ Ἐλενίτσα.

— Έχε λίγη ύπομονή, είπε ο παππούς. Ὁ κυνηγός δὲν ἦτο σκληρός. Ἐθαύμασε κι αὐτὸς τὸ θάρρος τοῦ σπουργίτη καὶ τὴν ἀγάπη του γιὰ τὸ παιδί του κι ἀμέσως ἐφώνασε πίσω τὸ σκύλο του. Ἐσκυψε ἔπειτα, ἐπῆρε ἀπαλὰ τὸ πουλάκι στὰ χέρια του καὶ τὸ ἔκρυψε μέσα σ' ἓνα βάτο.

— Ἀχ! εἶπε ἡ Ἐλενίτσα. Πόσο εὐχαριστήθηκα, πὺ αὐτὸς ὁ κυνηγός εἶχε καλὴ καρδιά! Φαντάζομαι, πὺς ὁ πατέρας θὰ τοῦ ἔφερνε ἐκεῖ φαγητό, ὡσπου νὰ δυναμώσουν οἱ φτεροῦγές του.

— Κι ἐγὼ ἔτσι λέγω, ἐπρόσθεσε ὁ παππούς. Γιατὶ ὕστερα ἀπὸ τέτοιο θάρρος, θὰ ἔπρεπε νὰ ἰδῆ τὸ σπουργιτάκι του νὰ ζῆ καὶ νὰ πετᾷ στὰ δένδρα, μαζὶ μὲ τ' ἄλλα πουλιά.

43. ΜΙΑ ΧΑΡΙΤΩΜΕΝΗ ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ

Ἡ Μιμὴ εἶναι ἡ κομψὴ καὶ χαριτωμένη γάτα τοῦ σπιτιοῦ. Ἐχει μεγάλη εὐκινησία καὶ ἐπιδεξιότητα νὰ σκαρφαλώνη στὰ δένδρα.

Τὴ Σπίθα στὴν ἀρχὴ πολὺ τὴν ἐφοβόταν, γιατί τὴν ἐκυνηγοῦσε. Ἡ Μιμὴ εὗρισκε τὴ σωτηρία της στὰ δένδρα. Μὰ ὅταν δὲν ἐπρολάβαινε νὰ φύγη, ἐκαμπούριαζε τὴ ράχι της, ἀγρίευε τὰ μάτια της καὶ ἐπερίμενε τὴν κατάλληλη στιγμή νὰ ριχθῆ στὸ σκύλο.

Ἀπὸ τὸν Αὐγουστο ἡ Μιμὴ ἔγινε μητέρα τριῶν χαριτωμένων μικρῶν. Τὰ εἶχε γεννήσει στὸν ἀχρῶνα, σὲ μιὰ σκοτεινὴ γωνιά, πὺ τὴν ἀνακάλυψε ἡ Ἐλενίτσα καὶ ἐπῆγαινε συχνὰ νὰ τὴν βλέπη. Καὶ

νά τι ἔγραψε ἡ Ἐλενίτσα στίς πρῶτες σελίδες τοῦ Ἡμερολογίου της :

« Μόλις τὰ μικρὰ χορτάσουν γάλα, πέφτουν μὲ τὸ πλάι σὲ ὕπνο βαθύ. Ἡ Μιμὴ ἀγρυπνᾷ κοντὰ τους μὲ ἀγάπη. Ὅταν ξυπνοῦν τὰ μικρὰ, ἡ καλὴ μαννούλα τὰ πλένει καὶ μὲ τὴν τραχειὰ της γλῶσσα βουρτσίζει καλὰ-καλὰ τὸ τρίχωμά τους.

» Κάποια ἡμέρα τὸ πιὸ ζωηρὸ δὲν ἤθελε νὰ καθίση νὰ τὸ πλύνῃ. Ἡ μητέρα του τὸ ἄρπαξε τότε δυνατὰ καὶ τὸ ἐκράτησε ἀνάμεσα στὰ μπροστινά της πόδια. Ποῦ νὰ μπορέση πιά νὰ τῆς φύγῃ! Ἄρχισε τότε τὸ πλύσιμο στὴ ράχι. Ὑστερα ἡ Μιμὴ τὸ γύρισε ἀνάσκελα κι ἄρχισε τὸ πλύσιμο τῆς ἄσπρης κοιτίτσας. Κάποια στιγμή τὸ κεφαλάκι τοῦ μικροῦ ἀκούμπησε στὸ κεφάλι τῆς μαννούλας του. Μοῦ φάνηκε ἔτσι πῶς φιλήθηκαν »

Σ' ἄλλη σελίδα πάλι ἔγραφε :

« Τὰ μικρὰ τῆς Μιμῆς μεγαλώνουν κι ἡ Μιμὴ τ' ἀφήνει μόνα γιὰ λίγο. Σήμερα ἐπῆγα νὰ τὰ ἰδῶ. Κεὶ τὰ τρία, τὸ ἓνα κοντὰ στὸ ἄλλο, ἐκοιμῶντο. Τὰ χάιδεψα καὶ ἔφυγα. Σὲ λίγο ἄκουσα ἓνα παράξενο κλάμμα. Τρέχω πίσω καὶ βλέπω τὴ Μιμὴ νὰ κρατῆ στὸ στόμα της ἓνα γατάκι της, ποῦ εἶχε ξεστρατίσει. Τὸ ἔφερε πίσω, κοντὰ στ' ἀδελφάκια του ».

Σὲ ἄλλες σελίδες ἡ Ἐλενίτσα ἔγραφε, πῶς ἡ Μιμὴ ἐμάθαινε παιγνίδια στὰ μικρὰ της καὶ πῶς μ' ἓνα ποντικᾶκι τὰ ἐμάθαινε νὰ κυνηγοῦν.

44. ΤΑ ΓΑΤΑΚΙΑ

Με μιὰ ρόδινη γλωσσίτσα
ή ψιψινά μας, ή Κάκια,
καθαρίζει στή γωνίτσα
τά κατάσπρα της γατάκια.

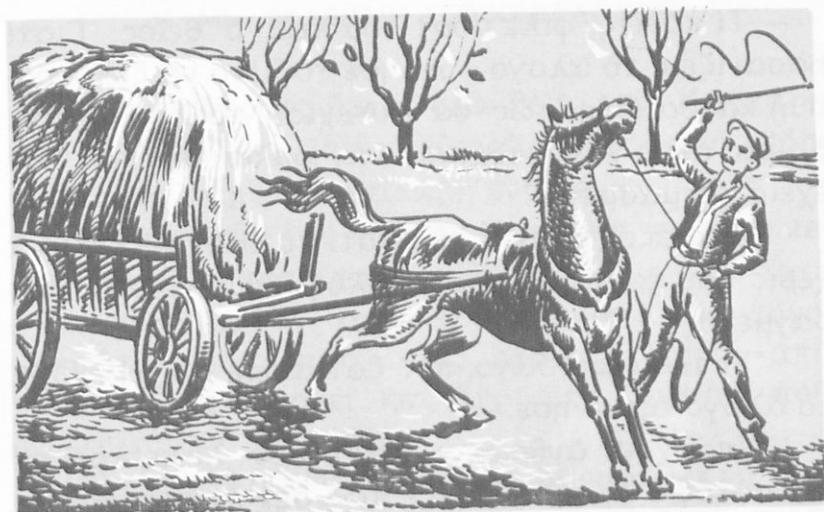
Τά 'χει κάνει σαν τὸ χιόνι
κι ὅπως μοιάζουν πουπουλένια,
τά κοιτᾶ καὶ καμαρώνει
κι εἶναι ή μοναχή της ἔννοια.

Κι αὐτὰ παίζουνε με τρέλα
καὶ πηδοῦν ὀλόγυρά της.
Μιά τῆς λύνουν τὴν κορδέλα,
μιὰ τραβοῦνε τὴν οὐρά της.

« Μικρὲς φωνὲς »

Στέλιος Σπεράνσας

45. ΚΑΡΡΟ ΦΟΡΤΩΜΕΝΟ

Τίς τελευταίες ημέρες τοῦ Νοεμβρίου ἦσαν πολὺ ὥραϊες οἱ λιακάδες. Ἐνα ἀπόγευμα ὁ Κωστάκης περιπατοῦσε μὲ τὸ θεῖό του στὸ δημόσιο δρόμο τοῦ Χωριοῦ. Ἐρχόταν ἓνα κάρρο φορτωμένο.

Ξαφνικὰ τὸ ἄλογο ἐστάθηκε. Ἦτο καταϊδρωμένο. Ἴσως νὰ εἶχε κουρασθῆ μὲ τὸ τόσο βᾶρος, πὺ ἔσερνε. Ὁ ἀμαξιάς χωρὶς νὰ δώση καιρὸ στὸ ἄλογο νὰ πάρη ἀνάσα, ἐτράβηξε δυνατὰ τὸ χαλινάρι καὶ τοῦ ἐφώνησε, γιὰ νὰ ξεκινήσῃ. Τοῦ κάκου! Τὸ ἄλογο δὲν ἐπροχώρησε.

Χάνει τὴν ὑπομονή του ὁ ἀμαξιάς κι ἀρχίζει νὰ κτυπᾷ τὸ ἄλογο μὲ τὸ μαστίγιο. Τὸ ἄλογο δὲν ἐκινεῖτο κι ὁ ἀμαξιάς ἐξακολουθοῦσε νὰ τὸ κτυπᾷ καὶ νὰ φωνάζῃ.

— Τί κάνεις, φίλε μου! τοῦ λέει ὁ θεῖος. Γιατί βασανίζεις τὸ ἄλογο; Ἄφησέ το λίγο νὰ ξεκουρασθῆ καὶ θὰ ἰδῆς πὼς θὰ συνεχίση τὸ δρόμο του. Κρίμα στὶς χάνδρες καὶ στὰ φυλακτὰ, ποῦ τοῦ ἔχεις κρεμασμένα!

Ὁ ἀμαξιάς ἄφησε τὸ μαστίγιο. Ἐσταύρωσε τὰ χέρια του καὶ ἐκάθισε σιωπηλὸς καὶ λίγο σὰν πειραγμένος.

Ἔστερα ἀπὸ λίγο, ποῦ ξαναπῆρε τὸ χαλινάρι, τὸ ἄλογο ἐξεκίνησε.

— Ὑπάρχουν ἄνθρωποι, ποῦ ἔχουν λίγο λογικό. Μὰ αὐτὸς ὁ ἀμαξιάς ἔδειξε πὼς δὲν ἔχει καθόλου λέγει ὁ θεῖος στὸν Κωστάκη. Ὑπάρχει πιὸ ὠραῖο, πιὸ ἐξυπνο καὶ πιὸ ἐξυπηρετικό ζῶο ἀπὸ τὸ ἄλογο;

Πρὶν ἐφευρεθοῦν τὰ τραίνα καὶ τ' αὐτοκίνητα, ὁ ἄνθρωπος μὲ τὸ ἄλογο ἐκέρδιζε τὴν ἀπόστασι. Στὴν ἀρχὴ-ἀρχὴ ἀνέβαινε ὁ ἴδιος ἐπάνω σ' αὐτό. Ἀργότερα ἐσκέφθηκε καὶ τὸ ἔξιψε πρῶτα στὸ συρτὸ χειραμάξι του, ἔστερα στὸ κάρρο μὲ ρόδες καὶ τέλος στὸ ὁμορφοστολισμένο ἀμάξι του.

Σήμερα βέβαια τὸ πιὸ μέτριο αὐτοκίνητο μπορεῖ νὰ ξεπεράσῃ καὶ τὸ πιὸ γρήγορο ἄλογο. Ὅμως σ' ὅλα τὰ χωριὰ καὶ σὲ πολλές πόλεις ἀκόμη προσφέρει τὶς ὑπηρεσίες του.

Εἶναι πολὺ ὠραῖο νὰ βλέπη κανεὶς νὰ τρέχουν ἄλογα μὲ ὄρμῃ, μὲ τὸ κεφάλι ψηλά, μὲ ἐλαφρὰ τὰ πόδια, εἴτε στὸν πόλεμο, εἴτε στὶς ἵπποδρομίες τοῦ Φαλήρου, ὅπως τὰ εἶδα ἐγὼ καὶ στὰ δυό.

Ὁ ταχυδρόμος ἔφερε στὸ θεῖο τοῦ Κωστάκη ἀπὸ τὸ Ταχυδρομεῖο τοῦ Κεφαλοχωριοῦ μιὰ εἰδοποίησι, νὰ πάη νὰ παραλάβῃ ἓνα δέμα.

Ἐπῆρε μαζί του καὶ τὸν Κωστάκη, ποῦ ἦτο περίεργος νὰ ἰδῆ τὸ Κεφαλοχώρι. Δὲν εἶχε πάει ποτὲ ἄλλη φορὰ ἐκεῖ, ἂν καὶ ἡ ἀπόστασι ἀπὸ ἓνα μονοπάτι ἦτο σχεδὸν μιᾶς ὥρας δρόμος. Ἐκτὸς ἀπὸ τὸ μονοπάτι, ὑπάρχει καὶ δημόσιος δρόμος, ποῦ ἔνώνει τὰ δυὸ χωριά.

Ἐπῆραν λοιπὸν τὸ δημόσιο δρόμο, γιὰ νὰ περπατήσουν πιὸ ἄνετα, κι ἔφθασαν σιγὰ-σιγὰ συζητῶντας ὡς στὸ Γεφύρι. Τὸ Γεφύρι ἦτο βέβαια καὶ τοποθεσία. Μὰ ἦτο καὶ ἀληθινὸ γεφύρι, ποῦ ἔνωνε τὶς δυὸ ὄχθες ἑνὸς μικροῦ ὀρμητικοῦ ποταμοῦ.

— Αὐτὸ τὸ ποτάμι, Κωστάκη, εἶπε ὁ θεῖος, ἔκαμε νὰ κτισθοῦν τόσα χωριά γύρω. Γιὰ τὸ νερὸ. Ἄν δὲν ἦτο αὐτὸ τὸ ποτάμι, πῶς θὰ ἐζοῦσαν τόσοι ἄνθρωποι χωρὶς νερό; Εἶδες τί γίνεται, ὅταν ἀργῆ νὰ βρέξῃ; Ἄνησυχοῦμε ὄλοι μας γιὰ τὰ ζῶα καὶ τὰ φυτὰ μας. Ὁ ἀέρας, ὁ ἥλιος, ἡ γῆ καὶ τὸ νερὸ εἶναι τὰ πιὸ μεγάλα δῶρα, ποῦ μᾶς ἐχάρισεν ὁ Θεὸς γιὰ τὴ ζωὴ μας.

Ὁ ἀέρας χρειάζεται γιὰ τὴν ἀναπνοή μας. Ὁ ἥλιος μᾶς ζεσταίνει καὶ μᾶς φωτίζει. Χωρὶς ἀέρα καὶ χωρὶς ἥλιο, δὲν θὰ εἶχαμε ζωὴ. Ἡ γῆ εἶναι ἡ μητέρα μας. Αὐτὴ τρέφει καὶ ἐμᾶς καὶ τὰ ζῶα, ποῦ κι αὐτὰ πάλι μᾶς τρέφουν. Χωρὶς νερὸ πάλι, πῶς θὰ ἐγίνοντο ὄλα αὐτὰ;

— Καί ἀπό ποῦ κατεβαίνει αὐτὸ τὸ νερό, θεῖε;

—“Ἐνα μέρος ἀπ’ αὐτὸ τὸ νερὸ ἔρχεται ἀπὸ πολὺ μακριά. Ἔκαμε πρῶτα ἓνα μακρινὸ ταξίδι κάτω ἀπὸ τὴ γῆ. Ὑστερα ξαναβγῆκε στὸ φῶς ἀπὸ μιὰ σχισμὴ τοῦ βράχου ψηλά στὸ βουνό, ἀπ’ ὅπου ἔρχεται τὸ νερὸ τῆς βρύσης τοῦ χωριοῦ μας. Ἐκεῖ τὸ νερὸ εἶναι δροσερὸ καὶ κατακάθαρο. Ἀλλὰ ὅταν μ’ αὐτὸ ἔνωθοῦν τὰ νερὰ τῆς βροχῆς καὶ τοῦ ρυακιοῦ, θολώνει. Τὸ νερὸ, κατεβαίνοντας, δροσίζει τὰ φυτὰ στὶς ὄχθες. Προχωρεῖ ἔπειτα, πλαταίνει, πηδᾷ ἀπὸ βράχια, συναντᾷ ἄλλα ρυάκια, ποὺ τρέχουν κι αὐτὰ νὰ ἔνωθοῦν μαζί του. Ἔτσι σχηματίζεται τὸ ποτάμι αὐτό, ποὺ βλέπομε τώρα νὰ διασχίζει τὴν περιοχὴ.

—“Ἀκουσα τὸν παπποῦ νὰ λέγη, εἶπε ὁ Κωστάκης, πὼς μιὰ φορὰ τὸ ποτάμι ἐπλημμύρισε κι ἔκαμε γῦρο μεγάλες καταστροφές στὰ ζῶα καὶ στὰ περιβόλια.

— Ναί, ἀποκρίθηκε ὁ θεῖος. Ἦτο τὴ χρονιά, ποὺ ἔπεσε πολὺ χιόνι. Κι ὅταν τὸ χιόνι ἔλειωσε στὶς βουνοκορφές, ἡ κοίτη τοῦ ποταμοῦ δὲν ἐβάσταξε τόσα νερὰ. Ὅμως ὅλοι οἱ κάτοικοι ἀπὸ τὰ γύρω χωριά ἐφρόντισαν ἔπειτα κι ἔφτιασαν κανάλια καὶ προχώματα. Κι ἔτσι ἐμπόδισαν τὸ ποτάμι νὰ ξεχειλίζη πιά καὶ νὰ πλημμυρῇ.

Μὲ τὴ συζήτησι, χωρὶς νὰ τὸ καταλάβουν, ἔφθασαν στὸ Κεφαλοχώρι, ἐπῆραν τὸ δέμα ἀπὸ τὸ Ταχυδρομεῖο κι ἐγύρισαν στὸ Χωριό.

47. Η ΘΥΣΙΑ ΤΗΣ ΙΦΙΓΕΝΕΙΑΣ

— Δέν μᾶς διαβάζεις, Κωστάκη, καμμιά ἱστορία ἀπὸ τὸ βιβλίο, πὺ εἶχε γιὰ σένα τὸ δέμα;

— Ναί, παππού. Νὰ σοῦ διαβάσω ἀπόψε κάτι γιὰ τὴ θυσία τῆς Ἰφιγενείας.

Ὁ Κωστάκης ἐπῆρε ἕνα σκαμνάκι καὶ ἐκάθισε κοντὰ στὸν παππού κι ἄρχισε νὰ διαβάζη ἀργὰ-ἀργὰ, γιὰ νὰ τὸν καταλαβαίνει καὶ ὁ παππούς.

Στὰ χρόνια τὰ παλιὰ ὁ Πάρις, ὁ γυιὸς τοῦ Πριάμου, τοῦ βασιλιᾶ τῆς Τροίας, ἄρπαξε τὴν Ἑλένη, τὴν ὀμορφὴ βασίλισσα τῆς Σπάρτης, καὶ τὴν ἔφερε στὴν Τροία.

Αὐτὸ ὅλοι οἱ Ἕλληνες τὸ ἐθεώρησαν προσβολὴ γιὰ τὴν πατρίδα των καὶ ἀπεφάσισαν νὰ πολεμήσουν καὶ νὰ τιμωρήσουν τοὺς Τρῶες.

Στὸ λιμάνι τῆς Αὐλίδος, στὸ στενό, πὺ χωρίζει τὴ Στερεὰ Ἑλλάδα ἀπὸ τὴν Εὐβοία, χίλια καράβια μὲ τοὺς πολεμιστὰς ἦσαν ἔτοιμα νὰ σηκώσουν τὴν ἄγκυρα, γιὰ νὰ ξεκινήσουν. Τὸ πρόσταγμα θὰ τὸ ἔδινε ὁ γενικὸς ἀρχηγὸς τοῦ στρατοῦ καὶ τοῦ στόλου Ἀγαμέμνων, ὁ βασιλιᾶς τῶν Μυκηνῶν καὶ ἀδελφὸς τοῦ Μενελάου, τοῦ ἀνδρὸς τῆς Ἑλένης.

Τρομερὸς ὁμως ἄνεμος, μεγάλη τρικυμία, γιὰ πολλὲς ἡμέρες ἐμπόδιζε τὸ ξεκίνημα τοῦ στόλου.

Οἱ στρατιῶται ἄρχισαν νὰ στενοχωροῦνται καὶ οἱ στρατηγοὶ δὲν ἤξευραν τί νὰ κάμουν. Παίρνουν τότε τὴν ἀπόφασιν νὰ ἐρωτήσουν τὸν περίφημο

μάντι Κάλχαντα, για ποιά λόγο οί θεοί τούς έστειλαν αυτή τή φοβερή κακοκαιρία.

— Έ θεά Άρτεμις είναι θυμωμένη μαζί μας, άποκρίθηκε ό μάντις, γιατί ό Άγαμέμνων έχει σκοτώσει στο κυνήγι τή ίερο έλάφι της.

— Και τί θέλει τώρα ή μεγάλη θεά ;

— Έ θεά τότε μόνον θά προστάξη νά ήσυχάσουν οί άνεμοι, όταν ό Άγαμέμνων θυσιάση στο βωμό της τήν κόρη του Ίφιγένεια.

Καταλυπημένοι άκουσαν τά λόγια αυτά του Κάλχαντος όλοι οί στρατηγοί και οί βασιλιάδες. Και ό καθένας έρωτοῦσε τόν άλλο, πώς θά μπορούσε ό Άγαμέμνων νά κάμη μιά τέτοια μεγάλη θυσία.

— Για τήν πατρίδα, είπε ό Άγαμέμνων, μόλις τή έμαθε, άποφασίζω νά θυσιάσω και τήν άγαπημένη μου κόρη.

Άμέσως ό Άγαμέμνων έστειλε μήνυμα στη γυναίκα του, τήν Κλυταιμήστρα, στις Μυκήνες, και τής παράγγειλε νά του στείλη τήν Ίφιγένεια για κάποιο μεγάλο σκοπό.

Άνύποπτη ή Κλυταιμήστρα έφαντάσθηκε, πώς ό Άγαμέμνων θά ήθελε, πριν φύγη για τήν Τροία, νά παντρέψη τήν κόρη τους. Γι' αυτό τήν έπήρε και τήν ώδήγησε ή ίδια στο στρατόπεδο.

Ό Άγαμέμνων στην αρχή δέν έτόλμησε νά φανερώση στη γυναίκα του τή φοβερή αλήθεια. Άλλά, μη μπορώντας νά κάμη και άλλοιως, τήν έφάνερωσε στο τέλος και στις δύο.

— Πατέρα, θέλω νά πεθάνω, αν είναι για τή καλό τής πατρίδος μας, έφώναξε ή κόρη. Εί-

ναι, ἀλήθεια, εὐχάριστο νὰ ζῆ κανεῖς, μὰ εἶναι ἀκόμη πιὸ εὐχάριστο νὰ πεθαίνη γιὰ τὴν πατρίδα.

Αὐτὰ τὰ λόγια εἶπε ἡ Ἴφιγένεια καὶ ἐτράβηξε κατὰ τὸ δάσος, γιὰ τὸ βωμὸ τῆς θεᾶς, ὅπου ἐπερίμενε ὁ Κάλχας.

— Εἶμαι ἔτοιμη! τοῦ εἶπε παλληκαρίσια ἡ βασιλοπούλα. Σῦρε τὸ ξίφος σου. Ἔσεῖς οἱ ἄλλοι ἀνοίξετε ἀμέσως πανιὰ γιὰ τὴν Τροία. Καὶ γρήγορα νὰ γυρίσετε νικηταί.

Ὁ μάντις ἔβαλε ἓνα στεφάνι ἐπάνω στὸ ὠραῖο ξανθὸ κεφάλι τῆς κόρης καὶ εἶπε μὲ δάκρυα:

— Θεὰ τοῦ φεγγαριοῦ, θεὰ τοῦ κυνηγιοῦ, δέξου γιὰ θυσία τὴν ἥρωική αὐτὴ κόρη καὶ χάρισε τὴ νίκη στοὺς Ἀχαιοὺς.

Καὶ λέγοντας αὐτά, ἐσήκωσε τὸ ξίφος, γιὰ νὰ κτυπήσῃ τὸ θῦμα.

Μὰ ἓνα θαῦμα ἔγινε ἐκείνη τὴ στιγμή! Πρὶν προφθάσῃ τὸ ξίφος νὰ ἐγγίξῃ τὸ λαιμὸ τῆς κόρης, στὴ θέσι τῆς εὐρέθηκε μιὰ ἄσπρη χαριτωμένη ἐλαφίνα, ποὺ ἤσυχχα ἐπρόσμενε νὰ θυσιασθῆ. Ἡ θεὰ δὲν ἠθέλησε νὰ πεθάνῃ ἔτσι ἡ Ἴφιγένεια. Καὶ τὴν ἐπῆρε καὶ τὴν ἔφερε σ' ἓνα μέρος μακρινό, στὴν Ταυρίδα, ὅπου τὴν ἔκαμε ἱέρεια στὸ ναὸ τῆς.

Ὁ Ἄγαμέμνων, ὁ Μενέλαος, ὁ Ὀδυσσεύς, ὁ Ἀχιλλεὺς καὶ ὄλοι οἱ βασιλιᾶδες καὶ οἱ πολεμισταὶ ἐχάρηκαν πολὺ. Ἡ τρικυμία ἀμέσως ἔπαυσε καὶ ἄνεμοι εὐνοϊκοὶ ἐφούσκωσαν τὰ πανιὰ τῶν πλοίων. Σὲ λίγο ὁ στόλος τῶν Ἑλλήνων ἄφηνε τὸ λιμάνι καὶ ἀπὸ τὸν πορθμὸ τοῦ Εὐρίπου, βγαίνοντας στ' ἀνοικτὰ, ἔβαζε πλώρη γιὰ τὴν Τροία.

48. Ο ΔΕΚΑΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Ύστερα από δυό μηνών έργασία του σχολείου τὰ παιδιά, μπαίνοντας στην τάξι, αντικρύζουν κρεμασμένη στον τοίχο μιὰ καρτέλα με καλλιγραφικά γράμματα.

Είναι τοποθετημένη σε πλαίσιο ξύλινο όμορφοςκαλισμένο και στολισμένο.

Τὰ γράμματα και τὸ σκάλισμα είναι τῆς Ἑλενίτσας, πὺ είναι πρώτη στην καλλιγραφία και τῆ χειροτεχνία. Ἡ καρτέλα αὐτῆ είναι ὁ δεκάλογος τοῦ σχολείου.

Τὸν συνέταξαν οἱ μαθηταὶ τῶν δύο ἀνωτέρων τάξεων.

Είναι γραμμένες δέκα συστάσεις τοῦ σχολείου, πὺ πρέπει νὰ τις τηροῦν ὅλοι οἱ μαθηταὶ και πὺ φροντίζουν νὰ τις ἐκτελοῦν.

Νὰ τὶ λέγει ὁ Δεκάλογος :

1. Νὰ κτυπᾶς τὴ θύρα, πρὶν μπῆς στὴν τάξι τὴν ὥρα τοῦ μαθήματος, καὶ νὰ τὴν κλείνης πάντα, χωρὶς θόρυβο.

2. Νὰ μὴν τρέχῃς μέσα στὸ σχολεῖο καὶ νὰ μὴ κτυπᾶς τὰ πόδια σου μέσα στὴν τάξι.

3. Νὰ εἶσαι πάντα καθαρὸς στὸ σῶμα καὶ στὰ ρούχα. Πρὶν μπῆς στὸ σχολεῖο, νὰ καθαρίζῃς καλὰ τὰ παπούτσιά σου, ἂν εἶναι λασπωμένα. Νὰ διατηρῆς καθαρὰ τὰ βιβλία σου, τὸ θρανίό σου, τὴν τάξι σου, τὸ σχολεῖό σου.

4. Νὰ ἀγαπᾶς τὸ κάθε τι, ποῦ ἀνήκει στὸ σχολεῖο, καὶ νὰ τὸ προσέχῃς.

5. Νὰ μὴν ἀπουσιάζῃς ἀπὸ τὸ σχολεῖο, χωρὶς σοβαρὴ αἰτία, καὶ νὰ εἶσαι πάντα στὴ θέσι σου τὴν ὥρα τοῦ μαθήματος.

6. Νὰ ἐτοιμάζῃς κάθε ἡμέρα ὅλα τὰ μαθήματά σου. Καὶ ὅταν ἀπουσιάζῃς, νὰ τὰ συμπληρώνῃς.

7. Νὰ μιλῆς μὲ καλὸν τρόπο στοὺς συμμαθητάς σου καὶ μὲ σεβασμὸ στοὺς δασκάλους σου καὶ στοὺς μεγαλύτερους σου.

8. Νὰ μὴ διακόπτῃς ποτὲ τὸν δάσκαλό σου, ὅταν μιλῇ. Νὰ περιμένῃς νὰ τελειώσῃ πρῶτα κι ὕστερα νὰ ζητᾶς τὴν ἄδεια νὰ μιλήσῃς.

9. Νὰ λέγῃς πάντα τὴν ἀλήθεια καὶ νὰ μὴ κατηγορῆς τοὺς συμμαθητάς σου.

10. Ν' ἀκοῦς ὅ,τι σοῦ λέγει ὁ δάσκαλός σου, νὰ τὸν ἀγαπᾶς σὰν τὸν πατέρα σου καὶ νὰ μὴ κρύβῃς ποτὲ τίποτε ἀπ' αὐτόν.

49. ΟΙ ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ ΓΙΑ ΤΟ ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

Ἐκ τῆς ἡμέρας ὁ δάσκαλος εἶπε στὰ παιδιὰ νὰ γράψουν στὰ τετράδιά των ὅσες παροιμίες ξεύρουν ἢ μποροῦν νὰ μάθουν γιὰ τοὺς φθινοπωρινούς μῆνες.

Τὰ παιδιὰ ἔγραψαν στὰ τετράδιά των πολλές. Νὰ οἱ σπουδαιότερες :

ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟ

1. Τὸν Τρυγητὴ τ' ἄμπελουργοῦ πᾶνε χαλάλι οἱ κόποι.
2. Ἐάν ἴσως βρέξη ὁ Τρυγητής, χαρὰ στὸν τυροκόμο.

ΓΙΑ ΤΟΝ ΟΚΤΩΒΡΙΟ

1. Ὀκτώβρης καὶ δὲν ἔσπειρες, σιτάρι λίγο θά ᾄχης.
2. Τὸ Σεπτέμβρη τὰ σταφύλια, τὸν Ὀκτώβρη τὰ κουδούνια.
3. Ὅποιος σπέρνει τὸν Ὀκτώβρη ἔχει ὀκτῶ σειρές στ' ἄλωνι.

ΓΙΑ ΤΟΝ ΝΟΕΜΒΡΙΟ

1. Τὸ Νοέμβρη καὶ Δεκέμβρη φύτευε καταβολάδες.
2. Ἡ Πούλια βασιλεύοντας, τὸ μήνυμά της στέλνει : Οὔτε τσοπάνος στὰ βουνὰ οὔτε ζευγὰς στοὺς κάμπους.

ΧΕΙΜΩΝΑΣ

50. ΧΕΙΜΩΝΑΣ

Στή γῆ κατάλευκο ἀπλωμένο
χιόνι πολύ.
Στή στέγη τρέμει κουρνιασμένο
κάθε πουλί.

Τὸ ξυλιασμένο ἀπλώνει χέρι
σὲ μιὰ γωνιά
τὸ γεροντάκι, πὺ ὑποφέρει
ἀπ' τὴ χιονιά.

Μὰ ἐμεῖς κλειστὰ στὸ σπίτι τώρα
καὶ στή φωτιά,
ὄνειρευόμαστε τὰ δῶρα
μέσ' στὰ κουτιά.

Ἄγιε Βασίλη, πὺ θὰ φθάσης
καὶ μᾶς ἀκοῦς,
στὸ πέρασμά σου μὴν ξεχάσης
καὶ τοὺς πτωχοὺς.

(Ἀνέκδοτο)

Στέλιος Σπεράντσας

Ὁ χειμῶνας ἀρχίζει ἀπὸ τὸν Δεκέμβριο καὶ τελειώνει στὸ τέλος τοῦ Φεβρουαρίου.

Τὸν χειμῶνα τὰ κιτρινιασμένα φύλλα τῶν δένδρων ἔχουν πέσει καὶ τὸ δυνατὸ κρῦο παγώνει καὶ κοκκινίζει τ' αὐτιά καὶ τὶς μύτες μας. Ὁ ἀέρας φυσᾷ δυνατὸς καὶ λυγίζει τὰ δένδρα μὲ τὸ φύσημά του. Τὰ γέρικα δένδρα τοῦ δάσους δὲν ἀντέχουν στὸ πολὺ φύσημα καὶ κάπου - κάπου ξαπλώνονται στὸ χῶμα. Ἐκεῖ τὸ καλοκαίρι θὰ ξηραθοῦν καὶ θὰ γίνουν καυσόξυλα.

Ἄλλα θὰ τὰ κάμουν κάρβουνα οἱ καρβουνιάρηδες στὰ καμίνια.

Τὰ ξύλα στὶς σόμπες ἢ στὸ τζάκι μας καὶ τὰ κάρβουνα στὸ μαγκάλι μᾶς χαρίζουν τὴ ζεστασιά τὶς κρύες ἡμέρες καὶ τὶς ἀτελείωτες νύκτες τοῦ χειμῶνα.

Ὁ βοριᾶς φυσᾷ πολὺ συχνὰ καὶ πολλές φορές παγώνει τ' ἀρνάκια. Συχνὰ οἱ λευκὲς πεταλουδίτσες τοῦ χιονιοῦ σκεπάζουν ἀθόρυβα τὴ γῆ καὶ ὅλα γῦρὸ μας γίνονται κάτασπρα.

Ἄς χιονίζη ὅμως καὶ ἄς φυσᾷ ὁ βοριᾶς ὅσο θέλει. Οἱ ἄνθρωποι φοροῦν τὰ μάλλινα ροῦχὰ των. Μὲ τὸ μαλλί, πού μᾶς ἐχάρισαν τὰ ἀθῶα προβατάκια, ἐκάναμε φανέλες καὶ ἄλλα μάλλινα ροῦχα.

Τὰ πορτοκάλια εἶναι τὸ χειμῶνα στὶς δόξες τους καὶ τὸ μάζεμα τῶν ἐλιῶν συνεχίζεται.

Κατὰ τὰ μέσα τοῦ Ἰανουαρίου γίνεται μιὰ καλοκαιρία, πού κρατεῖ ὀλίγες ἡμέρες. Οἱ ἡμέρες αὐτὲς λέγονται « Ἀλκυονίδες ἡμέρες ».

Ὁ δάσκαλος ἐξήγησε σήμερα στὰ παιδιά, γιατί οἱ ἡμέρες τῆς καλοκαιρίας τοῦ Ἰανουαρίου λέγονται « Ἀλκυονίδες ἡμέρες ».

— Ἀλκυών, εἶπε, εἶναι ἓνα πουλί, πού ὁ κόσμος τὸ λέγει ψαροπούλι ἢ θαλασσοπούλι. Ἔρχεται στὴν Ἑλλάδα στὶς ἀρχές τοῦ Σεπτεμβρίου καὶ φεύγει στὸ τέλος τοῦ Μαρτίου.

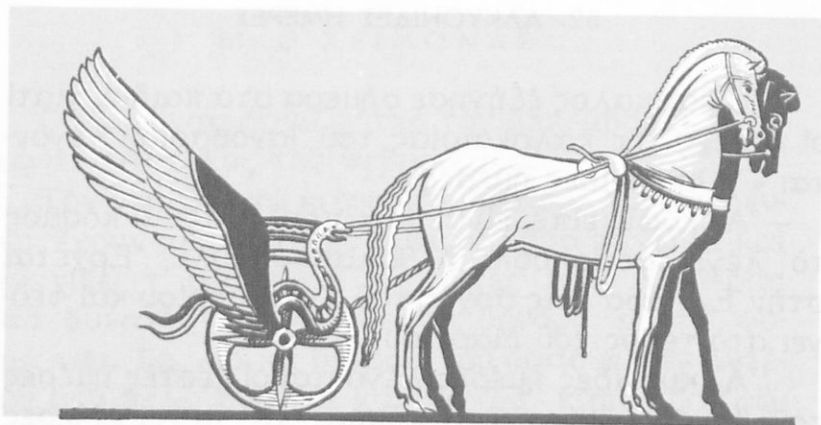
Ἀλκυονίδες ἡμέρες λέγονται οἱ ζεστές ἡμέρες τοῦ Ἰανουαρίου, πού ὁ κόσμος τὶς λέγει « Μέρεις τῶν Πουλιῶν », δηλαδή δίνει τὶς ζεστές αὐτές ἡμέρες ὁ καλὸς Θεὸς γιὰ νὰ ἐτοιμάσουν τὰ ψαροπούλια τὶς φωλιές τους.

Οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἐξηγοῦσαν τὶς ζεστές αὐτές ἡμέρες μὲ τὸν ἀκόλουθο μῦθο:

Ὁ Αἴολος, ὁ θεὸς τῶν ἀνέμων, εἶχε, κατὰ τὴ μυθολογία, θυγατέρα τὴν Ἀλκυόνη.

Ἐπειδὴ ὅμως κάποτε ἡ Ἀλκυόνη ἔδειξε ἀσέβεια πρὸς τὸν Δία, μεταμορφώθηκε σὲ πουλί καὶ καταδικάσθηκε νὰ μὴν κλωσσᾷ τὴν ἄνοιξι τὰ αὐγά της, ὅπως ὄλα τὰ πουλιά, ἀλλὰ τὸν χειμῶνα.

Ἐπειδὴ ὅμως γεννάει τὰ αὐγά της στὶς ὄχθες τῶν ποταμῶν καὶ στοὺς βράχους τῆς θάλασσας καὶ οἱ χειμωνιάτικες παγωνιές καὶ τὰ ἀγριεμένα κύματα ἐμπόδιζαν τὸ κλώσσημα καὶ τὸ μεγάλωμα τῶν πουλιῶν της, ἔκλαιε γιὰ τὴ συμφορὰ της καὶ παρακαλοῦσε τὸν Δία νὰ τὴ συγχωρήσῃ. Ἐκεῖνος τὴν ἐλυπήθηκε καὶ τῆς ἐχάρισε στὰ μέσα τοῦ χειμῶνα δέκα τέσσερες καλές ἡμέρες, γιὰ νὰ κλωσσᾷ τὰ αὐγά της.

53. ΔΗΜΗΤΡΑ ΚΑΙ ΠΕΡΣΕΦΟΝΗ

Τὰ παιδιά ἔμαθαν στὸ σχολεῖο τὸ μῦθο τῆς Δήμητρας καὶ τῆς Περσεφόνης, μὲ τὸν ὅποιο οἱ Ἀρχαῖοι Ἕλληνες ἐξηγοῦσαν τὴ γέννησι τοῦ χειμῶνα. Νὰ τι ἔμαθαν τὰ παιδιά :

Στὰ ψηλὰ καὶ ἀπάτητα βουνὰ τῆς Σικελίας ἦτο, στὰ παλιὰ χρόνια, μιὰ ὄμορφη κοιλάδα, πού τὴν ἔλεγαν Ἕννα. Καμμιά κοιλάδα στὸν κόσμο δὲν ἔμοιαζε μ' ἐκείνην. Ἀμέτρητες ἦσαν οἱ πηγές, πού ἀνέβλυζαν ἐκεῖ τὰ κρῦα τους νερά. Τὰ χορτάρια τῆς ἦσαν πάντα καταπράσινα καὶ τὰ λουλούδια τῆς πάντοτε ἀνθοῦσαν.

Ἐκεῖ, σ' αὐτὴ τὴν ὄμορφη κοιλάδα, ἔπαιζε συχνὰ ἡ μικρὴ ξανθομαλλοῦσα κόρη τῆς θεᾶς Δήμητρας, ἡ ὄμορφη Περσεφόνη, μὲ τὶς φίλες τῆς, τὶς κόρες τοῦ Ὀκεανοῦ, τὶς ξακουσμένες Νεραίδες. Μιὰ ἡμέρα, καθὼς ἔπαιζε ἡ Περσεφόνη, εἶδε μπροστά τῆς ἓνα μεγάλο καὶ ὠραῖο λουλούδι, πού σκορποῦσε στὸν ἀέρα μιὰ γλυκεῖα μυρωδιά. Τὸ

λουλούδι εκείνο ἦτο ὁ μυρωδάτος νάρκισσος. Καθὼς ἐπλησίασε ἡ Περσεφόνη τὸ νάρκισσο καὶ ἡ μυρωδιά του τὴν εἶχε μισοζάλισει, εὐρῆκε τὴν εὐκαιρία ὁ θεὸς τοῦ Ἄδη, ὁ Πλούτων, τὴν ἔβαλε ἐπάνω στοῦ χρυσοῦ ἄρμα του καὶ τὴν κατέβασε στοῦ βασιλείου του, ἐνῶ αὐτὴ ἐφώναζε ἀπελπισμένα.

Ἡ Δήμητρα, ἡ μητέρα της, ἄκουσε τὶς ἀπελπισμένες κραυγὲς τῆς κόρης της καὶ τρέχει στὴν κοιλάδα. Μάταια ἐκαλοῦσε μὲ τὸ ὄνομά της τὴν κορούλα της· δὲν ἔπαιρνε καμμιά ἀπάντησι. Ἐρώτησε τὶς Νεράιδες, μὰ κι ἐκεῖνες δὲν ἤξευραν τίποτε.

Ὅταν ἐνύχτωσε, ἀναψε ἡ θεὰ δυὸ πυρσοὺς ἀπὸ τὶς φλόγες τοῦ ἡφαιστείου τῆς Αἴτνας καὶ μέσα στὰ σκοτάδια τῆς νύκτας ἀναζητοῦσε τὴν κόρη της. Μόλις ἔφεξε ἡ ἡμέρα, ἔτρεξε ἡ θεὰ στὸν Ἥλιο, ποὺ ταξιδεύει σὲ ὅλοκληρο τὸν κόσμον καὶ δὲν τοῦ ξεφεύγει τίποτε. Ἐμαθε ἀπὸ τὸν Ἥλιο, ὅτι ὁ Πλούτων, ὁ βασιλιάς τοῦ κάτω κόσμου, εἶχε κλέψει τὴν Περσεφόνη μὲ τὴν συγκατάθεσι τοῦ Διὸς.

Ὁ πόνος τῆς μητέρας Δήμητρας εἶναι τώρα ἀσυγκράτητος. Θυμωμένη μὲ τὸν Δία, φεύγει ἀπὸ τὸν Ὀλυμπο, μεταμορφώνεται σὲ μιὰ πτωχὴ γριούλα, τρέχει πόλεις καὶ χωριὰ ἀναζητῶντας τὴν ἀγαπημένη της κόρη. Μὲ τὴν καρδιά σπαραγμένη ἀπὸ τὸν πόνο φθάνει στὴν Ἐλευσίνα. Ἐκεῖ τὴ φιλοξενεῖ στοῦ παλάτι του ὁ βασιλιάς Κελεός.

Μόλις ἡ γριούλα ἐμπῆκε στοῦ ἀνάκτορο, ὅλο τὸ βασιλικὸ παλάτι ἐφωτίσθηκε ἀπὸ μιὰ οὐράνια

λάμψι. Ἡ βασίλισσα Μετάνειρα καταλαβαίνει τὴ θεϊκὴ καταγωγὴ τῆς γριᾶς.

Ὅμως ὁ καημὸς τῆς Δήμητρας γιὰ τὴν κόρη της Περσεφὸνὴ συνεχίζεται ἀβάστακτος. Γιὰ νὰ ἀναγκάσῃ τὸ Δία νὰ διατάξῃ τὴν ἐπιστροφή τῆς κόρης της, παραμέλησε τὴ γεωργία. Τὰ χωράφια ἐξηράθηκαν. Τὰ δένδρα καὶ τὰ χορτάρια ἐμαράθηκαν καὶ οἱ ἄνθρωποι καὶ τὰ ζῶα ἐχάνοντο ἀπὸ τὴν πείνα.

Μπροστὰ σ' αὐτὴ τὴν καταστροφή, ὁ Ζεὺς διέταξε τὸν Ἑρμῆ νὰ πάῃ στὰ βασίλεια τοῦ Πλούτωνος καὶ νὰ φέρῃ τὴ μικρὴ Περσεφὸνὴ στὴ μητέρα της.

Ὁ Πλούτων με λύπη του ἐδέχθηκε τὴν ἐντολὴ τοῦ Διὸς καὶ πρὶν χωρισθῆ ἀπ' τὴν ὁμορφὴ Περσεφὸνὴ, τῆς ἐπρόσφερε ἀπὸ τὰ ρόδια, ποὺ ἐκρέμοντο στὶς ροδιᾶς τοῦ κήπου του.

Ἡ Περσεφὸνὴ ἐδοκίμασε τὸ φρούτο ἐκεῖνο, παίρνοντας μόνον τέσσερα σπυριά. Ἐπειτα, ἀκολουθῶντας χαρούμενη τὸν Ἑρμῆ, ἔφθασε στὴ μητέρα της.

Τοὺς θρήνους, τὴ λύπη καὶ τὸ πένθος τῆς Δήμητρας τὰ διαδέχθηκε ἡ χαρὰ. Ἀλλὰ οἱ σπόροι ἀπὸ τὰ ρόδια ἦσαν μαγεμένοι. Γιὰ κάθε σπόρο ἔπρεπε νὰ περνᾶ κι ἓνα μῆνα στὸν κάτω κόσμο. Ἔτσι περνοῦσε τέσσερες μῆνες τὸ χρόνο μὲ τὸν Πλούτωνα καὶ ὀκτῶ μὲ τὴ μητέρα της. Τοὺς τέσσερες αὐτοὺς μῆνες, ποὺ ἔλειπε, ἡ γῆ δὲν ἐκαρποφοροῦσε καὶ αὐτοὶ οἱ μῆνες ἦσαν οἱ μῆνες μὲ τίς παγωνιᾶς καὶ τὰ κρύα, οἱ μῆνες τοῦ χειμῶνα.

54. ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΑΔΕΛΦΟΥΛΕΣ

Τρεις άγριες έλιές είχαν φυτρώσει έπάνω σ' ένα λόφο. Γύρω τους δέν ησαν άλλα δένδρα. Όταν έφυσούσε δυνατός άνεμος, τὰ αδύνατα και λεπτά δενδράκια υπέφεραν πολύ. Πολλές φορές έκινδύνευσαν νά ξερριζωθοῦν και νά στρωθοῦν στο χῶμα.

Μιάν ήμέρα ή πιό μικρή και ή πιό αδύνατη από τις τρεις ειπε :

— Άγαπημένες μου αδελφοῦλες, τὸ μέρος ποῦ φυτρώσαμε είναι πολὺ άσχημο. Και καθῶς έγώ είμαι τόσο μικρή κι αδύνατη, σήμερα ή αύριο θά μέ ξερριζώση ὁ άνεμος. Γι' αυτό άς σμίξωμε τὰ κλαδιά μας, για νά στηρίξη ή μιὰ τήν άλλη, και άς γίνωμε και οι τρεις σάν ένα δένδρο.

— Πολύ σωστά, είπαν οι άλλες δυο άγριελιές.
“Ας γίνουμε λοιπόν και οι τρεις σαν ένα δένδρο.

Την άλλη ημέρα περνώντας ο κύρ-Δημήτρης, που είχε το κτήμά του εκεί κοντά, έσκαψε και μάζεψε χώμα γύρω από τις ρίζες των. “Υστερα τις εμπόλιασε και ένωσε τα κλαδιά τους.

‘Από εκείνη την ημέρα άρχισαν ν’ άπλώνουν τα κλαδιά τους και οι τρεις, ώσπου σε λίγον καιρό, όποιος τις έβλεπε από μακριά, ενόμιζε πως ήταν ένα δένδρο.

Του κάκου τώρα ό άνεμος φυσά δυνατά! Οι τρεις αδελφές δέν φοβούνται πια τίποτε. “Απλώσαν και τις ρίζες τους στη γη. Και σιγά-σιγά δυνάμωσε και ό κορμός τους. Μεγάλωσαν και είναι φορτωμένες από έλιές.

— Εύλογημένο δένδρο ή έλιά, με το δυνατό και τραχύ κορμό της, έλεγε ό πατέρας του Κωστάκη στα παιδιά το βράδυ, που γύρισε στο σπίτι. ‘Ανθει το Μάη. ‘Αλλά ποιός διακρίνει τους άνθους της; Ούτε χρώματα φαντακτερά έχουν ούτε δυνατή μυρωδιά, για να τραβήξει το βιαστικό διαβάτη.

Μικρούλης είναι κι ό καρπός και μεγαλώνει σιγά-σιγά. Είναι όμως πλούσιο δώρο, που δίνει το δένδρο στον καλλιεργητή, όταν το περιποιήται.

Αυτό το δώρο, κάτω από τις βαρειές πέτρες των έλαιοτριβείων μας, βγάξει το μυρωδάτο λάδι, την τόσο υγιεινή αυτή τροφή. Το λάδι, μαζί με το ψωμί και τις φαγώσιμες έλιές, αποτελούν τη βάση της τροφής του Χωριού μας.

55. Η ΕΛΙΑ

Όπου κι αν λάχω κατοικία,
δέν μ' απολείπουν οί καρποί.
Μ' έχει ο Θεός εύλογημένη
κι είμαι γεμάτη προκοπή!

Έδω στον ήσκιο μου από κάτω
ήρθε ο Χριστός ν' αναπαυθῆ!
Κι άκούστηκε ή γλυκειά λαλιά του,
λίγο προτοῦ νά σταυρωθῆ.

« Τραγούδια τῆς πατρίδος μου »

Κωστής Παλαμάς

56. Ο ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

“Όλοι οί λόφοι τῆς περιοχῆς καί πολλοί κάμποι εἶναι σκεπασμένοι μέ ἐλαιῶνες, πού ἔχουν χιλιάδες ἐλαιόδενδρα. Αὐτά εἶναι ἰδιοκτησία τῶν κατοίκων τῶν γύρο χωριῶν. Ἀπ’ αὐτά πολλά ἀνήκουν καί στοὺς κατοίκους τοῦ χωριοῦ. Γιατί κάθε οἰκογένεια, ἄλλη λίγα, ἄλλη πολλά, ἔχει τὰ δικά της.

Ὁ κύρ-Δημήτρης ἔνωσε ὅλους τοὺς κατοίκους τοῦ Χωριοῦ, ὅσους ἔχουν ἐλαιόδενδρα. Καί ἴδρυσε ἓνα Συνεταιρισμό, πού θά καλυτερεύσει τὴ ζωὴ καί τὴν ἐργασία τῶν χωρικῶν, καθὼς καί τὴν περιποίησι τῶν ἐλαιοδένδρων. Οἱ χωρικοὶ ἔκαμαν Πρόεδρο τοῦ Συνεταιρισμοῦ τὸν κύρ-Δημήτρη, ἐπειδὴ ἦτο ἄνθρωπος πολὺ δραστήριος καί ἀγαποῦσε τὸ χωριὸ καί τοὺς χωριανούς του.

Ὁ Συνεταιρισμὸς ἔκτισε ἓνα μεγάλο ἐλαιοτριβεῖο καί παράγγειλε τὰ μηχανήματα, πού θά ἀλέθουν τὸν καρπὸ μέ τὴ δύναμι μιᾶς μεγάλης ἠλεκτρικῆς μηχανῆς.

— Ἀλήθεια, πότε θά ῥθοῦν, θεῖε, τὰ μηχανήματα, πού παράγγειλε ὁ Συνεταιρισμὸς τοῦ χωριοῦ μας ; ἐρώτησε μιὰ ἡμέρα ἡ Ἐλενίτσα.

— Ἀκριβῶς σήμερα εἶχα μιὰ εἶδησι ἀπὸ τὴν Ἀγροτικὴ Τράπεζα τῆς Χώρας, πὼς πολὺ γρήγορα θά τὰ παραλάβωμε.

— Καί τότε θά ἔχη τὸ χωριὸ μας καί ἠλεκτρικὸ ;

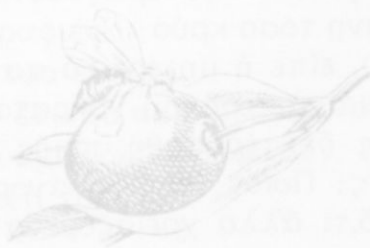
— Ἡ μηχανή, πού θά κινήσει τὰ ἐλαιοτριβεῖα, θά εἶναι δυνατὴ, γιὰ νὰ δώση ἠλεκτρικὸ καί σ’ ὅλο τὸ Χωριό, ἀποκρίθηκε ὁ θεῖος. Ἐπίσης ὁ Συνεταιρι-

σμός θά φροντίση νά πολεμήση μιὰ πολὺ βλαβερὴ μυιγίτσα, τὸ δάκο, πὺ καταστρέφει τὴν ἑλιά.

“Ὅπως οἱ ἄνθρωποι ἀρρωσταίνουν, τὸ ἴδιο ἀρρωσταίνουν καὶ τὰ δένδρα, συνέχισε ὁ θεῖος. Καὶ οἱ ἑλιές παθαίνουν πολλές ἀρρώστειες κι ἔχουν πολλοὺς ἐχθροὺς. Ὁ μεγαλύτερος ἐχθρὸς τους εἶναι μιὰ μυιγίτσα, πὺ τρυπᾷ τὸν καρπὸ καὶ ἀφήνει μέσα ἐκεῖ τ’ αὐγὰ της. Τὸ αὐγὸ σκάει ἔπειτα καὶ γίνεται σκουλήκι καὶ τρώγει τὴ σάρκα τῆς ἐλιάς, ἀνοίγοντας μέσα στοές. Ὑστερα, κοντὰ στὴ φλούδα, κάνει τὸ κουκούλι κι ἀπὸ τὸ κουκούλι βγαίνει μιὰ ἄλλη μυιγίτσα, πὺ κι αὐτὴ μὲ τὴ σειρά της τρυπᾷ ἄλλον καρπὸ καὶ κάνει τὰ ἴδια. Ἔτσι, ὥσπου νὰ μαζευθῇ ὁ καρπὸς τῆς ἐλιάς, μποροῦν νὰ βγοῦν πέντε γενεές ἀπὸ αὐτὲς τὶς μυιγίτσες καὶ νὰ τὸν καταστρέψουν.

Εὐτυχῶς οἱ γεωπῶνοι εὗρηκαν ἓνα φάρμακο, πὺ τὸ ἀνακατεύουν μ’ ἓνα γλυκὸ ὑγρὸ. Γιατὶ στὴ μυῖγα ἀρέσουν τὰ γλυκά. Ὅταν τὰ δένδρα ραντισθοῦν μ’ αὐτό, οἱ μυιγίτσες ψοφοῦν.

Ἡ Ἐλενίτσα κάθεται συλλογισμένη κι ἀπορεῖ, πῶς ἓνα τόσο μικρὸ ζῶάκι φέρνει τόσο μεγάλη καταστροφή.

Τὰ δύο ἑξαδέλφια δὲν εἶχαν ἀπογευματινὸ μάθημα καὶ ἔτσι ἔμειναν νὰ παίξουν μὲ τοὺς νέους φίλους των. Μὰ ὁ καιρὸς ἐχάλασε τὸ ἀπόγευμα καὶ ἀναγκάσθηκαν νὰ μείνουν μέσα στὸ δωμάτιο. Ὁ Κωστάκης ἐβάλθηκε τότε νὰ μάθη τὸ Φῶτη τῆς κυρᾶ-Γιαννούλας τὴν ἀλφαβήτα. Ὡς τὸ βράδυ λοιπόν, ποὺ ἡ κυρᾶ-Γιαννούλα ἐπῆρε τὰ παιδιὰ της νὰ φύγη, ὁ Φῶτης ἤξευρε κάμποσα γράμματα.

Τὴ νύκτα ἐγύρισε βοριάς καὶ τὸ πρωὶ τὴν ἄλλη ἡμέρα εἶχε συννεφιά καὶ ἔκανε τσουχτερὸ κρῦο. Τὰ παιδιὰ ἔβαλαν ἀπὸ ἓνα σαλάκι νὰ τοὺς κρατῆ τὸ λαιμὸ καὶ τοὺς ὠμούς καὶ ἐπῆγαν στὸ σχολεῖό τους. Τὸ μεσημέρι, ποὺ σχόλασαν, ἔρριχνε ψιλὸ χιονάκι.

Στὸ σπίτι εἶχαν ἀνάψει τὸ τζάκι. Κούτσουρα χονδρὰ ἔκαιαν ἐκεῖ καὶ ἐσπινθήριζαν. Μιὰ ἀπαλὴ ζέστα ἀπλώνετο καὶ ἐγέμιζε τὸ σπίτι.

Τὸ ἀπόγευμα τὰ παιδιὰ ἔμειναν πάλι στὸ σπίτι.

Ὅταν ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη κι ὁ πατέρας τῆς Ἑλενίτσας ἐβγήκαν νὰ τρέξουν στὶς δουλειές των, ὁ Κωστάκης ἐρώτησε τὴ μητέρα του:

— Μητέρα, γιατί ὁ πατέρας δὲν κάθεται στὸ σπίτι, ὅταν κάνη τόσο κρῦο;

— Παιδί μου, εἶπε ἡ μητέρα, ὁ πατέρας πρέπει νὰ ἐργασθῆ, γιὰ νὰ κερδήσῃ χρήματα νὰ ζήσωμε. Ἄν ὁ πατέρας δὲν ἐργασθῆ, ποιὸς θὰ μᾶς φέρῃ ψωμί καὶ κρέας; Ποιὸς θὰ μᾶς ἀγοράσῃ καὶ παπούτσια καὶ ὅ,τι ἄλλο χρειαζόμεθα; Ὁ πατέρας

ὁ δικός σου, ὅπως κι ὁ πατέρας τῆς Ἐλενίτσας, κουράζονται καὶ ὑποφέρουν ὅλους τοὺς κόπους, γιὰ νὰ σᾶς μεγαλώσουν, νὰ γίνετε καλοὶ ἄνθρωποι. Ὅποιος ἐργάζεται ἔχει ἀπ' ὅλα τὰ καλὰ. Ὅποιος δὲν ἐργάζεται καὶ εἶναι τεμπέλης γίνεται πτωχός, κουρελῆς καὶ ζητιᾶνος. Οὔτε τὸν ἀγαπᾷ κανεὶς.

— Μητέρα, εἶπε ὁ Κωστάκης, θέλω κι ἐγὼ νὰ ἐργασθῶ καὶ νὰ κερδίζω χρήματα.

— Παιδί μου, τοῦ ἀπάντησε ἡ μητέρα του, σὺ τώρα εἶσαι μικρὸς καὶ ἡ ἐργασία σου εἶναι νὰ μαθαίνης τὸ μάθημά σου καὶ νὰ εἶσαι φρόνιμος, καλὸς καὶ ὑπάκουος. Ὅταν θὰ μεγαλώσης, τότε θὰ ἐργασθῆς, γιὰ νὰ κερδήσης χρήματα. Τότε καὶ ὁ πατέρας σου θὰ ξεκουρασθῆ, πὺ θὰ εἶναι γέρος καὶ δὲν θὰ μπορῆ νὰ ἐργάζεται πιά.

— Καὶ ἐγὼ, θεία, εἶπε ἡ Ἐλενίτσα, θὰ κάνω ὅλες τὶς δουλειές στὸ σπίτι, ὅταν ἡ μητέρα μου θὰ εἶναι γριά.

Ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας ἐχαμογέλασε εὐχαριστημένη. Ὑστερα ἐπῆρε τὰ στεγνωμένα ρούχα καὶ ἄρχισε νὰ μπαλώνῃ καὶ νὰ μαντάρῃ τὶς κάλτσες. Ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη ἐτοίμασε τὸ σίδερο γιὰ τὸ σιδέρωμα. Τὰ παιδιά ἐπῆραν τὸ βιβλίό τους καὶ ἐδιάβαζαν τὸ μάθημά των.

Ὅταν ἐτελείωσαν τὸ μάθημά των, ἄρχισαν νὰ κάμνουν ζωγραφιές.

Ἡ Ἐλενίτσα εἶπε :

— Ἄν ἦσαν ἐδῶ τὰ παιδιά τῆς κυρὰ-Γιαννούλας, θὰ τὰ ἐμαθαίναμε νὰ ζωγραφίζουν. Νὰ ἔχουν τάχα φωτιὰ στὸ σπίτι τους ;

Ἡ γιαγιά, πού ἐκάθητο σ' ἓνα χαμηλὸ κάθισμα δίπλα στὸ τζάκι καὶ ἔπλεκε τὴν κάλτσα της, εἶπε :

— Ἐσύ, Κωστάκη, εἶπες γιὰ τὸν πατέρα σου, πού δὲν ἤμπορεῖ νὰ καθίση στὸ σπίτι μ' αὐτὸν τὸν ἄσχημο καιρό. Πάλι καλά, πού ἡ δουλειὰ τοῦ πατέρα σου δὲν εἶναι σὰν ἄλλες πιὸ βαρειές, ὅπως ἡ δουλειὰ πού ἔκανε ὁ πατέρας τῆς κυρᾶ· Γιαννούλας.

— Τί δουλειὰ ἔκανε, γιαγιά ;

— Ἦτο ταχυδρόμος. Ἀπὸ τὸ χωριὸ ἔφευγε κάθε πρωὶ μὲ τὸ μουλάρι του φορτωμένο τὸν ταχυδρομικὸ σάκκο καὶ τὶς παραγγελίες τῶν χωρικῶν καὶ ἐπήγαινε στὴν πόλι, τρεῖς ὥρες δρόμο, περνώντας δάση, ράχες, ρεματιές. Καὶ τὸ βράδυ ἐγύριζε πάλι, φέρνοντας τὶς ἐφημερίδες καὶ τὰ νέα, τὶς παραγγελίες καὶ τὰ καινούργια γράμματα, πού τὰ ἐπερίμεναν μὲ λαχτάρια ὅσοι εἶχαν ξενιτεμένους.

Ἐκάθητο σ' ἓνα μικρὸ καλυβάκι στὴν ἄκρη τοῦ χωριοῦ. Τὸν ἔλεγαν κύρ - Δῆμο καὶ εἶχε τότε τὴ γυναῖκά του καὶ δυὸ κορίτσια, τὴ Στυλιανίτσα, πού ἦτο τότε ἑπτὰ χρονῶν, καὶ τὴ Γιαννούλα, πού ἦτο τότε ὀκτώ χρονῶν. Νά, σὰν τὴν Ἐλενίτσα.

Λοιπόν, ὅ,τι καιρὸς καὶ νὰ ἔκανε, ἢ ἔβρεχε, ἢ ἐχιόνιζε, ἢ κατέστρεφε ὁ Θεὸς τὸν κόσμον, ὁ κύρ - Δῆμος ἔπρεπε νὰ πάη τὸ ταχυδρομεῖο.

Θυμᾶμαι, τέτοια ἐποχή, ἦτο βαρὺς ὁ χειμῶνας. Τὸ χωριὸ εἶχε σκεπασθῆ μὲ χιόνια τρεῖς ἡμέρες. Ὅλα κάτασπρα. Σπίτια, δρόμοι, δένδρα, βουνά. Ὅλα σὰν νὰ ἐκοιμῶντο κάτω ἀπὸ τὸ παχὺ ἄσπρο χιόνι.

Τὰ τζάκια ἐκάπνιζαν καὶ οἱ ἄνθρωποι, καθισμένοι στὶς γωνιές, ἔλεγαν ἱστορίες καὶ παραμύθια. Ποῦ καὶ ποῦ ἄνοιγε καμμιὰ πόρτα καὶ βιαστικά ἐπερνοῦσε κανεὶς νὰ πάη στοῦ γείτονα.

Ἐχιόνιζε, ὄλο ἐχιόνιζε. Πυκνὸ-πυκνὸ, σὰν ἄσπρο μπαμπάκι, ἔπεφτε τὸ χιόνι. Καμμιὰ φορὰ ἐσταματοῦσε λίγο, μὰ γιὰ νὰ ξαναρχίση πάλι πιὸ πυκνὸ.

Ὁ κύρ-Δῆμος, μὲ τὸ μουλάρι του φορτωμένον τὰ ταχυδρομικὸ σάκκο, εἶχε φύγει τὴν τακτικὴ του ὥρα. Ἐτυλίχθηκε καλὰ μὲ τὴν κάπα του, ἐσκεπάσθηκε μ' ἓνα μουσαμᾶ, πού ἄφηνε τὸ νερὸ καὶ τὸ χιόνι νὰ γλιστροῦν, ἐκαβάλλησε στὸ μουλάρι του καὶ ἐπῆρε τὸν τακτικὸ του δρόμο.

Τὸ βράδυ, τὴ συνηθισμένη ὥρα, πού ἔπρεπε νὰ γυρίση, ὁ κύρ-Δῆμος δὲν ἐφαίνετο.

Ἡ ὥρα ἐπερνοῦσε καὶ ἡ κυρὰ-Δῆμαινα ἄρχισε ν' ἀνησυχῆ. Ἄλλες βραδιές, πού ὁ καιρὸς ἦτο καλός, ἐβγαίνει ἡ μόνη τῆς ἢ καὶ μὲ τὰ παιδιὰ μαζί καὶ τὸν ἐπερίμεναν λίγο ἔξω ἀπὸ τὸ χωριό. Πολλές φορὲς ἐβγαίνουν καὶ ἄλλοι χωριανοί, πού ἀνυπομονοῦσαν νὰ μάθουν γιὰ τὰ γράμματά των ἢ τὶς παραγγελίες των. Καὶ ἐπειδὴ σχεδὸν πάντοτε ξεπέζεψε στὸ σπίτι καὶ ὕστερα ἐπῆγαινε στὸ γραφεῖο τοῦ Ταχυδρομείου, ἤρχοντο ἐκεῖ καὶ ἐρωτοῦσαν οἱ πιὸ βιαστικοί :

— Κυρὰ-Δῆμαινα, ἦρθε ὁ κύρ-Δῆμος ;

Μὰ σήμερα κανεὶς δὲν ἤμποροῦσε νὰ βγῆ. Τὸ χιόνι ἦτο ἓνα μέτρο κι ὄλο ἔπεφτε νέο.

Ἡ κυρὰ-Δῆμαινα ἦτο πάρα πολὺ ἀνήσυχη καὶ

ὁ νοῦς της ἐπήγαινε στοὶ κακὸ. Κάθε λίγο καὶ λιγάκι ἀνοίγε τὴν πόρτα καὶ ἔρριχνε τὰ μάτια της μέσα στοὶ σκοτάδι, μήπως ἰδῆ τὸν ἄνδρα της ἐπάνω στοὶ μουλάρι νὰ ἔρχεται ἀπὸ μακριά. Μὰ ἡ ὥρα ἐπερνοῦσε, ἡ νύκτα ἔπεφτε καὶ ὁ κύρ-Δῆμος δὲν ἐφαίνετο.

Ἐσηκώθηκε καὶ ἐπῆγε στὰ διπλανὰ σπίτια.

— Ὁ ἄνδρας μου δὲν ἐφάνηκε ἀκόμα, ἔλεγε. Τί νὰ κάμω; Δὲν ἔμπορῶ νὰ ἡσυχάσω.

— Ἡσύχασε, κυρὰ-Δῆμαινα, τῆς ἔλεγαν ὅλοι. Θὰ ἔμεινε στὴν πόλι. Ποῦ νὰ ἔλθῃ μὲ τέτοιο χιόνι;

— Θεέ μου! ἂν ἐβούλιαξε πουθενά, ἂν ξεπάγιασε; ἔλεγε ἡ κυρὰ-Δῆμαινα ἀναστενάζοντας. "Ἀχ, δουλειὰ καὶ τούτη τοῦ ταχυδρόμου. Πάναγιά μου, ἄς μὴν ἔχη φύγει ἀπὸ τὴν πόλι, ἄς εἶναι καλὰ ὅπου εὑρίσκεται!

Καὶ ἐγύρισε στοὶ σπίτι της.

Μὰ ἡσυχία δὲν εἶχε. Νὰ φάῃ δὲν ἔμποροῦσε. "Ἐδωσε στὰ παιδιὰ καὶ ἔφαγαν καὶ τὰ ἔβαλε νὰ κοιμηθοῦν. "Ὑστερα, ἄλλοτε ἐκάθητο στὴ φωτιά, ἄλλοτε ἀνοίγε τὴν πόρτα καὶ ἔψαχνε μὲ τὰ μάτια στοὶ δρόμο, τὸ σκεπασμένο ἀπὸ τὸ χιόνι.

"Ἐξαφνα ἀκούει τὸ σκυλί των, τὸ Λαθούρη, νὰ γαυγίζει καὶ ἀμέσως τὰ χλιμιντρίσματα τοῦ μουλαριοῦ. Πετιέται ἔξω, μὰ τί νὰ ἰδῆ! Τὸ μουλάρι εἶχε ἔλθει μοναχὸ του.

Ψάχνει ἀπὸ δῶ, ψάχνει ἀπὸ κεῖ, φωνάζει « Δῆμο! Δῆμο! », καμμιά ἀπάντησι. Τρέχει στοὺς γείτονες σὰν τρελή. Τὸ χωριὸ σὲ λίγο ἀναστατώθηκε. Γιὰ νὰ ἔλθῃ μόνο του τὸ ζῶο, βέβαια κάτι κακὸ θὰ συνέβηκε στοὺν κύρ-Δῆμο.

59. Ο ΛΑΘΟΥΡΗΣ ΕΥΡΙΣΚΕΙ ΤΟΝ ΑΦΕΝΤΗ ΤΟΥ

Ἀμέσως ἐτοιμάσθηκαν καὶ ἐξεκίνησαν πέντε ἄνδρες νὰ πᾶνε νὰ ψάξουν τὸ δρόμο.

Παίρνουν μαζί των φτυάρια, φανάρια, ζῶα, παίρνουν καὶ τὸ σκύλο, τὸ Λαθούρη, καὶ ξεκινοῦν.

Περπατοῦν καὶ ψάχνουν καὶ κάθε τόσο φωνάζουν « Δῆμο!, Δῆμο!» καὶ τεντώνουν τ' αὐτιά ν' ἀκούσουν καμμιὰ φωνὴ νὰ τοὺς ἀποκρίνεται.

Τρέχουν δεξιὰ καὶ ἀριστερά, λαχανιάζουν, ἀψηφοῦν τὸ κρῦο, τὸ χιόνι, τὸν κόπο αὐτῆς τῆς ξαγρύπνιας.

Ὅλοι παρακαλοῦν μέσα των καὶ προσεύχονται:

— Θεέ μου, βοήθησέ μας νὰ τὸν εὔρωμε, κάμε τὸ θαῦμά σου!

Καὶ ἡ δύστυχη ἡ κυρά-Δῆμαινα στὸ φτωχικό της τὸ καλύβι, γονατιστὴ μπροστὰ στὸ εἰκόνημα τῆς Παναγίας, παρακαλεῖ:

— Παναγία μου, γλύτωσέ τον, σῶσε τὸν πατέρα τῶν παιδιῶν μου!

Καὶ νά, ἐκεῖ ψηλά, στὸ στρίψιμο τοῦ δρόμου, ὁ σκύλος, ὁ Λαθούρης, στέκει καὶ μυρίζεται χάμω τὰ χιόνια. Σὲ λίγο ἀρχίζει νὰ σκαλίξη καὶ νὰ χώνη τὴ μύτη του μέσα, μυρίζοντας καὶ ξεφυσῶντας δυνατά.

Τρέχουν ὅλοι ἐκεῖ γρήγορα, γονατίζουν καὶ ἀρχίζουν νὰ καθαρίζουν τὸ χιόνι, ἐνῶ ὁ Λαθούρης γαυγίζει ἀσταμάτητα, δείχνοντας τὴ χαρὰ του, ποὺ εὐρέθηκε τὸ ἀφεντικό του.

Ὁ κύρ-Δῆμος εὐρέθηκε κάτω ἀπὸ τὰ χιόνια

αναίσθητος, ξεπαγιασμένος. Τὸν ἔτριψαν, τοῦ ἔρριξαν κονιάκ στὸ στόμα, τὸν ἐσήκωσαν τέλος σὰ χέρια καὶ τὸν ἔφεραν στὸ χωριό, στὸ σπίτι του. Ἡ κυρὰ-Δήμαινα, καθὼς τοὺς εἶδε, ἔβαλε τὶς φωνές:

— Δῆμο, Δῆμό μου, πῶπῶ δυστυχία μου, ἢ κακομοῖρα!

— Ἡσύχασε, κυρὰ-Δήμαινα. Δὲν ἔχει τίποτα, θὰ τοῦ περάσῃ.

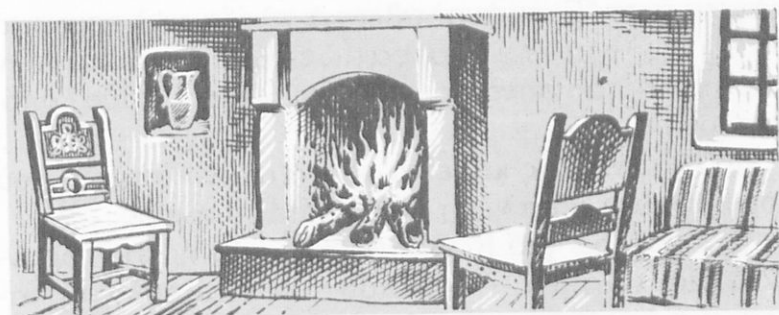
Τὸν ἔβαλαν στὸ κρεβάτι καὶ μὲ πολλές περιποιήσεις κατάρθωσαν νὰ τὸν σώσουν.

Ἐμεινε ὁμως πολὺν καιρὸ ἄρρωστος.

Ὅταν ἐσηκώθηκε καὶ ἐδυνάμωσε λίγο, εἶχαν λειώσει πιά τὰ χιόνια. Ἄρχισε λοιπὸν πάλι νὰ πηγαινοέρχεται μὲ τὸ ταχυδρομεῖο. Μὲ τὰ χιόνια τοῦ χειμῶνα, μὲ τὶς κάψες τοῦ καλοκαιριοῦ ὁ κύρ-Δῆμος πάντα ἦτο τακτικὸς στὴ δουλειά του. Καὶ ποτὲ δὲν παραπονέθηκε, ἀλλὰ χαρούμενος καὶ καλὸς ἐφρόντιζε νὰ μὴ λείπουν ποτὲ οὔτε τὸ ψωμί οὔτε τὰ ροῦχα ἀπὸ τὸ σπίτι. Ἐφρόντιζε νὰ κἀνη καὶ τὴν οἰκονομία του, ὥσπου κατάφερε νὰ παντρέψῃ καὶ τὶς κόρες του.

Μόνον ἡ κυρὰ-Γιαννούλα ἢ καημένη ἐστάθηκε ἄτυχη, γιατί ἐσκοτώθηκε ὁ ἄνδρας της στὸν πόλεμο. Μὰ καὶ αὐτή, σὰν τὸν μακαρίτη τὸν πατέρα της, τρέχει στὴ δουλειά ὅσο μπορεῖ καὶ πάντα μὲ τὸν καλὸ λόγο στὸ στόμα καὶ τὴ χαρὰ σὰ μάτια φροντίζει γιὰ τὰ παιδιά της.

Ἡ ἐργασία γιὰ τὸν ἄνδρα καὶ ἡ οἰκονομία γιὰ τὴ γυναῖκα γεμίζουν τὸ σπίτι καὶ τὸ κάνουν χαρούμενο.

60. ΚΟΝΤΑ ΣΤΟ ΤΖΑΚΙ

Έχειμώνιασε για καλά. Ή βροχή πέφτει συχνά και τὸ κρύο κάθε πρωὶ και κάθε βράδυ εἶναι διαπεραστικό. Οἱ χωρικοὶ ἐφόρεσαν τὰ βαριὰ μάλ-
λινὰ τους φορέματα. Καὶ στὸ σπίτι τὸ τζάκι καίει ἀδιάκοπα τὰ ξύλα, πὺ ἀπὸ τὸ καλοκαίρι τὰ ἔχουν ἀποθηκεύσει.

Ήοικογένεια τοῦ κύρ-Δημήτρη μαζεύεται ἀ-
πὸ ἔνωρις στὸ σπίτι, πὺ ἐγινε τώρα πιά χειμω-
νιάτικο. Ἐστρώθηκαν ὅλα τὰ δωμάτια μὲ χαλιά
καὶ τὰ κρεβάτια μὲ χονδρὲς μάλλινες κουβέρτες.
Τις εἶχε ὑφάνει στὸν ἀργαλειὸ ἢ γιαγιά, ὅταν
ἦτο νέα.

Τί γλυκειὰ πὺ εἶναι ἡ ζεστασιά! Μὲ πόση
ὄρεξι συνεχίζονται ὅλες οἱ δουλειὲς μέσα στὸ
σπίτι!

Ή γιαγιά πότε ξαίνει μαλλι και πότε γνέθει
μὲ τὴ ρόκα της. Ή Ἐλενίτσα βοηθάει κι αὐτή,
ὅταν τελειώση τὰ μαθήματά της. Περνᾶ σὰ μα-
σούρια τὸ κλωσμένο μαλλι μὲ τὴν ἀνέμη και τὸ

κάνει νήμα. Έχει αναλάβει να πλέξη κάλτσες και φανέλες για τούς στρατιώτες, πού φυλάγουν άγρυπνοι τὰ σύνορά μας και με τὸ κρύο ὑποφέρουν.

Ὁ Κωστάκης κάθεται κοντὰ στὸν παππού, πὸν τὸν μαθαίνει νὰ πλέξη καλάθια ἀπὸ ἄχυρο.

Ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη ὅλη τὴν ἡμέρα φροντίζει γιὰ τὸ σπίτι. Τὸ βράδυ κάθεται στὸν ἀργαλειὸ και ὑφαίνει πότε κουβέρτες, πότε στρώματα και σεντόνια ἢ πετσέτες.

Ὁ πατέρας κάτι κι ἐκεῖνος φτειάνει στὸ σπίτι τώρα, πὸν δὲν ἔχει πολλὲς δουλειές ἔξω. Μὰ φροντίζει περισσότερο γιὰ τὰ ζῶα. Ὅταν δὲν ἔχη ἐργασία στὸ Συνεταιρισμὸ, κάνει συντροφιά στὰ παιδιά.

61. ΑΠΟ ΤΗ ΛΥΓΑΡΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΑΧΥΡΟ ΧΡΥΣΑΦΙ

— Σήμερα, παππού, έλεγε ό Κωστάκης, ό δάσκαλος εύχαριστήθηκε πολύ με τό άχυρένιο καλάθι, πού του έπήγα τελειωμένο. «Γειά στά χέρια σου!», μου είπε. Τ' άλλα τά παιδιά άκόμα παιδεύονται με τον πάτο του καλάθιου.

— Είναι άλήθεια, Κωστάκη, πώς μου μοιάζεις σ' αυτό. Έχεις κάποια έπιδεξιότητα στά χέρια και θα μπορής γρήγορα νά φτειάνης πολύ ώραία πράγματα, όπως έφτειανα κι έγώ μιá φορά. Τις ψάθινες καρέκλες, πού έχομε στη σάλα, έγώ τις έχω φτειάσει. Και θα σου ειπώ πώς άρχισα.

Μιά φορά, όταν ήμουν πιό μικρός από σένα, έγυρίζαμε ένα βράδυ ή μάννα μου, ο αδελφός μου και εγώ από τὸ δάσος, ὅπου εἶχαμε κόψει κλαδιὰ γιὰ τὴ φωτιά. Ἀνάμεσα στὰ κλαδιὰ ἦσαν και κλαδιὰ λυγαριᾶς.

Στὸ δρόμο ἀπαντήσαμε ἕνα γέρο και μᾶς ἐρώτησε:

— Τί θὰ τὰ κάνετε αὐτὰ τὰ κλαδιὰ;

— Θὰ τὰ κάψωμε στὴ φωτιά, ἀπάντησε ἡ μάννα μας.

— Ἀνάμεσα σ' αὐτὰ ἔχετε και χρυσάφι. Μ' αὐτὰ τὰ κλαδιὰ — κι ἔδειξε τὴ λυγαριά — και μὲ ἄχυρο μποροῦν νὰ βγάλουν χρυσάφι τὰ παιδιὰ σου.

— Χρυσάφι! ἐρωτᾷ σαστισμένη ἡ μάννα μου. Και πῶς;

Νά. Θάρχωνται σὲ μένα, νὰ τοὺς μάθω νὰ φτιάξουν μ' αὐτὰ καλάθια.

Σὰν εἶδε ἡ μάννα μου, πὼς δὲν ἀστειευόταν ὁ γέρος, μᾶς ἐπῆγε τὴν ἄλλην ἡμέρα στὸ σπίτι του, πού ἦτο ἕνα καλυβάκι ἔξω ἀπὸ τὸ χωριό. Ἀρχίσαμε νὰ πλέκωμε κάθε λογῆς καλάθια. Τὰ πρῶτα τὰ ἐφτειάναμε σὰν τοῦ γέρου. Μὰ ὕστερα σιγὰ-σιγὰ τὰ καλύτερέψαμε τόσο, πού, ὅταν τὰ παίρναμε στὰ γῦρο χωριά και στὸ Κεφαλοχώρι, ἐγυρίζαμε φέροντας στὴ μάννα μας ἀληθινὸ χρυσάφι.

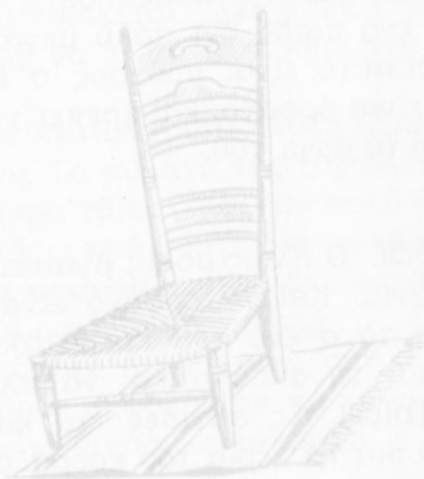
Ἀρρώστησε ὕστερα ὁ γέρος, τὸν περιποιηθήκαμε ἐμεῖς, μὰ ἦτο πολὺ γέρος και πέθανε.

— Πόσο δίκιο εἶχε ὁ γέρος! εἶπε ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη, πού ἄκουε τὴν ἱστορία. Τὸ χέρι ἐκείνου πού δουλεύει, κάνει τὴ λυγαριά και τ' ἄχυρο χρυσάφι!

— Κι ἀλήθεια! Ἐκείνη, τόσο μοῦ ἄρεσε ἡ τέχνη αὐτή, πού ἀνοιξα μὲ τὶς οἰκονομίες μου ἓνα μαγαζάκι στὴ Χώρα καὶ ἐζούσαμε πολὺ καλά. Ἐπῆρα καὶ δυὸ παιδιά, δυὸ ἀδελφία, καὶ τοὺς ἔμαθα τὴν τέχνη. Ἐγὼ ἀναγκάστηκα, ὕστερα ἀπὸ χρόνια, νὰ πουλήσω τὸ μαγαζάκι καὶ νὰ ρθῶ στὰ κτήματα. Μὲ τὰ χρήματα, πού ἐκέρδησα, ἀγόρασα κι ἄλλα καὶ ἐμεγάλωσα τὴν πατρικὴ μας περιουσία.

Τὰ δυὸ ἐκεῖνα ἀδελφία εὐρίσκονται σήμερον στὴν Ἀθήνα. Ἔχουν ἓνα μεγάλο κατάστημα ψαθοπλεκτικῆς. Ὅταν κάποτε ἐπῆγα στὴν Ἀθήνα, ἐπέρασα νὰ τοὺς ἰδῶ καὶ μὲ κάθε τρόπο μοῦ ἔδειχναν τὴν εὐγνωμοσύνη τους.

62. ΤΟ ΝΑΥΤΟΠΟΥΛΟ

— "Αργησες πάλι σήμερα, παιδί μου, είπε ο δάσκαλος στο Νίκο, ένα συμμαθητή του Κωστάκη.

Ο Νίκος κατακοκκίνισε, έσκυψε τὸ κεφάλι κι έψιθύρισε:

— Έκρύωνα, κύριε, καὶ δὲν μποροῦσα νὰ σηκωθῶ πρωί.

Ο Νίκος δὲν ἦτο κακὸ παιδί. Ἀλλὰ ἡ ὀκνηρία τὸν ἐκρατοῦσε στὸ κρεβάτι περισσότερες ὥρες ἀπὸ ὅσες ἔπρεπε νὰ κοιμᾶται. Ἡ μητέρα του ἐκουράζετο πολὺ κάθε πρωί, ὥσπου νὰ τὸν σηκώση, γιὰ νὰ ἐτοιμασθῆ γιὰ τὸ σχολεῖο.

— "Αν συνεχίσης ἔτσι, τοῦ εἶπε ὁ δάσκαλος, τί θὰ γίνης; Στὴ ζωὴ πρέπει νὰ ἔχης θάρρος, νὰ νικᾷς τὸ κρῦο, τὸν ἄνεμο, τὶς δυσκολίες.

Καὶ ὁ δάσκαλος ἐσυνέχισε:

— "Όταν, παιδιά, σᾶς πιάνη ὀκνηρία καὶ δὲν ἔχετε τὴ δύναμι νὰ τὴν πολεμήσετε, νὰ φέρνετε στὸ νοῦ σας ἓνα παιδί, ὄχι πολὺ μεγαλύτερο ἀπὸ σᾶς. Τὸ παιδί αὐτὸ εἶναι μοῦτσος σ' ἓνα μεγάλο πλοῖο, γιὰτὶ εἶναι ὀρφανό, καὶ πρέπει νὰ δουλέψη, γιὰ νὰ βγάλῃ τὸ ψωμί του.

Εἶναι πρωί. Ὁ ἥλιος μόλις βγαίνει μέσα ἀπὸ πυκνὴ καταχνιά. Καὶ τὸ ὀρφανὸ εἶναι ὑποχρεωμένο ν' ἀφήσῃ τὸ στενὸ του κρεβατάκι, νὰ πάρῃ τὸν κουβά καὶ τὴ σκούπα καὶ νὰ πλύνῃ τὸ κατὰστρωμα. Τρίβει τὶς σανίδες καὶ καθαρίζει τὸ πλοῖο, ὥσπου πιά τὰ χέρια του κουράζονται.

Τὰ χονδρά σχοινιά τοῦ πλοίου εἶναι πεταμένα ἐδῶ κι ἐκεῖ καὶ πρέπει νὰ τὰ συμμαζέψη τὸ μικρὸ ναυτόπουλο.

Ἐνα σχοινί, ψηλά στὸ κατάρτι, ἐδέθηκε ἄσχημα. Τὸ ναυτόπουλο σκαρφαλώνει ἐπάνω στὸ κατάρτι, πὺν κουνιέται. Δὲν πρέπει νὰ ζαλίζεται, γιὰ νὰ μπορῆ νὰ λύσῃ τὸ σχοινὶ καὶ νὰ τὸ ξαναδέσῃ.

Ἡ θάλασσα τίς περισσότερες φορές εἶναι πολὺ τρικυμισμένη. Τὰ κύματά της σηκώνουν τὸ πλοῖο ψηλά κι ὕστερα τὸ κατεβάζουν πολὺ βαθιά. Ὁ ἄνεμος οὐρλιάζει κι ἡ βροχὴ δέρνει τὸ πρόσωπο. Τὸ ναυτόπουλο, σκαρφαλωμένο στὸ κατάρτι, βαστιέται καλὰ καὶ μαζεύει τὰ παννιά.

Ὅταν λοιπόν, παιδιὰ μου, σᾶς λείψῃ καμμιά φορὰ τὸ θάρρος ἢ φοβηθῆτε τὸ κρῦο, νὰ φέρνετε στὸ νοῦ σας τὸ μικρὸ ναυτόπουλο.

63. ΤΟ ΝΑΥΤΟΠΟΥΛΟ

Μὲ καράβι στὰ ταξίδια
τὸ ναυτόπουλο γυρνᾷ.
Μὲ τῆς θάλασσας τὰ φίδια
τὸν καιρὸ του τὸν περνᾷ.

Ὁ βοριάς δὲν τὸ τρομάζει,
οὔτε ἡ ἄπιστη νοτιά,
οὔτε χιόνι, οὔτε χαλάζι,
οὔτε κύματα πλατιά!

Στὴ δουλειὰ πρωὶ καὶ βράδῳ
μὲ τὸ στρόμπο στὸ πλευρό,
ξεροτρώγει παξιμάδι,
πίνει ἀκάθαρτο νερό.

Πεταχτὸ σὰν τὸ ξεφτέρι
ἀνεβαίνει στὰ πανιά
καὶ μὲ ρόζους μέσ' στὸ χέρι
λύνει - δένει τὰ σχοινιά.

Στοῦ κινδύνου τὴν τρομάρα
τὸ φυλάγει μοναχῇ
τῆς μαννούλας του ἡ λαχτάρρα,
τῆς μαννούλας του ἡ εὐχή.

« Π α ἰ γ ν ῖ α »

Ἡλίας Ταυταλιῆς

64. ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Ἐφθασαν τὰ Χριστούγεννα.

Οἱ χριστουγεννιάτικες ἐτοιμασίες ἔκαμαν τὰ σπίτια ἄνω κάτω.

Τὰ χριστόψωμα, οἱ κουραμπιέδες καὶ τὰ κουλουράκια πηγαينوέρχονται στὸ φούρνο. Ὅλη ἡ γειτονιά στὸ πόδι!

Ὁ λαχανοπώλης, ὁ κρεοπώλης, ὁ παντοπώλης, ὁ ἔμπορος, ὁ ζαχαροπλάστης, ἔχουν στολίσει τὰ καταστήματά των.

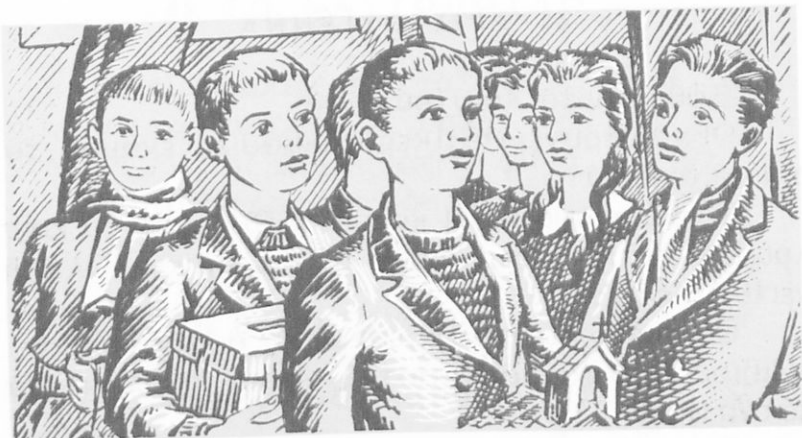
Οἱ μητέρες τῶν παιδιῶν ἐτοιμάζουν τὰ καινούργια φορέματα τῶν παιδιῶν καὶ τὰ δῶρα τῶν πτωχῶν.

Αὔριο τὴν παραμονὴ θὰ γίνῃ στὸ σχολεῖο ἡ Χριστουγεννιάτικη ἐορτή. Στὴ μεγάλη αἴθουσα ἔχουν τακτοποιήσει τὰ θρανία γύρω-γύρω καὶ στὴ μέση ἔχουν στήσει τὸ Χριστουγεννιάτικο δένδρο. Ἐχουν στολίσει τὴν αἴθουσα μὲ κλάδους καὶ μὲ μιὰ ωραία μεγάλη εἰκόνα, ποὺ παρασταίνει τὴ Γέννησι.

Ὅσα παιδιὰ ἤμποροῦν πρέπει νὰ φέρουν διάφορα πράγματα, γιὰ νὰ κρεμάσουν στοὺς κλάδους τοῦ δένδρου.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἄδειασαν τοὺς κουμπάρδες των καὶ ἀγόρασαν δυὸ σφυρίχτρες, τρία μπαλόνια χρωματιστά, δυὸ μανδηλάκια, ἓνα ζευγάρι κάλτσες, μιὰ κουβαρίστρα κι ἓνα κτένι.

Τὸ πρῶτὴ τῆς παραμονῆς τὰ παιδιὰ ἐστόλισαν τὸ δένδρο. Ἐτοποθέτησαν σὲ ὅλα τὰ μέρη ἄσπρα μικρὰ κεράκια. Ἐπειτα σὲ διάφορα μέρη ἐκρέμασαν τὰ δῶρα.

65. ΤΑ ΚΑΛΑΝΤΑ ΤΩΝ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΩΝ

Είναι παραμονή Χριστουγέννων.

Πολύ πρωί σήμερα τὰ παιδιά τῆς τρίτης τάξεως ἐβγήκαν νὰ εἰποῦν τὰ κάλαντα. Εἶναι χωρισμένα σέ δυὸ ομάδες, γιὰ νὰ τελειώσουν γρήγορα.

Στὴν ομάδα τῶν ἀγοριῶν εἶναι ἀρχηγὸς ὁ Κωστάκης καὶ στὴν ομάδα τῶν κοριτσιῶν ἡ Ἐλενίτσα.

Ὅσα χρήματα μαζέψουν σήμερα θὰ τὰ δώσουν ν' ἀγοράσουν πρωτοχρονιάτικα δῶρα γιὰ τὰ σεισμόπληκτα πτωχὰ καὶ ὄρφανὰ παιδάκια.

Προχωροῦν τώρα τὰ παιδιά στὴ γραμμὴ. Μπροστὰ πηγαίνουν τὰ παιδιά, πού κρατοῦν μιὰ ἐκκλησίτσα, πού ἔκαμαν ἀπὸ χαρτόνι.

Ἄκολουθεῖ ἓνα παιδί μὲ τὸ κουτί, πού βάζουν τὰ χρήματα, καὶ πίσω τὰ παιδιά μὲ τὰ σιδερένια τρίγωνα. Δυὸ παιδιά κρατοῦν φυσαρμόνικες.

Τάκ! τάκ! κτυποῦν τὶς θύρες τῶν σπιτιῶν καὶ

οί νοικοκυραίοι άνοίγουν πρόθυμα, γιατί ξεύρουν
γιά ποιό σκοπό τά παιδιά τραγουδοῦν τά κάλαντα.

Τά παιδιά τραγουδοῦν, ένῳ οί φυσαρμόνικες
καί τά τρίγωνα συνοδεύουν τό τραγούδι τους :

Καλήν ήμέραν, άρχοντες,
άν είναι όρισμός σας,
Χριστοῦ τήν θείαν γέννησιν
νά 'πῶ στ' άρχοντικό σας.

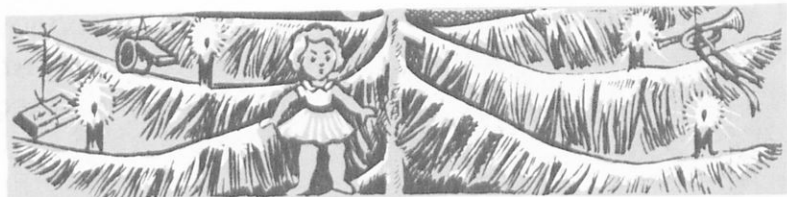
Χριστός γεννᾶται σήμεραν
έν Βηθλεέμ τῇ πόλει,
οί οὔρανοι άγάλλονται,
χαίρετ' ή φύσις ὄλη.

Έν τῷ σπηλαίῳ τίκτεται,
έν φάτνη τῶν άλόγων,
ό Βασιλεὺς τῶν οὔρανῶν,
ό Ποιητής τῶν ὄλων.

Οί νοικοκυραίοι ρίχνουν στοῦ κουτί χρήματα,
ένῳ τά παιδιά συνεχίζουν :

Σ' αὐτό τὸ σπίτι τὸ ψηλὸ
πέτρα νά μὴ ραγίση
κι ὁ νοικοκύρης τοῦ σπιτιοῦ
χίλια χρόνια νά ζήση.

Τά παιδιά ποτέ δέν εἶπαν τά κάλαντα με περι-
ρισσότερη χαρὰ καί ὑπερηφάνεια ἀπὸ τώρα, πού
έκαμαν τὸ χρέος των στὰ σεισμόπληκτα παιδάκια
τῶν νησιῶν μας καί τῆς Θεσσαλίας.

66. Η ΕΟΡΤΗ ΣΤΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

Τὸ βράδυ τὰ παιδιὰ ἄρχισαν νὰ ἔρχονται στὸ σχολεῖο μὲ τοὺς γονεῖς των. Ὅταν ἐγέμισε ἡ αἴθουσα, εἶπε ὁ Διευθυντής :

— Ἐμπρός, παιδιὰ, τὰ κάλαντα !

Ἄμέσως ἄρχισαν ὅλα νὰ ψάλλουν μὲ μιὰ φωνὴ τὰ κάλαντα :

Καλὴν ἡμέραν, ἄρχοντες,
ἂν εἶναι ὀρισμὸς σας...

Τὴν ἴδια στιγμή ἡ δασκάλα τῆς πρώτης ἀναβε τὰ κεράκια τοῦ δένδρου.

Σὲ λίγο ὅλο τὸ δένδρο ἐφεγγοβολοῦσε.

Τὸ φῶς τῶν κεριῶν ἔπεφτε στὰ διάφορα πράγματα τοῦ δένδρου καὶ τὰ ἔκαμνε νὰ λάμπουν. Πιο πολὺ ἄστραφταν τὰ ζαχαρωτὰ καὶ τὰ σοκολατάκια, πού ἦσαν διπλωμένα σὲ χρυσᾶ χαρτιά.

Ὅλα τὰ ἄλλα δῶρα, κουκλάκια, σφυρίχτρες, εἰκονίτσες, κτένες, βουρτσάκια, βραχιολάκια, ἐφάνταζαν καὶ ἐλαμπύριζαν μὲ τὰ ὁμορφα χρώματά των ! Ἐπάνω ἀπὸ τὸ δένδρο ἓνα μάτσο ἀπὸ μεγάλες χρωματιστὲς φοῦσκες ἔμοιαζε, καθὼς ἐφώτιζετο ἀπὸ κάτω, σὰν παράξενο τεράστιο λουλούδι.

Ὅταν ἐτελείωσαν τὰ κάλαντα, ὁ Διευθυντής

του σχολείου με τὰ παιδιά τῆς ἕκτης ἔψαλαν τὸ τροπάριο τῶν Χριστουγέννων :

Ἦ παρθένος σήμερον...

Ἄγγελοι μετὰ ποιμένων δοξολογοῦσι,
μάγοι δὲ μετὰ ἀστέρος ὁδοιποροῦσι.

— Χρόνια πολλά! ἐφώναξαν ὅλοι.

— Χρόνια πολλά! Καὶ τοῦ χρόνου!

Ἐπειτα ἓνα παιδί ντυμένο Ἄι-Βασίλης ἄρχισε νὰ μοιράζη τὰ δῶρα, ἐνῶ τὰ παιδιά ἐτραγουδοῦσαν τὸ τραγούδι τοῦ Ἄι-Βασίλη. Ἐδωσε γλυκὰ νηστήσιμα, μῆλα, πορτοκάλια. Ἐπειτα ἐμοίρασε τὰ διάφορα παιγνίδια. Τοῦ Κωστάκη τοῦ ἔδωσε ἓνα χρωματιστὸ τόπι καὶ τῆς Ἐλενίτσας μιὰ μεταξωτὴ κορδέλα. Στὸ τέλος, ἀφήνοντας τὰ μπαλόνια νὰ πετάξουν, ἐφώναξε :

— Ἐμπρός, παιδιά, ὅποιος τὰ πιάσῃ!

Ἄ, τί ἔγινε τότε! Ἐσφύριζαν μετὰ τὶς σφυρίχτρες, ἐφώναζαν καὶ ἐπηδοῦσαν ὅλοι κυνηγῶντας τὰ μπαλόνια. Ὅλοι ἐγελοῦσαν καὶ ἐχαίροντο.

Ἐπειτα ὁ Ἄι-Βασίλης ἐμοίρασε στὰ πιὸ πτωχὰ παιδάκια παπουτσάκια καὶ φορεσιές.

Ὅταν τὰ ἔπαιρναν, δὲν λέγεται ἡ χαρὰ των. Ἐλεγαν εὐχαριστημένα :

— Εὐχαριστῶ! Καὶ τοῦ χρόνου! Καὶ ἐφιλοῦσαν τὸ χέρι τῶν δασκάλων.

Τώρα εἶχε πιά νυκτώσει. Ὁ Διευθυντὴς εἶπε :

— Αὔριο, παιδιά, ὅλοι στὴν ἐκκλησία! Καληνύκτα σας καὶ χρόνια πολλά!

Καὶ σιγὰ-σιγὰ ἄρχισαν νὰ φεύγουν εὐχαριστημένοι ἀπὸ τὴν ὠραία Χριστουγεννιάτικη ἑορτὴ.

67. ΤΟ ΠΡΟΣΚΥΝΗΜΑ ΤΩΝ ΜΑΓΩΝ

(Ἡ σκηνὴ παριστᾷ στὸ βάθος μιὰ σπηλιά. Ἀπὸ μέσα βγαίνει μιὰ λάμ-
φι. Ἐμπρὸς εἶναι ξαπλωμένοι στὸ ὑπαίθρο τρεῖς βοσκοὶ καὶ συνομι-
λοῦν. Φοροῦν πέδιλα κι ἓνα φόρεμα μακρὺ, μὲ ἓνα κορδόνι ζωσμένοι
Εἶναι νύκτα).

ΠΡΩΤΟΣ ΒΟΣΚΟΣ

— Κοιτάζω πέρα τὴ Βηθλεέμ. Λιγοστὰ εἶναι τὰ
φῶτά της ἀκόμα. Ὁ κόσμος κοιμάται.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΒΟΣΚΟΣ

— Κι ὅμως τὴ φωτίζει τὸ μεγάλο αὐτὸ ἀστέρι.

(Μιά ἀστραπή τοὺς κάνει νὰ σηκωθοῦν ὄρθιοι. Μιά φωνὴ ἀγγέλου ἀκούεται).

ΦΩΝΗ ΑΓΓΕΛΟΥ

— Μὴ φοβεῖσθε. Ἀπόψε ἐγεννήθηκε στὴ Βηβλεέμ, τὴν πατρίδα τοῦ Δαβίδ, ὁ Μεσσίας, ὁ Σωτῆρας τοῦ κόσμου. Πηγαίνετε νὰ τὸν προσκυνήσετε.

(Οἱ βοσκοὶ κοιτάζονται μεταξύ των σαστισμένοι).

ΤΡΙΤΟΣ ΒΟΣΚΟΣ

— Σὰν νὰ ἦλθε ἀπὸ τὸν οὐρανὸ ἡ φωνή.

ΠΡΩΤΟΣ ΒΟΣΚΟΣ

— Ἀλήθεια! Μὰ ποῦ εἶπε νὰ πᾶμε;

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΒΟΣΚΟΣ

— Σύντροφοι, κοιτάξτε. Τὸ μεγάλο ἀστέρι ἐστάθηκε ἐπάνω ἀπὸ ἐκείνη τὴ σπηλιά. Ἐκεῖ πρέπει νὰ πᾶμε, φαίνεται.

(Ἐνῶ οἱ βοσκοὶ μπαίνουν μὲ φόβον στὴ σπηλιά, ἀκούεται φωνὴ ἀγγέλων νὰ ψάλλῃ).

ΦΩΝΗ ΑΓΓΕΛΩΝ

Ἡ παρθένος σήμερον τὸν ὑπερούσιον τίκει
καὶ ἡ γῆ τὸ σπήλαιον τῷ ἀπροσίτῳ προσάγει.
Ἄγγελοι μετὰ ποιμένων δοξολογοῦσι,
μάγοι δὲ μετὰ ἀστέρος ὁδοιποροῦσι.
Δι' ἡμᾶς γὰρ ἐγεννήθη παιδίον νέον,
ὁ πρὸ αἰώνων Θεός.

(Τρεῖς Μάγοι ἔρχονται μὲ δῶρα στὰ χέρια καὶ προχωροῦν σιγά, κοιτάζοντας πρὸς τὸν οὐρανὸ).

ΠΡΩΤΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Μὴν προχωρεῖτε πιά. Τὸ ἀστέρι ἐστάθηκε. Ἐδῶ θὰ εἶναι τὸ μέρος, πού θὰ ζητήσωμε τὸν ἄγνωστο βασιλιά.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Σ' αὐτὸ τὸ φτωχὸ μέρος μπορεῖ νὰ γεννηθῆ ἓνας βασιλιάς;

ΤΡΙΤΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Θὰ ἐγεννήθηκε ταπεινός, γιὰ νὰ ὑψώση τοὺς ταπεινοὺς τῆς γῆς.

(Ἐκτὸς τοῦ μέρους τῆς σπηλιάς ἀκούεται ψαλμωδία ἀγγέλων:)

Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ
καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη,
ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία .

ΠΡΩΤΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Ἄκουτε;.. Κάτι θαυμάσιο γίνεται μέσα σ' ἐκείνη τὴ σπηλιά. Ἐλάτε μαζί μου. Ἐκεῖ μᾶς ὀδηγεῖ νὰ πᾶμε τὸ ἀστέρι.

(Μπαίνουν καὶ οἱ τρεῖς Μάγοι στὴ σπηλιά, ἐνῶ ἡ φωνὴ τῶν ἀγγέλων ἀκούεται νὰ ψάλλῃ).

Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ
καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη,
ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία .

(Οἱ Μάγοι μὲ τοὺς βοσκούς βγαίνουν ἀπὸ τὴ σπηλιά. Εἶναι σαστισμένοι).

ΠΡΩΤΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Ἄπὸ χρόνια οἱ προφητείες ἔλεγαν, πὼς θὰ

γεννηθῆ στον κόσμο ὁ Θεός, Σωτῆρας τῶν ἀνθρώπων. Αὐτὸς εἶναι ὁ Θεός, ὁ Θεὸς τῆς Ἀγάπης.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΜΑΓΟΣ

— Πόσο γλυκὰ ἐχαμογέλασε τὸ πανέμορφο Παιδί, ὅταν ἀφήσαμε στὰ πόδια του τὰ δῶρα, σμύρνα, χρυσάφι καὶ λιβάνι!

ΤΡΙΤΟΣ ΜΑΓΟΣ

(Στοὺς βοσκούς).

— Ἐσεῖς, ποὺ τοῦ προσφέρατε δῶρο τὴν πίστι σας, πηγαίνετε νὰ εἰπῆτε στὴ Βηθλεὲμ ὅσα εἶδατε. Ἐμεῖς θὰ πᾶμε νὰ τὰ εἰποῦμε στὸν Ἡρώδη, ποὺ μᾶς περιμένει.

ΦΩΝΗ ΑΓΓΕΛΟΥ

— Ὅχι! Ὁ Ἡρώδης ἔχει κακὸ στό νοῦ του γιὰ τὸ θεῖο Βρέφος. Πάρετε ἄλλο δρόμο, νὰ πᾶτε στὴν πατρίδα σας, τὴν Ἀνατολή.

(Οἱ Μάγοι κοιτάζονται μεταξύ των καὶ φεύγουν πρὸς ἄλλο δρόμο. Οἱ βοσκοὶ γονατίζουν καὶ προσεύχονται, ἐνῶ ἡ φωνὴ τῶν ἀγγέλων ἀκούεται πάλι νὰ ψάλλῃ :)

Δόξα στὸν Ἄναρχο τὸν Πλάστη,
τὸν ὑψωτὴ τῶν ταπεινῶν.
Μύριες ὀλόχρυσες καμπάνες,
σημάνατε, τῶν οὐρανῶν.

Κι ὅλα τὰ χεῖλη ἄς ἀνοιχτοῦνε
μὲ τοὺς αὐλοὺς, μὲ τὰ βιολιά,
ὕμνους νὰ ψάλλουν στὸν Αἰώνιο
τῶν βασιλιάδων βασιλιά.

68. ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Είδα χθές βράδυ στ' όνειρό μου
τò νεογέννητο Χριστό.
Τὰ βόδια επάνω του έφυσούσαν
όλα τò χνώτό τους ζεστό.

Τò μέτωπό του ήτο σάν ήλιος
καί μέσα ή φάτνη ή φτωχική
άστραφτε πιό καλά από μέρα
μέ κάποια λάμψη μαγική.

Βοσκοί πολλοί καί βοσκοπούλες
τòν προσκυνούσαν ταπεινά.
Ξανθόμαλλοι άγγελοι έστεκόνταν
κι έψαλλαν γύρω του « Ώσαννά ».

69. ΤΙ ΕΙΠΕ Ο ΔΑΣΚΑΛΟΣ ΓΙΑ ΤΗ ΒΑΣΙΛΟΠΙΤΤΑ

Ὁ δάσκαλος ἐξήγησε σήμερα γιατί κάνομε στὰ σπίτια μας βασιλόπιττα.

— Στὰ παλιὰ χρόνια, εἶπε στὰ παιδιά, ὅταν ἦτο ἐπίσκοπος στήν Καισάρεια ὁ Μέγας Βασίλειος, ἔτυχε νὰ εἶναι διοικητὴς τῆς Καππαδοκίας ἕνας εἰδωλόατρης, πολὺ κακός, σκληρὸς καὶ φιλοχρήματος ἄνθρωπος. Οἱ ἐπισκέψεις του στὰ διάφορα μέρη τῆς ἐπαρχίας του σκοπὸ εἶχαν τὴ διαρπαγὴ καὶ λεηλασία τῶν θησαυρῶν τῶν Χριστιανῶν. Κάποτε λοιπόν, πού θὰ ἔκανε τὴν ἐπίσκεψί του ὁ κακὸς αὐτὸς ἄρχοντας στήν Καισάρεια, οἱ Χριστιανοὶ ἔτρεξαν φοβισμένοι στὸν Μέγα Βασίλειο καὶ τοῦ ἐζήτησαν τὴ συνδρομὴ του.

— Ἀδελφοί μου, εἶπε ὁ Βασίλειος, τὴ σωτηρία θὰ τὴ ζητήσωμε πρῶτα ἀπὸ τὸ Θεό. Ξεύρετε βέβαια γιὰ ποιὸ σκοπὸ κάνει τὴν ἐπίσκεψί του ὁ κακὸς αὐτὸς ἄνθρωπος. Σᾶς συμβουλεύω νὰ μοῦ δώση ὁ καθένας σας ὅ,τι πολὺτιμο ἀντικείμενο ἔχει, καὶ ὅταν θὰ τὸν ὑποδεχθοῦμε, θὰ τοῦ τὰ παραδώσω μὲ τρόπο, γιὰ νὰ σωθοῦμε.

Οἱ Χριστιανοὶ συμμορφώθηκαν μὲ τὰ λόγια τοῦ Βασιλείου καὶ ἔδωσαν πρόθυμα ὅ,τι ἤμποροῦσαν. Ἄλλοι ἔδωσαν φλουριά, ἄλλοι στολίδια, οἱ πλούσιοι ἔδωσαν καὶ γιὰ τοὺς πτωχοὺς καὶ ἔτσι ἐμαζεύθηκε ἄρκετὸ χρυσάφι.

Ὁ Μέγας Βασίλειος ὁμῶς ἔκαμε τὸ θαῦμά του. Ὁ κακὸς διοικητὴς, εἴτε γιὰτὶ ἔμεινε εὐχαριστημένος ἀπὸ τὴν ὑποδοχὴ καὶ τὴν προσφώνησι τοῦ ἐπισκόπου, εἴτε γιὰτὶ ἔφθασε Ἑλληνικὸς στρα-

τὸς ἀπὸ τὴν Πόλι, ἔφυγε καὶ δὲν ἐπῆρε μαζί του τὸν συγκεντρωμένο θησαυρό.

Μετὰ τὴν ἀναχώρησι τοῦ διοικητοῦ, συγκέντρωσε ὁ Μέγας Βασίλειος τοὺς Χριστιανούς καὶ τοὺς εἶπε :

— Ἀδελφοί μου, μὲ τὴ βοήθεια τοῦ Θεοῦ, τὰ δῶρά σας ἐγλύτωσαν ἀπὸ τὸν ἄρχοντα. Τὴν Κυριακή, ποῦ μᾶς ἔρχεται, θὰ δώσω στὸν καθένα ὅ,τι χρυσαφικὰ ἢ φλουριά μου ἔδωσε.

Ἄλλὰ πῶς νὰ ἐπιστρέψῃ ὅλον ἐκεῖνον τὸ θησαυρὸ στοὺς κατόχους του; Ποῦ νὰ ξεύρῃ τί προσέφερε ὁ καθένας;

Διέταξε λοιπὸν ὁ Μέγας Βασίλειος καὶ ἔφτιασαν τὸ Σαββατόβραδο μικρὲς πίττες γιὰ ὅλους τοὺς Χριστιανούς καὶ μέσα σὲ κάθε πίττα ἔβαλε ἀπὸ ἓνα χρυσαφικὸ. Ὅσα ἐπερίσσευσαν διέταξε καὶ τὰ ἐμοίρασαν στοὺς πτωχοὺς.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα, δηλαδὴ τὴν Κυριακή, ἔδωσε ὁ Μέγας Βασίλειος ἀπὸ μιὰ πίττα σὲ κάθε Χριστιανὸ καὶ ἔτσι οἱ Χριστιανοί, καθὼς ἔτρωγαν τὴν πίττα, εὔρισκαν τὸ πολῦτιμο ἀντικείμενο καὶ τὸ ἔπαιρναν δικό τους.

Ἀπὸ τότε ἔμεινε συνήθεια νὰ κάμνουν οἱ Χριστιανοὶ βασιλόπιττες καὶ νὰ βάζουν νομίσματα, στὴν ἐπέτειο τῆς ἐορτῆς τοῦ Μεγάλου Βασιλείου.

Σήμερα είναι Τρίτη. Είναι ή ημέρα, πού επιθεωροῦν καὶ καθαρίζουν τὸ κοττέτσι. Πρωί-πρωί ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας ἐβγῆκε στὸν κῆπο κι ἄρχισε νὰ ἐτοιμάζη.

— Μητέρα, τῆς εἶπε ἡ Ἐλενίτσα, ὅσο νὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα τοῦ σχολείου, νὰ σὲ βοηθήσω καὶ ἐγώ;

— Ἐμπρός, τῆς ἀποκρίθηκε ἡ μητέρα τῆς· πάρε τὸ κουβαδάκι καὶ γέμισέ το ψιλή ἄμμο.

Ἡ Ἐλενίτσα ἐπῆρε τὸ κουβαδάκι καὶ ἐβγῆκε στὴν ἄκρη τοῦ περιβολιοῦ, ὅπου εἶχε ἄμμο, καὶ ἄρχισε νὰ τὸ γεμίζη μὲ ἓνα μικρὸ φτυάρι. Στὸ μεταξὺ ἦλθε καὶ ὁ Κωστάκης καὶ τὴν ἐβοηθοῦσε.

Τὸ κοττέτσι ἦτο σὰν ἓνα ὠραῖο μικρὸ σπιτάκι κτιστό, ἀσπρισμένο, μὲ κόκκινα κεραμίδια καὶ μὲ πόρτα καὶ παραθυράκι βαμμένα πράσινα. Γῦρο-γῦρο εἶχε τὴν αὐλίτσα του, εὐρύχωρη, κλεισμένη μὲ συρματόπλεγμα, ὥστε νὰ μὴ μποροῦν νὰ βγαίνουν ἔξω οἱ κόττες καὶ νὰ τρῶνε τὰ λουλούδια τοῦ κήπου.

Μέσα εἶχε τρία σανίδια γῦρο-γῦρο σὲ ραφάκια, ὅπου ἀνεβαίνουν οἱ κόττες καὶ κOURνιαζοῦν. Κάτω, δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ στὶς δυὸ γωνίες, εἶχε δυὸ κασσόνια χαμηλά, γεμᾶτα ἄχυρο, ὅπου πηγαινοῦν οἱ κόττες καὶ γεννοῦν.

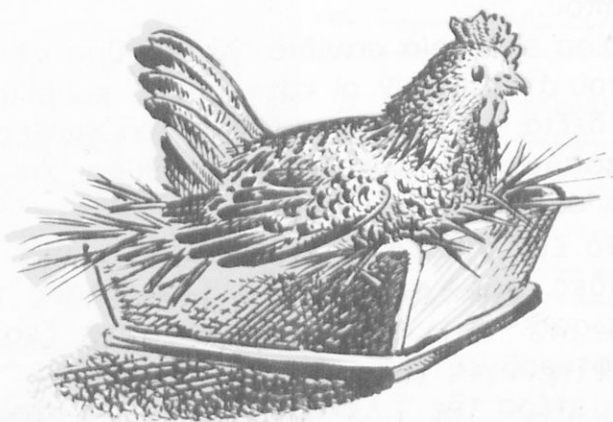
Στὸ ἓνα ἀπ' αὐτά, εἶναι τῶρα κοντὰ τρεῖς ἐβδομάδες, πού ἔχει καθίσει ἡ μαύρη τους κόττα καὶ κλωσσᾷ. Ἐχει δώδεκα αὐγά καὶ τὰ ζεσταίνει μὲ τίς φτεροῦγές τῆς.

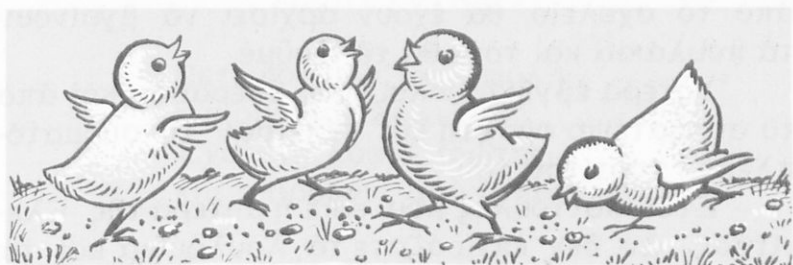
Ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας εἶχε μῆν μέσα στὸ

κοττέτσι και τὸ εἶχε πιὰ σκουπίσει και συγυρίσει. Εἶχε καθαρίσει καλὰ τὰ σανίδια και εἶχε βάλει καθαρὸ ἄχυρο στὴ μιὰ φωλιά. Ἐπειτα ἐβούτηξε τὴ σκούπα στὸν ἀσβέστη, ποὺ εἶχε ἀπὸ πρὶν ἐτοιμάσει, και ἄλειψε τοὺς τοίχους του μέσα κι ἔξω, τὶς σανίδες και τὰ κασσόνια. Ἐσκόρπισε ὕστερα κάτω στὸ πάτωμα τοῦ κοττετσιοῦ και ἔξω στὴν ἀυλὴ του τὴν ἄμμο, ποὺ ἔφερε ἡ Ἐλενίτσα.

Τώρα τὸ κοττέτσι λάμπει ἄσπρο-ἄσπρο και θὰ εἶναι πάλι καθαρὸ ὡς τὴν ἄλλη Τρίτη. Οἱ κόττες θαρρεῖς και ἔνοιωθαν, πὼς τὸ σπίτι των ἔγινε πάλι καθαρὸ και ὠραῖο, και ἔκαμναν γύρω βόλτες, καμαρωτὲς και εὐχαριστημένες. Ὁ πετεινὸς μάλιστα, ὑπερήφανος, στολισμένος μὲ τὰ χρυσογάλαζα πτερὰ τῆς οὐρᾶς του και τὴν κόκκινη κορῶνα τοῦ λειριοῦ του, ἀνέβηκε ψηλὰ στὴν κορφή τοῦ κοττετσιοῦ και ἐφώνησε :

— Κικιρίκου ου ου! σὰν νὰ ἐδιαλαλοῦσε παντοῦ τὴ σημερινὴ καθαριότητα τοῦ σπιτιοῦ του.

71. Η ΚΛΩΣΣΑ ΕΙΝΑΙ ΚΑΛΗ ΜΗΤΕΡΑ

Τὰ παιδιά ἐμπήκαν μέσα καὶ ἐπλησίασαν τὴν κλωσσα στὴ φωλιά της. Σὰν ἐπῆγαν ὅμως πολὺ κοντά της, ἡ κλωσσα ἔβγαλε μιὰ δυνατὴ φωνή, σὰν νὰ ἐφοβέριζε.

— Δὲν θέλει νὰ τὴν πειράξωμε. Μᾶς λέγει νὰ φύγωμε, εἶπε ἡ Ἐλενίτσα.

— Ἐγὼ θέλω νὰ ἰδῶ, ἂν ἐβγῆκαν τὰ πουλάκια, εἶπε ὁ Κωστάκης.

Ἄπλωσε τὸ χέρι του, μὰ τὴν ἴδια στιγμή ἔβγαλε δυνατὴ φωνή:

— Ἄχ! μητέρα μου!

— Τί ἐπάθατε; ἐφώναξε ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας, πού εἶχε πάει νὰ φέρῃ νερό, γιὰ νὰ γεμίση τὰ δοχεῖα, πού πίνουν οἱ κόττες, καὶ ἐγύριζε ἐκείνη τὴ στιγμή.

— Ἡ κλωσσα μὲ ἐτίσιμπησε, μὲ ἐδάγκωσε! εἶπε ὁ Κωστάκης, δείχνοντας τὸ ἐπάνω μέρος τοῦ χεριοῦ του, πού εἶχε κι ὄλας κάμει μαῦρο σημάδι.

— Δὲν σᾶς ἔχω εἰπεῖ νὰ μὴ τὴν πειράζετε; εἶπε ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη. Ἡ κλωσσα ἀγαπᾷ πολὺ τὰ παιδιά της καὶ τὰ προστατεύει πολὺ. Ἐχετε ὑπομονὴ ὡς τὸ μεσημέρι. Ὅσο νὰ γυρίσετε σεῖς

ἀπὸ τὸ σχολεῖο, θὰ ἔχουν ἀρχίσει νὰ βγαίνουν τὰ πουλάκια καὶ τότε θὰ τὰ ἰδοῦμε.

Ἦστερα ἐβγήκαν ὅλοι ἔξω, ἐπέρασαν καὶ ἀπὸ τὸ συρματένιο φράχτη καὶ ἔκλεισαν τὴ συρματοπλεκτὴ πορτίτσα του.

— Ἔτσι, κοττοῦλές μου, εἶπε ἡ μητέρα τῆς Ἐλενίτσας, ἂν δὲν ἐπειράζατε τὰ λουλούδια καὶ τὰ λαχανικά, θὰ σᾶς ἄφηνα νὰ κάνετε βόλτες στὸ περιβόλι. Τώρα ὅμως καλὰ περνᾶτε καὶ στὸ σπιτάκι σας.

Οἱ κόττες ἐμαζεύθηκαν ὅλες μπροστά της, σὰν κάτι νὰ ἐπερίμεναν.

— Νά, παιδιά, σκορπίστε τους λίγα σκύβαλα καὶ λίγο καλαμπόκι.

Τὰ παιδιά ἐπῆραν ἀπὸ μιὰ φούχτα σκύβαλα καὶ καλαμπόκι καὶ τοὺς τὸ ἐπέταξαν. Ὅλες ἐρρίχθηκαν νὰ τσιμποῦν μὲ ὄρεξι μεγάλη.

— Κοιτάξετε! Κάνουν σὰν νὰ μὴν ἔφαγαν πρῶι-πρῶι τὸ ζεστό τους φαγητὸ ἀπὸ πίτουρα. Ἔτσι εἶναι αὐτές, ὅλο νὰ τρῶγουν θέλουν. Ὅλη μέρα δὲν κάνουν ἄλλη δουλειὰ παρὰ νὰ σκαλίζουν μὲ τὰ νύχια των καὶ νὰ τσιμπολογοῦν μὲ τὴν κοκκαλένια μύτη των. Μὰ τώρα βιασθῆτε νὰ φύγετε γιὰ τὸ σχολεῖό σας, γιατί ἡ ὥρα ἐπλησίασε.

Τὰ παιδιά ἔτρεξαν, ἐπῆραν τὶς σάκκες των, ἐχαιρέτισαν ὅλους καὶ ἔφυγαν.

Ἐκείνη τὴ στιγμή ἕνας πετεινὸς ἐλαλοῦσε στὸ κοττέτσι.

Ὁ Κωστάκης ἐθυμήθηκε ἕνα ποίημα γιὰ τὸν πετεινὸ:

72. ΠΕΤΕΙΝΟΣ

Πετεινός μέσ' στην αύλή
κι κικιρίκοκου λαλεῖ.

Ἔχει ἓνα λοφίο πρώτης
καὶ σπιρούνια σὰν ἱππότης.

Ἔχει μιὰν οὐρά ψηλὴ,
φουντωτὴ καὶ παρδαλή,
καὶ στὴ μούρη του, γιὰ γένεια,
δυσὸ φυλλάρια κρεατένια.

Τὴν ἀγούλα, ποὺ λαλεῖ,
σειεῖ φτερά καὶ κεφαλὴ.
Κικιρίκοκου, γειτόνοι,
σηκωθῆτε, ξημερώνει.

« Διάπλασις τῶν Παίδων »

Γεώργιος Βιζυηνός

73. ΟΙ ΠΑΡΟΙΜΙΕΣ ΤΟΥ ΧΕΙΜΩΝΑ

Είναι πολλές ημέρες τώρα, πού ο δάσκαλος
είπε στα παιδιά τῆς τάξεως νά γράψουν στά τε-

ΓΙΑ ΤΟ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟ

1. Δεκέμβριος, Χριστοῦ Γέννησι καί καλός μας
[χρόνος.
2. Τὸ τραγούδι μὲ τὸν Τρύγο, τὸ Δεκέμβρη πα-
[ραμύθι.
3. Χιόνι τοῦ Δεκεμβριοῦ, χρυσάφι τοῦ καλο-
[καιριοῦ.
4. Νά ἔναι Χριστούγεννα στεγνά, τὰ Φῶτα χιο-
[νισμένα,
χαρὰ σ' ἐκεῖνο τὸ γεωργό, ποῦχει πολλὰ σπαρ-
[μένα.
5. Νά ἔναι Χριστούγεννα στεγνά, τὰ Φῶτα χιο-
[νισμένα,
καί τὰ Λαμπρὰ βρεχούμενα, ἀμπάρια γιομι-
[σμένα.
6. Ἅγια Βαρβάρα μίλησε κι ὁ Σάββας ἀπεκρίθη:
— Μαζέψτε ξύλα κι ἄχυρα καί σύρτε καί στὸ
[μύλο,
γιατ' Ἅι-Νικόλας ἔρχεται στά χιόνια φορ-
[τωμένος.

τράδιά τους ὅσες παροιμίες ἔμπορουν, γιὰ τοὺς χειμωνιάτικους μῆνες.

Τὰ παιδιὰ ἔγραψαν στὰ τετράδιά τους πολλές παροιμίες :

ΓΙΑ ΤΟΝ ΙΑΝΟΥΑΡΙΟ

1. Χιόνισ' ἔβρεξ' ὁ Γενάρης, ὄλ' οἱ μύλοι μας
[θ' ἀλέθουν.
2. Χιόνι πέφτει τὸ Γενάρη, χαρὲς θὰν' τὸν Ἄλω-
[νάρη.
3. Τοῦ Γενάρη τὸ φεγγάρι ἥλιος τῆς ἡμέρας
[μοιάζει.
4. Χαρὰ στὰ φῶτα τὰ στεγνὰ καὶ τὴ Λαμπρὴ
[βρεμένη.

ΓΙΑ ΤΟ ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟ

1. Ὁ Φλεβάρης μὲ νερό, κουτσὸς μπαίνει στὸ
[χορό.
2. Ὁ Φλεβάρης κι ἂν φλεβίση, καλοκαίρι θὰ μυ-
[ρίση.
3. Ὁ Φλεβάρης κι ἂν χιονίση, πάλι ἄνοιξι θ' ἂν-
[θίση.
4. Ὁ Φλεβάρης κι ἂν φλεβίζη, πάλι ἢ ἄνοιξι μυ-
[ρίζει,
μὰ κι ἂν τύχη νὰ θυμώση, μεσ' στὰ χιόνια θὰ
[μᾶς χώση.
5. Ἐπαπαντὴ καλοβρεμένη, ἢ κοφίνα γεμισμένη.

Μικρές κατάσπρες τοῦφες, σάν ἔλαφρες πεταλοῦδες, στριφογυρίζουν στὸν ἀέρα ὦρες πολλές ἐπάνω ἀπὸ τὸ Χωριό. Πέφτουν ἀπαλά ἀπαλά καὶ στολίζουν τὰ δένδρα καὶ τοὺς θάμνους τῶν κήπων, τοὺς κάμπους καὶ τοὺς γύρω λόφους. Δὲν ἔχουν ξεχάσει τίποτε.

Τὰ δένδρα, χιονισμένα τώρα, μοιάζουν ἄλλα σάν ἄσπρες ὀμπρέλες, ἄλλα σάν πολυέλαιοι. Τὸ κωδωνοστάσιο τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ἐντύθηκε μὲ ἓνα χονδρὸ χιονᾶτο ἐπανωφόρι.

Ὅλα τὰ σπίτια φοροῦν ἄσπρες κουκούλες. Κι ὅλα τὰ μικρὰ φυτὰ εἶναι θαμμένα κάτω ἀπὸ τὸ κατάσπρο χιόνι.

Ὡς ἐκεῖ πού μπορεῖ νὰ φθάσῃ τὸ μάτι, τὸ χιόνι ὅλα τὰ σκεπάζει. Δὲν μπορεῖ νὰ ξεχωρίσῃ κανεὶς οὔτε μονοπάτια οὔτε δρόμους.

Βαθειὰ σιωπὴ βασιλεύει σ' ὅλο τὸ Χωριό. Ποῦ καὶ ποῦ φαίνεται κανένας ἄνθρωπος κουκουλωμένος. Οἱ ἄνθρωποι εἶναι μαζεμένοι στὰ σπίτια τους, κοντὰ στὴ φωτιά τους. Καὶ τὰ ζῶα εἶναι χωμένα στοὺς στάβλους καὶ στὶς φωλιές τους.

Μόνο τὰ καημένα τὰ σπουργίτια, οἱ παπαδίτσες κι ἄλλα πουλάκια πετοῦν ἀπὸ τοὺς γειτονικούς θάμνους μὲ παραπονιαρικές φωνοῦλες, γιατί δὲν εὐρίσκουν ἐκεῖ νὰ φᾶνε κάτι. Κι ἔρχονται ὡς στὶς αὐλές καὶ ὡς στὰ σκαλοπάτια, νὰ τσιμπήσουν τὰ ψίχουλα καὶ τοὺς σπόρους, πού τοὺς ἔχουν ρίξει τὰ παιδιά.

75. ΧΙΟΝΟΠΟΛΕΜΟΣ

1

Χιονίσε καί κάναμε
μιάν ἄσπρη στίβα τόση!
Τέτοιο χιόνι πούπουλο,
Θεέ μου, νά μὴ λειώση.

2

Ἔ! μὲ τὸ χιονάνθρωπο,
τραβηχθῆτε πέρα!
Ἄναψεν ὁ πόλεμος,
πάρτε πρώτη σφαῖρα.

3

Ἄν βαστᾶν τὰ κότσια σας,
πιάστε μετερίζι.
Ὅπου πέση ἡ μπάλα μας,
μύτες κοκκινίζει.

4

Πῶς; Γελᾶτε; Πάρτε την
πάνω στὸ στομάχι.
Φράπ! καὶ σκάζει ἡ δεύτερη
στοῦ ἀρχηγοῦ τῆ ράχι.

5

Φράπ! κι ἀπ' τὰ κεφάλια τους
πέφτουν κάτω οἱ κουῆκοι.
Φράπ! καὶ τοῦ χιονάνθρωπου
σπάζει τὸ τσιμπούκι.

« Παιδικὲς ψυχὲς »

Στέλιος Σπεράντσας

Ὁ καινούργιος χρόνος ἐμπήκε μὲ ὁμορφὴ λιακάδα κι ὁ κύρ - Δημήτρης ἀπεφάσισε νὰ κάμῃ τὸ ταξίδι μὲ τὰ παιδιὰ στὴν πόλι, πού εἶναι ἡ πιὸ μεγάλη στὴν περιοχὴ τοῦ Χωριοῦ. Τὸ εἶχε ἀναβάλλει τὶς παραμονές τῶν Χριστουγέννων, γιατί ὁ καιρὸς δὲν ἦτο καὶ τόσο καλός. Τὸ ἄλλο πρωὶ ἐξεκίνησαν. Θὰ ἔμεναν στὸ ξενοδοχεῖο δυὸ ἡμέρες.

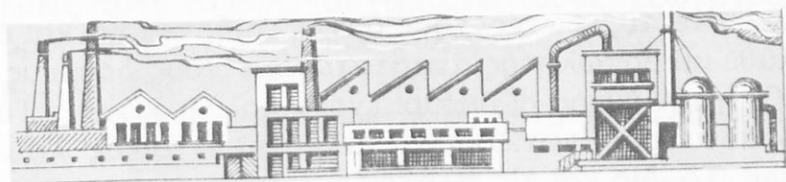
Ἐμπήκαν στὸ λεωφορεῖο, πού ἔκανε τὴ συγκοινωνία τοῦ Χωριοῦ μὲ τὴν πόλι.

Ὕστερα ἀπὸ δυὸ ὥρες ἀντίκρυσαν τὴν πρωτεύουσα τῆς περιοχῆς των, τὸ φρούριό της, τὶς συνοικίες καὶ τὸ ψηλὸ καμπαναριὸ τῆς Μητροπόλεως. Πιὸ πέρα ἐφαίνετο ἡ θάλασσα, σὰν ἀπεραντος γαλάζιος κάμπος.

Ἀπὸ τὰ κλειστὰ τζάμια τοῦ λεωφορείου τὰ παιδιὰ κοιτάζουν μὲ θαυμασμὸ ὅλη αὐτὴ τὴν εἰκόνα, ὥσπου σὲ λίγο ἐχάθηκε.

Καθὼς τὸ αὐτοκίνητο ἔμπαινε μέσα στὴν πόλι, τὰ παιδιὰ δὲν ἐπρόφθαναν νὰ βλέπουν. Σπίτια μεγάλα καὶ ψηλὰ μὲ πολλὰ πατώματα. Ἄλλα χαμηλά. Ἄλλα μὲ στενὰ κι ἄλλα μὲ πλατιὰ παράθυρα. Ἐπερνοῦσαν μέσα ἀπὸ μεγάλο δρόμο. Δεξιά καὶ ἀριστερὰ ἦσαν καταστήματα μὲ προθήκες στολισμένες μὲ διάφορα ἐμπορεύματα. Στὰ πεζοδρόμια ἐκυκλοφοροῦσαν πολλοὶ διαβάτες.

Ἐφθασαν τέλος στὸ σταθμὸ αὐτοκινήτων. Ἐκεῖ ὁ κύρ - Δημήτρης μὲ τὰ παιδιὰ κατέβηκαν ἀπὸ τὸ αὐτοκίνητο, ἐπῆραν τὰ πράγματά τους καὶ ἐπῆγαν σ' ἓνα ξενοδοχεῖο, κοντὰ στὸ σταθμὸ.

77. ΠΟΣΟ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΗ ΗΤΟ Η ΠΟΛΙΣ

Τὴν πόλι ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα μόνον ἀπὸ μερικὲς φωτογραφίες τὴν ἐγνώριζαν. Αὐτὲς ὁμως ἔδειχναν τὰ πιὸ ὁμορφα καὶ τὰ πιὸ κεντρικὰ μέρη. Καὶ τὰ παιδιὰ εἶχαν φαντασθῆ, πὼς ὅλα τῆς τὰ σπίτια θὰ ἦσαν ψηλὰ σὰν παλάτια καὶ πὼς ὅλοι οἱ δρόμοι τῆς θὰ εἶχαν δενδροστοιχίες. Πόσο ὁμως διαφορετικὰ εὐρήκαν τὰ πράγματα!

Ἡ πόλις, κτισμένη κάτω ἀπὸ τὸ φρούριό τῆς, φθάνει ὡς τὴν παραλία. Τὴν διασχίζει ἓνα ποτάμι, φραγμένο δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ μὲ τοίχους στερεοῦς. Ἐχει ὠραίους ἀσφαλτοστρωμένους δρόμους. Ἡ πόλις εἶναι παλιά, κτισμένη ἀπὸ χρόνια πολλὰ, καὶ δὲν ἔχει σχέδιο. Ἡ νέα ὁμως πολιτεία, πού σιγά-σιγά κτίζεται πρὸς τὴν παραλία, ἔχει ὠραιότερα κτίρια καὶ κανονικοὺς δρόμους.

Πόσο διαφορετικὴ εὐρήκαν τὰ παιδιὰ τὴ ζωὴ στὴν πόλι! Οἱ νοικοκυρὲς παίρνουν τὸ γάλα ἀπὸ τὸ γαλατᾶ. Ψωνίζουν ἀπὸ τὴν ἀγορὰ ἢ ἀπὸ διαφόρους παντοπῶλες ἢ μανάβηδες, πού εἶναι στὶς συνοικίες.

Δυνατὲς σφυρίκτρες ἀπὸ τὰ ἐργοστάσια καλοῦν τοὺς ἐργάτες στὴ δουλειά. Κι ἀπὸ τὶς ψηλὲς καπνοδόχες ἀνεβαίνει πολὺ ψηλὰ ὁ καπνός.

Μέ τις φωνές τους ό έφημεριδοπώλης και ό κάθε μικροπωλητής άναστατώνουν τους δρόμους. Όλη την ήμέρα οι δρόμοι έχουν πολλή κίνηση. Τό βράδυ τους φωτίζουν μεγάλες ηλεκτρικές λάμπες. Τό ίδιο και τις πλατείες.

Τά παιδιά την πρώτη ήμέρα έπερπάτησαν άρκετά και είδαν πολλά πράγματα, πού τους έκαμαν έντύπωση. Ό πατέρας του Κωστάκη τους τά έξηγοῦσε όλα.

78. ΩΡΑΙΟ ΦΩΣ

Έκείνο, πού έκαμε έντύπωση στα παιδιά, ήτο τό «τάκ», πού έγίνετο μέ μισηή στροφή του διακόπτη δεξιά. Τό δωμάτιο τότε έφωτίζετο, σαν να έμπαινε μέσα ξαφνικά ό ήλιος. Κι ύστερα ένα «τάκ» και τό δωμάτιο έβυθίζετο πάλι στο σκοτάδι.

— Αυτό τό ωραίο φῶς, πού είναι κλεισμένο μέσα σ' αυτή τή μικρή γυάλινη λάμπα, πότε θα τό έχωμε κι έμεις στο χωριό μας; έρώτησε ή Έλενίτσα τόν θείο Δημήτρη.

— Πολύ γρήγορα! Αὔριο θα σᾶς πάω, να μείνετε όλη την ήμέρα, στο σπίτι μιᾶς εξαδέλφης μας. Έχει κι αυτή παιδιά σαν και σᾶς. Θα μείνετε μαζί τους κι έγώ θα φροντίσω για τό ζήτημα τῶν μηχανημάτων. Θα χρειασθῆ να μείνωμε άκόμη δυό ήμέρες έδῶ και θα φύγωμε την παραμονή τῶν Φώτων για τό Χωριό.

— Ά! λέγει ό Κωστάκης. Τί ωραία να έχωμε και

ἔμεῖς αὐτὸ τὸ φῶς καὶ νὰ περπατοῦμε ἔξω στοὺς δρόμους μας! *Ὁχι, ποὺ μόλις σκοτεινιάσῃ, χωνόμαστε μέσα στὰ σπίτια μας.

—*Ἐχουν ἀπὸ καιρὸ, θεῖε, αὐτὸ τὸ φῶς ἐδῶ; ἐρώτησε ἡ Ἐλενίτσα.

—*Ὁχι, δὲν εἶναι πολλὰ χρόνια, εἶπε ὁ θεῖος Δημήτρης. Γιὰ νὰ γίνῃ ὅμως αὐτὸ καὶ νὰ τὸ χαιρώμαστε ἔμεῖς σήμερα, ἐχρειάσθηκαν πολλὰ χρόνια δουλειᾶς καὶ μελέτης. Πολλοὶ ἐπιστήμονες ἐπέρασαν ὅλη τους τὴ ζωὴ, γιὰ νὰ ἐπιτύχουν τὸ ἠλεκτρικὸ ρεῦμα! *Ἄλλ' αὐτὰ ὅλα θὰ τὰ μάθετε πιὸ καλὰ στὸ σχολεῖό σας, στὶς μεγαλύτερες τάξεις. Μάλιστα, ὅταν θὰ στείλῃ ὁ θεῖος Ἄργύρης ἀπὸ τὴν Ἀμερικὴ καὶ τὰ ἄλλα σχολικὰ ὄργανα, θὰ στείλῃ μαζί καὶ μιὰ μικρὴ ἠλεκτρικὴ μηχανή.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα ὁ κύρ - Δημήτρης ἐπῆγε τὰ παιδιὰ στοῦ κυρίου Θάνου, πού εἶχε γυναῖκα τὴν κυρία Ἄννα, μιὰ ἀνεψιά τῆς γιαγιᾶς. Ἡ κυρία Ἄννα εἶχε δυὸ παιδιὰ, τὸ Γιώργο καὶ τὴ Μαρίκα, μὲ τὴ διαφορά πού ἦσαν λιγάκι μεγαλύτερα. Ὁ Γιώργος ἐπῆγαινε στὸ Γυμνάσιο κι ἡ Μαρίκα στὴν ΣΤ' τάξι τοῦ Δημοτικοῦ.

Ὁ Θεῖος Δημήτρης εἶχε εἰδοποιήσει, πὼς θὰ ἐπῆγαιναν ἐκεῖ καὶ τοὺς ἐπερίμεναν. Ἐχάρηκαν πολὺ τὰ παιδιὰ. Καθὼς ἦτο καὶ ὠραῖος καιρὸς, ἐβγῆκαν ὅλοι μαζί γιὰ περίπατο στὸ Δημόσιο κῆπο.

Εἶδαν κτίρια πολλὰ καὶ ὠραῖα, τὸ Δικαστήριο, τὰ Σχολεῖα καὶ ἄλλα. Ἐπέρασαν ἀπὸ μιὰ δενδροστοιχία, ἐπῆγαν στὸ μητροπολιτικὸ ναὸ καὶ ἐθαύμασαν τὶς μεγάλες καὶ ὠραῖες εἰκόνες του.

Μεγάλος ἦτο ὁ κῆπος, μὲ δένδρα μεγάλα καὶ μικρά, μὲ παρτέρια, πού τὰ ἐστόλιζαν κάθε λογιῆς λουλούδια, τὰ περισσότερα ἄγνωστα στὰ παιδιὰ. Εἶδαν καὶ ἐπιγραφές, πού ἔλεγαν: «Μὴ πειράζετε τὰ ἄνθη», «Ἀγαπᾶτε τὰ ἄνθη καὶ τὸ πράσινο». Ὅλα ἐκεῖ μέσα ἦσαν ταιριασμένα κι ἔπρεπε νὰ τὰ χαίρωνται ὅλοι, χωρὶς νὰ τὰ καταστρέφουν. Κανένας δὲν εἶχε τὸ δικαίωμα νὰ κόψῃ ἓνα λουλούδι. Ὅμως ὅλοι εἶχαν τὸ δικαίωμα ν' ἀπολαμβάνουν τὴν ὁμορφιὰ καὶ τὴ μυρωδιά του.

Ἐπισκέπτες ἀρκετοὶ ἐκάθητο σὲ μπάγκους, κοντὰ στὰ δένδρα, γύρω ἀπὸ μιὰ μεγάλη δεξαμενὴ.

Ἐνας μόνον μπάγκος ἦτο ἀδειανὸς καὶ στὴν ἄκρη του ἐκάθητο ἓνας κύριος. Ὁ Γιώργος ἐξή-

τησε τὴν ἄδεια νὰ καθήσουνκαὶ ἐκάθησαν καὶ τὰ τέσσερα παιδιὰ κοντὰ καὶ συζητοῦσαν γιὰ τὰ παιχνίδια τους.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἔβλεπαν τὸ συντριβάνι τῆς δεξαμενῆς, ποῦ ἐτίναζε ψηλὰ τὸ νερὸ κι ἐκεῖνο ἔπεφτε πάλι κάτω σὰν βροχή.

80. ΤΟ ΡΑΔΙΟΦΩΝΟ

Σὲ λίγο ἐσηκώθηκαν τὰ παιδιὰ, γιὰ νὰ πᾶνε στὸ σπίτι. Ἔφαγαν μὲ πολλὴ ὄρεξι. Ὅταν ἔφαγαν, ἐκάθησαν στὸ σαλόνι νὰ ξεκουρασθοῦν.

Ξαφνικὰ ἀπὸ τὴν ἄλλη αἴθουσα ἀκούσθηκαν κάτι δυνατὲς φωνές, ποῦ τὰ παιδιὰ ἐτρόμαξαν. Ἡ Μαρίκα εἶχε πάει καὶ εἶχε ἀνοίξει τὸ ραδιόφωνο. Τὰ παιδιὰ ἔτρεξαν πρὸς τὰ ἐκεῖ.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἐπλησίασαν καὶ εἶδαν μιὰ πλάκα, προφυλαγμένη μὲ γυαλί, γεμάτη ὀνόματα. Ἦσαν τὰ ὀνόματα πολλῶν πόλεων ἀπὸ ὅλες τὶς χῶρες τῆς γῆς, ὅπως ἐξήγησε ὁ Γιώργος. Ἡ Μαρίκα ἔβαλε τὸ δείκτη ἐπάνω στὸ ὄνομα «Ἄ-

θῆναι» κι ἄκουσαν τραγούδια ἀπὸ τὸ Ραδιοφωνικὸ Σταθμὸ τῶν Ἀθηνῶν.

— Τί θαῦμα! εἶπε ἡ Ἐλενίτσα.

— Μὰ πῶς ἔρχονται ἔτσι τὰ τραγούδια ἀπὸ τὴν Ἀθήνα; ἐρώτησε ὁ Κωστάκης.

Ἡ Μαρίκα ἐξήγησε:

— Στὴν Ἀθήνα τραγουδοῦν ἐμπρὸς σ' ἓνα μηχάνημα, πού μαζεύει τὴ φωνή. Αὐτὸ τὴ στέλνει σὰν ἀστραπή σ' ὅλα τὰ ραδιόφωνα. Ἐμεῖς ἀκούμε τὴν ὥρα, πού ἔχει τραγούδια γιὰ παιδιὰ. Κι ὅταν εἶναι κακοκαιρία καὶ δὲν μπορούμε νὰ πᾶμε στὴν ἐκκλησία, ἀκούμε ἀπ' ἐδῶ καὶ τὴ λειτουργία.

— Ἔσεῖς δὲν ἔχετε ραδιόφωνο στὸ Χωριό; ἐρώτησε ὁ Γιώργος.

— Εἶναι καιρὸς, πού εἶχε φέρει ἓνα ὁ θεῖος, εἶπε ἡ Ἐλενίτσα. Ἦμουν τότε πολὺ μικρὴ. Ἀλλὰ τοῦ ἐχάλασε. Ἐλειτουργοῦσε μὲ ἠλεκτρικὲς στήλες. Τώρα μᾶς εἶπε, πῶς, ὅταν θὰ ἔχωμε ἠλεκτρικὸ ρεῦμα στὸ Χωριό, θὰ τὸ ἀλλάξῃ καὶ θὰ φέρῃ ἓνα ἄλλο. Κι ἔτσι θὰ ἔχωμε καὶ ἐμεῖς ραδιόφωνο, σὰν αὐτό.

81. ΤΟ ΤΗΛΕΦΩΝΟ

— Ντρίν! Ντρίν! Ντρίν! ἀντήχησε τὸ κουδούνι τοῦ τηλεφώνου. Τρέχει στὸ διάδρομο ὁ Γιώργος καὶ παίρνει τὸ ἀκουστικό.

— Ἐμπρὸς! Ποιὸς ὀμιλεῖ, παρακαλῶ;... Ἐσὺ εἶσαι, πατέρα;... Ἐδῶ εἶναι τὰ παιδιὰ... Νὰ ἔλθωμε

στό μεταξουργεῖο; Κι ἔπειτα στόν κινηματογράφο;
Ἄ! ὦραϊα... Θά ἔλθωμε ἀμέσως.

Ἀπό τὸ μεταξουργεῖο ὁ κύριος Θᾶνος εἰδοποιοῦσε τὸ Γιώργο νὰ πάη μὲ τὰ παιδιὰ στό μεταξουργεῖο, γιὰ νὰ τὸ ἰδοῦν. Ὑστερα θά τοὺς ἔπαιρνε, νὰ τοὺς πάη ὅλους στόν κινηματογράφο.

Ἡ Ἐλενίτσα ἐσκέφθηκε:

—Ἄλλο θαῦμα πάλι αὐτὸ τὸ τηλέφωνο!

Στὴν Κοινότητά τους ἔχουν τηλέφωνο. Ἀλλὰ δὲν τὸ χρησιμοποιοῦν ὅποια ὦρα θέλουν καὶ οὔτε γιὰ μικροπράγματα. Τηλεφωνοῦν μόνο τὰ τηλεγραφήματα, πού θά σταλοῦν στὴν πολιτεία. Ἄν ἦτο εὐκόλο, θά ἔπαιρνε στό τηλέφωνο καὶ τὰ ἐξαδελφάκια τῆς ἀπὸ τὴν Ἀθήνα.

Ὁ Γιώργος εἶπε, πῶς ἐδῶ καὶ 30 χρόνια ὁ μεγάλος Ἰταλὸς ἐφευρέτης Γουλιέλμος Μαρκόνι ἐπέτυχε μὲ τὸ τηλέφωνο νὰ μιλοῦν οἱ ἄνθρωποι μὲ ὅλες τὶς χῶρες τῆς γῆς. Ἔτσι ἐποικινωνοῦν μεγάλα πλοῖα, πού ταξιδεύουν στὶς μεγάλες θάλασσες, στοὺς ὠκεανούς. Κι ἂν εὔρεθoῦν σὲ κίνδυνο, καλοῦν ἄλλα πλοῖα σὲ βοήθεια, πού τοὺς ἔρχεται βιαστικὴ καὶ σώζει ἀπὸ τὸ θάνατο χιλιάδες ἀνθρώπινες ζωές.

Τὸ ἀπόγευμα ἔκαμαν ὅλα τὰ παιδιὰ ἓνα περίπατο στὴν πόλι καὶ τὸ βραδάκι ὁ Γιώργος τὰ ἐπῆγε στό ξενοδοχεῖο, ὅπου τὰ ἐπερίμενε ὁ κύρ-Δημήτρης.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα τὸ πρωὶ ἐπῆγαν τὰ παιδιὰ μὲ τὸν πατέρα τοῦ Κωστάκη νὰ ἰδοῦν καὶ τὸ λιμάνι. Νὰ τὴν ἢ θάλασσα, ἢ μεγάλη θάλασσα, γεμάτη μικρὰ ἀφρισμένα κύματα. Γαλαζοπράσινη ἀπλώνεται ὡς πέρα μακριά, ἐκεῖ πού φαίνεται σὰν νὰ ἐνώνεται μὲ τὸν οὐρανό. Ποτὲ τὰ παιδιὰ δὲν εἶχαν φαντασθῆ τόσο μεγάλη καὶ τόσο ὠραία τὴ θάλασσα, πού τὴν ἔκανε πιὸ ὠραία καὶ ἢ λιακάδα.

Ὅμορφα σπίτια στολίζουν τὴν παραλία κι ἕνας λιμενοβραχίονας προχωρεῖ μέσα στὴ θάλασσα.

Δυὸ βαπόρια φορτηγὰ ἦσαν ἀραγμένα στὸ λιμάνι καὶ ἐπερίμεναν νὰ φορτώσουν. Ἄλλο μεγάλο βαπόρι ἐφάνηκε στὴν εἴσοδο τοῦ λιμανιοῦ. Ἦτο τὸ καράβι τῆς γραμμῆς, πού ἄραζε σὲ διάφορα λιμάνια, ὥσπου νὰ φθάσῃ στὸ μεγάλο λιμάνι τοῦ Πειραιᾶ.

Τὰ παιδιὰ ὄλο κι ἐρωτοῦσαν γιὰ τὴ θάλασσα, γιὰ τὰ πλοῖα.

— Ἡ θάλασσα, τοὺς ἔλεγε ὁ κύρ - Δημήτρης, μ' ὅλες τὶς τρικυμίες της καὶ μ' ὅλη τὴν ἀπεραντοσύνη της, ἦτο πάντα ἕνας μεγάλος δρόμος, ἀνοικτὸς στοὺς ἀνθρώπους.

Οἱ πρῶτοι θαλασσοπόροι μὲ θάρρος, μὰ καὶ μὲ περιέργεια νὰ γνωρίσουν τὸν κόσμο, ἔφευγαν μὲ μονόξυλα. Μαζί τους ἔπαιρναν καὶ διάφορα προϊόντα τῆς πατρίδος τους. Κι ὕστερα ἀπὸ ἕνα μακρινὸ κι ἐπικίνδυνο ταξίδι, ἀντίκρουζαν μὲ λα-

χτάρα τήν καινούργια γῆ. Στ' ἄκρογιαλί τῆς καινούργιας γῆς τοὺς ἐπερίμεναν ἄλλοι παράξενοι ἄνθρωποι, πού μιλοῦσαν μιὰ γλῶσσα διαφορετικὴ ἀπὸ τὴ δική τους.

Οἱ θαλασσοπόροι τότε τοὺς ἔδειχναν καὶ τοὺς ἔδιναν κάποια ὠραῖα πραγματάκια, ἀπὸ τὰ προϊόντα πού εἶχαν φέρει μαζί τους. Καὶ οἱ ἄγνωστοι, μὲ σαστισμένα μάτια, ἄπλωναν δειλὰ τὰ χέρια τους καὶ τὰ ἔπαιρναν. Κι ἔδιναν δικά τους προϊόντα, πού οἱ θαλασσοπόροι τὰ ἔφερναν πίσω στὴν πατρίδα τους.

— Σήμερα, ἐξακολούθησε ὁ κύρ-Δημήτρης, ὅσο μεγάλες κι ἂν εἶναι οἱ θάλασσες, δὲν ἔχουν πιά μυστικά γιὰ τοὺς ἀνθρώπους. Τὰ πλοῖα δὲν κάνουν πιά δρόμους ἀγνώστους. Πηγαίνουν γρήγορα καὶ κατ' εὐθείαν στὴ γῆ, πού θέλουν νὰ πᾶνε. Δὲν ἔχουν πιά ἀνάγκη ἀπὸ τὸν ἀέρα, γιὰ νὰ φουσκώση τὰ πανιά τους καὶ νὰ τὰ σπρώχνη. Κινοῦνται γοργὰ μὲ μεγάλες μηχανές. Καὶ σὲ λίγες ἡμέρες μποροῦν νὰ φθάσουν στὰ πῶ μακριὰ λιμάνια.

“Ὅπως στὰ παλιὰ χρόνια, ἔτσι καὶ σήμερα, τὰ πλοῖα κουβαλοῦν ἐδῶ κι ἐκεῖ προϊόντα τῆς γῆς, προϊόντα τῶν χεριῶν καὶ τῶν μηχανῶν.

Τὸ βαπόρι εἶχε πλησιάσει πιά καὶ ἄρχισε μιὰ μεγάλη κίνησης στὸ λιμάνι. Βάρκες ἐπήγαιναν κοντὰ κι ἔπαιρναν ἐπιβάτες, πού τοὺς ἔφερναν στὴν ἀποβάθρα.

83. ΚΑΡΑΒΙ ΑΝΟΙΓΕΙ ΤΑ ΦΤΕΡΑ

Καράβι άνοίγει τά φτερά,
τήν άγκυρα σηκώνει.
Καραβοκύρης στέκεται,
κρατώντας τὸ τιμόνι.

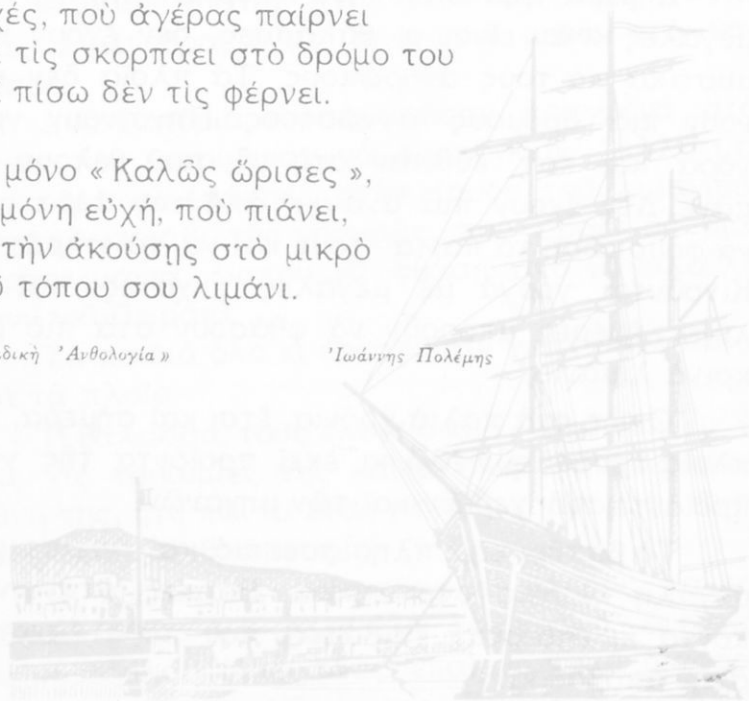
Καράβι, στὰ ταξίδια σου
θά βρῆς λιμάνια χίλια.
Θ' άκούσης « Καλῶς ὠρισες »
άπό χιλιάδες χείλια.

Μὴν τὰ πιστέψης. Ἄπιαστες
εὐχές, πὸν άγέρας παίρνει
καί τις σκορπάει στὸ δρόμο του
καί πίσω δέν τις φέρνει.

Τὸ μόνο « Καλῶς ὠρισες »,
τῆ μόνη εὐχή, πὸν πιάνει,
θά τὴν άκούσης στὸ μικρὸ
τοῦ τόπου σου λιμάνι.

« Παιδικὴ Ἐνθολογία »

Ἰωάννης Πολέμης

Πρὶν γυρίσουν στὸ Χωριό, ὁ κύρ - Δημήτρης ἔπρεπε νὰ περάσῃ κι ἀπὸ τὸ μηχανουργεῖο τῆς πόλεως, γιὰ νὰ πληρώσῃ κάποια μηχανήματα τοῦ Συνεταιρισμοῦ. Τὸ ἐργοστάσιο αὐτὸ εἶναι κοντὰ σὲ ἐξοχικὴ συνοικία τῆς πόλεως. Ὁλόγυρά του ἔχει ἓνα ψηλὸ τοῖχο. Καὶ ἡ καπνοδόχος του λές καὶ θέλει ν' ἀγγίξῃ τὸν οὐρανό.

Καθὼς ἐπήγαιναν πρὸς τὸ ἐργοστάσιο, ἔβλεπαν τὴν καπνοδόχο νὰ βγάξῃ ἓναν καπνό, ποὺ ἔκρυβε τὸν ἥλιο. Ἐμπῆκαν ἀπὸ τὴ μεγάλη σιδερένια θύρα. Ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη ἐπήγε στὸ γραφεῖο τοῦ Διευθυντοῦ. Ἐτακτοποίησε τοὺς λογαριασμοὺς του καὶ παρεκάλεσε τὸ Διευθυντὴ νὰ ἐπιτρέψῃ στὰ παιδιὰ νὰ ἴδουν τὸ ἐργοστάσιο.

Ἕνας ἐπιστάτης τοὺς ὠδήγησε ὅλους σὲ ὅλο τὸ ἐργοστάσιο. Τὰ παιδιὰ ἔμειναν μὲ τὸ στόμα ἀνοικτὸ κοιτάζοντας τὸ μηχανουργεῖο.

Τὸ ἀπέραντο κτίριο ἦτο γεμᾶτο μηχανές. Ἐδῶ ἐγύριζαν μεγάλες ρόδες, ἐκεῖ ἐσηκῶνοντο κι ἔπεφταν κάποια σιδερένια χέρια. Ἄλλοι οἱ μηχανές ἔτριζαν, ἐβογγοῦσαν, ἐγρύλιζαν. Κι ἄλλοι κάποια πλατιά λουριά ἐγύριζαν μὲ δύναμι μικρότερες ρόδες.

Μηχανές περίεργες ἐπελεκοῦσαν τὸ σίδηρο ἢ τὸ ἐλύγιζαν, τὸ ἐπριόνιζαν, τὸ ἐτρυποῦσαν, τὸ ἐπίεζαν, τὸ ἔκοβαν. Μὲ τὰ κομμάτια οἱ ἐργάτες ἔφτειαναν διάφορα μηχανήματα, ἐργαλεῖα, κάθε λογῆς πράγματα.

Λές καὶ εἶχε σταματήσει τὸ μυαλὸ τῶν παιδιῶν

μέσα στο θόρυβο και στη μεγάλη κίνηση, πού έγι-
νετο γύρω τους. 'Ο πατέρας του Κωστάκη είπε :

— Οί μηχανές σε μιὰ στιγμή κάνουν τή δουλειά
έκατό χειριῶν.

'Ο Κωστάκης και ἡ 'Ελενίτσα έκοίταζαν μέ
πολλή προσοχή τούς έργάτες, πού επέβλεπαν τίς
μηχανές. Καί ἡ 'Ελενίτσα έλεγε από μέσα της :

— Τάχα θά μπορούσαν οί μηχανές νά κινηθοῦν
χωρίς τούς έργάτες ; 'Εδῶ εἶν' ὁ κόμπος, ὅπως λέει
κι ὁ παππούς.

Καί πάλι από μέσα της έδινε τήν άπάντησι :

— Δίχως τούς έργάτες, οί μηχανές θά ἦσαν άχρη-
στες ! Αυτό έμένα κατεβάζει τὸ κεφάλι μου.

Τὸ άπόγευμα έφυγαν για τὸ Χωριό, ὅπου ὁ
Κωστάκης και ἡ 'Ελενίτσα δέν έπαυαν νά διηγοῦν-
ται σ' ὅλους ὅσα εἶδαν στὴν πόλι.

85. Η ΦΑΝΕΛΑ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΟΥ

— Μεθαύριο θά γίνη ὁ έρανος για τή φανέλα
του Στρατιώτου. Εἶσαι έτοιμη ; έρώτησε τήν 'Ελε-
νίτσα ὁ πατέρας του Κωστάκη.

— Λίγο θέλω, θεΐε, νά τελειώσω τή μιὰ κάλτσα.
'Απόψε λέγω νά τήν τελειώσω.

— Νά τήν τελειώσης γρήγορα, παιδί μου. Σοῦ
εἶπα, οί στρατιῶτές μας, πού φυλάγουν άγρυπνοι
τά σύνορά μας, κρυώνουν. Καί πρέπει έμεἶς από
έδῶ κάτω νά τούς στείλωμε μάλλινα νά φορέ-
σουν, νά ζεσταθοῦν. Για σκέψου τί κρύο εἶναι εκεί

ἐπάνω στὰ σύνορα ! Γι' αὐτό, τὴν ἐποχὴ αὐτὴ, κάθε μιὰ γυναίκα, κάθε κορίτσι ἐργάζεται γιὰ τὸ στρατιώτη. Πλέκει, γιὰ νὰ φτειάσῃ ἢ μιὰ φανέλα ἢ ἓνα ζευγάρι κάλτσες ἢ ἓνα ζευγάρι γάντια. Ἔνας λόγος λέει : « Τὸ δῶρο, καὶ μικρὸ, μεγάλη χάρι ἔχει ».

— Πολὺ σωστά, λέγει ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη. Ἡμουν κόρη, Δημήτρη, ὅταν σεῖς ἐπολεμούσατε στὰ βουνὰ τῆς Ἡπείρου καὶ τῆς Ἀλβανίας. Ἔσεῖς ἐπολεμούσατε κι ἐδιώχνατε τὸν ἐχθρὸ μὲ τὴ λόγχη. Κι ἐμεῖς μὲ τὴ βελόνα ἐπολεμούσαμε ἄλλον μεγάλον ἐχθρό σας, τὸ κρῦο. Δικὴ μας λόγχη ἦτο ἡ βελόνα. Ἐλέγαμε : « Δὲν πρέπει ν' ἀφήσωμε κανένα στῆθος νὰ κρουλογήσῃ οὔτε κανένα πόδι νὰ πάθῃ ». Ἐκάναμε οἰκονομία καὶ δὲν ἀγοράζαμε γιὰ μᾶς τίποτε, γιὰ νὰ μποροῦμε νὰ ἀγοράζωμε μάλλινα νήματα καὶ νὰ πλέκωμε.

Ὁ κύρ - Δημήτρης μένει λίγο συλλογισμένος. Ὑστερα χαμογελᾷ καὶ λέγει :

— Ἔνα ἀπόγευμα, ἐκεῖ ἐπάνω στὰ βουνὰ τῆς Ἀλβανίας, μοῦ ἔδωκαν κι ἐμένα ἓνα ζευγάρι μάλλινα γάντια, σταλμένα ἀπὸ τὸ ἐξωτερικό. Ἐπῆγα νὰ φορέσω τὸ ἓνα γάντι κι εὐρῆκα μέσα ἓνα χαρτάκι μὲ μιὰ διεύθυνσι. Ἦτο τὸ ὄνομα τοῦ κοριτσιοῦ, πού εἶχε πλέξει τὰ γάντια. Ἀργότερα ἔγραψα στὴν Αὐστραλία κι εὐχαρίστησα τὸ κορίτσι, πού μοῦ εἶχε στείλει τὸ πολῦτιμο ἐκεῖνο δῶρο. Ἦτο αὐτὸ μιὰ σπουδαία βοήθεια, πού μᾶς ἔδωκε τὴ δύναμι νὰ νικήσωμε.

Ἡ Ἐλενίτσα εἶπε τότε :

— Ἐγὼ κάνω οἰκονομία. Ὅταν ἡ μητέρα ἢ ὁ πατέρας μου δίνουν λεπτά γιὰ καραμέλες, ἀγοράζω λιγώτερες καὶ ὅσα οἰκονομήσω τὰ ρίχνω στὸν κουμπαρά μου.

Ἡ μητέρα τοῦ Κωστάκη τὴν ἐρώτησε :

— Τί θὰ κάμης τὰ λεπτά σου, ἄμα γεμίση ὁ κουμπαράς σου, Ἐλενίτσα ;

— Θ' ἀγοράσω ὅ,τι μου εἰπῆ ἡ μητέρα μου, ἀπάντησε ἡ Ἐλενίτσα .

— Ἐλενίτσα μου, εἶπε ἡ θεία της, πόσα παιδάκια εἶναι πολὺ πτωχὰ καὶ κοιμοῦνται νηστικὰ τὸ βράδυ ! Οἱ γονεῖς των δὲν ἔχουν χρήματα νὰ τοὺς πάρουν γάλα, ψωμί. Δὲν εὐρίσκουν ἐργασία καθόλου ἢ πολὺ ὀλίγη. Ἄλλα πάλι παιδάκια εἶναι ὀρφανά. Νά, τὰ παιδιά τῆς κυρὰ - Γιαννούλας οὔτε παπούτσια οὔτε καλὰ φορέματα ἔχουν. Μὰ οὔτε καὶ τρώγουν κάθε ἡμέρα ψωμί. Εἶναι, βλέπεις, λίγη ἢ δουλειὰ τῆς καημένης τῆς μητέρας των.

— Ἄν εἶχα πολλὰ λεπτά, εἶπε ἡ Ἐλενίτσα, θὰ ἀγόραζα ὅ,τι χρειάζονται τὰ παιδιά τῆς κυρὰ - Γιαννούλας.

— Καὶ ἐγὼ, καὶ ἐγὼ, εἶπε ὁ Κωστάκης.

— Λοιπὸν τώρα, πὺ θὰ ἔλθῃ ὁ πατέρας σου, Ἐλενίτσα, καὶ ὁ δικός σου, Κωστάκη, θὰ τοὺς εἰποῦμε νὰ σᾶς δίνουν κάθε ἡμέρα ἀπὸ μιὰ δραχμὴ τοῦ καθενός. Ἔτσι ὁ κουμπαράς σας θὰ

γείμιζή γρήγορα καὶ θὰ μπορῆτε νὰ βοηθᾶτε καὶ τοὺς πτωχοὺς τακτικά.

Τὰ παιδιὰ ἐνθουσιάσθηκαν μ' αὐτὴ τὴν ἰδέα, ἐκτύπησαν τὰ χέρια τῶν καὶ ἐφώναξαν :

— Ναί, ναί, τί ὠραία !

87. Η ΕΟΡΤΗ ΤΗΣ ΜΗΤΕΡΑΣ

Σήμερα τὸ ἀπόγευμα, στὴ μεγάλη αἴθουσα τῶν τελετῶν τοῦ σχολείου, ἐωρτάσθηκε ἀπὸ τὰ παιδιὰ ἡ ἐορτὴ τῆς Μητέρας. Ἡ αἴθουσα ἦτο στολισμένη μὲ λουλούδια, μὲ σημαῖες, μὲ εἰκόνες καὶ μὲ ἐπιγραφές γιὰ τὴ μητέρα. Οἱ μητέρες τῶν παιδιῶν ἐκάθηντο στὰ καθίσματα, ποὺ ἦσαν στὶς πρῶτες σειρές.

Μετὰ τὴν προσευχὴ ὁ Διευθυντὴς τοῦ σχολείου εἶπε τὴν ἀκόλουθη ὁμιλία :

« Παιδιά,

» Ὅπως μέσα στοὺς τόννους τῆς ἄμμου ξεχωρίζει ἓνας κόκκος χρυσάφι, ἔτσι καὶ μέσα στὶς ἀπειρες λέξεις ξεχωρίζει μιὰ μαγικὴ λέξι, ἡ λέξι

Μητέρα. Ἡ σημερινή ἑορτή τῆς Ὑπαπαντῆς ἔχει καθιερωθῆ στήν Ἑλλάδα, ὅπως καί σ' ὄλο τὸ χριστιανικὸ κόσμο, ὡς Παγκόσμια Ἡμέρα τῆς Μητέρας.

» Δὲν πρέπει ποτέ, παιδιά, νὰ πικραίνετε τὴ μητέρα σας. Ποτέ νὰ μὴν τῆς δίνετε ἀφορμὴ νὰ λυπηθῆ. Γιατὶ ἡ μητέρα εἶναι γιὰ σᾶς ὁ ἄγγελος, ποὺ σᾶς φυλάγει ἀπὸ κάθε κακό. Αὐτὴ σᾶς ἔδωκε τὸ πρῶτο γάλα, σᾶς ἐζέστανε τὰ χεράκια σας μέσα στὰ δικά της, τὸ σῶμά σας μέσα στὴν ἀγκαλιὰ της. Αὐτὴ σᾶς ἔμαθε νὰ μιλάτε, νὰ περπατῆτε.

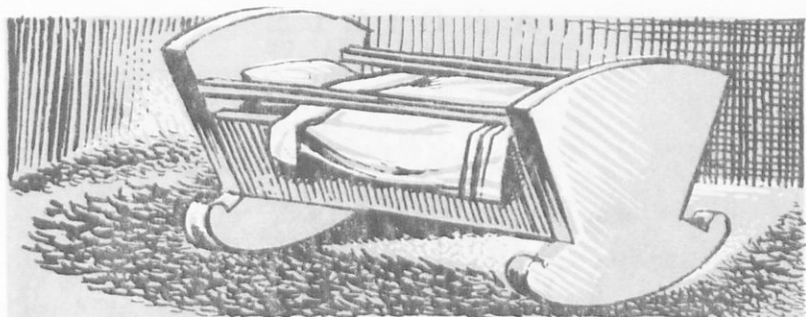
» Ἡ μητέρα δείχνει τὴν πιὸ μεγάλη ἀγάπη. Κάθε της σκέψι, κάθε της κούρασι εἶναι γιὰ σᾶς. Πρέπει λοιπὸν ν' ἀκοῦτε τὰ λόγια της καὶ νὰ τῆς μιλάτε μὲ σεβασμό.

» Ὅταν τῆς λέγετε μὲ τρυφερὴ φωνή: «Μαννούλα!», ἐκείνη σᾶς ἀπαντᾷ: «Παιδί μου!» μὲ τόση γλύκα, ποὺ φθάνει ὡς μέσα βαθιὰ στὴν καρδιά ὄλων μας.»

Ἀμέσως ἄρχισαν οἱ ἀπαγγελίες ποιημάτων, ποὺ εἶχαν θέμα τὴ μητέρα, καὶ ἐδιαβάσθησαν ἐκθέσεις τῶν μεγάλων παιδιῶν μὲ τὸ ἴδιο θέμα.

Ὁ Κωστάκης ἀπάγγειλε τὸ ποίημα «Ἀποχαιρετισμὸς τῆς Μάννας», ἡ Ἐλενίτσα τὸ ποίημα «Ἡ μαννούλα» καὶ ἄλλα παιδιά ἄλλα ποιήματα.

Ἐπειτα τὰ παιδιά κατέβηκαν ἀπὸ τὴ σκηνὴ χωρὶς θόρυβο, ἐπρόσφεραν λουλούδια καθένα στὴ μητέρα του καὶ ἐφίλησαν τὸ χέρι τους. Οἱ μητέρες τὰ ἐφίλησαν καὶ ἐκείνες. Τὰ παιδιά ξαναγύρισαν στὴ σκηνή, ἐτραγούδησαν μερικὰ ᾄσματα καὶ ἡ ἑορτὴ ἔκλεισε μὲ τὸν Ἑθνικὸν Ὕμνον.

88. Η ΜΑΝΝΟΥΛΑ

Ποιός τήν κούνια μας κουνάει,
ὅταν εἶμαστε μικράκια ;
Ποιός χαμογελά στὸ πλάι
καὶ γλυκὰ μᾶς λέει λογάκια
καὶ τὸν ὕπνο προκαλεῖ ;
Ἡ μαμά μας ἡ καλή.

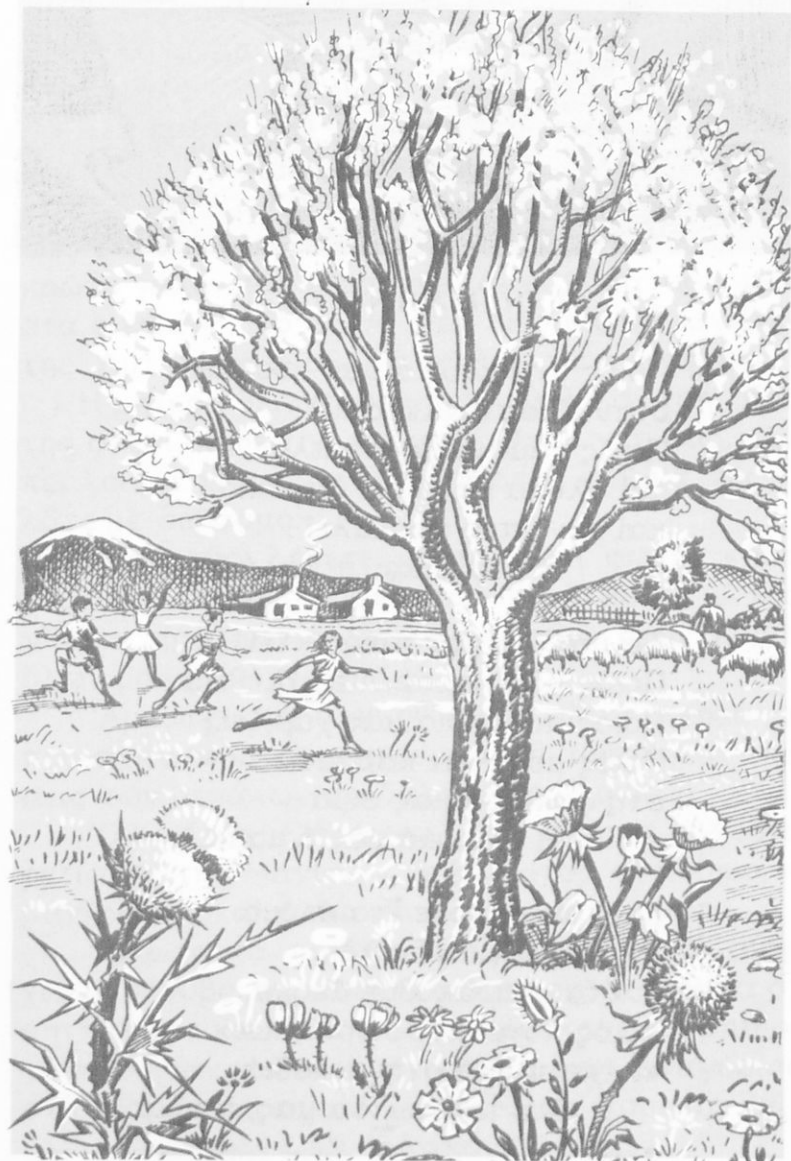
Τὰ μαλλιά μας ποιός κτενίζει ;
Ποιός μᾶς καμαρώνει, ἀλήθεια ;
Ποιός παιγνίδια μᾶς χαρίζει ;
Ποιός μᾶς λέει παραμύθια
στὴ φωτίτσα μας σιμά ;
Ἡ γλυκειά μας ἡ μαμά.

Κι ὅταν κάποτε ἓνα στόμα
κάτι μὲ θυμὸ μᾶς λήη,
κι ὅταν παρακοῦμε ἀκόμα,
ποιός πονεῖ καὶ σιγοκλαίει
κι ἔχει πίκρα στὴν καρδιά ;
Πάντα ἡ μάννα μας, παιδιά.

Ἀνέκδοτο

Στέλιος Σπεράντσας

ΑΝΟΙΞΙΣ

89. ΑΝΟΙΞΙΑΤΙΚΗ ΑΥΓΗ

Τά ἄστρα σβήστηκαν. Ἡ μέρα
γλυκοφέγγει ντροπαλή
καὶ στὸν ξάστερον ἀέρα
κελαδοῦν κορυδαλλοί.

Γύρω στ' ἄνθη τὰ περίσσια
τῆς λευκῆς ἀγραμπελιᾶς
φτερουγίζουν τὰ μελίссια
μὲ τὴν ἔννοια τῆς δουλειᾶς.

Σὲ χωράφια ἀνθοστρωμένα
καὶ γεμᾶτα χλωρασιά,
χίλια ἀρνάκια σκορπισμένα
βόσκουν χόρτα καὶ δροσιά.

Κι ἀνασαίνουνε τὰ δάση,
μέσ' στὴ διάπλατη γιορτή,
ποὺ γιορτάζει ὄλη ἡ πλάσι
ἀνθισμένη, φτερωτή.

Γ. Δροσίνης

Ἦλθε ἡ Ἄνοιξις! Μᾶς τὸ φανερῶνει τὸ γαλανὸ χρῶμα τοῦ οὐρανοῦ, τὸ πράσινο χαλί τῆς γῆς, τὸ κελάδημα τῶν πουλιῶν. Τὴν Ἄνοιξι τὰ δένδρα ἀνθίζουν, οἱ μέλισσες πετοῦν ἀπὸ λουλούδι σὲ λουλούδι. Ὁ κοῦκκος ἀκούεται «Κού-κου! Κού-κου!» καὶ διαλαλεῖ στὸ δάσος τὴν Ἄνοιξι. Τὰ χελιδόνια μὲ τὶς ψαλιδωτὲς οὐρὲς πετοῦν χαρούμενα στὶς παλιῆς φωλιῆς ἢ κτίζουν καινούργιες, κάτω ἀπὸ τὶς στέγες ἢ τὰ μπαλκόνια. Τὰ πουλιά πετοῦν χαρούμενα καὶ καθαρίζουν τὸν ἀέρα ἀπὸ τὰ βλαβερὰ ἔντομα, ποὺ φέρνουν τὶς ἀρρώστειες. Οἱ ἡμέρες ἐμεγάλωσαν καὶ οἱ νύκτες ἐμίκρυναν. Μερικὲς ἀνοιξιὰτικὲς βροχὲς δροσίζουν τὴ γῆ. Ὁ ἀνοιξιὰτικὸς ἥλιος εἶναι ζεστὸς καὶ στὰ βουνὰ λειώνουν τὰ χιόνια. Οἱ ἀμυγδαλιῆς ἐπέταξαν τὰ πέταλα τῶν λουλουδιῶν καὶ ἔδεσαν τὸν καρπὸ τῶν. Οἱ λεμονιῆς καὶ ἄλλα καρποφόρα δένδρα ἀνθίζουν καὶ σκορποῦν εὐωδιῆς.

Οἱ γεωργοὶ μὲ τὰ βόδια, τὰ ἄλογα, τὰ ἀλέτρια, ξεχύνονται στὸν κάμπο γιὰ τὴν ὄψιμη καλλιέργεια. Τὰ σπαρτὰ στὰ χωράφια, σὰν ἀπέραντη πράσινη θάλασσα, κυματίζουν ἀπὸ τὸ φύσημα τοῦ μυρωμένου ἀνέμου.

Τὸ λιβάδι εἶναι καταπράσινο καὶ γεμᾶτο πολύχρωμα ἀγριολούλουδα. Τὰ διάφορα ἔντομα ξυπνοῦν. Οἱ πεταλοῦδες πετοῦν στὰ λουλούδια. Οἱ μέλισσες βουτίζουν καὶ ροφοῦν τὸ μέλι τῶν λουλουδιῶν. Ἀνθίζουν τὰ χαμομήλια καὶ οἱ παπαροῦνες. Κάπου-κάπου πηδοῦν μερικὲς μικρὲς ἀκρίδες.

Τώρα είναι άκινδυνες, όταν όμως μεγαλώσουν καταστρέφουν τὰ σπαρτά.

Οι πελαργοί, πού κάνουν τις φωλιές τους στὰ ψηλά καμπαναριά, παραμονεύουν στὸ λιβάδι νὰ πιάσουν κανένα φίδι ἢ κανένα βάτραχο ἢ ποντικάκι ἢ σαύρα, νὰ ταΐσουν τὰ μικρά τους. Τὰ κοπάδια μὲ τὰ πρόβατα ξεκινοῦν γιὰ τὰ βουνά. Τ' ἀρνάκια χοροπηδοῦν χαρούμενα.

Καθὼς βόσκουν τὰ πρόβατα στὸ ἀπέραντο καταπράσινο λιβάδι, ὁ βοσκὸς παίζει χαρούμενος τὴ φλογέρα του, ἐνῶ ὁ σκύλος τὸν συντροφεύει δίπλα του.

Τὸ ρυάκι τρέχει ἀδιάκοπα, ποτίζει τοὺς διψασμένους ἀνθρώπους, τὰ ζῶα καὶ τὰ πουλιὰ καὶ δροσιζει τὰ δένδρα, τὰ χόρτα καὶ τὰ ἄνθη.

Τὰ τριαντάφυλλα εἶναι στὶς δόξες τους. Ἡ θερμοκρασία ἀνεβαίνει καὶ ἀρχίζουν νὰ ὠριμάζουν τὰ πρῶτα κεράσια. Πόσο ὠραία εἶναι τὴν Ἔνοιξι! Χαρὰ Θεοῦ!

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα, καθὼς καὶ ὅλα τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου καὶ ὅλοι οἱ ἄνθρωποι, ἀγαποῦν πολὺ τὴν Ἔνοιξι. Ἡ Ἐλενίτσα μάλιστα συχνὰ ἀπαγγέλλει τὸ ποίημα «Ἡ Ἔνοιξι» καὶ ὁ Κωστάκης ἀποχαιρετᾷ τὸ χειμῶνα μὲ τὸ ποίημα «Στὸ καλό, γεροχειμῶνα!»

91. ΣΤΟ ΚΑΛΟ ΓΕΡΟΧΕΙΜΩΝΑ

Μ' άνοιξιάτικα λουλούδια,
μυρωμένα, δροσερά,
μέ παιγνίδια, μέ τραγούδια,
μέ φωνές καί μέ χαρά,
τό λευκόμαλλο χειμῶνα
ἄς τόν διώξωμε καί πάλι
κι ὁ καθένας ἄς τοῦ ψάλλη :

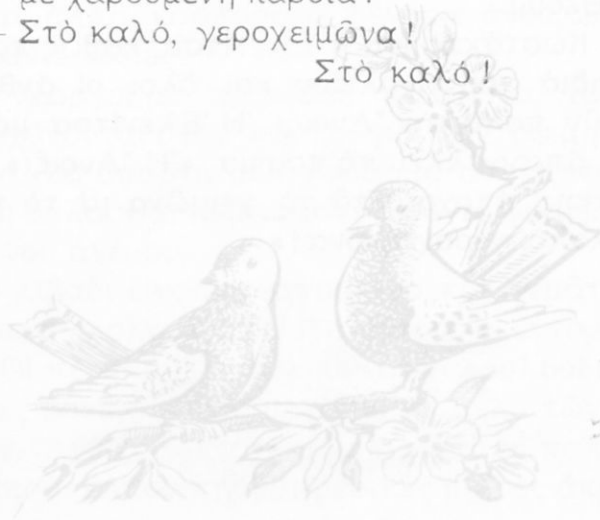
— Στό καλό, γεροχειμῶνα!

Στό καλό!

Οἱ ἄγροὶ ὄλοι φοροῦνε
καταπράσινη στολή
καί στοὺς κήπους, πού ἀνθοῦνε,
κελαδεῖ κάθε πουλί.
Ὅλη ἡ φύσι λουλουδιίζει
καί φωνάζουν τὰ παιδιὰ
μέ χαρούμενη καρδιά :

— Στό καλό, γεροχειμῶνα!

Στό καλό!

Πρώτη-πρώτη έχει ανοίξει τὰ λουλούδια της ἢ ἀμυγδαλιά. Νυφούλα σωστή στὰ ἀσπρορρόδινα πέπλα της στέκεται στὸν κῆπο, σὰν νὰ εἶναι ἔτοιμη ν' ἀρχίσῃ τὸ χορὸ τῆς ἀνοίξεως.

Τὰ ἄλλα δένδρα δὲν βιάζονται. Μὲ τὰ γυμνὰ κλαδιὰ των κοιτάζουν τὸν οὐρανό, σὰν νὰ λέγουν:

— Ἄς ζεστάνη ὁ ἥλιος καλὰ, ν' ἀνοίξωμε καὶ μεῖς.

Ἡ ἀχλαδιά κινεῖ λίγο τὴν κορυφή της καὶ λέγει στὴ μικρὴ κερασιά, ποὺ στέκει δίπλα της:

— Τὴ βλέπεις τὴν ἀμυαλὴ τὴν ἀμυγδαλιά; Ἐλησμόνησε τὸ τί ἔπαθε πέρυσι μὲ τὰ χιόνια, ποὺ ἐκάηκαν ὅλα τὰ πρῶιμα λουλούδια της. Νὰ τὴν τώρα πάλι. Πρώτη καὶ καλύτερη ἔστολίσθηκε.

— Ἐγώ, εἶπε ἡ κερασιά, δὲν βιάζομαι καθόλου. Τελευταία ἀνοίγω τὰ λουλούδια μου, μὰ πρώτη κοκκινίζω τὰ κεράσια μου.

Ἔτσι ὠμιλοῦσαν τὰ δένδρα τότε. Μὰ ὅταν ἦλθε ὁ Ἀπρίλιος, νὰ τα ὅλα ἀλλαγμένα. Ὁ κῆπος στὶς δόξες του.

Ἡ ἀχλαδιά φορεῖ κάτασπρα, ἢ μηλιά ἀσπρορρόδινα, ἢ βερυκοκκιά τριανταφυλλιά. Ἰδὲς τὴ μικρούλα τὴν κερασιά! Σὰν κουκλίτσα γεμάτη στολίδια. Κάθε κλαδάκι της θὰ ἔχη ἐπάνω ἀπὸ ἑκατὸ λουλούδια.

— Γιὰ νὰ ἰδοῦμε, θὰ τὰ κρατήσῃ ὅλα, νὰ τὰ κάμη κεράσια; Εἶναι πολὺ μικρὴ ἀκόμη, λέγει ὁ παππούς.

Τὰ παιδιὰ δὲν χορταίνουν κάθε μέρα τὸ

λαμπρό αυτό πανηγύρι του κήπου. "Όλο εκεί εύρισκονται.

Κάθονται κάτω από τη μεγάλη την κερασιά και ακούουν τις μέλισσες, που ζουζουνίζουν γυρίζοντας από λουλούδι σε λουλούδι.

— Για θυμήσου πέρυσι πόσα κεράσια έμαζέψαμε, Έλενίτσα; είπε ο Κωστάκης.

— Ναι, Κωστάκη, άπαντᾶ ἡ Έλενίτσα. Θυμάμαι δυό μικρά καλαθάκια, του Άγιου Κωνσταντίνου άνήμερα. Ήτο ένα από τᾶ δῶρα στην έορτή μας.

Τᾶ παιδιᾶ προτιμοῦν τᾶ κεράσια από τᾶ ἄλλα φροῦτα. Καί δέν ἔχουν ἄδικο, γιατί καί νόστιμα πολὺ εἶναι καί τᾶ καλύτερα στολίδια του κήπου, όταν ώριμάζουν. Νᾶ τᾶ βλέπης στην κερασιά ανάμεσα στᾶ φύλλα της, νᾶ κρέμονται από τὸ μακρὸ πράσινο κοτσάνι των σᾶν φουντίτσες, σᾶν κόκκινα κουδουνάκια!

Μᾶ ἐκεῖνο, πὸ κάνει τᾶ παιδιᾶ νᾶ ένθουσιάζονται γιά τήν κερασιά, εἶναι πὸ μποροῦν μ' αὐτᾶ νᾶ στολισθοῦν καί τᾶ ἴδια. Τᾶ κρεμοῦν στ' αὐτιά των σᾶν δυό λαμπερᾶ κόκκινα σκουλαρίκια.

Ὁ Κωστάκης σήμερα ἀργεῖ νὰ ξυπνήσῃ. Ἔχει περάσει ἡ συνηθισμένη ὥρα, πού ξυπνᾷ κι ἀκόμη κοιμᾶται.

Βλέπει ἕνα γλυκὸ ὄνειρο καὶ εἶναι εὐτυχισμένος. Βλέπει τάχα πὼς εἶναι μέσα σὲ μιὰ ἀνθοστολισμένη ἄμαξα μαζί μὲ τὴν ἑξαδελφούλα του, τὴν Ἑλενίτσα, καὶ πηγαίνουν, ὄλο πηγαίνουν στὸν ἐξοχικὸ δρόμο. Ἀριστερὰ μιὰ δενδροστοιχία ἀπὸ πελώρια πλατάνια, πού δὲν τελειώνει. Ἐπάνω στὰ κλαδιά των πουλιὰ χρωματιστὰ πετοῦν καὶ κελαιοδοῦν. Καὶ ἕνα ἀγγελικὸ τραγούδι χαϊδεύει τ' αὐτιά του.

Αὐτὴ ὁμως ἡ φωνὴ σὰν νὰ μοιάζῃ τῇ γλυκειᾷ φωνῇ τῆς μητέρας του. Καὶ νά, τώρα σταματᾷ τὸ ἀγγελικὸ τραγούδι καὶ ἀκούεται ἀλήθεια ἡ φωνὴ τῆς μητέρας τοῦ Κωστάκη, πού λέγει :

— Κωστάκη, ἀγόρι μου ! Ξύπνα, χρυσό μου ἀγγελούδι ! Ξύπνα, φῶς μου !

Καὶ ἕνα ἀπαλὸ γλυκὸ χέρι ἀκουμπᾷ στὰ μαλλιά του καὶ ἕνα ζεστὸ φιλὶ νοιώθει στὸ μάγουλό του. Ἀνοίγει τὰ μάτια του καὶ ἀντικρῦζει τὰ γλυκὰ μάτια τῆς μητέρας του.

— Ἀχ, μητέρα μου, τί ὠραῖο ὄνειρο, πού ἔβλεπα, τί ὠραῖο !

— Ναί, μὰ ξέρεις πὼς εἶναι ἀργά ;

— Ἀλήθεια ; Ἔχει περάσει ἡ ὥρα καὶ ἐγὼ εὐρίσκομαι ἀκόμη στὸ κρεβάτι ; εἶπε ὁ Κωστάκης καὶ πετάχθηκε ἀμέσως ὄρθιος.

— Τώρα είναι πιά Ἄνοιξι, εἶπε ἡ μητέρα του, καὶ πρέπει νὰ σηκώνεσαι πιὸ ἔνωρίς. Ἡ Ἐλενίτσα πιὸ ἔνωρίς ἐσηκώθηκε σήμερα. Ἐμπρός, ντύσου, ἐτοιμάσου γρήγορα καὶ ἔλα κάτι νὰ σοῦ δείξω.

Ὁ Κωστάκης ἐντύθηκε, ἐπλύθηκε βιαστικά, προσευχήθηκε κι ἔτρεξε στὴν τραπεζαρία. Ἐκαλημέρισε καὶ ἐφίλησε τὸ χέρι τῆς μητέρας καὶ τῆς γιαγιᾶς, ποὺ ἦσαν ἐκεῖ.

— Μάντεψε λοιπὸν ποιὸς ἦλθε σήμερα! τοῦ εἶπε ἡ μητέρα του.

— Ἡ θεία ἡ Ἄννα;

— Ὅχι.

— Ὁ θεῖος ὁ Πέτρος;

— Ὅχι.

— Μητέρα, σὺ ἐτραγουδοῦσες πρὶν τὸ τραγούδι τῆς Ἄνοιξεως καὶ ἔλεγες: « ἦλθε πάλι ἡ Ἄνοιξι ». Λοιπὸν γι' αὐτὴν λές. Ἡ Ἄνοιξις ἦλθε!

— Χμ! ἔκαμε ἡ μητέρα του γελῶντας. Κάπως λιγάκι πλησιάζεις νὰ τὸ εὔρης.

Ἐκείνη τῆ στιγμῆ ἀκούσθηκε ἐπάνω ἀπὸ τὸ ἀνοικτὸ παράθυρο, κατὰ τὸν κῆπο, ἓνα « τριτριλ-τριλ, τιτριλ... » καὶ εὐθὺς δυὸ μαῦρα σπαθωτὰ πτερὰ ἐπέρασαν σὰν ἀστραπή.

— Ἄ, τὰ χελιδόνια! ἐφώνασε καὶ ἐκτύπησε μὲ χαρὰ τὰ χέρια του ὁ Κωστάκης.

— Ναί, τὰ χελιδόνια ἦλθαν, εἶπε ἡ μητέρα του. Εὐρῆκαν τὴν παλιά τους φωλιά καὶ κελαδοῦν γεμάτα ἀπὸ εὐχαρίστησι. Τώρα θὰ τὴν ἐπιθεωρήσουν, θὰ τὴν διορθώσουν, ὅπου χρειάζεται, καὶ σὲ λίγες ἡμέρες θὰ κάμουν τ' αὐγουλάκια τους.

Ἐκείνη τὴν ὥρα ἀκούσθηκε ἡ Ἐλενίτσα:

— Κωστάκη, Κωστάκη, τὰ χελιδόνια! Ἦλθαν τὰ χελιδόνια!

— Τὰ εἶδα, Ἐλενίτσα. Ἐλα νὰ τοὺς εἰποῦμε τὸ τραγουδάκι τους, ἐφώνασε ὁ Κωστάκης βγαίνοντας στὴν αὐλή.

Ἦλθε τρέχοντας καὶ ἡ Ἐλενίτσα καὶ τὰ παιδιά, κοιτάζοντας τὰ καλὰ πουλάκια, εἶπαν τὸ τραγουδάκι:

ΧΕΛΙΔΟΝΙ ΜΟΥ ΓΟΡΓΟ

Χελιδόνι μου γοργό,
πού ῥθες ἀπ' τὴν ἔρημο,
τί καλὰ μᾶς ἔφερες;
Τὴν ὑγεία καὶ τὴ χαρὰ
καὶ τὰ κόκκινα τ' αὐγά.

Μάρτη, Μάρτη βροχερέ,
καὶ Ἀπρίλη δροσερέ,
τὰ πουλάκια κελαδοῦν,
τὰ δενδράκια φύλλα ἀνθοῦν
τὰ πουλάκια αὐγά γεννοῦν
κι ἀρχινοῦν νὰ τὰ κλωσσοῦν.

Λαϊκό

Ἐπειτα ἐμπῆκαν στὸ σπίτι, ἤπιαν τὸ γάλα τους, ἐπῆραν τίς σάκκες των καὶ ἐπῆγαν στὸ σχολεῖο.

Ἐκεῖ τοὺς εἶπαν τὰ ἄλλα παιδιά ὅτι ὅλες οἱ φωλιές στὶς στέγες τῶν σπιτιῶν εἶχαν δεχθῆ πάλι τοὺς νοικοκυραίους των, πού ἐγύρισαν ἀπὸ τὴν ξενιτειά.

Ἡ δασκάλα ἐμίλησε στὰ παιδιά γιὰ τὰ χελιδόνια. Τὸς εἶπε πὼς ἔρχονται ἀπὸ τοὺς ζεστοὺς τόπους, ἀπὸ τὴν Ἀφρική. Ἐταξίδευσαν πολλές ἡμέρες, ἐπέρασαν ἀπὸ θάλασσεσ, γιὰ νὰ μᾶς ἔλθουν.

Τὸς εἶπε καὶ πόσο ὠφέλιμα μᾶς εἶναι. Πὼς τρώγουν χιλιάδεσ χιλιάδων κουνούπια καὶ μυῖγεσ καὶ μᾶσ γλυτώνουν ἀπ' αὐτὰ τὰ βρωμερὰ ἔντομα.

Ἔστερα τὸς εἶπε πὼσ τὰ χελιδόνια φέρνουν τὴν Ἄνοιξι, τὸν Εὐαγγελισμό τῆσ Παναγίασ, τὴν Ἐθνικὴ ἑορτὴ, τὴ Λαμπρὴ μὲ τὰ κόκκινα αὐγά, τὴν ὑγεία καὶ τὴ χαρά.

94. ΤΟ ΑΕΡΟΠΛΑΝΟ

Σὰν ἓνα πελώριο πουλί, μὲ ἀνοικτὲσ τῖσ γυαλιστερέσ του φτεροῦγεσ στὸν ἥλιο, ἐπετοῦσε ἓνα ἀεροπλάνο στὸν ἀέρα, ἓνα μεσημέρι ἐπάνω ἀπὸ τὸ Χωριό.

Ὁ κόσμος ἐβγῆκε στῖσ θύρεσ καὶ στὰ παράθυρα καὶ μὲ μανδῆλια τὸ ἐχαιρετοῦσε.

Ἀσφαλῶσ κάποιο τολμηρὸ Ἑλληνόπουλο τὸ ὠδηγοῦσε μὲ χέρι σταθερὸ, πὸ μμποροῦσε καὶ νὰ τὸ χαμηλώνη ὡσ τὴν κορφή του πιο ψηλοῦ καμπαναριοῦ καὶ ὕστερα νὰ τὸ ἀνεβάζη ψηλά. Τόσο ψηλά, πὸ μόλισ νὰ φαίνεται, σὰν ἓνα σημάδι στὸν οὐρανό.

— Τὸ ἀεροπλάνο ἔχει καταργῆσει πιά τὴν ἀπόστασι, εἶπε ὁ κύρ-Πέτροσ στὸν πατέρα του, πὸ ἦτο καθισμένοσ στὸν ἥλιο.

Ὁ κύρ-Πέτροσ εἶχε ταξιδεύσει πολλῆσ φορέσ

μέ αεροπλάνο και ήξευρε, τί έλεγε. 'Από ψηλά οί πεδιάδες και οί κοιλάδες φαίνονται σαν ένα πολύ-χρωμο χαλί, που τό στολίζουν άπ' έδω τά δάση μέ βαθυπράσινο χρώμα και άπ' εκεί τά ποτάμια μ' άσημένα σειρήτια.

— Τήν πιό μεγάλη πόλι, έξακολούθησε ό κύρ-Πέτρος, τήν περνᾶ τό αεροπλάνο για μιᾶ στιγμή. Κι ένῶ, για νά πᾶς άπό τόν Πειραιᾶ στήν Κέρκυρα, θέλεις είκοσι δυό ὠρες μέ τό πλοίο, μέ τό αεροπλάνο τᾶς για μιᾶμιση ὠρα άπό τήν 'Αθήνα. 'Ετσι γρήγορο πᾶς και στά 'Ιωάννινα, στή Θεσσαλονίκη, στήν Κρήτη, στή Ρόδο και σ' άλλες πόλεις τῆς πατρίδος μας. Τό αεροπλάνο έξυπηρετεῖ σπουδαία τίς ανάγκες τοῦ ανθρώπου.

—'Από τά παλιά χρόνια είχεν ό άνθρωπος τή φλογερή έπιθυμία νά πετάξη στόν άέρα, είπε ό Κωστάκης.

Και διηγήθηκε τότε στόν παππού τό μῦθο, που άκουσε κάποτε στο σχολείο για τό Δαίδαλο και τόν 'Ικαρο.

95. Ο ΔΑΙΔΑΛΟΣ ΚΑΙ Ο ΙΚΑΡΟΣ

"Όταν κάποτε έβασίλευε στήν Κρήτη ό Μίνωσ, έφθασε εκεί άπό τήν 'Αθήνα ένας περίφημος τεχνίτης, ό Δαίδαλος, μέ τό γιό του 'Ικαρο.

'Ο Δαίδαλος έκτισε για τό Μίνωα ένα θαυμάσιο παλάτι, μέ ωραίες τοιχογραφίες, αγάλματα, στύλους ψηλούς, που άλλο όμοιο δέν υπήρχε σ' όλη τή χώρα. 'Ο Μίνωσ εύχαριστήθηκε πολύ για αυτό. Μά όταν ό Δαίδαλος, ύστερα άπό πολύν

καιρό, ἐζήτησε νὰ γυρίσῃ στὴν πατρίδα του, δὲν τὸν ἄφηνε νὰ φύγῃ. Γιατὶ ἐφοβεῖτο μήπως κτίσῃ καὶ ἄλλοῦ κανένα παλάτι ὠραιότερο ἀπὸ τὸ δικό του ἢ καὶ παρόμοιο. Τὸν ἐκράτησε λοιπὸν στὴν Κρήτη καὶ τοῦ ἔκαμε βασιλικές τιμές. Ἔδωκε ὅμως καὶ αὐστηρές διαταγές, κανένα πλοῖο νὰ μὴ δεχθῆ νὰ πάρῃ μαζί του μήτε τὸ Δαίδαλο μήτε τὸν Ἴκαρο, ποῦ ἔδειχνε πῶς θὰ γίνῃ μεγαλύτερος τεχνίτης ἀπὸ τὸν πατέρα του.

Ὀλόκληρα ἡμερόνυκτα ἐκάθητο καὶ ἐσκέπτετο ὁ Δαίδαλος, πῶς θὰ ἐγλύτῳνε ἀπὸ τὸν περιορισμὸ καὶ πῶς θὰ ξανάβλεπε τὴν ἀγαπημένη του πατρίδα.

Ἐνα πρωὶ ἐκάλεσε χαρούμενος τὸ γιὸ του καὶ τοῦ ἔδειξε δυὸ ζευγάρια μεγάλα πτερά, σὰ μέγαλου πουλιοῦ, καὶ τοῦ εἶπε :

— Ὁ Μίνως ἐξουσιάζει τὴ γῆ καὶ τὴ θάλασσα. Τὸν ἀέρα ὅμως δὲν τὸν ἐξουσιάζει. Θὰ φύγωμε ἀπὸ τὴν Κρήτη πετῶντας.

Τοῦ ἐφόρεσε τὰ δυὸ πτερά, τοῦ τὰ ἐστερέωσε στοὺς ὤμους καὶ τοῦ ἐξήγησε πῶς θὰ τὰ μεταχειρίζεται στὸν ἀέρα.

— Πρόσεξε καλά, τοῦ εἶπε. Τὰ πτερά, παιδί μου, εἶναι κολλημένα μὲ κερί. Νὰ μὴν πηγαίνῃς πολὺ ψηλὰ καὶ σοῦ λειώσῃ ὁ ἥλιος τὸ κερί. Μήτε πολὺ χαμηλὰ, μήπως τὰ κύματα σοῦ βρέξουν τὰ πτερά καὶ δὲν μπορέσῃς νὰ τὰ κινήσῃς μ' εὐκολία.

Χαρούμενος ὁ Ἴκαρος ἐπέταξε πρῶτος. Τὸν ἀκολούθησε ὁ πατέρας του.

— Πετᾶμε σὰν πουλιά, ὅπου θέλομε! ἐφώνησε ὁ Ἴκαρος.

Κι από τόν ένθουσιασμό του έπετούσε πότε έμπρός, πότε όπίσω. Κάποια στιγμή άνέβηκε σάν άετός πολύ ψηλά κι έχάθηκε στα σύννεφα.

—Ίκαρε, παιδί μου, μήν κάνης τρέλες! τού έφώναξε ό πατέρας του.

Ό Ίκαρος όμως δέν άκουε. Τώρα κατέβαινε χαμηλά, ώς τά κύματα, για νά ιδή με χαρά τά νησιά του Αιγαίου. Ύστερα άνέβαινε πάλι ψηλά.

Κάποια στιγμή, πού ό Δαίδαλος έγύρισε νά κοιτάξη δέν είδε πουθενά τόν Ίκαρο.

— Συμφορά μου! έφώναξε. Έχάθηκε τó παιδί μου!

Έγύρισε πίσω, έκανε γύρους επάνω από τó μέρος εκείνο. Πουθενά δέν ήτο ό Ίκαρος. Στο τέλος άντίκρουσε σκόρπια πτερά στα κύματα. Και σέ λίγο είδε και τó ίδιο τó παιδί του νεκρό στο άκρο-γιαλί ένός νησιού.

Κατεβαίνει με δάκρυα στο νησί. Άγκαλιάζει τó άψυχο σώμα του Ίκάρου και με βαθειά θλίψη τó θάβει εκεί κοντά. Από τότε τó νησί εκείνο επήρε τó όνομα Ίκαρία και τó πέλαγος ώνομάσθηκε Ίκάριο πέλαγος.

Τά πτερά του ό Δαίδαλος λέγουν πως τά πέταξε στη θάλασσα. Και λέγουν ακόμα πως δέν ξαναφάνηκε πουθενά.

Τί ώραία πού είναι σήμερα στολισμένο τὸ σχολεῖο !

Ἡ εἴσοδος του στεφανωμένη γύρω-γύρω μὲ μурτιές καὶ δάφνες καὶ μιὰ μεγάλη γαλανόλευκη σημαία ὑπερήφανα κυματίζει στὴν κορυφή.

Μέσα ἡ μεγάλη αἴθουσα καταστόλιστη ἀπὸ πρασινάδες καὶ πολλές - πολλές σημαιοῦλες.

Στοὺς τοίχους κρέμονται οἱ εἰκόνες τῶν ἡρώων μας. Ὅλοι στεφανωμένοι μὲ μурτιές καὶ δάφνες.

Στὸ βάθος τῆς αἴθουσας εἶναι σηκωμένο ἓνα πλατὺ βάθρο. Ἀριστερὰ καὶ δεξιὰ του κρέμονται ἀπλωμένες στὸν τοῖχο δυὸ μεγάλες γαλανόλευκες.

Ἐπάνω σ' αὐτὸ τὸ βάθρο θ' ἀνέβουν ἓνα - ἓνα τὰ παιδιὰ νὰ ἀπαγγείλουν τὰ ποιήματά των.

Ἐκεῖ θὰ γίνῃ καὶ ἡ μικρὴ παράστασι ἀπὸ τὰ παιδιὰ καὶ ἀπὸ ἐκεῖ θὰ μιλήσῃ καὶ ὁ Διευθυντὴς τοῦ σχολείου.

Τέλος ἦλθε ἡ ὥρα ν' ἀρχίσῃ ἡ ἐορτὴ.

Ὁ κόσμος ἔχει μαζευθῆ. Τὰ παιδιὰ φοροῦν τὶς ώραίες φορεσιές των καὶ κρατοῦν ὅλα στὸ χέρι ἀπὸ μιὰ σημαιοῦλα.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα καμαρώνουν τὶς στολές των.

Οἱ γονεῖς των, καθισμένοι στὰ μπροστινὰ καθίσματα, περιμένουν νὰ τὰ ἴδουν στὴν παράστασι.

Ὁ Διευθυντὴς ἀνεβαίνει στὸ βάθρο καὶ λέγει:

« Ἀγαπητά μου παιδιὰ.

» Σήμερα ἔχει μεγάλη ἐορτὴ τὸ Ἔθνος μας. Μιὰ

του Εὐαγγελισμού, γιατί σάν σήμερα ὁ ἄγγελος εἰδοποίησε τὴν Παναγία, ὅτι θὰ γεννήσῃ τὸ Χριστό μας. Καὶ ἄλλη, γιατί σάν σήμερα τὸ 1821 ἐσηκώθηκαν οἱ σκλαβωμένοι πρόγονοί μας καὶ ἐκτύπησαν τοὺς τυράννους. Πολλὰ χρόνια ἐπολέμησαν σκληρά, ἔχυσαν τὸ αἷμά των, ἐθυσιάσθηκαν, γιὰ νὰ μπορέσουν νὰ δώσουν στὸ Ἔθνος μας τὴν ἐλευθερία του καὶ νὰ φυλάξουν τὴν πίστι του. Δὲν πρέπει νὰ ξεχάσωμε ποτὲ τὴ θυσία των καὶ δὲν πρέπει νὰ παύσωμε ποτὲ νὰ λατρεύωμε καὶ μεις τὴν Ἐλευθερία καὶ γι' αὐτὴν νὰ θυσιαζώμεθα. Γιατὶ μόνον ἔτσι ἡ Πατρίδα μας θὰ ζῆ καὶ θὰ ὑπερηφανεύεται γιὰ τὰ παιδιὰ της. Τώρα λοιπὸν ἄς ἐορτάσωμε τὴ μεγάλη αὐτὴ ἡμέρα, ὅπως ἀξίζει καὶ ἄς φωνάξωμε μὲ ὅλη μας τὴν καρδιά:

— Ζήτω ἡ Πατρίδα μας!

— Ζήτω! ἐφώναξαν ὅλοι μὲ μιὰ φωνή.

Ἐπειτα τὰ παιδιὰ ἄρχισαν νὰ τραγουδοῦν τὸν Ἐθνικὸ Ὑμνο. Ὅλοι ἐσηκώθηκαν ὄρθιοι καὶ ἐτραγούδησαν μαζί τὸν συγκινητικὸ Ὑμνο τοῦ ἐθνικοῦ μας ποιητοῦ Σολωμοῦ:

Σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν κόψι
τοῦ σπαθιοῦ τὴν τρομερή,
σὲ γνωρίζω ἀπὸ τὴν ὄψι,
ποῦ μὲ βία μετράει τὴ γῆ.

Ἄπ' τὰ κόκκαλα βγαλμένη
τῶν Ἑλλήνων τὰ ἱερά,
καὶ σάν πρῶτα ἀνδρειωμένη,
χαίρε, ὦ χαίρε, Ἐλευθεριά!

Μετὰ τὸν Ἐθνικὸ Ὕμνο ἄρχισαν οἱ ἀπαγγελί-
ες. Τὰ περισσότερα παιδιὰ ἀνέβηκαν ἕνα-ἕνα μὲ
τὴ σειρά στὸ βᾶθρο καὶ εἶπαν τὸ ποίημα, ποῦ εἶχαν
μάθει. Κάθε φορά, ποῦ ἐτελείωνε τὸ καθένα, οἱ ἄλ-
λοι ἐχειροκροτοῦσαν καὶ ἐφώναζαν: « Εὐγε!, εὐγε! »

Τέλος ἔγινε καὶ ἡ παράστασις. Ὁ Κωστάκης
καὶ ἡ Ἐλενίτσα μὲ τὶς ωραῖες στολές των ἔκαμαν
σὲ ὄλους εὐχάριστη ἐντύπωση. Καὶ τί ωραία ποῦ
ἔπαιζαν τὸ μέρος των! Ὅλοι τοὺς ἐχειροκρότησαν
στὸ τέλος καὶ οἱ γονεῖς των τ' ἀγκάλιασαν καὶ τὰ
ἐφίλησαν.

Ἐπειτα εἶπαν καὶ ἄλλα τραγούδια καὶ στὸ τέ-
λος ἐκλείσαν τὴν ωραία ἐορτὴ μὲ ἕνα ωραῖο Ἐλ-
ληνικὸ χορό.

Χαρά Θεοῦ εἶναι τώρα τὴν ἀνοιξι ὁ κήπος τοῦ σχολείου. Καλοδουλεμένα ὄλα, ὁμορφα καὶ περιποιημένα ἀπὸ τὰ χέρια τῶν παιδιῶν, μεγάλων καὶ μικρῶν, καὶ ἀπὸ τὴ φύσι.

Πουλιὰ πετοῦν καὶ κελαδοῦν, μέλισσες βουτ ζουν, σκαθάρια μὲ ὠραῖα χρώματα παντοῦ περπατοῦν, ἄλλα μικρά-μικρούτσικα κι ἄλλα πιὸ μεγάλα, ἀμέτρητα μυρμήγκια καὶ πολλὰ ἄλλα ἔντομα.

“Ὅλα κινοῦνται, ὄλα ἐργάζονται.

Μερικὰ παιδιὰ τῆς τρίτης καὶ τῆς τετάρτης τάξεως εἶναι κοντὰ σὲ μιὰ τριανταφυλλιὰ γεμάτη τριαντάφυλλα, ἄλλα ἀνοικτὰ, ἄλλα μισανοικτὰ καὶ ἄλλα κλειστὰ ἀκόμη. Τὴν προσοχὴ τῶν παιδιῶν ἐτράβηξαν κάτι πρασινωπὰ μαμούδια, ὄχι μεγαλύτερα ἀπὸ τὸ κεφάλι καρφίτσας, μαζεμένα σὲ κάποια ζαρωμένα καὶ μαραμένα φύλλα τῆς τριανταφυλλιᾶς.

— Τί εἶναι αὐτὰ, κύριε ; ἐρωτᾷ ὁ Γιάννης.

— Αὐτὰ εἶναι μελίγκρες, εἶπε ὁ δάσκαλος. Κοιτᾶτε, πῶς ἔκαμαν τὰ φύλλα ! Τοὺς ἐρρούφηξαν ὄλο τὸ χυμὸ μὲ τὴ μυτερὴ προβοσκίδα τους.

— Κι αὐτὰ ἐκεῖ τὰ κόκκινα σκαθαράκια, μὲ τίς ἐπτὰ μαῦρες βουλίτσες, τί κάνουν ; ἐρώτησε ὁ Κωστάκης.

— “Ὅπου ἰδῆτε μελίγκρες, προσέξτε νὰ ἰδῆτε, πῶς ἐκεῖ εἶναι καὶ τέτοια σκαθαράκια. Τὰ λένε παπαδίτσες καὶ τρώγουν τίς μελίγκρες. Βλέπετε κι αὐτὰ τὰ μυρμήγκια, πού ἀνεβαίνουν στὴν τριανταφυλλιὰ ; ” Ἐρχονται γιὰ τίς μελίγκρες. Ἄλλὰ δὲν

έρχονται, για να τις φάγουν. "Έρχονται, για να τις άρμέξουν.

— Να τις άρμέξουν; έρώτησαν μ' άπορία τὰ παιδιά.

— Ναί. "Όπως έμείς άρμέγομε τὰ ζῶα καί τούς παίρνομε τὸ γάλα, έτσι καί τὰ μυρμήγκια. Ζουλοῦν έλαφρά τὴν κοιλιὰ αὐτῶν τῶν έντόμων καί άπό δυὸ τρυπίτσες τούς παίρνουν τὸ χυμό, πὸ τούς περισσεύει. Καί τὸ περίεργο εἶναι, παιδιά, ὅτι τὰ μυρμήγκια παίρνουν μαζί τους αὐτὲς τις μελίγκρες καί τις φέρνουν σὲ μέρος, ὅπου εἶναι ἄφθονη τροφή άπό τρυφερά φύλλα καί λουλούδια.

— Γιατί τὸ κάνουν αὐτὸ τὰ μυρμήγκια; έρώτησε ὁ Δῆμος.

— Γιατί τούς άρέσει πολὺ ὁ γλυκὸς χυμός.

— Καί δέν μποροῦν μόνα τους νὰ ρουφήξουν χυμὸ άπό τὰ λουλούδια;

— "Όχι. Τὰ μυρμήγκια δέν ἔχουν, ὅπως οἱ μυῖγες, οἱ μέλισσες κι ἄλλα έντομα, προβοσκίδα νὰ ρουφοῦν τὸ χυμὸ τῶν λουλουδιῶν. Οἱ παπαδίτσες, παιδιά, συνέχισε ὁ δάσκαλος, κυνηγοῦν πολὺ τις μελίγκρες καί εἶναι ὠφέλιμες στὸν κηπουρό. Λένε, πὼς τέσσερες παπαδίτσες μποροῦν νὰ καθάρισουν σὲ μιὰ έβδομάδα ὀλόκληρο ἕνα καρποφόρο δενδράκι άπό τις μελίγκρες. Τὰ μυρμήγκια κυνηγοῦν τις παπαδίτσες. Προσπαθοῦν νὰ δαγκάσουν τὰ λεπτὰ ποδαράκια τους. Μὰ εκείνες χώνονται μέσα στὸ λειὸ καί σκληρὸ κέλυφός τους κι έτσι τὰ μυρμήγκια δέν μποροῦν νὰ τούς κάμουν τίποτε.

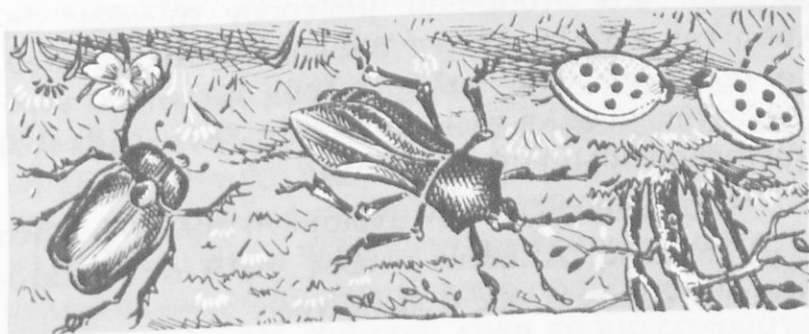
Μιά άλλη συντροφιά παιδιῶν τρέχει χαρούμενη νὰ εἰπῆ στ' ἄλλα παιδιά κάτι, πὺ ἐξακρίβωσε.

— Τὰ μυρμήγκια μιλοῦν καὶ συνεννοοῦνται μεταξὺ τῶν.

— Πῶς τὸ εἶδατε, παιδιά; ἐρώτησαν τ' ἄλλα.

— Ἐβάλαμε στὸ χορτάρι ἓνα κομμάτι ζάχαρι σὲ μέρος, πὺ νὰ μποροῦν νὰ τὸ ἰδοῦν τὰ μυρμήγκια. Ἦλθε λοιπὸν ἓνα μυρμήγκι, τὸ ἐξέτασε μὲ μεγάλη προσοχή. Κι ὅταν ἐβεβαιώθηκε, πῶς ἦτο κάτι καλὸ, ἐπειδὴ δὲν μποροῦσε νὰ τὸ μεταφέρει μόνο του, ἔτρεξε γρήγορα νὰ εὔρη ἄλλα μυρμηγκάκια. Ὅταν τὰ εὔρηκε, ἐκουνούσε τὶς κεραΐες του βιαστικὰ καὶ ἄγγιζε τὶς κεραΐες τῶν ἄλλων. Σὲ λίγα λεπτὰ ἦλθαν τὰ μυρμήγκια στὴ ζάχαρι. Ἄλλα τὴν ἐτραβοῦσαν, ἄλλα τὴν ἔσπρωχναν κι ἔτσι γρήγορα-γρήγορα τὴν ἐπῆραν στὴ φωλιά τους.

— Ὅσοι ἀσχολήθηκαν καὶ ἀσχολοῦνται μὲ τὰ ἔντομα, λέγει ὁ δάσκαλος, ἔχουν γράψει πολὺ ὠραία καὶ περίεργα πράγματα, πὺ εἶδαν ἀπὸ τὴ ζωὴ τους. Ἐξακρίβωσαν καὶ ποιά εἶναι τὰ βλαβερά στὴ γεωργία. Πρέπει λοιπὸν νὰ τὰ μάθουμε ὅλα αὐτὰ τὰ βλαβερά ἔντομα, γιὰ νὰ τὰ πολεμοῦμε.

“Αλλά παιδιά παρατηροῦν μὲ προσοχὴ τὸν ἀνθόκηπο, τὸν δενδρόκηπο, τὸν λαχανόκηπο, τὰ φυτώρια καὶ τὰ σπορεῖα.

Σὲ μιὰ γωνιὰ τοῦ σχολικοῦ κήπου εἶναι βαλμένα στῆ σειρᾶ, τὸ ἓνα κοντὰ στὸ ἄλλο, καμμιὰ εἰκοσαριά ξύλινα μεγάλα κουτιά, σὰν σπιτάκια. “Ὅσο τὰ παιδιά ἐπλησίαζαν, ἓνα δυνατὸ βούισμα ἐκτυποῦσε τ’ αὐτιά τους καί, ὅταν ἦλθαν κοντά, εἶδαν καὶ τὶς μέλισσες, ποὺ ἐτριγύριζαν τὶς κυψέλες των. “Ἐνα πλῆθος ἀπ’ αὐτὰ τὰ ξανθὰ ἔντομα ἐπήγαιναν καὶ ἔμπαιναν καὶ ἔβγαιναν στὶς πορτίτσες τῶν ξυλίνων σπιτιῶν των. “Ὀλη τὴν ὥρα ἐγίνετο αὐτό. Μὰ ἐκεῖνες, ποὺ ἤρχοντο, ἐβάραιναν ἀπὸ τὸ φόρτωμα, ἐνῶ ἐκεῖνες, ποὺ ἔβγαιναν, ἦσαν ἄδειες.

— Ἰδέτε, ἰδέτε, εἶπε ὁ δάσκαλος πλησιάζοντας ἐκεῖ, ὅσες ἔρχονται πῶς ἔχουν τὰ πόδια των φορτωμένα μὲ κίτρινη σκόνη καὶ πῶς τὸ στόμα τους εἶναι γεμᾶτο μέλι. Πετοῦν ἀπὸ λουλούδι σὲ λουλούδι. Ἐκεῖ χώνονται καὶ γεμίζουν τὸ στόμα των μ’ αὐτό. Τὴν ἴδια στιγμή μὲ τὰ πόδια των, ποὺ μοιάζουν σὰν φτυαράκια, μαζεύουν τὴ γῦρι, δηλαδή τὴν κίτρινη ἐκείνη σκόνη τοῦ λουλουδιοῦ. Καὶ ἅμα φορτωθοῦν καλά, πετοῦν πάλι καὶ γυρίζουν στὴν κυψέλη των. Γιὰ ἰδέτε ἐκεῖ, σ’ ἐκείνη τὴν ἀνθισμένη μηλιά τί γίνεται!

“Ὀλοι ἐκοίταξαν τὴν ἀνθισμένη μηλιά, ποὺ ἦτο λίγο πιὸ πέρα. Ἀλήθεια πλῆθος πολὺ ἀπὸ μέλισσες ἐπετοῦσαν στοὺς ἀνθούς της.

— Καί τί τὸ κάνουν τὸ φόρτωμά των, πὺ φέρουν στὴν κυψέλη; ἐρώτησε ὁ Κωστάκης.

— Θὰ σᾶς δείξω ἀμέσως, ἀποκρίθηκε ὁ δάσκαλος. Πλησιάστε ἐδῶ.

“Ὅλοι ἐπλησίασαν γύρω σ’ ἓνα ἀπὸ τὰ σπιτάκια. Ὁ δάσκαλος ἔπιασε καὶ ἀνοίξε τὸ σκέπασμά του.

— Νά! εἶπε ὁ δάσκαλος.

“Ὅλοι ἐκοίταξαν μὲ περιέργεια, ἐνῶ ὁ δάσκαλος ἐξακολούθησε :

— Αὐτὴ εἶναι ἡ κηρήθρα. “Ὅλες αὐτὲς οἱ τρυπίτσες, πὺ ἔχει, θὰ γεμίσουν μέλι. Οἱ μέλισσες ξεύρουν καὶ φτειάνουν μὲ μεγάλη τέχνη αὐτὲς τίς κηρήθρες. Βγάζουν ἀπὸ τὴν κοιλιὰ τους γύρω σὰν ἰδρωτὰ μιὰ οὐσία καὶ μ’ αὐτὴ πλάθουν καὶ κτίζουν.

Αὐτὴ ἡ οὐσία εἶναι τὸ κερί. Νά, λοιπόν, παιδιὰ, τὸ ἐργοστάσιο, πὺ βγάζει τὸ κερί. Τὸ μοσχομυρωδάτο κερί, πὺ ἀνάβομε καὶ κρατοῦμε τὴ Λαμπρὴ καὶ χαιρόμεθα τὴν Ἀνάστασι τοῦ Χριστοῦ μας. Νά τὸ ἐργοστάσιο, πὺ βγάζει τὸ μέλι, τὴν πιὸ γλυκειὰ καὶ θρεπτικὴ τροφή μας. Τὸ μέλι, πὺ βάζομε στὶς μελόπιττες καὶ στοὺς λουκουμάδες, στὰ μελομακάρονα καὶ στὶς δίπλες καὶ στὰ διάφορα γλυκίσματα τῶν Χριστουγέννων καὶ τῆς Λαμπρῆς.

Τὶς καημένες τὶς μελισσοῦλες !

Τίποτε δὲν μᾶς γυρεύουν, παρὰ μόνον μιὰ καλοφτειαγμένη κυψέλη. Γιὰ νὰ βοσκήσουν, μποροῦν νὰ πᾶνε καὶ πολὺ μακριὰ. Ἀκόμη καὶ σ’ ἐκεῖνο ἐκεῖ τὸ βουνό πὺ εἶναι ἀντικρὺ “Ὅταν ἀνθίζησ’ ἐκεῖνες τὶς πλαγιὲς τὸ θυμάρι, πετοῦν ἐκεῖ καὶ βόσκουν σ’ αὐτό. Τὸ μέλι, τὸ θυμαρήσιο εἶναι τὸ πιὸ μοσχομύριστο. Γι’ αὐτό καὶ τὸ μέλι Ἰμμητοῦ εἶναι τὸ πιὸ ξακουστό

— Τί πολλές πού είναι! εἶπε ὁ Κωστάκης.

— Κάθε κυψέλη, ἀποκρίθηκε ὁ δάσκαλος, ἔχει ἐπάνω-κάτω δέκα χιλιάδες μέλισσες. Καί γιά νά ξεύρετε, αὐτές ἔχουν μιὰ μονάχα μητέρα.

— Μιὰ μητέρα ὅλες; ἐρώτησε ἡ Ἐλενίτσα.

— Ναί, ἀποκρίθηκε ὁ δάσκαλος. "Ὅταν ἡ κηρή-θρα εἶναι ἕτοιμη, μπαίνει ἡ μητέρα τους σέ κάθε μιὰ ἀπ' αὐτές τίς τρυπίτσες καί γεννᾷ ἀπό ἓνα αὐγό. Σέ λίγες ἡμέρες ἀπὸ τὸ αὐγὸ αὐτὸ βγαίνει μιὰ ἄσπρη κάμπια. Ἡ κάμπια αὐτὴ πάλι σέ λίγο καιρὸ μεταμορφώνεται καί γίνεται μιὰ μέλισσα, καθὼς ὅλες. Νά, κοιτᾶτε αὐτές ἐδῶ, πού ἐτοιμά-ζονται γιά τὸν πρῶτο περίπατο τῆς ζωῆς των. Αὐτὴ εἶναι ἀκόμη μουδιασμένη, μόλις ἐβγήκε ἀπὸ τὸ κελ-λί της. Τώρα ἰδέτε την, δοκιμάζει τὰ πτερά της. Ἄπ! πάει, ἐπέταξε. Σέ λίγο θὰ γυρίση φορτωμένη.

"Ὅλες ἀγαποῦν τὴ μητέρα των πάρα πολὺ καί τὴν ἀκούουν ἀμέσως σέ ὅ,τι εἶπῃ καί μὲ μεγάλη προθυμία. Τὴν ὀνομάζομε βασίλισσα, γιατί εἶναι μεγαλύτερη καί ὠραιότερη, καί αὐτὴ δίνει ὅλες τίς διαταγές. Ποιές μέλισσες θὰ πᾶνε γιά μέλι ἔξω στὰ λουλούδια, ποιές θὰ μείνουν νά καθαρίσουν τὴν κυψέλη, ποιές θὰ ταΐσουν καί θὰ περιποιηθοῦν τίς νεογέννητες κάμπιες καί ποιές θὰ φυλάξουν σκοποὶ στὴν πόρτα νά μὴν ἔλθῃ κανένας ἐχθρός.

— Καί τί θὰ κάνουν, ἂν ἔλθῃ κανένας ἐχθρός; ἐρώτησε ἡ Ἐλενίτσα.

Χύνονται ἐπάνω του καί τὸν κεντρώνουν μὲ τὸ φαρμακερὸ κεντρί των, ἀπάντησε ὁ δάσκαλος

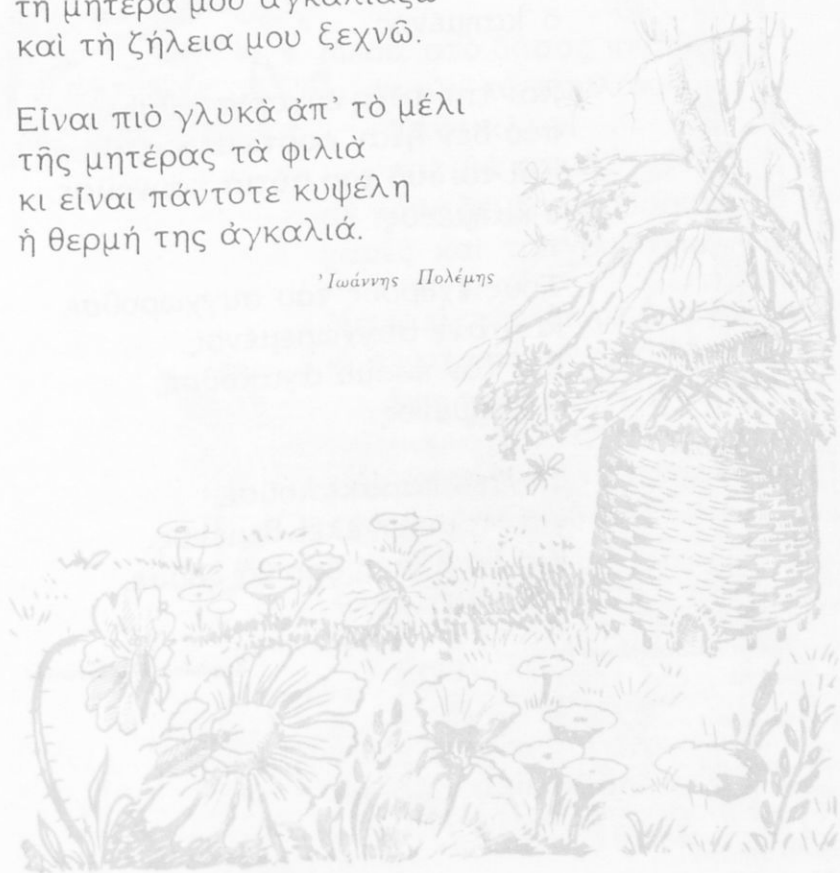
99. Η ΚΥΨΕΛΗ

Τί ζωή εὐτυχισμένη
κάν' ἢ μέλισσα ἐκεῖ!
μέσ' στὸ μέλι πάντα μένει,
μέσ' στὸ μέλι κατοικεῖ.

Τὴν κυψέλη της κοιτάζω,
τὴν ζηλεύω καὶ πονῶ,
τὴ μητέρα μου ἀγκαλιάζω
καὶ τὴ ζήλεια μου ξεχνῶ.

Εἶναι πιὸ γλυκὰ ἀπ' τὸ μέλι
τῆς μητέρας τὰ φιλιὰ
κι εἶναι πάντοτε κυψέλη
ἢ θερμὴ της ἀγκαλιά.

Ἰωάννης Πολέμης

100. Ο ΚΑΗΜΕΝΟΣ

Στὸ λιβάδι ξεχασμένος
ἕνας γάιδαρος βοσκοῦσε.
Τίποτ' ἄλλο δὲ ζητοῦσε,
ὁ καημένος.

Τὸ χορτάρι του μασοῦσε
κι ἦταν τρισευτυχισμένος.
Καὶ τὸ ξύλο λησμονοῦσε,
ὁ καημένος.

Καὶ τὴν τύχη εὐχαριστοῦσε,
ποὺ δὲν ἦταν φορτωμένος.
Καὶ τὰ δυὸ του αὐτιά κουνοῦσε,
ὁ καημένος.

Τοὺς ἐχθροὺς του συγχωροῦσε
κι ἦτανε συγχωρεμένος.
Καὶ τὸν κόσμο ἀγαποῦσε,
ὁ καημένος.

Τὸ Θεὸ παρακαλοῦσε,
γιὰ νὰ μείνη ἐκεῖ δεμένος.
Καὶ νὰ βόσκη, ὅσο θὰ ζοῦσε,
ὁ καημένος.

« Παιδικὰ τραγούδια »

Ζαχαρίας Παπαντωνίου

101. ΤΟ ΑΗΔΟΝΙ

Μέσα στὸ δάσος περπατῶ
κι ἀκούω τὰ πουλάκια.
Κάθε κλωνί
καὶ μιὰ φωνή,
σὲ κάθε δένδρο μουσική,
χαρὲς καὶ τραγουδάκια.

Μὰ ἐκεῖ, πού ἄλλα τραγουδοῦν
κι ἄλλα κρατοῦν τὸ ἴσιο,
ἓνα πουλι
μικρὸ λαλεῖ,
σὰ νὰ τοὺς λέη: « Σωπάστε σεῖς!
ἐγὼ θὰ τραγουδήσω ».

Σώπασαν ὅλα... Τὸ μικρὸ
πουλι τ' ἀποστομώνει.
Εἶχαν λαλιά
τ' ἄλλα πουλιά.
Μὰ ἓνα ἦταν μοναχά
ἀπ' ὅλα τους τ' ἀηδόνι!

Μεγάλο Σάββατο. Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα, καθαροὶ καὶ ἀλλαγμένοι, ἔπесαν ἔνωρις νὰ κοιμηθοῦν, γιὰ νὰ σηκωθοῦν τὰ μεσάνυχτα νὰ πᾶνε στὴν Ἀνάστασι.

Τὰ μεσάνυχτα ἀκούσθηκαν οἱ καμπάνες.

Τὰ παιδιὰ πετάχθηκαν ἀμέσως καὶ ἐτοιμάσθηκαν. Ἐπῆραν τὶς ἄσπρες λαμπάδες των, τὶς στολισμένες μὲ χρυσὲς κι ἀσημένιες κορδελίτσες, καὶ μὲ τὸν παππού, τὴ γιαγιά καὶ τοὺς γονεῖς των ἐπῆγαν στὴν ἐκκλησία. Οἱ μητέρες των εἶχαν ἔτοιμη τὴ μαγειρίτσα, τὰ κόκκινα αὐγά καὶ στολισμένο τὸ τραπέζι. Ἐξω ἀπὸ τὴν ἐκκλησία ἔχουν φτειάζει μιὰ ξύλινη μικρὴ ἐξέδρα στολισμένη μὲ μυρτιές καὶ δάφνες γύρω-γύρω. Ἡ νύκτα ἦτο πολὺ γλυκεῖα καὶ ζεστή. Ὅλοι ἐστάθηκαν ἔξω, κοντὰ στὴν ἐξέδρα.

Δὲν ἐπέρασε πολλὴ ὥρα καὶ νὰ, ἀκούσθηκε ἀπὸ μέσα ἡ φωνὴ τοῦ παπᾶ: « Δεῦτε, λάβετε φῶς! »

Οἱ λαμπάδες, ἡ μιὰ μὲ τὴν ἄλλη, ἀρχισαν ν' ἀνάβουν, ὥσπου ἔφθασε τὸ φῶς στὰ παιδιὰ. Ἐπῆρε λοιπὸν πρῶτος ὁ Κωστάκης ἀπὸ ἓνα ἄλλο παιδάκι, ποὺ ἐστέκετο δίπλα, ἐπῆρε ἀπὸ τὸν Κωστάκη ἡ Ἐλενίτσα, ἀπὸ τὴν Ἐλενίτσα ὁ πατέρας της, ἀπὸ τὸν πατέρα τῆς Ἐλενίτσας ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη καὶ ἀπ' αὐτὸν ἡ γιαγιά, ἀπὸ τὴ γιαγιά οἱ μητέρες καὶ τελευταῖος ὁ παππούς.

Ὁλος ὁ τόπος ἔφεξε καὶ ὅλα τὰ πρόσωπα ἐφωτίσθηκαν εὐχαριστημένα καὶ γελαστά.

Σὲ λίγο ἐβγήκε ὁ παπὰς μὲ τὸ διάκονο καὶ τοὺς ψάλτες καὶ ἀνέβηκαν στὴν ἐξέδρα. Ἐψαλαν, εἶπαι

τὸ Εὐαγγέλιο καὶ ἀμέσως ὁ παπᾶς, μὲ τὴ βαρεῖα καὶ γλυκεῖα φωνή του, ἄρχισε νὰ ψάλλῃ τὸ « Χριστὸς ἀνέστη ». Ὁ νεωκόρος ἐτράβηξε τὸ σχοινὶ καὶ οἱ καμπάνες κτυποῦν γρήγορα-γρήγορα καὶ χαρούμενα. Ἄναψαν τὰ λαμπρόφωτα κι ὅλος ὁ κόσμος ἄρχισε νὰ ψάλλῃ μαζί τὸ « Χριστὸς ἀνέστη », ἀνεβοκατεβάζοντας τὶς ἀναμμένες λαμπάδες των. Τί ὠραία πού ἦτο, τί χαρμόсуна, τί εὐτυχημένα! Ὅλα τὰ πρόσωπα εἶχαν ὁμορφήναι ἀπὸ ἀγαλλίασι καὶ καλωσύνη. Ἐπειτα τὰ παιδιὰ μὲ τοὺς γονεῖς των, τὸν παπποῦ καὶ τὴ γιαγιά ἐμπήκαν στὴν ἐκκλησία καὶ μετάλαβαν.

Ὅταν ἐγύρισαν στὸ σπίτι, ἀναψαν μὲ τὶς ἀναμμένες λαμπάδες των τὸ κανδηλάκι, πού ἦτο μπροστά στὰ εἰκονίσματα, λέγοντας « Χριστὸς ἀνέστη ».

Τὰ παιδιὰ ἐφίλησαν τὸ χέρι τοῦ παπποῦ, τῆς γιαγιάς, τοῦ πατέρα καὶ τῆς μητέρας των καὶ ἐκεῖνοι ἐφίλησαν τὰ παιδιὰ, δίνοντάς τους τὶς καλύτερες εὐχές. Ὑστερα ἐκάθισαν ὅλοι στὸ λαμπροστολισμένο τραπέζι. Ἐτσούγκρισαν αὐγὰ κόκκινα καὶ τὸ πιὸ γερὸ αὐγὸ ἐβγήκε τοῦ παπποῦ. Ὅλοι ἐφώνησαν : « Ζήτω τοῦ παπποῦ! » καὶ ὁ παπποῦς εἶπε : « Νὰ μοῦ ζήσετε, παιδιὰ μου, καὶ πάντα χαρούμενοι! »

Ὑστερα ἔφαλαν ὅλοι μαζί τὸ « Χριστὸς ἀνέστη », εἶπαν χρόνια πολλὰ κάμνοντας τὸ σταυρὸ τους καὶ ἔφαγαν τὴ νόστιμη μαγειρίτσα.

Τὸ πρωὶ τῆς Λαμπρῆς ὁ κύρ-Δημήτρης ἐσηκώθηκε καὶ ἐτοίμασε τὸ ἀρνί. Τὸ ἔψησαν στὴν αὐλὴ καὶ ὅλοι ἐγύρισαν τὴ σούβλα μὲ τὴ σειρά. Ὡς τὸ ἀπόγευμα δὲν ἄκουες τίποτε ἄλλο ἀπὸ τραγούδια καὶ μουσικὰ ὄργανα.

103. Η ΗΜΕΡΑ ΤΗΣ ΛΑΜΠΡΗΣ

Χριστός Ἄνέστη! Νέοι, γέροι καὶ κόρες,
ὄλοι, μικροί, μεγάλοι, ἐτοιμαστῆτε·
μέσα στίς ἐκκλησίες τὶς δαφνοφόρες
μὲ τὸ φῶς τῆς χαρᾶς συμμαζωχτῆτε.

Ἄνοιξετε ἀγκαλιές εἰρηνοφόρες
ὄμπροστά τοὺς Ἁγίους καὶ φιληθῆτε·
φιληθῆτε γλυκὰ χεῖλη μὲ χεῖλη,
πέστε: Χριστός Ἄνέστη! ἐχθροὶ καὶ φίλοι.

Λάμπει τὸ ἀσήμι, λάμπει τὸ χρυσάφι,
ἀπὸ τὸ φῶς ποὺ χύνουνε οἱ λαμπάδες·
κάθε πρόσωπο λάμπει ἀπ' τὸ ἀγιοκέρι,
ὅπου κρατοῦνε οἱ χριστιανοὶ στὸ χέρι.

« Ἀπαντα »

Διονύσιος Σολωμός

Μιά άνοιξιάτικη ήμέρα τὰ παιδιὰ τοῦ σχολείου ἐβγήκαν ἐκδρομὴ μὲ αὐτοκίνητα στὸν ἀπέραντο κάμπο.

Ἐπέρασαν ἀνάμεσα ἀπὸ περιβόλια, ἀπὸ καταπράσινα σπαρμένα χωράφια καὶ τέλος ἔφθασαν σ' ἓνα χωριό, πού εὐρίσκετο κοντὰ στή θάλασσα.

Ὁ δάσκαλος καὶ τὰ παιδιὰ τοῦ χωριοῦ ἐδέχθησαν τοὺς ἐκδρομεῖς μὲ χαρὲς στή μεγάλη πλατεῖα τοῦ χωριοῦ, κάτω ἀπ' τὰ μεγάλα καὶ γέρικα πλατάνια.

Οἱ ἐκδρομεῖς ἐμπήκαν πρῶτα-πρῶτα στήν ἐκκλησία τοῦ χωριοῦ καὶ προσευχήθηκαν. Ἐπειτα τὰ παιδιὰ τῶν δύο σχολείων ἄρχισαν τὶς γνωριμίες μεταξύ τους, ἐνῶ οἱ διδάσκαλοι ἐσυζητοῦσαν γιὰ διάφορα ζητήματα.

Ἀπ' τὴν πλατεῖα ἐφαίνετο πιὸ πέρα μιὰ ἀπέραντη καταπράσινη πεδιάδα, πού ἔφθανε ὡς τὴν θάλασσα.

Σὲ μιὰ στιγμή ὁ Διευθυντὴς τοῦ σχολείου, κοιτάζοντας τὴν καταπράσινη πεδιάδα, ἐρώτησε τὸ δάσκαλο τοῦ χωριοῦ :

— Σ' αὐτὴ τὴν πεδιάδα γίνεται ἡ καλλιέργεια τοῦ ρυζιοῦ ;

— Σ' αὐτὴν, ἀπάντησε ὁ δάσκαλος. Αὐτὴ ἡ ἐσοδεῖα ἄλλαξε τὴ ζωὴ τοῦ χωριοῦ μας.

— Γι' αὐτὴν ἤλθαμε στὸ χωριό σας, εἶπε ὁ Διευθυντὴς, καὶ σᾶς παρακαλοῦμε πολὺ, τὸ ἀπόγευμα, πού θὰ ἐπισκεφθοῦμε τὴν πεδιάδα, νὰ εἰπῆτε στὰ παιδιὰ κάτι σχετικὸ μὲ τὴν ὀρυζοκαλλιέργεια.

— Πολύ εὐχαρίστως, ἀπάντησε ὁ δάσκαλος τοῦ χωριοῦ. Εἶναι μιὰ εὐκαιρία νὰ μάθουν τὰ παιδιά, πῶς ὁ τόπος μας κατώρθωσε ὄχι μόνο νὰ μὴν ἀγοράζη ρύζι ἀπὸ τὶς ξένες ἀγορές, ἀλλὰ νὰ ἔχη καὶ περίσσειμα ἀπὸ ρύζι ἐκλεκτὸ καὶ νὰ πωλῇ ἀρκετὸ μάλιστα στὸ ἐξωτερικόν.

Τὰ παιδιά ἔφαγαν τὸ φαγητό τους στὸν ἐλαφρὸ ἥσκιο, ποὺ ἔρριχναν τὰ πλατάνια. Ἔπειτα ἐχόρειψαν καὶ ἔπαιξαν διάφορα παιγνίδια.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἐλαχταροῦσαν πότε νὰ ἔλθῃ ἡ ὥρα νὰ μάθουν γιὰ τὴν καλλιέργεια τοῦ ρυζιοῦ, ποὺ ἦτο νεοφερμένη στὴν Πατρίδα μας.

105. ΣΤΗΝ ΚΑΤΑΠΡΑΣΙΝΗ ΠΕΔΙΑΔΑ

Τὸ ἀπόγευμα οἱ ἐκδρομεῖς μὲ τοὺς δασκάλους των καὶ μὲ τὰ παιδιά καὶ τὸ δάσκαλο τοῦ χωριοῦ ἐξεχύθησαν στὴν καταπράσινη πεδιάδα, ποὺ φθάνει ὡς τὴ θάλασσα καὶ εἶναι ὅλη σπαρμένη μὲ ρύζι.

Ὁ δάσκαλος τοῦ χωριοῦ ἀνέβηκε σ' ἓνα ὕψωμα καὶ γύρω του ἐμαζεύθησαν ὄλα τὰ παιδιά ἀνυπόμονα νὰ μάθουν γιὰ τὸ ρύζι. Ὁ δάσκαλος ἄρχισε :

— Παιδιά,

Ἐδῶ καὶ δυὸ χρόνια ἡ καταπράσινη αὐτὴ πεδιάδα, ποὺ βλέπετε μπροστά σας, ἦτο μιὰ ἀχρηστὴ ἄλμυρὴ ἔρημος. Τὸ χῶμά της ἦτο σκληρὸ καὶ ἄγονο. Μερικὰ βουρλα ἐφύτρωναν ἐδῶ καὶ ἐκεῖ καὶ τίποτε ἄλλο. Οὔτε δένδρα, οὔτε ἀμπέλια. Τὰ

λίγα ἀρνάκια τοῦ χωριοῦ δὲν εὔρισκαν τίποτε νὰ φάγουν. Οὔτε ἀγριοχορτα δὲν ἤμποροῦσαν νὰ φυτρώσουν. Χρόνια τώρα ἡ θάλασσα ἐπλημμύριζε τὴν περιοχὴ αὐτή. Τὸ χῶμά της ἐδηλητηριάσθηκε ἀπὸ τὸ ἀλάτι, πὺ ἀφηνε ἡ θάλασσα, καὶ ἡ ζωὴ τῶν χωρικῶν ἦτο σκληρὴ.

— Εὐρεθήκαμε σὲ τόπο ἀχρηστο, ἔλεγαν οἱ χωρικοί. Εἴμαστε πτωχοὶ ἀπὸ τὸ ἀλάτι. Ἄλλὰ ποιὸς μπορεῖ νὰ τὰ βάλῃ μὲ τὴ θάλασσα;

Μιὰ ἡμέρα ὅμως ὁ ἀγροφύλακας εἶδε νὰ ἔρχεται στὴν ἔρημη καὶ ἀλμυρὴ πεδιάδα μας ἓνα αὐτοκίνητο. Κατέβηκαν τρεῖς ἄνθρωποι. Ἐπερπατοῦσαν ἐπάνω-κάτω καὶ ὠμιλοῦσαν σὲ ξένη γλῶσσα.

Ἐγονάτισαν καὶ ἄρχισαν νὰ σκάβουν τὴ γῆ. Ἐνας ἀπ' αὐτοὺς ἔτριψε τὸ χῶμα ἀνάμεσα στὰ δακτυλά του καὶ ὕστερα τὸ ἐδοκίμασε στὸ στόμα του. Ἐνας ἄλλος ἔβγαλε ἀπὸ τὴ σάκκα του κάτι μικρὰ κουτάκια καὶ τὰ ἐγέμισε μὲ χῶμα. Ὁ τρίτος ἐφαίνετο σὰν Ἕλληνας, ἔτσι ἐδειχνε τὸ σῶμά του καὶ ἡ φορεσιά του.

Τὴν ἡμέρα ἐκείνη οἱ ξένοι ἔφυγαν. Γρήγορα ὅμως ξαναγύρισαν στὸ χωριό μας. Ἦσαν Ἀμερικανοὶ μὲ τὸ διερμηνέα των. Ὅταν οἱ χωρικοὶ ἐμαζεύθηκαν στὴν πλατεῖα, οἱ ξένοι τοὺς ἐξήγησαν, πῶς ἡ ἄγωνα καὶ ἀλμυρὴ πεδιάδα μας θὰ μποροῦσε νὰ μᾶς δίνη μεγάλη ἐσοδεῖα ρυζιοῦ.

Στὴν ἀρχὴ κανεὶς δὲν ἐπίστευσε σὲ ὅ,τι ἄκουσε. Ὅταν ὅμως ἄρχισαν μερικοὶ τὴ δοκιμαστικὴ καλλιέργεια, ἐβεβαιώθηκαν, πῶς ἦτο αὐτὸ δυνατό.

Ἐτσι ἔγιναν ἐδῶ οἱ ὀρυζῶνες, πὺ βλέπετε γύρω σας.

106. Η ΠΡΩΤΟΜΑΓΙΑ

Αὔριο εἶναι Πρωτομαγιά. Οἱ ἀνθόκηποι εἶναι στὶς δόξες τῶν. Οἱ γλάστρες εἶναι γεμάτες καὶ ἀνθισμένες. Οἱ τριανταφυλλιές, οἱ βιολέττες, οἱ γαρυφαλιές, ὄλα, φορτωμένα ἀνθούς, εὐωδιάζουν.

Τὰ παιδιὰ εἶναι στὸν κήπο καὶ καμαρώνουν τὰ λουλούδια του.

Ἡ Ἐλενίτσα ἐτοιμάζει ἓνα στεφάνι ἀπὸ τριαντάφυλλα καὶ ὁ Κωστάκης ἀπὸ βιολέττες καὶ γαρύφαλα. Πλέκουν τὰ λουλουδένια στεφάνια καὶ σιγοτραγουδοῦν τὰ τραγούδια τοῦ Μάη.

— Καὶ τοῦ χρόνου, παιδιὰ! ἀκούσθηκαὶν δυὸ γε-

λαστές φωνές. Ἦσαν οἱ μαννοῦλες τῶν παιδιῶν, πού παρακολουθοῦσαν ἀπὸ τὸ παράθυρο.

Τὸ πρωὶ τῆς Πρωτομαγιάς τὰ παιδιά ἐμαζεύθησαν στὸ σχολεῖο, ἕτοιμα γιὰ νὰ πᾶνε περίπατο στὴν ἐξοχή. Τὰ παιδιά τῆς πρώτης εἶχαν μιὰ καλὴ ιδέα. Ἐκαμαν ἀπὸ τὴν παραμονὴ στεφάνια ἀπὸ τριαντάφυλλα καὶ γαρύφαλα καὶ τὰ ἐπρόσφεραν σ' ὅλες τὶς τάξεις νὰ τὰ κρεμάσουν. Ἐπῆγαν ὅλα μαζὶ καὶ στὴν τρίτη τάξι. Ἐπρόσφεραν ἐκεῖ ἕνα ὠραῖο στεφάνι καὶ εὐχήθηκαν :

— Καὶ τοῦ χρόνου μὲ ὑγεία καὶ πρόοδο.

Ὅλα τὰ παιδιά τῆς τρίτης ἐχειροκρότησαν τὰ καλὰ μικρὰ παιδάκια καὶ ὁ δάσκαλος τότε τοὺς εἶπε :

Λουλούδια μᾶς χαρίζετε, παιδάκια,
στῶν λουλουδιῶν τὴν ὁμορφὴ γιορτῆ,
λουλούδια σεῖς, τί ἄλλο ἀπὸ ἀνθάκια
εἶναι γεμάτη ἡ ἀθῶα σας ψυχὴ;

Κι ἐμεῖς εὐχὲς σᾶς δίνουμε τρανές,
νὰ βρῆτε λουλουδένια τῆ ζωῆ,
νὰ ζήσετε ζωὴ μέσ' τὶς χαρές,
κάτω ἀπ' τοῦ Θεοῦ μας τὴ στοργή.

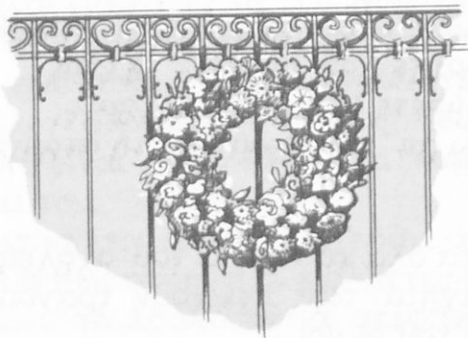
Ἐπειτα ὅλα τὰ παιδιά τοῦ σχολείου, κρατῶντας τὰ φαγητά των, ξεκινοῦν τραγουδώντας τὰ τραγούδια τοῦ Μαΐου.

Γέλια καὶ τραγούδια γεμίζουν οἱ δρόμοι, οἱ πεδιάδες καὶ οἱ πλαγιὲς τῆς ἐξοχῆς.

Παντοῦ ἀντικρύζουν τὴν πλούσια βλάστησι τοῦ δάσους. Στὴν ἀναπνοὴ τῶν παιδιῶν φθάνει ἓνα γλυκὸ ἄρωμα, ποὺ βγαίνει ἀπὸ τ' ἀμέτρητα ἀγριολούλουδα.

Κρυμμένα τὰ πουλάκια μέσα στὰ φουντωτὰ κλαδιὰ τῶν δένδρων τοῦ δάσους κελαδοῦν τὴν Ἄνοιξι. Τὸ ρυάκι χάνεται μουρμουρίζοντας μέσα στὰ θεόρατα πλατάνια. Ἐπάνω στὰ γέρικα πλατάνια σκαρφαλώνει ὁ κισσὸς καὶ ἡ ἀγράμπελη. Στὸ κρυσταλλένιο νερὸ τῆς πηγῆς σβήνουν τὰ παιδιὰ τῆ δίψα των.

Τὰ παιδιὰ ἐμάζεψαν λουλούδια στὴν ἐξοχή, ἔπλεξαν στεφάνια καὶ ἐγύρισαν τὸ βράδυ στὰ σπίτια των, μὲ χαρούμενα τραγούδια καὶ φορτωμένα ἀπὸ μυρωδάτα ἀγριολούλουδα.

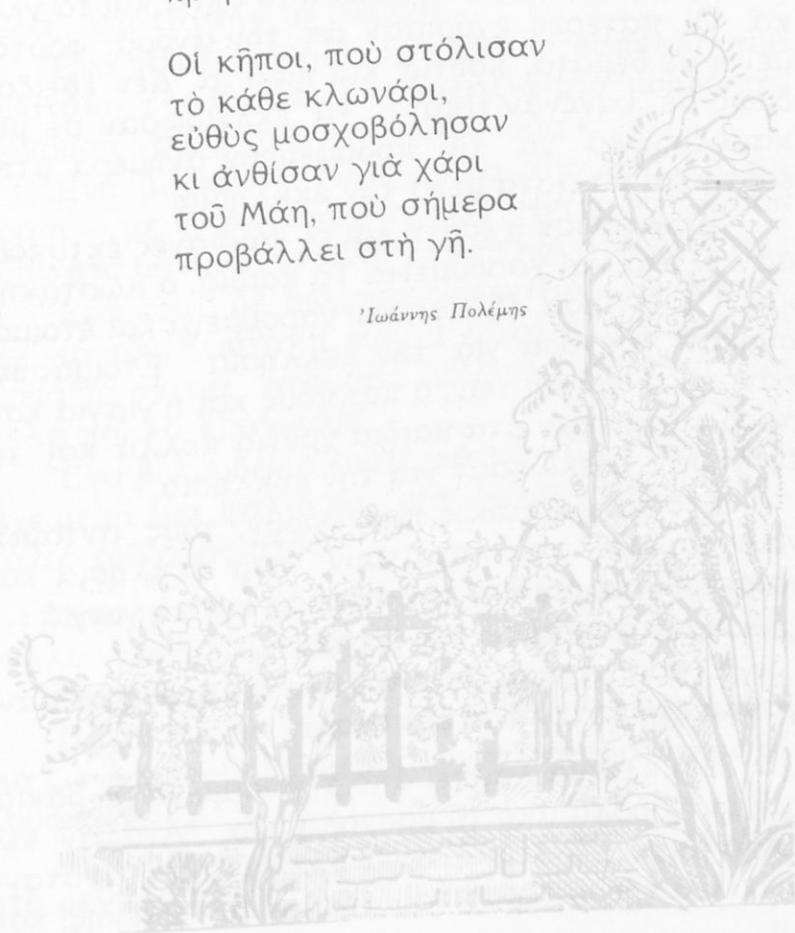

107. ΠΡΩΤΟΜΑΓΙΑ

Λουλούδια ἄς διαλέξωμε
καὶ ρόδα καὶ κρίνα
κι ἐλάτε νὰ πλέξωμε
στεφάνια μ' ἐκεῖνα
στό Μάη, πού σήμερα
προβάλλει στή γῆ.

Οἱ κῆποι, πού στόλισαν
τὸ κάθε κλωνάρι,
εὐθύς μοσχοβόλησαν
κι ἀνθίσαν γιὰ χάρι
τοῦ Μάη, πού σήμερα
προβάλλει στή γῆ.

Ἰωάννης Πολέμης

Ἦλθε ἡ ἑορτὴ τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου καὶ τῆς Ἁγίας Ἑλένης.

Ἀπὸ τὴν παραμονὴ γίνονται προετοιμασίες, γιατί ἑορτάζει ὁ Κωστάκης, ἡ Ἑλενίτσα, ὁ παππούς καὶ ἡ γιαγιά.

Οἱ μαννοῦλες ἐτοιμάζουν τὸ σπίτι καὶ τὰ γλυκά. Οἱ πατέρες ἐγύρισαν ἀπ' τὴν ἀγορὰ, φορτωμένοι μὲ δέματα, κουτιὰ καὶ πακέτα. Δὲν ἔδειξαν ὅμως σὲ κανέναν τίποτε. Τὰ ἐκλείδωσαν σὲ μιὰ κασέλα, γιὰ νὰ τὰ προσφέρουν ἀνήμερα στὴν ἑορτὴ καὶ μάλιστα μετὰ τὴν ἐκκλησία.

Ἐξημέρωσε ἡ ἑορτὴ καὶ οἱ καμπάνες ἐκτυποῦσαν γλυκά καὶ χαρούμενα. Τὰ παιδιά, ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἑλενίτσα, ἐξύπνησαν χαρούμενα καὶ ἐτοιμάσθηκαν γρήγορα γιὰ τὴν ἐκκλησία. Ἐτοιμάσθηκαν καὶ οἱ γονεῖς των, ὁ παππούς καὶ ἡ γιαγιά καί, ἀφοῦ εὐχήθηκαν στὰ παιδιά χρόνια πολλὰ καὶ τὰ ἐφίλησαν, ἐξεκίνησαν γιὰ τὴν ἐκκλησία.

Στὸ δρόμο, καθὼς προχωροῦν, τοὺς ἀνταμῶνουν πολλοί, πού πηγαίνουν στὴν ἐκκλησία καὶ χαιρετοῦν τὰ παιδιά, τὸν παππού καὶ τὴ γιαγιά :

— Χρόνια πολλὰ ! Νὰ ζήσετε !

— Εὐχαριστοῦμε, ἀπαντοῦσαν κι ἐπροχωροῦσαν, ὥσπου ἔφθασαν στὴν ἐκκλησία.

Ἡ ἐκκλησία λάμπει ἀπὸ τ' ἀναμμένα κεράκια καὶ μοσχοβολᾷ ἀπὸ τὸ μοσχολίβανο. Ἄναψαν κεράκια μπροστὰ στὴν εἰκόνα τοῦ Ἁγίου Κωνσταντίνου καὶ τῆς μητέρας του, τῆς Ἁγίας Ἑλένης, καὶ

ἀσπάρσθηκαν τὴν εἰκόνα, κάμνοντας τὸ σταυρό τους.

Οἱ εἰκόνες ἦσαν στολισμένες μετρίαντάφυλλα.

Ὁ ψάλτης ἔψαλλε μετὴ λυγερῆ καὶ ἀπαλῆ φωνῆ του καὶ ὁ παπᾶς ἐθυμιάτιζε στὴν Ὁραία Πύλη.

Μετὰ τὴ λειτουργία ἐγύρισαν στὸ σπίτι, ὅπου εἶπαν τὰ χρόνια πολλὰ ὁ ἓνας στὸν ἄλλον.

Τότε ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη ἄνοιξε τὴν κασέλα καὶ ἔβγαλε τὰ δῶρα:

Ἕνα πολὺ ὠραῖο ἄσπρο ψάθινο καπέλλο τοῦ Κωστάκη, πού ἔγραφε στὴ γαλάζια του κορδέλα με χρυσᾶ γράμματα: «Ναυκρατοῦσα».

Ἕνα μεταξωτὸ φορεματάκι τῆς Ἐλενίτσας, πράσινο, με κίτρινες μαργαρίτες κεντημένες γύρω-γύρω στὰ μανίκια, στὴν τραχηλιά καὶ στὸ γυρὸ του.

Ἕνα κουτὶ με διάφορα χρωματισμένα σιδεράκια γιὰ τὸν Κωστάκη, πού μ' αὐτὰ ἤμποροῦσε νὰ φτειάξῃ σπίτια, γέφυρες, μύλους, βαγόνια καὶ ἄλλα πολλὰ πράγματα.

Ἕνα βελουδένιο κουτὶ γιὰ τὴν Ἐλενίτσα, πού εἶχε μέσα ἓνα ψαλιδάκι, μιὰ δακτυλήθρα καὶ βελόνες τοῦ ραψίματος.

Ἕνα μεγάλο χρωματιστὸ βιβλίον με ὠραῖο ἐξώφυλλο, γεμᾶτο εἰκόνες χρωματιστὲς καὶ διάφορες ἱστορίες καὶ γιὰ τὰ δυὸ παιδιὰ.

Πέντε κουτιὰ με μπογιὲς σ' ὄλα τὰ χρώματα γιὰ ζωγράφισμα, νὰ μοιράσουν τὰ παιδιὰ στοὺς φίλους των.

Μιὰ μπάλα δερμάτινη, νὰ παίξουν ὄλοι μαζί στὸ μεγάλο ἀλῶνι.

Δυὸ караμουζες, πολλές ὠραίες χρωματιστές ζωγραφιές καὶ ὀκτῶ μπαλόνια χρωματιστά.

Ἵστερα ἔβγαλε μιὰ ὠραία κίτρινη ποδίτσα μὲ γαλάζια φιογκάκια στοὺς ὠμους καὶ στὴ ράχι, τὸ δῶρο γιὰ τὴ Βασιλικούλα. Κι ἓνα ζευγάρι κόκκινα πέδιλα ὀλοκαίνουργα γιὰ τὸ Φῶτη.

Ἐπειτα ἔβγαλε ὠραίες παντοῦφλες γιὰ τὸν παπποῦ καὶ ἓνα ζευγάρι τῆς γιαγιᾶς τσόχινες, μὲ πολύχρωμα κεντήματα.

Καθὼς ἔκοιτοῦσαν τὰ ὠραία δῶρα, ἄρχισαν νὰ ἔρχωνται ἐπισκέψεις.

Ἦλθαν οἱ φίλοι τῶν παιδιῶν μὲ τοὺς γονεῖς των. Ἡ Ἀγγελικούλα, ἡ Σοφούλα, ἡ Ἀνθούλα, ὁ Μῆτσος, ὁ Νίκος, ὁ Γιῶργος, ὁ Δῆμος, ἡ Βασιλικούλα καὶ ὁ Φῶτης καὶ ἔφεραν μαλιστα καὶ γλυκίσματα.

- Χρόνια πολλά, Κωστάκη!
- Χρόνια πολλά, Ἐλενίτσα!
- Νὰ ζήσετε!
- Νὰ ζήση ὁ παπποῦς καὶ ἡ γιαγιά σας!
- Νὰ σᾶς ζήσουν!, ἔλεγαν στοὺς γονεῖς των.

Τότε τὰ παιδιὰ ἔφεραν καὶ ἔδειξαν τὰ δῶρά των καὶ ἐμοίρασαν καὶ τὰ δῶρα στοὺς φίλους των. Ὅλοι ἐπῆραν κάτι. Ἄλλος μπογιές, ἄλλος ζωγραφιές, ἄλλος караμουζα, ἄλλος μπαλόνι.

Ἡ Βασιλικούλα ἐπῆρε τὴν ὠραία τῆς ποδιά καὶ ὁ Φῶτης τὰ κόκκινα πέδιλα.

Ὅλη ἡ σάλα ἐγέμισε χαρούμενες φωνές.

Στὴν αὐλή, δίπλα στὴ βρύση, κάτω ἀπὸ τὴ μεγάλη ἀχλαδιά, ἦτο στρωμένο ἓνα μακρὸ-μακρὸ

τραπέζι. Ἐκεῖ ἐκάθησαν καὶ οἱ προσκεκλημένοι, ἔφαγαν ὅλοι μαζί καὶ διεσκέδασαν.

Ἔπειτα τὰ παιδιά ἐμαζεύθησαν κάτω ἀπὸ τὸ δροσερὸ ὑπόστεγο καὶ ἔπαιξαν μὲ τὰ καινούργια παιγνίδια των καὶ ἐκαμάρωναν τὰ δῶρά των.

Ἡ Βασιλικούλα ἐφόρεσε τὴν καλὴν ποδιά, πού τῆς ἐχάρισε ἡ Ἐλενίτσα, καὶ ἦτο ὅλο καμάρι. Ἐφίλησε πολλὰς φορές τὴν Ἐλενίτσα καὶ τῆς εἶπε πάλι:

— Σ' εὐχαριστῶ, Ἐλενίτσα μου, νὰ ζήσης χίλια χρόνια.

Καὶ ὁ Φῶτης ἐφόρεσε τὰ πέδιλά του καὶ εἶπε:

— Εὐχαριστῶ, Κωστάκη μου.

Ἔπειτα ἐκοίταξαν τὰ δῶρα ἕνα-ἕνα. Μὰ πιὸ πολὺ τοὺς ἄρεσε τὸ μεγάλο ἐκεῖνο βιβλίο, γιατί εἶχε μέσα ἕνα σωρὸ παραμύθια, καθὼς καὶ ἐκεῖνα πού ἔλεγε ἡ γιαγιά στὰ δυὸ ἑξαδελφάκια.

Εἶχε καὶ τίς εἰκόνες τῆς πεντάμορφης μὲ τὰ ὠραῖα γαλανὰ μάτια καὶ τὰ χρυσᾶ μαλλιά, τοῦ βασιλόπουλου μὲ τὸ μακρὸ σπαθί του καὶ πολλές-πολλές ἄλλες χρωματιστές ζωγραφιές.

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

Καλοκαίρι, Θεοῦ χαρά!

Τὰ δένδρα εἶναι γεμᾶτα μὲ ὠριμα φρούτα. Ἡ θάλασσα ἐγαλήνευσε τώρα καὶ ἔχουν ἀρχίσει τὰ μπάνια καὶ οἱ περίπατοι μὲ τὶς βάρκες.

Οἱ ἐξοχὲς ἐγέμισαν ἀπὸ γέλια καὶ χαρὲς. Ὁ θερισμὸς εἶναι στὶς δόξες του καὶ προχωρεῖ κανονικά τὸ ἀλώνισμα.

Ἄφθονία ἀπὸ ντομάτες, ἀγγούρια, μελιτζάνες, βερούκοκκα, ροδάκινα, σταφύλια, σταφίδες, ἀχλάδια, σῦκα, πεπόνια, καρπούζια. Τὰ φρούτα αὐτὰ πρέπει νὰ τὰ τρώγουμε γινωμένα καὶ πολὺ καθαρά, ἂν θέλωμε νὰ ἔχουμε καλὴ ὑγεία.

Οἱ ἀσθενικοὶ καὶ οἱ κουρασμένοι ἄνθρωποι πρέπει νὰ πηγαίνουν τὸ καλοκαίρι στὰ ψηλὰ δασωμένα καὶ δροσερὰ βουνά, γιὰ νὰ ξεκουρασθοῦν καὶ ν' ἀποκτήσουν νέες δυνάμεις.

Ὁ τραγουδιστὴς τοῦ καλοκαιριοῦ, ὁ τζίτζικας, γεμίζει τὸν ἀέρα μὲ τὰ ἀτέλειωτα τραγούδια του.

Οἱ γεωργοὶ θερίζουν καὶ ἀλωνίζουν. Σκουπίζουν τὸν τίμιο ἰδρῶτα ἀπὸ τὸ μέτωπό τους καὶ τραγουδοῦν χαρούμενα τραγούδια.

Καὶ οἱ θερίστριες, μὲ τὰ μανδήλια τους τὰ λευκά, θερίζουν μὲ τὰ δρεπάνια των τὸ σιτάρι, τὸ κριθάρι, τὴ σίκαλι, τὴ βρώμη καὶ τραγουδοῦν χαρούμενες. Ἄλλοι δένουν τὸ σιτάρι χερόβολα καὶ ἔπειτα μεγάλα δεμάτια καὶ τὰ κουβαλοῦν δίπλα στ' ἀλώνια, ὅπου κάνουν μεγάλες θημωνιές. Κάνουν τὸ σιτάρι ἢ τὸ κριθάρι θημωνιές, γιὰ νὰ ἡμποροῦν νὰ τὸ σκεπᾶσουν εὐκόλα, ἂν ξεσπάση καμμιὰ

ἀπὸ τὶς ἐξαφνικὲς μπόρες τοῦ καλοκαιριοῦ, ποὺ δροσιζοῦν καὶ φέρνουν ἀνακούφισι στὴν πλάσι.

Κατὰ τὸ καλοκαίρι εἶναι εὐχάριστες οἱ ἐκδρομὲς στὰ παραθαλάσσια μέρη καὶ στὰ ψηλὰ βουνά.

Κοντὰ στὴ θάλασσα θὰ χαρῆ ὁ ἄνθρωπος καὶ θὰ ἀπολαύσῃ τὶς ὁμορφιές της.

Στὰ βουνὰ θὰ χαρῆ ἄλλοῦ τὶς δασωμένες καὶ ἄλλοῦ τὶς γυμνὲς πλαγιές τους. Ἄλλοῦ τὶς σουβλερὲς βουνοκορφές. Ἄλλοῦ τὶς ψηλὲς ἢ χαμηλὲς ραχοῦλες μὲ τὶς κρύες βρυσοῦλες, ποὺ αἰώνια ζοῦν ἐκεῖ στὴ μοναξιά καὶ δροσιζοῦν τὸν τόπο.

Καὶ στὰ λιβάδια βασιλεύει ἡ χαρὰ τὸ καλοκαίρι. Ἐκεῖ οἱ βοσκοὶ κουρεύουν τὰ πρόβατα, κάνουν τὰ τυριά, τὰ βούτυρα καὶ χαίρονται τὶς χάρες τοῦ βουνοῦ.

110. ΣΤΟ ΒΟΥΝΟ ΚΑΙ ΣΤΗ ΣΤΑΝΗ

Μιά καλοκαιριάτικη ἡμέρα ὁ κύρ-Δημήτρης ἀφοῦ ἐξύπνησε τὸν Κωστάκη καὶ τὴν Ἐλενίτσα πολὺ πρῶτὶ τοὺς πῆρε κι ἀνέβηκαν μαζί του σιγὰ στὸ βουνό. Ἐκεῖ τοὺς εἶχε καλέσει στὴ στάνη του νὰ τοὺς φιλοξενήσῃ ὁ μπάρμπα-Χρῖστος, ὁ ξακουσμένος πρωτοσέλιγγας.

Πόσο εὐχάριστη ἦτο ἐκείνη ἡ διαδρομὴ! Ἐπερνοῦσαν ἀνάμεσα ἀπὸ πανύψηλα ἔλατα καὶ ἀπὸ καταπράσινες λαγκαδιές. Ἀπὸ τὰ τρυφερὰ βλαστάρια τῶν θάμνων ἐστάλαζε ἡ πρῶτη δρο-

σιά. Τὰ κουδούνια τῶν προβάτων μαζί με τὸ κελά-
δημα τῶν πουλιῶν ἐταίριαζαν μιὰ ὑπέροχη καὶ εὐ-
χάριστη μουσική.

Ὁ τσέλιγγας, μαζί με τὴ χαριτωμένη κόρη του,
τὴ Διαμάντω, ἐπερίμεναν πιὸ πέρα ἀπὸ τὴ στάνη
τοὺς καλεσμένους, γιὰ νὰ τοὺς προφυλάξουν ἀπὸ
τὰ τσοπανόσκυλα.

— Καλῶς τους, εἶπε ὁ μπάρμπα - Χρῖστος, ὅταν
εἶδε τὸν κύρ - Δημήτρη καὶ τὰ παιδιὰ νὰ πλη-
σιάζουν.

— Καλῶς σᾶς βρήκαμε, ἀπάντησε ὁ κύρ - Δη-
μήτρης.

— Μὲ δροσιὰ ἤρθατε. Φαίνεται ἐξύπνησαν γρή-
γορα τὰ παιδιὰ, συνέχισε ὁ μπάρμπα - Χρῖστος.

— Ἐξύπνησαμε πολὺ πρῶι, ἀπάντησαν με μιὰ
φωνὴ τὰ παιδιὰ.

Ὁ μπάρμπα - Χρῖστος ἐπῆρε στὴν ἀγκαλιά του
τὸν Κωστάκη, ἡ Διαμάντω ἐπῆρε τὴν Ἐλενίτσα καὶ
ὄλοι μαζί ἐβάδιζαν γιὰ τὶς καλύβες.

— Μέεεε! μέεε! μέ! ἀκούοντο τὰ βελάσματα τῶν
προβάτων, πὺ ἐβοσκαν στὰ γύρω λιβάδια.

Κάθε τσοπάνης, ἀκουμπισμένος στὴν ἀγκλίτσα
του, ἐφύλαγε ἓνα κοπάδι πρόβατα. Τὸν ἐβοηθοῦσε
καὶ ἓνας μεγάλος σκύλος.

— Χούμ! χούμ! χούμ! ἀντηχοῦσαν οἱ βραχνές
φωνές τῶν σκύλων ἀπὸ τὶς ραχοῦλες καὶ τὰ ψη-
λώματα.

Μακριὰ ἀκούεται ἡ γλυκεῖα φλογέρα κάποιου
τσοπάνη, πὺ τὴ συνώδευαν ταιριασμένα τὰ ἄρμο-
νικὰ κουδούνια τῶν προβάτων.

Πλησιάζουν τώρα στὶς καλύβες. Σὲ μιὰ πε-

διάδα είναι μερικές πέτρινες στρουγγες. Έκεί οι τσοπάνηδες άρμέγουν τὰ πρόβατα και γεμίζουν κάτι μεγάλους κάδους, που τούς λένουν καρδάρες, με τὸ παχύτατο γάλα.

Ἀπὸ μιὰ μεγάλη καλύβα βγαίνει μιὰ καθαρο-ντυμένη νοικοκυρά, πρόσχαρη και γεμάτη καλωσύνη.

— Καλῶς ὠρίσατε..., εἶπε ντροπαλὰ και ἔχαιρέτισε τὸν κύρ - Δημήτρη, ἐφίλησε τὸν Κωστάκη και τὴν Ἐλενίτσα και ὅλοι μαζί ἐμπῆκαν σὲ μιὰ εὐρύχωρη καλύβα.

Αὐτὴ ἦτο κατακάθαρη και ἔλαμπε ἀπὸ νοικοκυροσύνη. Μαλακὲς μάλλινες κουβέρτες με ὠραία χρώματα ἦσαν στρωμένες. Ἐκεῖ ἐξεκουράσθηκαν, ἔφαγαν και ἐκοιμήθηκαν τὸ μεσημέρι.

Τὸ ἀπόγευμα ἐπεσκέφθηκαν τὸ «Τυροκομεῖο». Ἦτο ἓνα πολὺ μεγάλο ἰσόγειο σπίτι, πὺ ἐχρησίμευε και γιὰ ἀποθήκη τῆς στάνης. Σὲ δυὸ μεγάλα καζάνια ἔβραζαν τὸ γάλα και τὸ ἀνακάτευαν με μεγάλες ξύλινες κουτάλες. Ἐπειτα τὸ ἔπηζαν τυρί. Τὸ ἔβαζαν σὲ μεγάλα τυρόπαννα και τὸ ἐκρεμοῦσαν, γιὰ νὰ στραγγίση τὸ νερό.

Τὸ νερό, πὺ ἔβγαине ἀπὸ τὸ τυρί, τὸ ἔβραζαν και ἔβγαζαν ἀπὸ αὐτὸ μυζήθρα.

Πιὸ πέρα, μέσα σ' ἓναν κάδο στενὸ και ψηλὸ, ἐκτυποῦσαν μ' ἓνα ξύλο μακρὺ τὸ γάλα, πὺ ἦτο μέσα, και ἔβγαζαν τὸ βούτυρο. Πιὸ πέρα ἔπηζαν τὸ γιαούρτι.

Τὰ παιδιὰ ἐχόρτασαν ἀπὸ φρέσκο τυρί, ἀπὸ φρέσκη μυζήθρα και ἀπὸ βουνήσιο γιαούρτι.

— Εὐλογία Θεοῦ εἶναι, παιδιά, τὰ πρόβατα, εἶπε ὁ κύρ-Δημήτρης. Μᾶς δίδουν τὸ γάλα, τὸ τυρί, τὸ βούτυρο, τὸ μαλλί, τὸ κρέας, τὰ δέρματα, τὸ λίπασμα.

— Θησαυρὸς εἶναι, συμπλήρωσε ὁ τσέλιγγας. Τὰ ἔχει εὐλογήσει ὁ Θεός. Δοξασμένο νὰ εἶναι τὸ ὄνομά Του.

Τὸ βραδάκι ὁ κύρ-Δημήτρης καὶ τὰ παιδιά ἀπεχαιρέτισαν τὸν φιλόξενον τσέλιγγα, τὴν καλὴ καὶ φιλόξενη γυναικούλα του καὶ τὴ χαριτωμένη κορούλα του, τὴ Διαμάντω, καὶ ἐγύρισαν στὰ σπίτια τους.

111. ΟΙ ΒΑΣΙΛΕΙΣ ΠΕΡΝΟΥΝ ΑΠΟ ΤΟ ΚΕΦΑΛΟΧΩΡΙ

Ἦτο μιὰ ἡμέρα ὄμορφη, πού ἐπρομηνοῦσε τὴ χαρὰ καὶ τὸν ἐνθουσιασμό.

Στὴν αὐλὴ τοῦ σχολείου τὰ παιδιά ἦσαν ὅλα μαζεμένα καὶ ντυμένα μὲ τ' ἄσπρα τους γιορτινὰ φορέματα. Ἐκρατοῦσαν ὅλα τὶς γαλανόλευκες σημαιοῦλές των, πού τὶς ἐφύλαγαν γιὰ κάθε ἐθνικὴ ἑορτὴ. Μιλοῦσαν ζωηρά.

Ἀπὸ χθὲς ὁ Διευθυντὴς τοῦ Σχολείου τοὺς εἶχε δώσει τὴ χαρούμενη εἶδησι, πὼς οἱ Βασιλεῖς θὰ ἐπερνοῦσαν ἀπὸ τὸ δημόσιο δρόμο, πού πηγαίνει πρὸς τὸ Κεφαλοχώρι. Τὰ παιδιά θὰ κατέβαιναν στὴ διασταύρωσι νὰ χαιρετίσουν τὸ Βασιλιά, τὴ Βασίλισσα καὶ τὸν Διάδοχο.

Τὰ παιδιά χαρούμενα ἐξεκίνησαν. Ὅταν ἐφθασαν στὸ ὠρισμένο μέρος, παρατάχθηκαν στὴ γραμμὴ καὶ ἐπερίμεναν μὲ καρδιοκτύπι. Ἦσαν ἐκεῖ μα-

ζεμμένοι και πολλοί χωρικοί με τον Πρόεδρο της Κοινότητος.

Τὸ αὐτοκίνητο ἔφθασε καὶ ἔσταμάτησε. Μεγάλῃ χαρᾷ ἄστραψε διὰ μιᾶς στὰ πρόσωπα τῶν παιδιῶν, ποὺ ἔκοιτοῦσαν περίεργα. Μ' ἐνθουσιασμό καὶ συγκίνησι ἐζητωκραύγαζαν οἱ μεγάλοι.

Οἱ Βασιλεῖς κατέβηκαν ἀπὸ τὸ αὐτοκίνητο μετὸν Διάδοχο. Ὁ Διευθυντὴς τοῦ Σχολείου προσφώνησε τοὺς Βασιλεῖς καὶ τὰ παιδιά ἔψαλλαν τὸν Ἐθνικὸν Ὕμνο.

Ἡ Ἐλενίτσα προσέφερε στὴ Βασίλισσα μιὰ ὠραία ἀνθοδέσμη ἐκ μέρους τοῦ Σχολείου καὶ τοῦ Χωριοῦ καὶ τῆς ἐφίλησε τὸ χέρι. Ἡ Βασίλισσα τῆς ἐχάιδεψε τὰ μαλλιά, τὴν ἐφίλησε καὶ ἐχαιρέτισε ὅλα τὰ παιδιά μ' ἓνα θερμὸ χαιρετισμὸ. Πατρικὰ ἐχαιρέτισε τὰ παιδιά κι ὁ Βασιλιάς μετὸν Διάδοχο.

Ἦτο αὐτὴ μιὰ μεγάλη στιγμή, ποὺ ἔζησαν τὰ παιδιά καὶ οἱ χωρικοί. Οἱ Βασιλεῖς ἐμπῆκαν πάλι στὸ αὐτοκίνητο κι ἔφυγαν συνοδευόμενοι ἀπὸ τὶς χαρούμενες ζητωκραυγὲς ὅλων.

Σε μιὰ μικρὴ πόλι τῆς Λυδίας, στὴ Μικρὰ Ἀσία, ἐζοῦσε στὰ παλιὰ χρόνια μιὰ ὁμορφὴ κόρη, ποὺ τὴν ἔλεγαν Ἀράχνη. Ἀπὸ μικρὴ ἢ Ἀράχνη εἶχε μείνει ὀρφανή. Τὸ ὄνομά της ἦτο ξακουστό, ὄχι μόνο γιὰ τὴν περίφημὴ ὁμορφιά της, ἀλλὰ καὶ γιὰτὶ ξεπερνοῦσε ὅλες τὶς γυναῖκες, ἀκόμη καὶ τὶς Νεραίδες, στὴν ὑφαντικὴ τέχνη.

Ἦτο μάλιστα μιὰ διάδοσις, πὼς τῆς εἶχε διδάξει τὴν ὑφαντικὴ τέχνη καὶ τὸ κέντημα ἢ ἴδια ἢ θεὰ Ἀθηνᾶ, ἢ θεὰ τῆς σοφίας. Αὐτὸ ὅμως δὲν τὸ παραδέχεται μὲ κανένα τρόπο ἢ Ἀράχνη. Πολὺ συχνὰ ἔλεγε θυμωμένα :

— Δὲν ἔμαθα ἐγὼ τὴν τέχνη μου ἀπὸ τῆς θεᾶς Ἀθηνᾶ. Ἄν θέλῃ ἢ θεὰ, ἄς ἔλθῃ νὰ μετρηθῇ μαζί μου.

Ἡ Ἀθηνᾶ ἄκουσε τὰ ὑπερήφανα λόγια τῆς Ἀράχνης καὶ ἐθύμωσε. Μεταμορφώθηκε σὲ μιὰ γριούλα μὲ κάτασπρα μαλλιά καὶ ἐμπῆκε στὸ φτωχόσπιτο τῆς Ἀράχνης.

— Κόρη μου, λέγει στὴν Ἀράχνη, ἔμαθα τὰ ὑπερήφανα λόγια σου καὶ σὲ συμβουλεύω, σὰν γιὰ ποὺ εἶμαι, νὰ εἶσαι ταπεινὴ ἀπέναντι τῆς θεᾶς, νὰ ζητήσης μάλιστα συγχώρησι γιὰ τὰ ὑπερήφανα λόγια σου.

Τρέμοντας ἀπὸ τὸ θυμὸ της ἢ Ἀράχνη ἐπέταξε τὴ σαῖτα της καὶ εἶπε στὴ γριά :

— Τὶς συμβουλές, γερόντισσα, νὰ τὶς φυλάξῃς γιὰ τὴν κόρη σου. Ἄν θέλῃ ἢ θεὰ, ἄς ἔλθῃ νὰ μετρηθῇ μαζί μου !

Σὰν ἄκουσε αὐτὰ τὰ λόγια ἡ κόρη τοῦ Διός, ἡ Ἄθηνᾶ, ἔχασε τὴν ὑπομονή της.

— Ἡ Ἄθηνᾶ εἶναι ἐδῶ, κοπέλα μου! ἐφώνησε δυνατὰ καὶ ἐστάθηκε μπροστὰ στὴν Ἀράχνη μὲ τὴν ἀληθινὴ θεϊκὴ μορφή της.

Οἱ Νεραίδες καὶ οἱ ἄλλες γυναῖκες, ποῦ ἔτυχε νὰ εὔρεθοῦν μπροστὰ, ἐγονάτισαν ἀμέσως καὶ ἐπροσκύνησαν τὴ θεά. Μόνο ἡ Ἀράχνη δὲν ἐκουνήθηκε ἀπὸ τὴ θέσι της.

Σὲ λίγο ἡ Ἄθηνᾶ καὶ ἡ Ἀράχνη ἐκάθισαν μπροστὰ στοὺς ἀργαλειούς. Ἡ Ἄθηνᾶ ὕφαινε καὶ ἐκεντοῦσε τὸ βράχο τῆς Ἀκροπόλεως τῶν Ἀθηνῶν καὶ τὸν ἀγῶνά της μὲ τὸν Ποσειδῶνα. Ὁ Ποσειδῶν ἐκτυποῦσε μὲ τὴ θεόρατη τρίαινά του τὸ βράχο, ἀπ' ὅπου ἀνέβλυζε νερό. Ἡ Ἄθηνᾶ ἐκτυποῦσε μὲ τὸ κοντάρι της τὸ ἄκαρπο ἔδαφος καὶ ἐφύτρωνε ἡ ἐλιά. Ὁλόγυρα οἱ δώδεκα θεοί, μὲ τὸν Δία στὴ μέση, γεμᾶτοι ἀπὸ θεϊκὸ μεγαλεῖο, παρακολουθοῦσαν τὴ διαμάχη τῆς Ἀθηνᾶς μὲ τὸν Ποσειδῶνα.

Ἡ Ἀράχνη πάλι ὕφαινε καὶ ἐκεντοῦσε ὠραῖες εἰκόνες, στίς ὁποῖες ὅμως προσπαθοῦσε νὰ περιπαίξει τοὺς θεοὺς, καὶ μάλιστα τὸν Δία, τὸν ὁποῖον ἐκεντοῦσεν ἄλλοτε μεταμορφωμένον σὲ ταῦρο, ἄλλοτε σὲ κύκνο καὶ ἄλλοτε σὲ χρυσοῦ βροχή.

Ἡ Ἀθηνᾶ δὲν ἠμπόρεσε νὰ εὔρη κανένα ψεγάδι στὴν τέχνη τῆς Ἀράχνης τὴν ἐξώργισε ὅμως ἡ ἀσέβειά της πρὸς τὸν πατέρα τῶν θεῶν καὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ τρέμοντας ἀπὸ τὸ θυμὸ της ἐκτύ-

πησε στο μέτωπο τὴν Ἀράχνη μὲ τὴ σαίτα τῆς
Κάτι σὰν τρέλα ἔπιασε τὴν Ἀράχνη ἀπ' τὸ
θεικὸ ἐκεῖνο κτύπημα καὶ ἀπελπισμένη ἐτύλιξε
στο λαιμὸ τῆς θηλειὰ μ' ἓνα σχοινὶ καὶ ἐκρεμά-
σθηκε.

Ἡ θεὰ τὴν ἐλυπήθηκε, τὴν κατέβασε ἀπὸ τὴ
θηλειὰ, τὴν ἐρράντισε μ' ἓνα μαγικὸ ὑγρὸ στο μέ-
τωπο καὶ ἐξαφανίστηκε.

Ἀπὸ τότε ἡ ἀνόητη καὶ φαντασμένη Ἀράχνη
μεταμορφώθηκε σ' ἓνα μικροῦτσικο καὶ ἄσχημο ἔν-
τομο, πού ἐξακολουθεῖ νὰ κρέμεται καὶ νὰ ὑφαίνει
πάντοτε τὸ λεπτὸ καὶ τεχνικὸ πανί τῆς.

113. Η ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΤΩΝ ΕΝΤΟΜΩΝ

Μιὰ ἡμέρα ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη ἐγύρισε
στο σπίτι ἀπὸ τὴν ἀγορά, φορτωμένος δέματα, κου-
τιὰ καὶ πακέτα.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα ἔτρεξαν καὶ τοῦ
ἐπῆραν μερικὰ κουτιὰ ἀπὸ τὰ χέρια. Ὁ κύρ-Δημή-
τρης ἔφερε ἀπὸ τὴν ἀγορὰ δῶρα καὶ γλυκίσματα
γιὰ ὄλους, καὶ τὰ ἐχάρισε στὸν καθένα.

Ὑστερα ἄνοιξε ἓνα μακρὸ κουτὶ καὶ ἔβγαλε
ἀπὸ μέσα ἓνα παράξενο ἐργαλεῖο, σὰν μικρὸ κά-
νονάκι, καὶ εἶπε :

—Νά, καὶ ὁ ἐχθρὸς τῶν ἐντόμων.

Ὅλοι ἐκοίταξαν μὲ μεγάλη περιέργεια αὐτὸν
τὸν πράσινο τενεκεδένιο σωλῆνα, πού πίσω του

είχε ένα ξύλινο χέρι και έμπρός του μιὰ τρυπίτσα μικρή και ένα τενεκεδένιο κουτάκι κολλημένο επάνω

— 'Α! ή τρόμπα! έφώναξαν τὰ παιδιά.

— 'Η καταστροφή τῶν έντόμων! είπε ό πατέρας.

Και άμέσως έγέμισε τó έργαλειό με «Ντί ντί τί», πού είχε φέρει σ' ένα μπουκάλι. 'Εξω από τó μπουκάλι ήσαν γραμμένα κάτι ξένα γράμματα.

— Φλίτ είναι αυτό, πατέρα; έρώτησε ό Κωστάκης με περιέργεια.

— 'Όχι, παιδί μου, είναι ένα νέο άμερικάνικο φάρμακο, άνώτερο από τó φλίτ. Λέγεται «ντί ντί τί» και σκοτώνει όλα τὰ έντομα. 'Ακόμη και μικρά ζώα, όπως τὰ ποντίκια.

Και άμέσως άρχισε νά ραντίζη παντού. 'Εβγαινε από τή μικρή μπροστινή τρυπίτσα μπουχός, σαν μικρό συννεφάκι, και όπου ήτο καμμιά μυίγα, έπεφτε εϋθύς κάτω ψόφια.

'Εμύριζε όμως λιγάκι σαν βενζίνη ή νέφτι.

— Δεν μυρίζει ώραία, είπε ή 'Ελενίτσα.

— 'Όχι και πολύ ώραία, άποκρίθηκε ό κύρ - Δημήτρης, αλλά δεν βλάπτει καθόλου σέ μᾶς.

— Καλύτερα λίγη τέτοια μυρωδιά, είπε ή μητέρα της, παρά ή ένόχλησις από τις βρωμερές μυίγες.

— Πρέπει όλες οι νοικοκυρές, είπε πάλι ό πατέρας του Κωστάκη, νά πάρουν άπόφασι, νά πολεμήσουν αυτόν τόν κακό έχθρό, τή μυίγα.

— Τόσο κακό κάνει ; έρώτησε ό Κωστάκης.

— Ναι, παιδί μου. Αὐτὴ κουβαλᾷ στὰ πόδια της καὶ στὰ πτερὰ της ὅλες τὶς ἀρρώστειες τοῦ κόσμου. Κάθεσαι στὸ τραπέζι καὶ τρώγεις ἤσυχα τὸ φαγητό σου. Ἔρχεται ἐκεῖ ἡ μυῖγα, κάθετα λίγο στὸ ψωμί σου καὶ πετᾷ πάλι. Ἐπάνω στὸ ψωμί σου, πού ἐκάθισε, ἄφησε χίλια μικρόβια. Ἐσὺ τρώγεις τὸ ψωμί καὶ τὰ μικρόβια, χωρὶς νὰ ξεύρης τίποτα, μπαίνουν στὸ στομάχι σου. Σὲ λίγες ἡμέρες ἀρρωσταίνεις καὶ ἡ μητέρα σου σκέπτεται στενοχωρημένη: «Ποῦ τὴν ἐκόλλησε αὐτὴ τὴν ἀρρώστεια τὸ παιδί μου;»

Καὶ ὁ γιατρός λέγει:

— Τὶς ἀρρώστειες τὶς μεταδίδουν οἱ μυῖγες, τὰ κουνούπια καὶ τὰ διάφορα ζώφια. Σκοτώνετε τοὺς φοβεροὺς ἐχθροὺς, τὰ ἔντομα καὶ τὰ ζώφια.

— Καὶ τὰ κουνούπια; Ἄλλος αὐτὸς τρομερὸς ἐχθρὸς τοῦ ἀνθρώπου, εἶπε τώρα ὁ πατέρας τῆς Ἐλενίτσας. Ἄς εἶναι μικρούτσικα· κάμνουν μεγάλο κακό, σὰν νὰ ἦσαν θηρία. Δὲν εἶναι πού μᾶς πίνουν τὸ αἷμα καὶ μᾶς χαλοῦν τὸν ὕπνο, ὅταν μᾶς τσιμποῦν, ἀλλὰ μᾶς δίνουν καὶ μιὰ τρομερὴ ἀρρώστεια: τὸν ἐλώδη πυρετό. Ἀπὸ τὸν ἐλώδη πυρετὸ ἡ ἐλονοσία, ὅπως τὸν λέγουν, πόσες χιλιάδες Ἕλληνες καὶ Ἑλληνόπουλα ὑπέφεραν ἄλλοτε! Τώρα εὐτυχῶς ὠλιγόστευσαν τὰ κρούσματα τῆς ἐλονοσίας, γιατί τὰ θαυμάσια αὐτὰ ἔντομοκτόνα μᾶς ἤλθαν ἄφθονα ἀπ' τὸ ἐξωτερικό. Γι' αὐτὸ πρέπει νὰ σκοτώνωμε μὲ προθυμία τὰ κουνούπια καὶ νὰ προφυλαγώμα-

στε στο κρεβάτι μας με κουνουπιέρες.

— Καί δέν πρέπει ποτέ νά ξεχνᾶμε, γιά τήν καθαριότητα καί τήν υγεία μας, τούς δέκα μεγάλους κανόνες, εἶπε ὁ πατέρας τοῦ Κωστάκη.

— Ποιούς, πατέρα; ἐρώτησε ὁ Κωστάκης.

— Ἐντὶ νά σᾶς τοὺς εἰπῶ ἐγώ, νομίζω πὼς πρέπει νά τὸ συζητήσετε στὸ σχολεῖό σας καί νά τοὺς εὑρετε μὲ τὰ ἄλλα παιδιά.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα ἡ τάξις εἶχε συζητήσει γύρω ἀπὸ αὐτὸ τὸ θέμα καί εὑρήκαν δέκα υγιεινοὺς κανόνες. Μπορεῖτε καί σεῖς νά κάμετε τὸ ἴδιο;

114. Ο ΨΑΡΑΣ

— Ψάρια! φρέσκα ψάρια! άκούσθηκε ό ψαράς από τό δρόμο.

— Τρέχα, Έλενίτσα, και φώναξέ τον, είπε ή μητέρα τής Έλενίτσας.

Κοντός, κόκκινος, με παλιά ρούχα, ξυπόλητος, με γυρισμένα τά πανταλόνια και μ' ένα σκούρο μανδήλι γύρω στο λαιμό του, ό ψαράς έκρατούσε ένα πανέρι γεμάτο ψάρια.

— Θα πάρετε ψάρια, μικρούλα μου; έρώτησε με τή χονδρή του φωνή.

— Πέρασε στην αύλή, είπε ή Έλενίτσα.

— Τι ψάρια έχεις; έρώτησε ή μητέρα τής Έλενίτσας.

— Να πάρης μπαρμπούνια, κυρία, λέγει ό ψαράς, είναι πολύ φρέσκα.

Δέν είχε άκόμη καλά-καλά άκουμπήσει τό πα-

νέρι και νά και ή γάτα, πού έπλησίασε νά τά έπι-
θεωρήση.

— Ψίτ, ψίτ, Λουλούκα, τής έκαμε ή Έλενίτσα,
και την έδιωξε.

Στό πανέρι ήσαν λογιών - λογιών ψάρια.

Είχε μπαρμπούνια μεγάλα κόκκινα, τσιπούρες
στακτόμαυρες με άσημένα κοιλιά, λιθρίνια τριαν-
ταφυλλένια, σαφρίδια με τó χρυσό γαζί στό πλάγι
των. Τά μάτια των έμαύριζαν, τά σπάραχνά των
έκοκκίνιζαν, έμοσχοβολούσαν θάλασσα.

Έβαλε στό ζυγαριά του και έζύγισε κάμποσα
μπαρμπούνια.

Ή μητέρα τής Έλενίτσας τά έβαλε σέ μιá λε-
κάνη, έπλήρωσε τόν ψαρά και, άμα έφυγε εκείνος,
είπε:

— Έλα, Έλενίτσα, νά τά καθαρίσωμε.

115. ΣΤΗΝ ΚΟΥΖΙΝΑ

Έπήγαν μαζί στην κουζίνα. Ή μητέρα τής Έ-
λενίτσας έπήρε ένα ψάρι στό χέρι, τó έκράτησε
άπό την ούρά και είπε:

— Έτσι θά τó ξύσης με τó μαχαίρι, νά βγούν τά
λέπια. Με προσοχή, νά μην κοπή.

Ή Έλενίτσα έπήρε τó ψάρι και άρχισε νά τó
ξελεπίζη.

— Γιατί τά έχουν τά λέπια, μητέρα; έρώτησε.

— Είναι τó φόρεμά των, άποκρίθηκε ή μητέρα
της. Γλιστρούν έτσι εύκολα μέσα στό νερό.

— Νά το, τó έκαθάρισα! είπε σέ λίγο ή Έλενί-
τσα, δείχνοντάς το.

— Τώρα νά κόψης τὰ πτερύγιά του, ἔτσι, ἔδειξε ἡ μητέρα της.

Ἡ μητέρα τὰ ἔκοψε καὶ ἡ Ἑλενίτσα εἶπε :

— Τὸ καημένο, πῶς θὰ ἐκολυμβοῦσε γρήγορα - γρήγορα μέσα στὴ θάλασσα μὲ τὰ τέσσερα πτερύγιά του.

— Καὶ μὲ τὴν οὐρά του, ποὺ τὴν ἔχει σὰν τιμόνι, ἐπρόσθεσε ἡ μητέρα.

Καὶ σὲ λίγο εἶπε :

— Κοίταξε τώρα, θ' ἀνοίξω τὴν κοιλιὰ του. Κοίτα τὸ στομάχι του καὶ τὰ ἔντερά του.

— Τί τρώγουν, μητέρα ; ἐρώτησε ἡ Ἑλενίτσα.

— Τὸ μπαρμποῦνι τρώγει μικρὰ ζουζουνάκια, ποὺ χώνονται στὸ βυθὸ τῆς θάλασσας. Βουτᾶ λοιπὸν τὸ στόμα του μέσα στὸν ἄμμο καὶ ψάχνει. Γι' αὐτὸ ἔχει καὶ βουῦρκο πολλές φορές στὰ ἐντόσθιά του.

— Γιὰ ιδές, μητέρα, κάτω ἀπὸ τὸ σαγόνι του !

— Ἄ, αὐτὰ εἶναι τὰ μουστάκια του. Τώρα νά, θὰ βγάλω καὶ τὰ σπάραχνά του, βλέπεις ;

Καὶ λέγοντας αὐτὰ ἐτράβηξε τὰ κόκκινα σπάραχνα, σὰν μικρὰ στρογγυλὰ κτενάκια.

— Αὐτὰ εἶναι τὰ πνεμόνια των, εἶπε. Μ' αὐτὰ ἀναπνέει ἀέρα μέσα ἀπὸ τὸ νερό.

Ἦστερα, καθὼς ἐκάθιριζε ἓνα ἄλλο, εἶπε :

— Ἄ, γιὰ ιδές, αὐτὸ ἔχει καὶ αὐγά. Ἰδές ! αὐτὸ τὸ ἄσπρο πρᾶγμα, ποὺ βλέπεις, εἶναι χιλιάδες μικροῦτσικα αὐγά κολλημένα μαζί τὸ ἓνα μὲ τὸ ἄλλο.

— Τόσο μικρούλια ;

— Ναί, ἀπὸ αὐτὰ βγαίνουν ψαράκια μικρούλια σὰν τὸ κεφάλι τῆς καρφίτσας καὶ σιγὰ - σιγὰ μεγαλώνουν.

Ἄφου τὰ ἐκαθάρισαν καλὰ ὄλα, τὰ ἔπλυναν μὲ ἄφθονο νερὸ καὶ ἔρριξαν ἐπάνω ἄρκετὸ ἀλάτι. Ὕστερα ἡ μητέρα τὰ ἔβαλε μέσα στὸ φανάρι καὶ τὸ ἔκλεισε καλὰ, γιατί ἡ γάτα δὲν ἦτο καθόλου ἡσυχῆ. Ἄφου ἔφαγε τὰ ἐντόσθια, πού τῆς ἔρριξαν, ἐγύριζε ὀλοένα ἐκεῖ στὰ πόδια των νιαουρίζοντας ἀδιάκοπα.

— Θὰ ἐτοιμάσωμε τώρα νὰ βράσωμε τὰ φασολάκια, εἶπε ἡ μητέρα, καὶ τὰ ψάρια θὰ τὰ τηγανίσωμε, ὅταν πλησιάσῃ τὸ μεσημέρι, γιὰ νὰ εἶναι ζεστὰ στὸ τραπέζι.

Ὕστερα ἔπλυναν καὶ οἱ δυὸ τὰ χέρια τους, ἔβγαλαν τὶς ποδιές τῆς κουζίνας καὶ ἐπῆγαν μέσα νὰ συγυρίσουν τὸ σπίτι.

Ἡ Ἐλενίτσα γεμάτη εὐχαρίστησι ἔλεγε ἀπὸ μέσα της :

— Πόσο θὰ εὐχαριστηθῆ ὁ πατέρας τὸ μεσημέρι, πού θὰ τοῦ εἰπῶ, ὅτι ἐβοήθησα τὴ μητέρα !

116. Η ΓΩΝΙΑ ΤΟΥ ΜΕΤΑΞΟΣΚΩΛΗΚΟΣ

Ὁ Κωστάκης τὸ κουτὶ μὲ τὸν κουκουλόσπορο, πού τοῦ εἶχε δώσει ὁ κύρ - Θᾶνος στὴν πόλι, τὸ ἔφερε στὸ δάσκαλό του. Κι ἐκεῖνος τὸν ἐτακτοποίησε σὲ μιὰ γωνιὰ τοῦ σχολείου, σὲ ράφια, πού τὴν ὠνόμασαν « Γωνιὰ τοῦ μεταξοσκώληκος ». Ἡ γωνία αὐτὴ ἐτραβοῦσε κάθε μέρα τὰ παιδιὰ.

Κάθε ἡμέρα, ἀπὸ τότε πού ἐβγῆκαν τὰ σκουληκάκια ἀπὸ τὰ αὐγά, τὰ παιδιὰ τοὺς ἐκούβαλοῦ-

σαν μουρόφυλλα κι αυτά έτρωγαν άχόρταγα και έμεγάλωναν. Με μεγάλη περιέργεια παρακολουθούσαν, όσα παιδιά δέν είχαν ιδεί άλλη φορά μεταξοσκώληκα, τὸ μεγάλωμά του και τις άλλα γές του.

Και νά τί έγραψαν στην έκθεσί τους :

«Έπλησίαζαν οί ήμέρες τής άλλαγής. Οί μεταξοσκώληκες έσήκωναν τὸ κεφάλι και έμεναν άκίνητοι 24 ώρες. Και τότε έσκαζε τὸ δέρμα τους κι έβγαιναν από μέσα μεγαλύτεροι. Άμέσως ξανάρχιζαν τὸ φαγητό. Κάθε ήμέρα έμεγάλωναν και πιὸ πολύ, ώσπου έγιναν σκουλήκια χονδρά σαν τὸν δείκτη τοῦ χεριοῦ μας. Είχαν περάσει πέντε ήλικίες μέσα σέ 32 ήμέρες. Κι ένα πρωί μερικά έστάματσαν νά τρῶνε.

— Θέλουν κλαδί, νά πλέξουν τὸ κουκούλι τους, έλεγαν τὰ παιδιά.

Έπήγαμε σέ μιὰ πλαγιὰ τοῦ βουνοῦ και έφέραμε ρείκια και θυμάρια. Όσα σκουλήκια είχαν πιά τελειώσει τὸ φαγητό και τὸ μεγάλωμα έσκαρφάλωναν στὰ κλαδιά. Έπηρε τὸ καθένα τή θέσι του ανάμεσα στὰ κλωναράκια κι άρχισε νά πλέκη τὸ κουκούλι, ένα σπιτάκι δίχως θύρα και παράθυρα.

Έπέρασαν οκτώ ήμέρες κι ένα πρωί σέ μερικά κουκούλια είδαμε ν' άνοίγωνται κάποιες στρογγυλές τρυπίτσες κι από τήν κάθε μιὰ νά προβάλλη ένα κεφαλάκι. Σέ λίγο έβγήκαν πεταλοῦδες. Τὰ σκουληκάκια δέν υπήρχαν πιά. Οί πεταλοῦδες έγέννησαν κάτι κίτρινα μικρούλικά αυγά, τὸν κουκουλόσπορο, κι ύστερα έψόφησαν».

- Μικρέ μεταξοσκώληκα,
τί θέλεις νά σου στείλω·
- Θέλω τῆς ἄσπρης τῆς μουριάς
νά φάω ἐγώ τὸ φύλλο.
- Τώρα τί θές ; Τὸ σῶμά σου
δὲν εἶναι πιὰ μικρούλι.
- Θέλω ἡσυχία καὶ κλαδί,
νά πλέξω τὸ κουκούλι.
- Μὲς στὸ χρυσὸ κουκούλι σου,
πές μου, τί κάνεις τώρα;
- Μιὰ πεταλούδα γίνομαι
καὶ θά 'βγω κάποιαν ὥρα.

« Τραγουδιστὴς τῶν Παιδιῶν »

Στέλ. Σπεράντσας

118. ΞΥΠΝΑΕΙ ΜΕ ΤΗΝ ΑΥΓΟΥΛΑ

Ξυπνάει με την αύγουλα
κι άπάνω εϋθύς πετιέται,
πλένεται, συγυριέται
καί βγαίνει στην αύλή.

Χρυσή νοικοκυρούλα
έχει δουλειές νά κάμη
και πρέπει νά προκάμη,
νά μη σταθῆ στιγμή.

Τ' άνθη της νά ποτίση,
τις κόττες νά ταΐση,
τό σπίτι νά σκουπίση
νά φτειάξη τό φαΐ.

Τά ρούχα ν' άερίση,
παντοϋ νά συγυρίση,
νά ράψη, νά κεντήση,
γεμάτη προκοπή.

Όμως τόσο μικρούλα
πώς όλα τά προφταίνει;
Σε τόσους κόπους μπαίνει
παιδάκι τόσο δά;

Δέν είναι μοναχούλα,
βοηθάει τῆ μητέρα
κι έτσι τά βγάζουν πέρα
οί δυό τους μιὰ χαρά.

Ἀπὸ ἡμέρες τώρα ἐγίνοντο ἐτοιμασίες στὸ σχολεῖο, γιὰ τὴν ἑορτὴ τῶν ἐξετάσεων. Ἡ μεγάλη αὐλὴ τοῦ σχολείου εἶναι ὀλοκάθαρα καὶ σηματοστολισμένη. Ἐχει στηθῆ ἐκεῖ μιὰ πρόχειρη σκηνὴ καὶ μπροστά της εἶναι τὰ καθίσματα.

Στὰ πρῶτα καθίσματα κάθεται ὁ παπὰς τῆς ἐνορίας, ὁ Δήμαρχος καὶ ἄλλοι ἐπίσημοι. Οἱ διδάσκαλοι καὶ οἱ διδασκάλισσες ὑποδέχονται μὲ χαρὰ τοὺς γονεῖς τῶν παιδιῶν καὶ τοὺς τοποθετοῦν στὰ καθίσματα.

Στὴ μεγάλη αἴθουσα τοῦ σχολείου εἶχε ὀργανωθῆ ἡ Ἐκθεσίς τοῦ Σχολείου. Ὅταν τελειώσῃ ἡ ἑορτὴ, ὅλος ὁ κόσμος θὰ περάσῃ νὰ τὴν ἐπισκεφθῆ.

Ὅταν ἐγέμισε ἡ αὐλὴ ἀπὸ κόσμο, ἄρχισε ἡ ἑορτὴ.

Μιὰ ὁμάδα παιδιῶν ἔψαλε μιὰ ὠραία προσευχή. Ἄλλη μιὰ ὁμάδα ἀπήγγειλε ποιήματα, ἄλλη ἔπαιξε κωμωδίες καὶ δραματάκια. Οἱ μικρὲς τάξεις ἔκαμαν γυμναστικὴ καὶ παιγνίδια.

Ἐνα παιδί τῆς Πέμπτης ἀπεχαιρέτισε μὲ ὠραία λόγια τὰ παιδιά τῆς Ἑκτῆς, πού ἐτελείωναν τὸ σχολεῖο, καὶ ἕνα παιδί τῆς Ἑκτῆς ἀπήντησε μὲ λόγια συγκινητικά.

Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα καὶ πολλὰ ἄλλα παιδιά συγκινήθηκαν καὶ ἔκλαψαν. Ἐθυμήθηκαν ὅτι τὰ παιδιά τῆς Ἑκτῆς ἀγαποῦσαν πάντοτε τοὺς μικροὺς καὶ τοὺς ἐβοηθοῦσαν καὶ τοὺς ἐπρόσεχαν στὶς ἐκδρομὲς καὶ ὅπου ἄλλοῦ ἐχρειάζετο.

Ἐπειτα ἡ Ἐλενίτσα ἀπήγγειλε τὸ ποίημα:

ΑΠΟΧΑΙΡΕΤΙΣΜΟΣ

Τοῦ χωρισμοῦ μας τώρα
ἐσήμανεν ἡ ὥρα.
Μὲ παράπονο σοῦ λέει
ἡ ψυχούλα μας καὶ κλαίει :

- Σχολειὸ ἀγαπημένο,
σχολειὸ μας τιμημένο,
θὰ μείνης στὴν ψυχὴ μας
ὡς τὴ στερνὴ πνοή μας.

Ποτὲ δὲν σὲ ξεχνοῦμε,
ποτὲ δὲν λησμονοῦμε,
Χριστὸς καὶ ἡ Πατρίδα
τιμόνι μας κι ἐλπίδα !

Κι ὁ Κωστάκης συμπλήρωσε :

Καὶ στῆς ζωῆς τὸ δρόμο τὸ γοργὸ
ἔσένα θὰ ἔχωμε, σχολειό μας, ὀδηγὸ
καὶ τὸν Χριστὸ μας πάντα τιμονιέρη,
μέσ' στὸ λιμάνι τῆς γαλήνης νὰ μᾶς φέρη.

Τέλος ἔψαλαν τὰ παιδιὰ τὸν Ἐθνικὸν Ὕμνο,
ἔπέρασαν μὲ τὴ σειρὰ καὶ ἐφίλησαν τὸ χέρι τοῦ
δασκάλου των καὶ ἡ ἑορτὴ μαζί μὲ τὴ σχολικὴ πε-
ρίοδο ἐτελείωσαν.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΦΘΙΝΟΠΩΡΟ

	Σελ.
1. 'Η Αύγουλα	5
2. 'Ο Κωστάκης και ή 'Ελενίτσα	7
3. *Ανοιξε τὸ σχολεῖο	9
4. Ξαναγυρίζω στὸ σχολεῖο (ποίημα)	11
5. Τὸ σχολεῖο τοῦ Χωριοῦ	12
6. Τὸ μικρὸ σχολεῖο (ποίημα)	15
7. 'Η καθαριότητα εἶναι μισή ἀρχοντιά	16
8. Τὸ πρῶτο μάθημα	17
9. 'Ο γυρισμὸς ἀπὸ τὸ σχολεῖο (ποίημα)	20
10. Μιά ἄλλη προσευχή	21
11. 'Η ζωὴ στὴν ἐσοχή	22
12. Μαθαίνουσι κολύμπι	26
13. *Ἄλλα παιγνίδια	29
14. 'Η ὀμορφὴ χώρα	36
15. Τὸ φθινόπωρο	38
16. Τί ἔμαθαν τὰ παιδιά γιὰ τὸν τζιτζικα	41
17. Τὰ παιδιά εἶδαν φίδι γιὰ πρώτη φορὰ	43
18. Τὰ παιδιά εἶδαν τὸν σκαντζόχοιρο	48
19. 'Ο τρύγος	50
20. Τὸ τσιριτρὸ (ποίημα)	52
21. Τὸ πάτημα τῶν σταφυλιῶν	53
✓ 22. 'Η ἑορτὴ τοῦ πατέρα	55
✓ 23. Στὴν ἐκκλησία	57
✓ 24. 'Η Κυριακή (ποίημα)	61
25. 'Η ἑορτὴ τῆς Σημαίας μας	62
26. 'Η Σημαία (ποίημα)	63
27. Μιά ὀμιλία γιὰ τὴ Σημαία μας	64
28. *Ἐπισκέψεις	66
29. 'Η φθινοπωρινὴ 'Εθνικὴ 'Εορτὴ	70
30. *Ἐμπρὸς (ποίημα)	73
31. Οἱ νικηταὶ τοῦ Σαράντα (πατριωτικὸς διάλογος)	74
32. Πῶς ἐπῆρε τὸ ὄνομα ή 'Αθήνα μας	78
33. Τὰ πρωτοβρόχια	81
34. 'Η σπορά	84
35. Στὸ περιβόλι τοῦ κύρ - Γιάννη	86
36. 'Ο στάβλος	88

37. 'Η κούνια	89
38. 'Ο πατέρας του Κωστάκη	91
— 39. 'Η καμπάνα του χωριού (ποίημα)	92
40. Τό πέσιμο τῶν φύλλων	94
41. Τό κυνήγι	95
42. Τό θάρρος του σπουργίτη	97
43. Μιά χαριτωμένη οίκογένεια	98
44. Τά γατάκια (ποίημα)	100
45. Κάρο φορτωμένο	101
46. Μιά έκδρομή στο Κεφαλοχώρι	103
47. 'Η θυσία της 'Ιφιγενείας	105
48. 'Ο δεκάλογος του σχολείου	108
49. Οί παροιμίες για τὸ φθινόπωρο	110

ΧΕΙΜΩΝΑΣ

50. Χειμῶνας (ποίημα)	113
51. 'Ο χειμῶνας	114
52. 'Αλκυονίδες ἡμέρες	115
53. Δήμητρα καὶ Περσεφόνη	116
54. Οί τρεῖς ἀδελφούλες	119
55. 'Η ἑλιά (ποίημα)	121
56. 'Ο Συνεταιρισμός του Χωριού	122
57. 'Η ἔργασία	124
58. 'Ο ταχυδρόμος	126
59. 'Ο Λαθούρης εὐρίσκει τὸν ἀφέντη του	129
60. Κοντά στο τζάκι	131
61. 'Απὸ τὴ λυγαριὰ καὶ τὸ ἄχυρο χρυσάφι	133
62. Τὸ ναυτόπουλο	136
63. Τὸ ναυτόπουλο (ποίημα)	138
64. Χριστούγεννα	139
— 65. Τά κάλαντα τῶν Χριστουγέννων	140
— 66. 'Η ἑορτὴ στο σχολεῖο	142
— 67. Τὸ προσκύνημα τῶν Μάγων	144
— 68. Χριστούγεννα (ποίημα)	148
— 69. Τί εἶπε ὁ δάσκαλος γιὰ τὴ βασιλόπιττα	149
70. 'Η κλῶσσα	151
71. 'Η κλῶσσα εἶναι καλὴ μητέρα	153
72. Πετεινὸς (ποίημα)	155
73. Οί παροιμίες του χειμῶνα	156
— 74. Χιόνι στο χωριό	158
75. Χιονοπόλεμος (ποίημα)	159

	Σελ.
76. Τα παιδιά πηγαίνουν στην πολιτεία	160
77. Πόσο διαφορετική ήτο ή πόλις	161
78. Ώραίο φῶς	162
79. Στό δημόσιο κήπο	164
80. Τό ραδιόφωνο	165
81. Τό τηλέφωνο	166
82. Στό λιμάνι τῆς Χώρας	168
83. Καράβι ἀνοίγει τὰ φτερά (<i>ποίημα</i>)	170
84. Στό μηχανουργεῖο	171
85. Ἡ φανέλλα τοῦ στρατιώτου	172
86. Οἰκονομία	174
87. Ἡ ἑορτὴ τῆς Μητέρας	175
88. Ἡ μαννούλα (<i>ποίημα</i>)	177

ΑΝΟΙΞΙΣ

89. Ἀνοιξιάτικη αὐγή (<i>ποίημα</i>)	179
90. Ἡ Ἀνοιξίς	180
91. Στό καλὸ γεροχειμῶνα (<i>ποίημα</i>)	182
92. Τὰ δένδρα ἀνθίζουν	183
93. Τὰ χελιδόνια	185
94. Τό ἀεροπλάνο	188
95. Ὁ Δαίδαλος καὶ ὁ Ἴκαρος	189
96. Ἡ Ἐθνικὴ Ἑορτὴ	192
97. Στόν κήπο τοῦ σχολείου	195
98. Τὰ μελίσσια	198
99. Ἡ κυψέλη (<i>ποίημα</i>)	201
100. Ὁ καημένος (<i>ποίημα</i>)	202
101. Τό ἀηδόνι (<i>ποίημα</i>)	203
102. Ἀνάστασι	204
103. Ἡ ἡμέρα τῆς Λαμπρῆς (<i>ποίημα</i>)	206
104. Μία ἀνοιξιάτικη ἐκδρομὴ	207
105. Στὴν καταπράσινη πεδιάδα	208
106. Ἡ πρωτομαγιά	210
107. Πρωτομαγιά (<i>ποίημα</i>)	213
108. Ἡ ἑορτὴ τοῦ Κωστάκη καὶ τῆς Ἑλενίσσας	214

ΚΑΛΟΚΑΙΡΙ

109. Τό καλοκαίρι	219
110. Στό βουνὸ καὶ στὴ στάνη	220
111. Οἱ Βασιλεῖς περνοῦν ἀπὸ τὸ Κεφαλοχώρι	223

	Σελ.
112. Ἡ Ἀράχνη καὶ ἡ θεὰ Ἀθηνᾶ	225
113. Ἡ καταστροφή τῶν ἐντόμων	227
114. Ὁ ψαρῆς	231
115. Στὴν κουζίνα	233
116. Ἡ γωνιά τοῦ μεταξοσκώληκος	234
117. Ὁ μεταξοσκώληκας (ποίημα)	236
118. Ξυπνάει μὲ τὴν αὐγούλα (ποίημα)	237
119. Ἡ ἑορτὴ τῶν ἐξετάσεων	238

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΚΑΤΑ ΣΥΛΛΟΓΑΣ

1. Έκ τῆς Συλλογῆς Β. Πετρούνια - Φ. Κολοβοῦ

	Σελ.
1. Ἡ Αὐγούλα	5
2. Ὁ Κωστάκης καὶ ἡ Ἐλενίτσα	7
3. Τὸ πρῶτο μάθημα	17
4. Ὁ γυρισμὸς ἀπὸ τὸ σχολεῖο (<i>ποίημα I. Πολέμη</i>)	20
5. Ἡ ζωὴ στὴν ἐξοχὴ	22
6. Μαθαίνουν κολύμπι	26
7. Ἄλλα παιγνίδια	29
8. Τὸ φθινόπωρο	38
9. Τί ἔμαθαν τὰ παιδιὰ γιὰ τὸν τζίτζικα	41
10. Τὰ παιδιὰ εἶδαν φίδι γιὰ πρώτη φορὰ	43
11. Τὰ παιδιὰ εἶδαν τὸν σκαντζόχοιρο	48
12. Ὁ τρύγος	50
13. Τὸ τσιριτρό (<i>ποίημα Ζ. Παπαντωνίου</i>)	52
14. Τὸ πάτημα τῶν σταφυλιῶν	53
15. Ἡ ἑορτὴ τοῦ πατέρα	55
16. Στὴν ἐκκλησία	57
17. Ἡ Κυριακὴ (<i>ποίημα Ἡ. Τανταλίδου</i>)	61
18. Ἡ ἑορτὴ τῆς Σημαίας μας	62
19. Ἡ Σημαία (<i>ποίημα I. Πολέμη</i>)	63
20. Μιά ὁμιλία γιὰ τὴ Σημαία μας	64
21. Ἐπισκέψεις	66
22. Οἱ νικηταὶ τοῦ Σαραντα (<i>πατριωτικὸς διάλογος</i>)	74
23. Πῶς ἐπῆρε τὸ ὄνομα ἡ Ἀθήνα μας	78
24. Τὰ Πρωτοβρόχια	81
25. Ἡ σπορὰ	84
26. Στὸ περιβόλι τοῦ κύρ - Γιάννη	86
27. Ὁ στάβλος	88
28. Ἡ κούνια	89
29. Οἱ παροιμίες γιὰ τὸ φθινόπωρο	110
30. Ὁ Χειμῶνας	114
31. Ἀλκυονίδες ἡμέρες	115
32. Δήμητρα καὶ Περσεφόνη	116
33. Ἡ ἐργασία	124
34. Ὁ ταχυδρόμος	126
35. Ὁ Λαθούρης εὕρισκε τὸν ἀφέντη του	129
36. Χριστούγεννα	139
37. Τὰ κάλαντα τῶν Χριστουγέννων	140
38. Ἡ ἑορτὴ στὸ σχολεῖο	142
39. Τί εἶπε ὁ δάσκαλος γιὰ τὴ βασιλόπιττα	149

	Σελ.
40. 'Η κλώσσα	151
41. 'Η κλώσσα είναι καλή μητέρα	153
42. Πτεεινός (<i>ποίημα Γ. Βιζυηνοῦ</i>)	155
43. Οἱ παροιμίες τοῦ χειμῶνα	156
44. Οἰκονομία	174
45. 'Η ἑορτὴ τῆς Μητέρας	175
46. 'Η ἄνοιξις	180
47. Στὸ καλό, γεροχειμῶνα (<i>ποίημα</i>)	182
48. Τὰ δένδρα ἀνθίζουν	183
49. Τὰ χελιδόνια	185
50. 'Η Ἐθνικὴ Ἑορτὴ	192
51. Τὰ μελίσσια	198
52. 'Η κυψέλη (<i>ποίημα Ἰ. Πολέμη</i>)	201
53. Ὁ καημένος (<i>ποίημα Ζ. Παπαντωνίου</i>)	202
54. Τὸ ἀηδόνι (<i>ποίημα Ἀγγ. Βλάχου</i>)	203
55. Ἀνάστασις	204
56. 'Η ἡμέρα τῆς Λαμπρῆς (<i>ποίημα Δ. Σολωμοῦ</i>)	206
57. Μία ἀνοιξιὰτικὴ ἐκδρομὴ	207
58. Στὴν καταπράσινη πεδιάδα	208
59. 'Η Πρωτομαγιά	210
60. Πρωτομαγιά (<i>ποίημα Ἰ. Πολέμη</i>)	213
61. 'Η ἑορτὴ τοῦ Κωστάκη καὶ τῆς Ἑλενίσσας	214
62. Τὸ καλοκαίρι	219
63. Στὸ βουνὸ καὶ στὴ στάνη	220
64. 'Η Ἀράχνη καὶ ἡ θεὰ Ἀθηνᾶ	225
65. 'Η καταστροφὴ τῶν ἐντόμων	227
66. Ὁ ψαρᾶς	231
67. Στὴν κουζίνα	232
68. Ξυπνάει μὲ τὴν Αὐγούλα (<i>ποίημα</i>)	237
69. 'Η ἑορτὴ τῶν ἐξετάσεων	238

2. Ἐκ τῆς Συλλογῆς Σ. Σπεράντσα - Α. Μεταλλινού

1. Ἄνοιξε τὸ σχολεῖο	9
2. Ξαναγυρίζω στὸ σχολεῖο (<i>ποίημα Σ. Σπεράντσα</i>)	11
3. Τὸ σχολεῖο τοῦ Χωριοῦ	12
4. Τὸ μικρὸ σχολεῖο (<i>ποίημα Σ. Σπεράντσα</i>)	15
5. 'Η καθαριότητα εἶναι μιστὴ ἀρχοντιά	16
6. Μία ἄλλη προσευχὴ	21
7. 'Η ὁμορφὴ χώρα	36
8. Φθινόπωρο (<i>ποίημα Σ. Σπεράντσα</i>)	40
9. 'Η φθινοπωρινὴ Ἐθνικὴ Ἑορτὴ	70
10. Ἐμπρὸς (<i>ποίημα Κ. Παλαμῆ</i>)	73

	Σελ.
11. 'Η βροχούλα (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	82
12. Ο πατέρας του Κωστάκη	91
13. 'Η καμπάνα του χωριού (ποίημα 'Αλ. Φωτιάδη)	92
14. Το πέσιμο των φύλλων	94
15. Το κυνήγι	95
16. Το θάρρος του σπουργίτη	97
17. Μία χαριτωμένη οικογένεια	98
18. Τα γατάκια (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	100
19. Κάρρο φορτωμένο	101
20. Μία έκδρομή στο Κεφαλοχώρι	103
21. 'Η θυσία της 'Ιφικλείας	105
22. 'Ο δεκάλογος του σχολείου	108
23. Χειμώνς (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	113
24. Οι τρεις αδελφούλες	119
25. 'Η έλια (ποίημα Κ. Παλαμά)	121
26. 'Ο Συνεταιρισμός του Χωριού	122
27. Κοντά στο τζάκι	131
28. 'Από τη λυγαριά και το άχυρο χρυσάφι	133
29. Το ναυτόπουλο	136
30. Το ναυτόπουλο (ποίημα 'Η. Τανταλίδη)	138
31. Το προσκύνημα των Μάγων	144
32. Χριστούγεννα (ποίημα Τέλου 'Αγρα)	148
33. Χιόνι στο χωριό	158
34. Χιονοπόλεμος (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	159
35. Τα παιδιά πηγαίνουν στην πολιτεία	160
36. Πόσο διαφορετική ήτο η πόλις	161
37. 'Ωραίο φως	162
38. Στο δημόσιο κήπο	164
39. Το ραδιόφωνο	165
40. Το τηλέφωνο	166
41. Στο λιμάνι της Χώρας	168
42. Καράβι ανοίγει τα φτερά (ποίημα 'Ι. Πολέμη)	170
43. Στο μηχανουργείο	171
44. 'Η φανέλλα του στρατιώτου	172
45. 'Η μαννούλα (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	177
46. 'Ανοιξιάτικη αύγή (ποίημα Γ. Δροσίνη)	179
47. Το αεροπλάνο	188
48. 'Ο Δαίδαλος και ο 'Ικαρος	189
49. Στόν κήπο του σχολείου	195
50. Οι Βασιλείς περνούν από το Κεφαλοχώρι	223
51. 'Η γωνιά του μεταξοσκώληκος	234
52. 'Ο μεταξοσκώληκας (ποίημα Σ. Σπεράντσα)	236

0020561461

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΒΟΥΛΗΣ

Έκδοσις ΙΒ', 1972 (ΙΙΙ) - Αντίτυπα 185.000 - Σύμβασις 2195 /25-2-72
Εκτ.: Ι. Δικαΐος - Βιβλ.: Β. Χ. Χρονόπουλος-Α. Β. Παλουμπή & Σία Ο.Ε.

